

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

32'nci Birleşim
14 Aralık 2025 Pazar

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- YOKLAMA/YOKLAMALAR

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:226)

2.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2024 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 218 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2024 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2024 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1191) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 227)

A) AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

1)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

1) Millî Eğitim Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Eğitim Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

1) Yükseköğretim Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yükseköğretim Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI

1) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU

1) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) ÜNİVERSİTELER

1) ANKARA ÜNİVERSİTESİ

a) Ankara Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Ankara Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

2) ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

a) Orta Doğu Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Orta Doğu Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

3) HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

a) Hacettepe Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Hacettepe Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

4) GAZİ ÜNİVERSİTESİ

a) Gazi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Gazi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

5) İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

a) İstanbul Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

- b) İstanbul Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 6) İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- a) İstanbul Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) İstanbul Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 7) BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ
- a) Boğaziçi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Boğaziçi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 8) MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- a) Marmara Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Marmara Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 9) YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- a) Yıldız Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Yıldız Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 10) MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
- a) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 11) EGE ÜNİVERSİTESİ
- a) Ege Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Ege Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 12) DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
- a) Dokuz Eylül Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Dokuz Eylül Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 13) TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
- a) Trakya Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Trakya Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 14) BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
- a) Bursa Uludağ Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Bursa Uludağ Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 15) ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
- a) Anadolu Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Anadolu Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 16) SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
- a) Selçuk Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Selçuk Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 17) AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
- a) Akdeniz Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Akdeniz Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 18) ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
- a) Erciyes Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Erciyes Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 19) SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
- a) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 20) ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
- a) Çukurova Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Çukurova Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 21) ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
- a) Ondokuz Mayıs Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Ondokuz Mayıs Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 22) KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- a) Karadeniz Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Karadeniz Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

23) ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

a) Atatürk Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Atatürk Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

24) İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

a) İnönü Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) İnönü Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

25) FIRAT ÜNİVERSİTESİ

a) Fırat Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Fırat Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

26) DİCLE ÜNİVERSİTESİ

a) Dicle Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Dicle Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

27) VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

a) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

28) GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

a) Gaziantep Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Gaziantep Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

29) İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ

a) İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

30) GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

a) Gebze Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Gebze Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

31) HARRAN ÜNİVERSİTESİ

a) Harran Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Harran Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

32) SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

a) Süleyman Demirel Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Süleyman Demirel Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

33) AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ

a) Aydın Adnan Menderes Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Aydın Adnan Menderes Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

34) ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ

a) Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

35) MERSİN ÜNİVERSİTESİ

a) Mersin Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Mersin Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

36) PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

a) Pamukkale Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Pamukkale Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

37) BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

a) Balıkesir Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Balıkesir Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

38) KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ

a) Kocaeli Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Kocaeli Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

39) SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

a) Sakarya Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

- b) Sakarya Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 40) MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
- a) Manisa Celal Bayar Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Manisa Celal Bayar Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 41) BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
- a) Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 42) HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
- a) Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 43) AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
- a) Afyon Kocatepe Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Afyon Kocatepe Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 44) KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
- a) Kafkas Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Kafkas Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 45) ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
- a) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 46) NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
- a) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 47) KÜTAHYA DÜMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
- a) Kütahya Dumlupınar Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Kütahya Dumlupınar Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 48) TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
- a) Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 49) MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
- a) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 50) KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
- a) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 51) KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
- a) Kırıkkale Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Kırıkkale Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 52) ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
- a) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 53) GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ
- a) Galatasaray Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Galatasaray Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 54) KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ
- a) Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 55) KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
- a) Kastamonu Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Kastamonu Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 56) DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
- a) Düzce Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

- b) Düzce Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 57) BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
- a) Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 58) UŞAK ÜNİVERSİTESİ
- a) Uşak Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Uşak Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 59) RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
- a) Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 60) TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
- a) Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 61) ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
- a) Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 62) AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
- a) Aksaray Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Aksaray Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 63) GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
- a) Giresun Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Giresun Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 64) HİTİT ÜNİVERSİTESİ
- a) Hitit Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Hitit Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 65) YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
- a) Yozgat Bozok Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Yozgat Bozok Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 66) ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ
- a) Adıyaman Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Adıyaman Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 67) ORDU ÜNİVERSİTESİ
- a) Ordu Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Ordu Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 68) AMASYA ÜNİVERSİTESİ
- a) Amasya Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Amasya Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 69) KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
- a) Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 70) AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
- a) Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 71) SİNOP ÜNİVERSİTESİ
- a) Sinop Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Sinop Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 72) SİİRT ÜNİVERSİTESİ
- a) Siirt Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Siirt Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 73) NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
- a) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

74) KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

a) Karabük Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Karabük Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

75) KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ

a) Kilis 7 Aralık Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Kilis 7 Aralık Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

76) ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

a) Çankırı Karatekin Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Çankırı Karatekin Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

77) ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ

a) Artvin Çoruh Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Artvin Çoruh Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

78) BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

a) Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

79) BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ

a) Bitlis Eren Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Bitlis Eren Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

80) KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ

a) Kırklareli Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Kırklareli Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

81) OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ

a) Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

82) BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ

a) Bingöl Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Bingöl Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

83) MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ

a) Muş Alparslan Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Muş Alparslan Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

84) MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ

a) Mardin Artuklu Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Mardin Artuklu Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

85) BATMAN ÜNİVERSİTESİ

a) Batman Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Batman Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

86) ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ

a) Ardahan Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Ardahan Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

87) BARTIN ÜNİVERSİTESİ

a) Bartın Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Bartın Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

88) BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

a) Bayburt Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Bayburt Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

89) GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ

a) Gümüşhane Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Gümüşhane Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

90) HAKKARİ ÜNİVERSİTESİ

a) Hakkari Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

- b) Hakkari Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 91) IĞDIR ÜNİVERSİTESİ
- a) Iğdır Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Iğdır Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 92) ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ
- a) Şırnak Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Şırnak Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 93) MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
- a) Munzur Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Munzur Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 94) YALOVA ÜNİVERSİTESİ
- a) Yalova Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Yalova Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 95) TÜRK-ALMAN ÜNİVERSİTESİ
- a) Türk-Alman Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Türk-Alman Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî yönetim Kesin Hesabı
- 96) ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
- a) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 97) BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- a) Bursa Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Bursa Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 98) İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
- a) İstanbul Medeniyet Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) İstanbul Medeniyet Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 99) İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
- a) İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 100) NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
- a) Necmettin Erbakan Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Necmettin Erbakan Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 101) ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ
- a) Abdullah Gül Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Abdullah Gül Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 102) ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- a) Erzurum Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Erzurum Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 103) ADANA ALPARSLAN TÜRKİŞ BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ
- a) Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 104) ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
- a) Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 105) SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
- a) Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 106) BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
- a) Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- b) Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 107) İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- a) İskenderun Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

- b) İskenderun Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
108) ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ
a) Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
109) İZMİR BAKIRÇAY ÜNİVERSİTESİ
a) İzmir Bakırçay Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) İzmir Bakırçay Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
110) İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ
a) İzmir Demokrasi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) İzmir Demokrasi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
111) ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
a) Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
112) GAZİANTEP İSLAM BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ
a) Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
113) KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
a) Konya Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Konya Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
114) KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
a) Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
115) MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ
a) Malatya Turgut Özal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Malatya Turgut Özal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
116) İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
a) İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
117) ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
a) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
118) SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
a) Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
119) SAMSUN ÜNİVERSİTESİ
a) Samsun Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Samsun Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
120) SİVAS BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ
a) Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
121) TARSUS ÜNİVERSİTESİ
a) Tarsus Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Tarsus Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
122) TRABZON ÜNİVERSİTESİ
a) Trabzon Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Trabzon Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
123) KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ
a) Kayseri Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Kayseri Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
124) KAHRAMANMARAŞ İSTİKLAL ÜNİVERSİTESİ
a) Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

125) ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

a) Eskişehir Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Eskişehir Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

126) ISPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

a) Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

127) AFYONKARAHİSAR SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ

a) Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Sinop Milletvekili Nazım Maviş'in 226 sıra sayılı 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 227 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın vefatına ilişkin konuşması

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ile Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in yerlerinden sarf ettikleri bazı ifadelerine ilişkin konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın vefatına ilişkin açıklaması

2.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın vefatına ilişkin açıklaması

3.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın vefatına ilişkin açıklaması

4.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın vefatına ilişkin açıklaması

5.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın vefatına ilişkin açıklaması

6.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın vefatına ilişkin açıklaması

7.- Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

8.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

9.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Grup Başkan Vekillerinin konuşma sürelerine ve üniversitelere ilişkin açıklaması

10.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

11.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

12.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

13.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

14.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in 226 sıra sayılı 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 227 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinin soru-cevap kısmında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

14 Aralık 2025 Pazar

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 32'nci Birleşimini açıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Yeterli çoğunluk var mı Başkanım?

II.- YOKLAMA

BAŞKAN - Elektronik sistemle yoklama yapacağım. (AK PARTİ sıralarından "Aa" sesleri)

Yoklama için üç dakika süre vereceğim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir alalım Başkanım, bir alalım; bir alalım, bir bakalım.

BAŞKAN - Sayın milletvekillerinin elektronik sisteme girerek salonda bulunduklarını bildirmelerini...

YAHYA ÇELİK (İstanbul) - Başkanım, Veli Ağbaba bile gelmiş, baksana!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bak, Veli Ağbaba varsa herkes için var. Sizi pazar pazar böyle 11.00'de getirdik.

BAŞKAN - ...bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin salonda hazır bulunan teknik personelden yardım istemelerini, buna rağmen sisteme giremeyen milletvekillerinin ise yoklama pusulalarını görevli personel aracılığıyla verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını ve salondan ayrılmamalarını rica ediyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Sayın milletvekilleri, bir dakika bekleyeceğim, şu sabah görüşmesini bitirelim, ondan sonra gündeme geçelim. Lütfen...

lütfe...

(Uğultular)

BAŞKAN - Hızlı bir şekilde şu kutlamaları bir bitirelim lütfe. Sayın milletvekilleri, gündeme geçemiyoruz ama lütfe...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, böyle bir şey olur mu ya! Sayın Başkan, yeni âdet mi geldi Meclise ya! Bütçe onaylanmadan bu ne rezillik ya!

BAŞKAN - Toplantıya beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 11.05

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.08

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 32'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum ama maalesef değişen bir şey yok, yine Sayın Bakanların önünde büyük bir yığılma var; buna rağmen gündeme geçeceğiz.

Sayın milletvekilleri, gündemimize göre 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz.

Program uyarınca bugün altıncı turdaki görüşmeleri yapacağız.

Altıncı turda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu; Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı; Yükseköğretim Kalite Kurulu ve üniversitelerin bütçe ve kesin hesapları yer almaktadır.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:226)¹

2.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Eklî Cetveller, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2024 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 218 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2024 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2024 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1191) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 227)²

A) AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

1)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

1) Millî Eğitim Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Eğitim Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

1) Yükseköğretim Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yükseköğretim Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI

1) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

1. 226 S. Sayılı Basmayazı ve Cetveller 8/12/2025 tarihli 26'ncı Birleşim Tutanağı'na eklidir.

2. 227 S. Sayılı Basmayazı ve Cetveller 8/12/2025 tarihli 26'ncı Birleşim Tutanağı'na eklidir.

2) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU

1) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) ÜNİVERSİTELER

1) ANKARA ÜNİVERSİTESİ

a) Ankara Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Ankara Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

2) ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

a) Orta Doğu Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Orta Doğu Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

3) HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

a) Hacettepe Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Hacettepe Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

4) GAZİ ÜNİVERSİTESİ

a) Gazi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Gazi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

5) İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

a) İstanbul Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) İstanbul Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

6) İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

a) İstanbul Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) İstanbul Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

7) BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ

a) Boğaziçi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Boğaziçi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

8) MARMARA ÜNİVERSİTESİ

a) Marmara Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Marmara Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

9) YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

a) Yıldız Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Yıldız Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

10) MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ

a) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

11) EGE ÜNİVERSİTESİ

a) Ege Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Ege Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

12) DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

a) Dokuz Eylül Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Dokuz Eylül Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

13) TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

a) Trakya Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Trakya Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

14) BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

a) Bursa Uludağ Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Bursa Uludağ Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

15) ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

a) Anadolu Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

b) Anadolu Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

16) SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

- a) Selçuk Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Selçuk Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 17) AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
a) Akdeniz Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Akdeniz Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 18) ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
a) Erciyes Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Erciyes Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 19) SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
a) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 20) ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
a) Çukurova Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Çukurova Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 21) ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
a) Ondokuz Mayıs Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Ondokuz Mayıs Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 22) KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
a) Karadeniz Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Karadeniz Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 23) ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
a) Atatürk Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Atatürk Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 24) İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
a) İnönü Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) İnönü Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 25) FIRAT ÜNİVERSİTESİ
a) Fırat Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Fırat Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 26) DİCLE ÜNİVERSİTESİ
a) Dicle Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Dicle Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 27) VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
a) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 28) GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
a) Gaziantep Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Gaziantep Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 29) İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ
a) İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 30) GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
a) Gebze Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Gebze Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 31) HARRAN ÜNİVERSİTESİ
a) Harran Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Harran Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 32) SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
a) Süleyman Demirel Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Süleyman Demirel Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 33) AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ

- a) Aydın Adnan Menderes Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Aydın Adnan Menderes Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 34) ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
a) Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 35) MERSİN ÜNİVERSİTESİ
a) Mersin Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Mersin Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 36) PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
a) Pamukkale Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Pamukkale Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 37) BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
a) Balıkesir Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Balıkesir Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 38) KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
a) Kocaeli Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Kocaeli Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 39) SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
a) Sakarya Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Sakarya Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 40) MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
a) Manisa Celal Bayar Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Manisa Celal Bayar Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 41) BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
a) Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 42) HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
a) Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 43) AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
a) Afyon Kocatepe Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Afyon Kocatepe Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 44) KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
a) Kafkas Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Kafkas Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 45) ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
a) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 46) NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
a) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 47) KÜTAHYA Dumlupınar Üniversitesi
a) Kütahya Dumlupınar Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Kütahya Dumlupınar Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 48) TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
a) Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 49) MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
a) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 50) KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ

- a) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 51) KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
a) Kırıkkale Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Kırıkkale Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 52) ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
a) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 53) GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ
a) Galatasaray Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Galatasaray Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 54) KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ
a) Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 55) KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
a) Kastamonu Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Kastamonu Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 56) DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
a) Düzce Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Düzce Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 57) BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
a) Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 58) UŞAK ÜNİVERSİTESİ
a) Uşak Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Uşak Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 59) RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
a) Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 60) TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
a) Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 61) ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
a) Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 62) AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
a) Aksaray Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Aksaray Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 63) GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
a) Giresun Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Giresun Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 64) HİTİT ÜNİVERSİTESİ
a) Hitit Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Hitit Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 65) YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
a) Yozgat Bozok Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Yozgat Bozok Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 66) ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ
a) Adıyaman Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Adıyaman Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 67) ORDU ÜNİVERSİTESİ

- a) Ordu Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Ordu Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 68) AMASYA ÜNİVERSİTESİ
a) Amasya Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Amasya Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 69) KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
a) Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 70) AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
a) Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 71) SİNOP ÜNİVERSİTESİ
a) Sinop Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Sinop Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 72) SİİRT ÜNİVERSİTESİ
a) Siirt Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Siirt Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 73) NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
a) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 74) KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
a) Karabük Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Karabük Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 75) KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
a) Kilis 7 Aralık Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Kilis 7 Aralık Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 76) ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
a) Çankırı Karatekin Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Çankırı Karatekin Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 77) ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
a) Artvin Çoruh Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Artvin Çoruh Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 78) BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
a) Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 79) BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
a) Bitlis Eren Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Bitlis Eren Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 80) KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
a) Kırklareli Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Kırklareli Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 81) OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
a) Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 82) BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
a) Bingöl Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Bingöl Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 83) MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
a) Muş Alparslan Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Muş Alparslan Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 84) MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ

- a) Mardin Artuklu Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Mardin Artuklu Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 85) BATMAN ÜNİVERSİTESİ
a) Batman Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Batman Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 86) ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
a) Ardahan Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Ardahan Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 87) BARTIN ÜNİVERSİTESİ
a) Bartın Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Bartın Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 88) BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
a) Bayburt Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Bayburt Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 89) GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
a) Gümüşhane Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Gümüşhane Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 90) HAKKARİ ÜNİVERSİTESİ
a) Hakkari Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Hakkari Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 91) IĞDIR ÜNİVERSİTESİ
a) Iğdır Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Iğdır Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 92) ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ
a) Şırnak Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Şırnak Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 93) MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
a) Munzur Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Munzur Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 94) YALOVA ÜNİVERSİTESİ
a) Yalova Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Yalova Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 95) TÜRK-ALMAN ÜNİVERSİTESİ
a) Türk-Alman Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Türk-Alman Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî yönetim Kesin Hesabı
- 96) ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
a) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 97) BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
a) Bursa Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Bursa Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 98) İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
a) İstanbul Medeniyet Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) İstanbul Medeniyet Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 99) İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
a) İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 100) NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
a) Necmettin Erbakan Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Necmettin Erbakan Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- 101) ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ

- a) Abdullah Gül Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Abdullah Gül Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
102) ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
a) Erzurum Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Erzurum Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
103) ADANA ALPARSLAN TÜRKİŞ BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ
a) Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
104) ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
a) Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
105) SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
a) Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
106) BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
a) Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
107) İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
a) İskenderun Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) İskenderun Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
108) ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ
a) Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
109) İZMİR BAKIRÇAY ÜNİVERSİTESİ
a) İzmir Bakırçay Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) İzmir Bakırçay Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
110) İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ
a) İzmir Demokrasi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) İzmir Demokrasi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
111) ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
a) Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
112) GAZİANTEP İSLAM BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ
a) Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
113) KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
a) Konya Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Konya Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
114) KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
a) Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
115) MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ
a) Malatya Turgut Özal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Malatya Turgut Özal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
116) İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
a) İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
117) ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
a) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
118) SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

- a) Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
119) SAMSUN ÜNİVERSİTESİ
a) Samsun Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Samsun Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
120) SİVAS BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ
a) Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
121) TARSUS ÜNİVERSİTESİ
a) Tarsus Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Tarsus Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
122) TRABZON ÜNİVERSİTESİ
a) Trabzon Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Trabzon Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
123) KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ
a) Kayseri Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Kayseri Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
124) KAHRAMANMARAŞ İSTİKLAL ÜNİVERSİTESİ
a) Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
125) ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
a) Eskişehir Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Eskişehir Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
126) ISPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
a) Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
127) AFYONKARAHİSAR SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
a) Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
b) Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince tur üzerindeki görüşmelerde siyasi parti gruplarına ve istemi hâlinde İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye altmışar dakika söz verilecek. Bu süreler birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir ve şahsı adına yapılacak konuşmaların süresi beşer dakika olacaktır. Ayrıca, konuşmalar tamamlanınca soru ve cevap işlemi on beş dakika soru, on beş dakika cevap olarak yapılacak ve sorular gereksiz olarak yerinden sorulacaktır.

Kabul edilen Danışma Kurulu önerisi gereğince, bütçenin ilk ve son günü yapılan konuşmalar haricinde milletvekilleri tarafından yapılacak konuşmalarda ilave süre verilmeyecektir. Bu nedenle, sayın milletvekillerinin konuşmalarını süresi içerisinde tamamlamaları önem arz etmektedir. Ayrıca, tur görüşmelerinin yapıldığı birleşimlerde Grup Başkan Vekillerine yalnızca tur görüşmelerinin sonunda altışar dakika süre verilecektir.

Bilgilerinize sunulur.

Altıncı turda söz alanların adlarını sırasıyla okuyorum:

YENİ YOL Grubu adına Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün, Samsun Milletvekili Mehmet Karaman, Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç, İstanbul Milletvekili Elif Esen, Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya.

İYİ Parti Grubu adına Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş, Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşçı, Manisa Milletvekili Şenol Sunat, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, Muğla Milletvekili Metin Ergun.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Çankırı Milletvekili Pelin Yılık, Bursa Milletvekili Fevzi Zırhlıoğlu, Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy, Samsun Milletvekili İlyas Topsakal, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Taytak.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu, Muş Milletvekili Sümeyye Boz, Ağrı Milletvekili Nejla Demir, İstanbul Milletvekili Özgül Saki, Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun, İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu, Mersin Milletvekili Perihan Koca, Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın, Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp, Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya, Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Semra Dinçer, Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever, Ankara Milletvekili Aylin Yaman, Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf, Osmaniye Milletvekili Asu Kaya, Isparta Milletvekili Hikmet Yalım

Halıcı, İstanbul Milletvekili Türkan Elçi, İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş, Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel, Tokat Milletvekili Kadim Durmaz, İstanbul Milletvekili Fethi Açıkel ve İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Fatma Öncü, Sakarya Milletvekili Çiğdem Erdoğan, Düzce Milletvekili Ayşe Keşir, Ankara Milletvekili Kurtcan Çelebi, Konya Milletvekili Latif Selvi, Erzurum Milletvekili Mehmet Emin Öz, Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü, Elâzığ Milletvekili Erol Keleş, Kocaeli Milletvekili Mehmet Akif Yılmaz, Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı, Sinop Milletvekili Nazım Maviş, İstanbul Milletvekili Şengül Karslı.

Şahıslar adına, lehinde İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan.

Yürütme adına, Mahinur Özdemir Gökteş, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı; Yusuf Tekin, Millî Eğitim Bakanı.

Şahıslar adına, aleyhinde İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir.

Şimdi ilk söz YENİ YOL Partisi Grubu adına Denizli Milletvekili Sayın Sema Silkin Ün'de.

Buyurun Sayın Ün. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; akademimizin içinde bulunduğu bir hâlden bahsetmek istiyorum size, tehlikeli bir durumdan. Çalışma hayatımızın bir süredir yaşadığı vasıfsızlaşma sorunu akademimize de sirayet ediyor maalesef. Bir ülkenin en eğitimli kesimi, nüfusuna nitelik kazandıran kesimi, üniversite öğretim elemanları bir darboğaz içinde. Yoksulluk sınırının altında 73 bin lira maaş alan araştırma görevlisi ile yoksulluk sınırının hemen üstünde 98 bin lira alan profesörle bu akademinin niteliğini nasıl koruyacaksınız? Bir bilim insanı çileye talip değilse eğer geçim derdi içinde bu şartlarda nasıl bilim üretecek? Kaldırdığınız teşvikler nedeniyle nasıl sempozyumlara gidecek, nasıl kitap alacak, yurt dışına nasıl makale yayınlayacak? Bakın, bu maaş seviyeleri yüzünden lisans başarısı en yüksek olan öğrenciler akademide kalmayı tercih etmiyorlar artık; ya yurt dışına gidiyorlar ya da özel sektöre. Siz akademiye özendirmezseniz zeki beyinleri nasıl akademide tutacaksınız? Şimdi "Kriterleri yükseltiyoruz." diyebilirsiniz, "Nitelik sorunu yok." diyebilirsiniz. Peki, üniversitelerdeki kaç tane kadro belirlenen bu kriterlere göre açılıyor? Senatoların istisnai kadro haklarını cömertçe kullandıkları, kriterli kadrolara ise cimrilik ettikleri yalnızca benim bildiğim bir gerçek olmasa gerek. Gerçekten akademimizi ilerletmek istemeyen bir anlayış mı var merak ediyoruz.

Kariyer mesleklerine zam önerisi geliyor; en önemli kariyer meslek sahiplerini, bilim insanlarını kapsamaması hiç kimsenin aklına gelmiyor. Bugün binlerce akademisyen kendileriyle empati yapacaklarına inandıkları meslektaşlarından, YÖK Başkanımızdan gelecek müjdeyi bekliyor. Akademiyi, beyin göçünü tetikleyen, akademik motivasyonu azaltan, bilimsel üretimin niteliğini düşüren etkilerden korumanızı bekliyorlar Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın Komisyon bütçesini de çok konuştuk, dedik ki: 696 sayılı KHK'yle kadroya geçen 4/D'li işçilerin tayin yasağını kaldırarak düzenlemeyi yapın, farklı şehirlerde görev yapan aile fertlerini Aile Yılı'nda bari birleştirin. Dedik ki: Evlilik maliyetleri milyonları bulmuşken Aile ve Gençlik Fonu'nun kredisini bari enflasyon oranında artırın. Dedik ki: Çocuk teşviklerini istikrarlı şekilde devam ettirin, doğum izinlerini artırın, izin sonrası işe dönüşleri güvence altına alın, güvenceli esnek çalışma sistemini kadınlara seçenek olarak sunun. Dedik ki: Kadına yönelik şiddeti, cinayeti önlemek için sivil toplumundan kanaat önderine tüm kurumları kompleksizce seferber edin. Dedik ki: Toplumu, aileyi ifsat eden gündüz kuşağı programlarının önlenmesi için bu kanallara kamu bankalarından akıtılan reklam paralarını kestirin, bu rezilliğin kökünü kazıtın. Dedik ki: Çocuk yoksulluğu kronikleşti, çocuklar gelişme güçlüğü yaşıyor, çocuklara et yedirin. Dedik ki: Şehit çocuklarına verilen bir kişilik memuriyet hakkı çocuklar arasında eşitsizlik yaratıyor, onları tercihe zorlamayın. Dedik ki: Yoksul sayısı artarken sosyal yardım bütçesini kısıyorsunuz, seçim yılı geldiğinde bütçeyi katlıyorsunuz, seçim yatırımınızı yoksulluğu beslemek üzerine yapmayın.

Bu arada, Sayın Bakan, dün Sağlık Bakanına söyledim. Siz burada "çoluk çocuk" derken Sayın Bakanın güdümündeki Bakanlıkta çocuklar ne hâlde? Yan dal tercihlerinde çocuk yoğun bakım kadrolarının yüzde 74'ü, yenidoğan kadrolarının yüzde 55'i, çocuk hematoloji, onkoloji kadrolarının yüzde 46'sı, çocuk acil kadrolarının yüzde 33'ü boş kalmış. Önemli hastanelerin çocuk klinikleri birer birer kapanmaya başlamış, böyle devam ederse on yıl sonra çocuklarımızı tedavi ettirecek hekim bulamayacak hâle geleceğiz. Politikalarınızı bütünlük içinde yapın ki sözünüzle eyleminiz çelişmesin.

Değerli milletvekilleri, çok derdimiz var; üç bütçe dönemidir ısrarla hepimiz dile getiriyoruz, önerdiğimiz meseleler var. Yaşlılık meselemizin ne denli derin bir mesele olduğunu önceki gün birkaç kilometre ötemizde yıldızsız otel odalarında selalarını bekleyen emekliler haberiyle aldık. Yirmi beş yıl çalışmış, vergi ödemiş, ülkenin kalkınmasına omuz vermiş sistemin makbul vatandaşları Ulus'ta tualeti, banyosu olmayan otel odalarında hayatta kalmaya çalışıyor; 16 bin lira maaş, 10 bin lira otel parası, kalaniyla peynir ekmek, bir tas çorba. Kur'an-ı Kerim'de bir ayet var: "Rabb'imiz, onların bana küçükken baktığı, merhamet ettiği gibi sen de onlara merhamet et." Bu dua yalnız anne babaya edilen bir dua değil yaşlanana bakma ahlakına yapılan bir yönerge, gençken alınan emeği yaşlılıkta iade etmesi beklenen sosyal devlete ilahî bir mesajdır. Bu, duygusal bir gündem değildir, bir sosyal devlet meselesidir. Bir ülkenin refahının göstergesidir yaşlılarının nasıl yaşadığı. Ertelediğimiz bir yüzleşmenin kendisi bu. Sözde büyüme rakamlarının, cafcıflı senaryoların hasır altı edemediği gerçek işte orada. Üzülerken ifade ediyorum, o gerçeğin daha fazlasının yüzümüze çarpacağı günlerin geleceğini barındıran veriler karşımızda duruyor, her biri sosyal devletin nasıl risk altında olduğunu gösteriyor. 65 yaş üstü nüfus beş yılda yüzde 21 artarak 9 milyona çıktı, her 4 hanemizden 1'inde yaşlı var. 1 milyon 750 bin yaşımız tek başına yaşıyor ki bunların yüzde 75'i kadın. Bugün yüzde 15 olan yaşlı bağımlılık oranı 2040'ta yüzde 25'e çıkacak. Yaşlı yoksulluğu oranı geçen yıl yüzde 23'e yükseldi; 2,1 milyon yaşlı ekonomik güvenceden yoksun hâle geldi. Yaşlılara yönelik şiddet ve ihlal raporu sadece bu yılın ilk dört ayında 743 yaşlının ihlale uğradığını, bu vakaların yarısından fazlasının ölümle sonuçlandığını ortaya koyuyor. Bu tablo ortadayken Sayın Bakanımız sunumunda 172 huzurevinde ve özel kurumda toplam 30 bin yaşlıya hizmet verildiğini ifade etti. 9 milyon yaşlının yaşadığı bir ülkede bu rakamlar ihtiyacın ne kadarına karşılık geliyor acaba? Hep birlikte gördüğümüz örnekler kamusal kapasitenin ne denli zayıfladığını ortaya koyuyor. Yaşananlar gittikçe oranı artan bir nüfus için kaçınılmaz sonuçlar, doğum hızının yavaşlaması kadar önemli bir mesele. Onun için, üstüne basa basa öneri getirdim yıllardır. Önerim, yardım temelli bir sosyal yardım bakım sisteminden hak temelli bir sosyal güvence modeline geçişi ifade ediyordu. Doğru kurgulanmış bir bakım sigortası hem yaşlılarımızın yaşam kalitesini artıracaktı hem de milyonlarla ifade edilebilecek istihdama imkân sağlayacaktı. İki buçuk yıldır burada ısrarla gündeme getirdiğim sosyal bakım güvencesi konusuyla ilgili çalışmaların başlatıldığını basın yoluyla da olsa

öğrendik. Çalışmanın teknik sahibi Çalışma Bakanlığı olsa da Aile Bakanının konuya ilgisini biliyorum, onun için kendisine teşekkür ediyorum ama havada kalmaması için de takibini önemsiyorum. Bu önerimiz yıllar içerisinde eğer hayata geçirilmiş olsaydı bugün Ulus otellerinde yaşadığımız vicdansızlığı yaşamıyor olacaktık.

Değerli milletvekilleri, kuşkusuz hepimiz siyaset yapıyoruz; bir yürek işine, bir seveda işine talibiz. Hiç görmediğimiz çehreleri güldürme, Allah'la arasında hiçbir perde kalmayan mazlumların hayır duasına talip olma derdiyle dertleniyoruz. Bu derde en fazla sahip olması gereken Bakanlık ise Aile Bakanlığı. Bu ülkenin gariplerinin, kimsesizlerinin, gidecek kapısı olmayanlarının, yetimlerin, engellilerin bakanlığı. Sayın Bakanın bu hassasiyetleri taşıdığına inanıyorum ama yine de kendimizi de içine katarak söylüyorum: Her gün başımızı elimizin arasına alıp "Bize ne oldu?" demek zorunda olduğumuz hadiseler yaşıyoruz. Yaşlı babasını canlı yayın açıp döven sözde sanatçılardan annesini katlettiği iddiası soruşturulan kız evladına kadar gördüğümüz bu çöküş tablosunun sizleri, sorumluluk sahiplerini, iktidarı daha fazla ürpertmesi gerekmiyor mu? Haritada yerini bulamayacağımız, adını bilmediğimiz memleketlere devletiyle, sivil toplumuyla el uzatan bu ülke nasıl kendi söküğünü dikemez hâle geldi? Hiç sormuyor musunuz bu soruyu kendinize, hiç muhasebe etmiyor musunuz, "Nerede yanlış yapıyoruz?" diye kendinizi sorgulamıyor musunuz? Bakın, bütçe konuşuyoruz, o yüzden, burada tekrar altını çizmek isterim: Kaybedilen her bir kuruşu telafi edebiliriz, kaybedilen her bir zamanı geri getiremezsek de telafi edebiliriz ama koca bir nesil gözümüzün önünde -tabiri caizse- bağıra bağıra yok oluyor ve nesilleri kaybedersek her şeyi kaybedeceğiz.

Toplumumuzu, nesillerimizi, birliğimizi, istiklalimizi ayakta tutacak en güçlü direğimiz çatırdıyor ve maalesef bu bütçe o çatırtıyı onarmıyor diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Samsun Milletvekili Sayın Mehmet Karaman.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, Kıymetli Bakanlarımız, değerli milletvekillerimiz, aziz milletimizin kıymetli evlatları, eğitim camiamızın çok kıymetli öğretmenleri, çalışanları ve sevgili öğrencileri; sizleri hürmet ve muhabbetle selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, son nefesine kadar hakkı savunan, gerçekleri haykıran ve inanıyorum ki şehit olan değerli kardeşim Hasan Bitmez'i hayırla yâd ediyorum. Allah onun gibi hakkı savunan herkesi cennetinde buluştursun inşallah.

Arkadaşlar, bütçe bir medeniyet beyanıdır. Biz bugün o beyanın neleri içerdiğini, neleri dışarıda bıraktığını müzakere ediyoruz. Kıymetli arkadaşlar, 2026 yılı için Millî Eğitim Bakanlığına 1 trilyon 943 milyar 965 milyon bütçe ayrılmıştır. Kâğıt üzerinde büyük görünen bu artış aslında enflasyon ve kur karşısında erimiştir. Bütçe TÜİK'in dahi açıkladığı enflasyon kadar bile reel artış göstermemiştir. Bağımsız araştırmaların yüzde 85'e varan fiyat artışlarını ortaya koyduğu bir ortamda bu bütçenin daha yılın başında tükendiği ortadadır. Bütçenin kompozisyonu ise çok daha büyük bir sorunu gözler önüne seriyor: Yüzde 73,9 personel giderleri, yüzde 9 sosyal güvenlik primleri, yalnızca yüzde 8,8 yatırım. Her 100 TL'nin 83 TL'si zorunlu giderlere, sadece 8 TL'si geleceğe ayrılıyor. Bu bütçe mevcut düzeni idare eder ama geleceği kuramaz.

Değerli arkadaşlar, öğretmenlik bu milletin yüz akıdır; fedakârlığın, irfanın, şevkatin adıdır ancak bugün geline nokta da öğretmenlerimiz hak etmedikleri koşullara mahkûm edilmiştir. 2025 yılı itibarıyla yoksulluk sınırı 92.547 TL'dir, yeni öğretmen maaşı 52 bin, kıdemli öğretmen maaşı 67 bin yani yeni öğretmen yoksulluk sınırının yüzde 43 altında, kıdemli öğretmen yüzde 20 altında yaşıyor. Öğretmeni yoksullaştıran bir düzen nesli zenginleştiremez, bu tablo öğretmene reva olamaz. Sosyal imkânları diğer ülkelerin oldukça gerisinde kalan öğretmenlerimiz nasıl olacak da nesli ihya edecek? Öğretmenlerimiz geçim sıkıntısıyla boğuşurken nasıl kötülük girdabında boğulan öğrencilerini kurtaracak? Kadrolu öğretmen kardeşlerimizin durumu bu, ücretli öğretmenlerimize ne demeli? 86.136 ücretli öğretmen, yaklaşık 50 bin sözleşmeli öğretmen. Bu, öğretmen camiasının yüzde 13'ünü oluşturuyor. Aynı derse giren 2 öğretmenden 1'inin yarı ücret alması eğitimi değil kırıncılığı büyütüyor. Ücretli öğretmenlik bir istihdam modeli değil bir vicdan problemidir. Bu yapının kaldırılması ve şartları haiz tüm öğretmenlerin kadrolu statüye geçirilmesi artık ertelenemez bir zorunluluktur. Her zümreden insan "Mülakat kaldırılın." diye haykırırsa önce mülakatın kendinde, sonra "Mülakat gibi mülakat." diyerek niteliğinde, sonra da Akademi çıkararak değiştirilmiş şekilde mülakat uygulamasını sürdürdünüz ve sürdürmeye devam ediyorsunuz. Görünüşte kalkan mülakatları uyguladığınız zamanda da öğretmen adaylarımız mağdur edildi, hâlâ bu mağduriyetlerini mahkeme salonlarında gidermeye çalışan aday öğretmenlerimiz var. Biz mülakat mağduru öğretmenlerimizle 24 Kasım'da görüştük, KPSS'den 90-95 alan gençler mülakatlarda 55-60 puanlarla elendi. Hangi objektif kriterle, hangi delille bunu gerçekleştirdiniz bilemiyoruz. Arkadaşlar, bu tabloyu hiçbir vicdan, hiçbir hukuk ve hiçbir ahlak açıklayamaz. Mülakat, gençlerin değil adaletin önüne kurulmuş bir engeldir. Liyakat yoksa bereket olmaz, liyakat yoksa eğitim kurur, toplum dağılır. Arkadaşlar, gelin, mülakata ve benzer uygulamalara son verin. Gençliğinin baharında, mesleğinin başındaki kardeşlerimizi mesleğine de hayatına da küstürmeyin. Bu bütçede görülme de hatta kimse tarafından görülme de ciddi anlamda sömürülen emek sahipleri var, özel okul öğretmenleri. Bugün özel okullarda 180 bin öğretmen görev yapıyor, çoğu asgari ücret düzeyinde maaş alıyor, sigortası düşükten yatırılıyor, yaz tatilinde maaşı kesiliyor. Öğretmeni kapitalist piyasa koşullarına ve patronun insafına lütfen terk etmeyiniz. Biz taban ücret uygulaması için kanun teklifi sunduk, önergeler verdik ancak duymazdan geline bir tablo var. Eğitim piyasalaşırsa insan onuru zedelenir. Bugün eğitimin de insanın da onuru zedeleniyor. İvedilikle ilk adım olarak taban ücret uygulaması getirilmelidir.

Değerli arkadaşlar, bir diğer önemli ve değiştirilmesi gereken husus ise mevcut eğitim paradigmasıdır. Bugünkü anlayış, herkes her şeyi okulda öğrenir yanılgısı sıkışmış durumda. Oysa yetenekler erken yaşta keşfedilemiyor, erken ihtisaslaşma yok, ders saatleri OECD ortalamalarının üzerinde, öğrenme çıktıları düşük. Her çocuğu tek kalıba sokan sistem çocukların kaderini daraltır. Eğitim, hayatın içindedir hatta hayatın kendisidir. Hayatı tanıtmayan ve keşfettirmeyen bir sistem sunidir. Öğrencilerin on iki yıl boyunca âdetâ bir cam fanus içerisinde, gerçekçi olmayan vaatlerle vakit kaybetmeleri sadece kendilerine değil ülkemize de zarar vermektedir ve kaldırılmalıdır.

Beşerî sermayemizle alakalı bir diğer hayati başlık da öğrenci affı meselesidir. Bir önceki öğrenci affı için verdiğimiz soru önergesine cevaben, 79 bin öğrencinin faydalandığı söylendi. Peki, af bekleyen öğrenci sayısı için verdiğiniz rakam 8 milyon yani af bekleyen öğrencilerinin yüzde 1'i bile bu aftan yararlanamamıştır.

Kıymetli arkadaşlar, öğrenci affını konuşurken disiplini zayıflatmayı değil adaleti, fırsat eşitliğini ve sosyal devleti konuşuyoruz. Devletin görevi, kapıları kapatmak değil doğru şartları kurarak yeniden açmaktır. Bu Meclisin sorumluluğu gençlerimizi yoksulluk sarmalında kaybetmek değil eğitim hakkını güçlendirerek onları yeniden topluma kazandırmaktır çünkü eğitim yalnızca ders değildir, hayatın onarımıdır. Okullarımızın fiziki ve mali altyapıları da yetersizdir. Rakamlar ortadadır; 74 bin okulda temizlik personeli ortalaması 1,9; güvenlik ihtiyacının yüzde 70'i geçici personel, öğrenci başına verilen ödenek de 140 TL'dir; bu miktar yalnızca bir semboldür. Birçok okul, elektrik ve su parasını velilerden topluyor; bu, açıkça fırsat eşitliğini yok eden bir uygulamadır. Mevcut bütçe bu eksiklikleri gideremeyecek miktardadır. Bakın, güvenlik ihtiyacının yüzde 70'i geçici personelle karşılanıyor ki karşılsansa dahi okul başına düşen personel sayısı yetersizdir. İçişleri Bakanlığımızın Bütçe Komisyonunda dile getirdiği rakamlar ortada; sadece ilk on ayda 248 milyon uyuşturucu hap, 218 ton yani 218 bin kilogram uyuşturucu ele geçirilmiş; piyasada dolaşan, satılan daha fazla. Bunlarla, o kadar bile yok da 1 güvenlik personeliyle mi engel olacaksınız, önleyeceksiniz; bu ne kadar gerçekçi? Müfredat, akademi, mülakatla uğraşmak yerine bu eksiklikleri öncelemelisiniz, bu sorunları çözmelisiniz. Zaten, kıymetli arkadaşlar, Milli Eğitim Akademisine bakışımız ortadadır. Bu Akademi sorun çözmeyen sadece bir yükür çünkü Millî Eğitim Akademisi üniversitelerle entegre değil, pilot uygulaması yok, maliyet analizi yok. Bakın, Akademi sadece yeni bürokratik katmandır, eksik olan öğretmen yetiştirme sürecini üniversitelere entegre etmek gerekirken yeni bir yapı kurmak sorunu çözmek değil büyüttür. Hâlâ adaylar ne ile karşı karşıya kaldıklarını bilmiyorlar. Ne bir kayıt takvimi belli ne de ek atama kontenjanları. Sonunu düşünmeden atılan adımlar eğitim sistemimizi uçuruma sürüklüyor.

Kıymetli arkadaşlar, son olarak, tüm iyi niyetimle şunları söylemek istiyorum: Bu bütçede iyi niyet var fakat yetmezlik de var, rakam var fakat adalet yok, artış var fakat dönüşüm yok. Bu bütçeyle deprem bölgesi kalıcı çözümüne kavuşamaz, öğretmen yoksulluktan çıkamaz, ücretli öğretmenlik sona ermez, mülakat zulmü bitmez, müfredat oturmaz, okullar güçlenmez, eğitim sistemi ayağa kalkamaz ve en önemlisi, hakkı üstün tutmayan hiçbir düzen uzun süre ayakta kalamaz. Biz engel olmak için değil geleceğe ışık tutmak için konuşuyoruz. Allah bu bütçeyi israf edilmeden hak ve adalet temelinde kullanılacak hizmetlere vesile kılsın diyorum.

Gençlerimizin, öğretmenlerimizin, evlatlarımızın geleceği için daha güçlü, daha adil ve daha vicdanlı bir eğitim düzeni temennisiyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanlar, değerli milletvekilleri; Aile ve Sosyal Hizmetler ile Millî Eğitim Bakanlıklarımızın bütçe görüşmelerindeyiz. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Burada görmüş olduğunuz tablo ailenin çöküş tablosudur. 2001 yılından bu yana nüfus artarken evlenme hızı düşmüş, boşanmalar artmış, ilk evliliklerde ortalama yaş hem erkeklerde hem de kadınlarda yükselmiştir. Bunun manası şudur: Toplumun temel yapı taşı olan aile kurumu çökmektedir, acil önlem alınmazsa ne yazık ki bu çöküş hızlanacaktır. Unutmayın, aile çökerse toplum çöker. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçe kalemlerine baktığımızda bu tehlikenin farkında olunmadığını görüyoruz. Ailenin korunması ve güçlendirilmesi kalemine ayrılan bütçe Bakanlık bütçesinin sadece yüzde 4,1'ine tekabül ediyor. Diğer yandan, "Yoksullukla mücadele ve sosyal yardımlaşma" adında bir başlık var; buraya ayrılan bütçe toplam bütçenin yüzde 52'sine tekabül ediyor. Milyonlarca aile bugün yoksulluğun pençesine mahkûm edilmiş, yapılan üç kuruş yardıma muhtaç hâle getirilmiştir. Taşıma suyla değirmenin dönmeyeceğini en iyi sizler biliyorsunuz.

Sayın Bakan, açıkça ifade ediyorum ki işiniz çok zor çünkü bir siyaset stratejisi olarak aileyi yoksullaştıran, yoksulluğu sürdürülebilir hâle getirmeye çalışan bir sistemde Bakanlık yapıyorsunuz. Evvela sistemin kendisine itiraz etmeniz gerekiyor; aksi hâlde, ailenin korunması ve güçlendirilmesi mümkün görünmüyor. Sizler de iyi biliyorsunuz ki yoksulluk kalıcı olmazsa iktidar da sürdürülebilir olmaz. Bu, iktidarın bir stratejisi olabilir ancak ailelerimiz çöküyor, geleceğimiz kararıyor. "Aile Yılı" dediniz ve 2025 yılının sonuna geldik, AK PARTİ yirmi üç yıldır iktidarda. Sorunları çözmek için acaba daha kaç aile yılına ihtiyaç vardır? Mütevazı bir evliliğin maliyeti en az 1 milyon lira, çift taraflı masrafları hesaplarsak bu maliyet katlanarak artıyor. Yeni evlenecekler verdiğiniz faizsiz borç -ki siz buna "destek" diyorsunuz ama bunun asıl adı "borç"-tur- evlilik masrafının beşte 1'ini bile karşılamıyor. Burada bir lüksten bahsetmiyorum, evlilik için gerekli olan temel ihtiyaçlardan bahsediyorum; beyaz eşya, bir koltuk takımı, kiralık bir ev, küçük çaplı bir düğün töreni vesaire. Evlenebilmek çoğu gencimiz için imkânsız hâle gelmiştir. Aileler çocuklarını nasıl evlendireceğini kara kara düşünmektedir.

Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aile kurumu sadece maddi yönden değil diğer birçok alanda tehdit altındadır. Avrupa Birliği normları ve Amerika Birleşik Devletlerinin telkinleriyle yapılan işler ailemizi yıpratıyor. UNICEF Bakanlığınızın çocuk ve aile refahı konusunda koordineli çalıştığı uluslararası bir kuruluştur. Aynı adda İsrail'de kurulmuş olan "İsrail UNICEF Ulusal Komitesi" adında bağlantılı bir fon kuruluşu bulunmaktadır. Yine, aynı alanlarda koordineli çalıştığınız Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu kuruluşlarının İsrail'le bağlantıları vardır. Siyonizmin fonları ve projeleriyle aile kurumu korunamaz. Nitekim, uygulamalara ve sonuçlarına bakınca tehlike çoktan fark edilmiş olmalıdır diye düşünüyorum.

Televizyon ve internet içerikleri hane saadetini hedef alan birer el bombası gibidir âdeta. RTÜK, iktidara muhalif yayınları anında cezalandırırken aileyi hedef alan bu içeriklere karşı üç maymunu oynuyor. Toplumu cinsiyetsizleştirmeye ve kimiksizleştirmeye çalışan içerikler hâlâ "seminer" adı altında servis ediliyor. Mevzuatlar aileyi güçlendirmek yerine ailenin parçalanmasına zemin hazırlıyor. Aileler yoksul ve milyonlarca çocuk çalışmaya mahkûm hâledir. Bu çocukların eğitimde olması gerekiyor ama çoğu kayıtsız ve güvencesiz çalıştırılıyor. Çocuklarımız hayal kuramıyor, oysa bir insan çocukken bile hayal kuramıyorsa hayatının başka hangi evresinde hayal kurabilir?

Engelli vatandaşlarımız sistematik olarak ihmal edilmektedir. Engelliler toplumsal yaşama dâhil olamıyor. En basit imar çalışmalarında, istihdam politikalarında, şehir planlamasında, ulaşım ve iletişim politikalarında ve hayatın olağan akışı içerisindeki detaylarda âdeta yok sayılıyorlar. Engelli istihdamı yetersiz, engelli aylıkları harçlık nispetinde. Sosyal devlet bir iddiadır, sosyal devlet olabilmenin gerekleri vardır ancak bu hâliyle Türkiye'nin bir sosyal devlet olduğunu söyleyemiyoruz.

Siz Sayın Bakan, dışarıdan Türkiye'yi gözlemleyen birisi olsaydınız aile kurumu çökmeye yüz tutan, toplumu yoksullaşan, çocukları işçi, yaşlıları çalışmaya mahkûm, engelli bireyleri dışlanmış bir ülkeye sosyal devlet diyebilir miydiniz? Elbette böyle bir ülkeye "sosyal devlet" diyemezsiniz ancak bizler gibi keşke sosyal devlet olabilse diye temennilerde bulunurdunuz.

Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; eğitim bir milletin istikbalidir. Evet, eğitim diploması alanındaki başarıdan dolayı Bakanlığımızı ve emeği geçenleri tebrik ediyoruz, teşekkür ediyoruz. Türkiye Maarif Modeli bütün dünyada takdir ediliyor ama dönüp içeriye baktığımızda birçok sorunun aynıyla süregeldiğini görüyoruz. Sistem ve müfredat değişikliği kronik bir sorun hâline geldi artık. Eğitim, istikrar ister, plan ister, vizyon ister ancak eğitim, planlı bir yolculuk olmaktan çıkıp deneme-yanılma alanına dönüşüyor. Çocuklar, küçük yaşta test çözen bireylere dönüştürülüyor. Düşünme, üretme, sorgulama geri planda; doğru cevabı işaretlemek doğruyu düşünmenin önüne geçiyor. Sonuç olarak, bilgi var, hikmet yok; başarı var, derinlik yok; aynı müfredat var ama aynı imkân yok. Önceleri çocuklar okula gönderilirdi ancak şimdi veliler çocukları okula götürüp getirmek zorunda kalıyor, aileler sokakların ve okulun güvenli olmadığını düşünüyor. Özel okul-devlet okulu farkı derinleşti. Bugün imkânı olan aileler çocukları için zorunlu olarak özel okullara yöneliyor ancak maddi imkânı olmayan ailelerimizi kalitesiz eğitime maruz bırakmaya kimsenin hakkı yok. Sizin vazifeniz, devlet okullarını kendi çocuklarınızı dahi güvenle gönderebileceğiniz eğitim yuvaları hâline getirmektir. Kırsal-şehir, doğu-batı farkı hâlâ çok belirgin. Sonuç olarak, eğitim, eşitleyen değil ayıran bir araç hâline geliyor.

Sayın Bakan, sizden önce öğretmen maaşlarını yük olarak gören bir Millî Eğitim Bakanımız vardı, kendisi özel okul sahibi olduğu için doğal olarak böyle düşünüyordu. Ya siz, siz de böyle mi düşünüyorsunuz? Şayet böyle düşünmüyorsanız neden hâlâ ücretli öğretmenlik uygulamasını sürdürüyorsunuz? Ücretli öğretmenlik uygulaması hem bu kapsamda çalıştırılan insanlara hem de öğretmenlik mesleğine yönelik büyük bir haksızlıktır. O ücretle, bırakın aile geçindirmeyi, ortalama bir evin kirası dahi karşılanamaz.

Millî eğitim ucuz işçi çalıştırılacak bir alan değildir. Öğretmenlik mesleği en kutsal mesleklerden biridir ama bugün bu meslek örselenmiştir, yıpratılmıştır. Okullarda öğretmen açığı varken diğer yandan görevlerine atanmayı bekleyen milyonlarca mezun öğretmen adayı var. Bu çarpıklığın giderilmesi gerekmektedir.

Unutmayalım ki maddi ve manevi kalkınmanın anahtarı eğitimidir. Bu sebeple, yapacağınız her müspet çalışma son derece kıymetlidir. Diğer yandan en ufak ihmallerinizin de telafisinin zor olacağını hatırlatmak istiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bütçeniz hayırlı olsun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, değerli Bakanlar, kıymetli bürokratları ve bizleri ekranları başında izleyen kıymetli vatandaşlarımız; Genel Kurulu, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime, tam iki yıl önce bu kürsüde Filistin için konuşurken fenalaşarak tam da bugün hayatını kaybeden Hasan Bitmez'i rahmetle anarak başlamak istiyorum.

Hepimiz biliyoruz ki hazırlanan bu bütçede çocuğun adı yok. Ben bu konuşmamı Aile Bakanlığı üzerine konuşmak üzere aldım. Çocuk hep bir şeylerin alt satırında, tali bir mesele olarak görülüyor. Oysa bu ülkenin bugünü de geleceği de çocuklarımız. Acı örnekler gözümüzün önünde. İzmir'de anneleri kâğıt toplarken evde yalnız kalan 5 evladımız, üzerinden tam on üç ay geçmişken yine aynı şekilde kaybettiğimiz 3 evladımız -biri de hastanede yoğun bakımda- yine, bir güvercin kafesinde geçtiğimiz haftalarda Ankara'nın tam da göbeğinde bulunan evladımız... Daha hangilerini sayabilirim ki, o kadar çok örnek var ki!

Üzgünüz, ne yazık ki çocuklarımızı korumakta eksik kalıyoruz, göz göre göre neslimiz heba oluyor; sayılar da bize bunu söylüyor. Geçtiğimiz yıl sadece bir yılda 202 binden fazla çocuğumuz suça sürüklenmiş. Değerli Genel Kurul, bu sayı bugün Türkiye'de cezaevlerinde yatan mahkûmların sayısının neredeyse yarısı, büyüklüğüne baktığımızda çok önemli bir sayı. Yine 2024-2025 eğitim öğretim yılında zorunlu eğitim çağında olmasına rağmen okula devam edemeyen 804.250 çocuğumuz var, yaklaşık 1 milyon; bunlar gerçekten alarm zillerinin çaldığını bize gösteren veriler. Nerede bu çocuklar? Soruyorum: Maddenin pençesinde; çetelerin, mafyaların elinde; dijital kuyularda zorbalık, fakirlik ya da ihmal ve istismarla mı mücadele ediyorlar? Olan olduktan sonra faydası yok, bizim çocuklarımızı korumamız gerekiyor. İşte, bunun için, güçlü bir aile, çocuk izleme ve müdahale sistemine ihtiyacımız var. Haneleri, aileleri düzenli izleyen; sahadan gelen veriyle dijital güncellenen, erken uyarı üretebilen, ilgili bakanlıkların standart rapor sistemiyle koordineli çalışabildiği ve ortak bir veri ağını kullanarak hızla müdahale edebilecekleri dijital, güçlü bir izleme sistemine ihtiyacımız var; ancak o zaman aileyi korumaktan, ailenin içinde de çocuğu korumaktan bahsedebiliriz. Biz DEVA Partisi olarak beş yıldır bunu öneriyoruz sizlere. Mahalle bazlı oluşturulan, risk haritalarıyla yönetilen sosyal hizmet modeli.

Bu modelin içinde öncelikli olarak çalışması gereken 4 bakanlık var; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, yine, Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı. Dünyada bu tarz sistemler mevcutken bizde verileri senkronize işleyecek, ortak izleme raporları kullanabilecek sistem ne yazık ki yok bakanlıklar arası çalışabilen. Belki de bu konuyu bakanlıkları da aşabilecek düzeyde bir seferberlik hâli olarak düşünmemiz gerekiyor. Hazır "aile yılı" hatta "aile yılları" ilan edilmişken Sayın Cumhurbaşkanı taşın altına elini koysa, bu sistem Cumhurbaşkanlığı tarafından ayrı bir fonla desteklense ve koordine edilse ne güzel olur. Çocuklarımız bunu hak ediyor.

Çocuklarımız için ivedilikle yapılması gereken, ulusal çocuk izleme sistemi kurulmasıdır. Meclis çatısı altındaki sivil bir inisiyatif olan Çocuk Hareketi'ndeki uzmanlar da bunu bizlere öneriyor. Bu sayede risk altındaki çocukları koruyabiliriz. Ailede şiddet mi var, istismar mı var, bağımlılık mı var, derin yoksulluk mu var; çocuk aç mı uyuyor, okula gitmiyor mu, çocuk işçi olarak mı çalıştırılıyor, suça mı sürükleniyor; erken tespit edebilir, koruyabiliriz. İşte ancak o zaman, elek altına tek bir çocuk düşmeden yol alabiliriz.

Değerli Genel Kurul, bu, iktidar-muhalefet ayrımı gözetilmeyecek bir konu. Gelin, 2026 bütçesi için gerekeni yapalım ve ardından çalışalım çocuklarımız için. Seneye bu kürsüye ulusal izleme sistemini inşa etmiş olarak çıkalım.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; bugün Aile ve Millî Eğitim Bakanlıklarının bütçesini konuşuyoruz.

Ne yazık ki ülkemizde Adalet Bakanlığı, zulmü; Millî Eğitim Bakanlığı, cehaleti, işsizliği; Aile Bakanlığı da aileyi tahrip eden bir Kurum olarak milletimizin nezdinde yer alıyor. Belki "Bu süre içerisinde yirmi üç yıllık AK PARTİ iktidarının bu millete verdiği en büyük zarar iki alanda nerede?" dersiniz aile ve eğitimde yaşandı. Elbette Sayın Bakanın geçmişten kalan, bir taraftan bürokrasi, bir taraftan akademisyen, şimdi de siyasi kimliğiyle bu konuları bugüne kadarkiler içerisinde çok daha iyi yapmasını beklerdik. Nitekim, öncekilerden iyi olması durumun iyi olduğu anlamına gelmez. Bugün Millî Eğitimden bahsederken öğretmenlik mesleği tarihin en itibarsız döneminde. Net olarak kaç öğretmen açığı var Bakanlık açıklamalı. Ücretli öğretmenler neden kadroya alınmıyor, açıklanmalı. Ücretli sosyolog, psikolog ve ücretli öğretmeni asgari ücretin altında bir maaşla çalıştırmak özürlü çocuğu istismar etmekten farksızdır. Sivilde bir insanı asgari ücretin altında maaşla çalıştırırsa canına okunur ama kamu çalıştırınca kimse sesini çıkaramıyor.

Bugün Millî Eğitim Bakanlığı, personeli arasında adaletsiz; bürokrasi zammı geçseydi il müdürleri yararlanacaktı. Hâlen Millî Eğitimin şube müdürü, 15 bin öğretmeni yöneten il müdür yardımcısı düz öğretmenden, başöğretmenden daha az maaş alıyor. Siz şube müdürünü öğretmene ezdirerseniz, okul müdüründen daha az maaş alırsa orada sistemi yönetemezsiniz. Başöğretmen 85 bin-87 bin maaş alırken şube müdürü ondan daha az -ne yazık ki- maaş alıyor. Burada disiplinden de otoriteden de söz etmek hiçbir şekilde mümkün değil. 28 Şubat döneminin en önemli problemi eğitim kesintisiz sekiz yıldır, şimdi on iki yıla çıktı. Böylece sanatkâr yetişmiyor, kaynakçı profesörden fazla maaş alıyor. Ne söyledilerse tersini yaptılar. MESEM'deki iş güvenliği sorunu had safhada ne yazık ki. Sınavlara hâlen yarış atı yetiştiriliyor, hâlen gençlerimiz geleceğinden ümitsiz, hâlen binlerce lise mezunu sıfır çekiyor.

Bir taraftan da Sayın Bakanım, mülakat mağdurlarını dinliyorsunuz. Yerinizde olsam -haddim değil ama- davet eder, bir grubu çağırır, ikna eder, anlatır, gönderirim, eğer çözüm yoksa da... Ne yazık ki Bakanlığın demir kapısının önünde duruyor, muhatap bulamıyorlar. Asgari ücretin altında özel okullarda çalışan öğretmenler yazın işsiz, hastane raporu aldığı gün işsiz, normal zamanda da asgari ücretin altında maaş alıyor. Okulların bütçesi sadece temizlik ve kırtasiye için gönderiliyor, oysa donatı bütçesi, tadilat bütçesi verilmediği için okul müdürleri farklı alanlara sevk ediliyor.

Gelelim Millî Eğitime. Sayın Bakan, YÖK'ün kendisi bu işleri çözmez; Sayın Cumhurbaşkanı değil bunların hepsini çözecek olan, formül üretecek olan sizsiniz. Akademisyenler yoksulluk sınırının altında maaş alıyor, yerinde kadro acilen getirilmelidir. Bütün kurumlarda çalışan, ünvanı aldığı kadro sorunu yaşamıyorsa akademide de yaşamamalıdır. Hâlen, doçent oluncaya kadar bir üniversitede çalışan personel yirmi yıl süreyle geçici işçi statüsünde çalışıyor. Her gün yeniden iş başvurusunda bulunuyor, bu da insanlarda depresyona neden oluyor. Kişilik bozukluğu, şahsiyetsiz insanlar çıkması bu sistem tarafından planlanmıştı, aynen devam ediyor. Akademisyenler de bu ülkenin evladıdır, onlara da artık tayin hakkı verilmelidir. Bir üniversitede zamanında kadro şişmiş, tayin hakkı vermediğin için duruyor, yenisini alamıyorsun ve karı koca akademisyen, otuz yıl, kırk yıl evli olduğu hâlde ayrı şehirlerde yaşıyor. Aramızda Filiz Hocam meslekte rektörlük yaptı, pek çok akademisyen de aramızda bu sorunları biliyor. Bugün, esas yapılması gereken şey, ülkedeki fazla üniversiteleri, verimsiz üniversiteleri kapatmak, bazı bölümleri külliye kapatmak. Meslek yüksekokulu... 10 bin nüfusu olan yerde, Allah aşkına, meslek okulu mu olur? Hiç olmazsa sınır getirin "En az 100 bin nüfusu olan ilçede en az bin öğrenciyle meslek okulu açılır." deyin. 50 öğrenciyle sırf o ilçede üç beş yandaş partili esnaf para kazansın diye okul açmak bu ülkenin geleceğine ihanettir. Bu yanlışlara sizden önce başlandı ama siz hangisini düzelttiniz? Ne yazık ki ortada bir şey yok. Bugün üniversiteler umut tacirliğinden öte geçmiyor. Bir insanın kasiyer olması için, kurye olması için ya da tezgâhtar olması için üniversite diplomasına ihtiyaç yok; bir an önce hayata atılsın, yirmi yıl geç başlıyor üniversite mezunları. Öte yandan, vakıf üniversitelerine, yurt dışı üniversitelere artık neşter vurmak zorundayız; bunların hepsi sizin sorumluluğunuzda. Baskı yapıp denklik şu bu, işte, bugünkü yaşadığımız sorunları ne yazık ki görüyorsunuz.

Bugünlerde bir de üniversitede akreditasyon belası çıktı. Akademisyen işi gücü bıraktı, günlerce ona uğrayacak. Ne için? Birkaç tane danışman şirket para kazanacak. Akreditasyon süreci ve akademik teşvik ayrı bir rezalet. Sırf at yarışı gibi 3 puan alayım diye sempozyum düzenleniyor. TİKA, Yurtdışı Türkler bir dünya bütçe harcıyor, sırf üç beş akademisyen sene sonunda puan alsın diye. Bunların hepsi bu milletin alın terinden çıkıyor; vebaldir, sorumluluktur, bunların hepsi Bakanlığın boynunadır.

Eğitim Bakanlığı böyleyken Aile Bakanlığı da ne yazık ki iç açıcı bir durumda değil. Evet, Sayın Bakan birazdan kaç kişiye sosyal yardım yaptıklarını anlatacak. Bu, şu demek: "Biz bu ülkede yirmi beş yılda fakir sayısını şu kadar artırdık." Mesele, sorunları çözmek. Gündüz kuşağı programlarına, Türk dizilerine, aile yapısını tahrip eden ahlaksız yayınlara müdahale etmediğiniz sürece yaptığınız işin bir anlamı yok. "RTÜK" denen o Kurumun tek derdi muhalif yayınları susturmak, muhalif olmadığınız sürece her işi yapabilirsiniz. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar) Bugün alkol, uyuşturucu, bağımlılık, sanal bahis, kumar; bunların hepsiyle AK PARTİ iktidarının tek bir derdi var, o da vergi alıp alamamak, pay alıp alamamak. Eğer bunlardan vergisini alıyorsa bunların hepsi kutsal bir şeymiş gibi müdahale edilmiyor, serbest bırakılıyor.

Bakın, bugüne kadar "İstanbul Sözleşmesi garabeti var." dediniz, on yıl boyunca bu milleti aldattınız, "Biz çözemiyoruz, sözleşme var." dediniz, aha aynı durum ortada. Aile Yılı... Kaç aileyi barıştırdınız? "Aile Yılı" dedikten sonra hangi olumlu neticeler ortaya çıktı? Bir şey yok. Bu ülkede eğer doğum oranı düşmüşse, boşanma sayısı tarihin en yüksek seviyesinde ise elbette Aile Bakanı bunları düşünmek zorundadır.

Ben şunu özellikle ifade etmek isterim ki Millî Eğitim Bakanlığında da eş durumu tayinleri hâlen duruyor. Aile Yılı'nda öyle sembolik törenlerle, göstermelik işlerle iş yapılmaz; icraatlarınız ortaya çıkmalı. Evet, şunu arz edeyim ki bu bahsettiğimiz işlerin büyük çoğunluğu bütçe gerektirmeyen, sadece samimiyet, bununla beraber kararlı duruş isteyen işler.

Şu üniversitelere "Bizim adamlarımız gelecek, rektörümüz istediğini yapacak." zannediyorsunuz, oysa sizin rektörünüz de istediği adamı alamıyor. Zaten çoğunlukla şahsiyetsiz adamları -bazıları için söylüyorum- seçip getiriyorsunuz ki "Kontrol edeceğimiz adamlar olsun." diye. O da sizden korktuğu kadar aşağıdan da korkuyor. Bir üniversitede çalışan bir elemanın sözleşmesinin uzatılması bölüm başkanının, dekanın, fakülte yönetim kurulunun, rektörün, üniversite yönetim kurulunun dört aşamasının her birinin ayrı ayrı onayına bağlı; yeni bir eleman alınacağı zaman sizin rektörünüz istediği adamı alamıyor, çalıştığı bölüm başkanı neyse istediği onu alıyor, taş koyarsa taş koyuyor. Onun için de bu YÖK sistemini değiştirmedığınız sürece bu ülkede hiçbir şeyi

çözemezsiniz. Bu ülkede valisinden bakanına kadar devletin bütün kademelerini eğiten üniversite hocaları hiçbirinden daha az maaş almamalı. Akademiyi bu kadar mağdur ederek geleceğe dinamit sokuyorsunuz. İşte, bugün suç oranları had safhada ise eğitimin neticesi olarak ortada. Belki Millî Eğitimde milyonlarca insan var, diyeceksiniz eğitim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Onun için de bu konuları istikrarlı, kararlı, samimi duruşla çözersiniz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Elif Esen... (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, Değerli Genel Kurul; ikinciye söz almamın sebebi 2 önemli bakanlık, 2 ayrı önemli konu; ikisinin birbirine karışmaması için.

Bugün, bu dar zamanda, eğitim sisteminin içinde barındırdığı çoklu krizlerden ancak birine değinebileceğim, bu ara toplum olarak en çok canımızı acıtana; MESEM yani mesleki eğitim merkezleri. "MESEM" dediğimiz sistemin çocuğun hem diplomasını alıp hem beceri kazandığı hem de eğitimden kopmadan iş hayatına hazırlandığı ve aslında doğru uygulandığında çocuğu koruyan, geliştiren ve bir mesleğin içine güvenle adım attıran bir mesleki eğitim modeli olması gerekiyor ancak ülkemizin gerçeği ne yazık ki farklı çünkü daha çok yakın zamanda çok acı olaylar yaşandı, duyduk, kahrolduk hatta "acı" demek belki de hafif kalacak; çocuklar öldü, alevler içinde kalarak, ezilerek öldüler hatta Muhammed işkenceye uğrayarak, şiddet görerek, iç organları parçalanarak öldürüldü; bunları unutmayalım. Bu yıl 87 çocuk çalışırken, staj yaparken öldü; bu çocuklardan 17'si "staj" diye gittikleri MESEM eğitimindeyken canlarından oldular, daha hayata başlayamadan veda eden çocuklar. Kaç çocuk engelli kaldı, bunu bilmiyoruz; kamera yok, erken uyarı sistemi yok, şikâyet hattı yok, risk puanlaması yok, çocuklarla düzenli görüşen PDR öğretmenleri yok; çocukların çalışacağı kişilerle görüşen, onları bilgilendiren, uyaran bir süreç yok; denetim ise kâğıt üstünde ne yazık ki, o da varsa. Yetmedi, ülkenin belki de en güvenilir yeri olduğu düşünülen Mecliste, burada, yanı başımızda MESEM'le staj yapan kız çocuklarının başına gelmeyen kalmamış. Gereğini yapan ve konunun üstüne giden Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliğine ve "Suçlular kimse ortaya çıkarılması ve etkin yaptırımlarla cezalandırılması gerekir." taleplerimiz doğrultusunda bir izleme komitesi kuran Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Çiğdem Erdoğan'a ve konuyu titizlikle takip eden tüm milletvekillerimize teşekkür ediyorum. Staj için geldikleri Mecliste kız çocukları nasıl istismar ve tacize uğradı, sormak zorundayız, bu boynumuzun borcu; MESEM'de staj yaparken gencecik evlatlarımız niye öldüler, nasıl şiddete ve işkenceye maruz kaldılar, sormak zorundayız; bu da boynumuzun borcu. Peki, suç, olayların geçtiği o iş yerlerinin ve kişilerin mi sadece? Hayır Sayın Bakan. İnsan faktörünün olduğu yerlere çocukları gönderiyorsanız süreci başıboş bırakamazsınız; sorunları ve hatta kötülükleri ancak etkin bir izleme ve denetleme ve ardından da cezalandırma sistemiyle önleyebilirsiniz. Dolayısıyla en başta sorumluluk ilgili 3 Bakanlığındır; Millî Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. Biz, mesleki eğitim olmasın demiyoruz elbette ama böyle devam edemez. Çocuk "ucuz emek" "ucuz iş gücü" demek değildir, hele ki çocuk "işçi" hiç değildir, unutmayın bunları.

Dünyada mesleki eğitim nasıl işliyor açın bakın. Almanya'da, Avusturya'da, İskandinav ülkelerinde sistem çocuk koruma, sıkı denetim, şeffaflık ve kamu sorumluluğu üzerine kurulu. Türkiye'de ise eski dönemlerin çıraklık mantığı hâlâ işliyor, bugünün piyasa koşullarına uyarlanmış durumda, "eti senin, kemiği benim" mantığıyla neredeyse. İlgili bakanlıklar şapkayı önüne koyup düşünmeli, bu rezalet sonlanmalıdır. Yapılacak şey belli: Mesleki eğitim sistemi, dünyadaki iyi uygulamalar Türkiye'ye uyarlanarak baştan aşağı yeniden kurgulanmalıdır. Çalışma ve staj alanları nitelikli eğitim, çocuğun üstün yararı, çocuğun tam güvenliği; etkili, şeffaf, acımasız denetim mekanizmalarıyla ana kucağı misali yapılandırılmalıdır.

İşte, Sayın Bakan, bütçenizi bir de bu sorunu çözmek, sistemi güncellemek açısından değerlendirin diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; 2026 bütçesinin hayırlar getirmesi temennisiyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'de yükseköğretim sistemi son yıllarda niceliksel anlamda olağanüstü bir büyüme göstermiştir. Üniversite sayısı 76'dan yaklaşık 208'e çıkarken öğrenci sayısı 2 milyondan 7 milyona ulaşmıştır. Her gencimiz için üniversite eğitimi zorunluymuş gibi oluşturulan hava aynı zamanda ara eleman sıkıntısını ortaya çıkarmış, diğer sosyal sorunları da tetikleyen bir çıkış noktasına dönüşmüştür. Öğrenci sayısındaki artış başarı gibi takdim edilirken, oysa bu durum, ülkemiz geleceği için büyük bir tehlike hâlini almıştır. Genç işsizlik oranı ile normal işsizlik oranı arasındaki uçurum, diplomaların birer işsizlik sertifikasına dönüştüğünün delili hâline gelmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bunun yanında, üniversite sayısı bile verilirken kesin olarak emin olamıyoruz çünkü popülist politikalarla taşra üniversiteleri herhangi bir altyapı ve planlama olmaksızın hızla kurulmakta ve kırsal kesimin ekonomisine katkı sağlanması ve buralarda farklı kesimlere rant imkânı oluşturulması hedeflenmektedir. Daha yakından bakıldığında bu durum, işsizlik istatistiklerini saklamanın en kaba, en hoyrat ve en kolay yolu olarak tercih edilmektedir. İktidar yıllardır her şehre üniversite açarak yerel öğrencilerin büyük şehirlere göç etmesinin önüne geçtiğini iddia etmektedir ama büyükşehirlerde sayıları her geçen gün artan ve kısaca "otoyol üniversiteleri" denilen kurumların hangi amaca hizmet ettikleri tam olarak anlaşılamamakla beraber ve yine bu kurumlar maalesef Hükümet ve eğitimi sektöre dönüştüren yatırımcılar arasında bir anlaşmaya işaret etmektedir. Taşrada şehirlere uzak yerlere devasa üniversite kampüsleri inşa ederek tarlaların imara açılması ve buralarda yurtlarda kalan öğrencilerin şehir merkezine ulaşmak için toplu taşıma üzerinden elde edilecek gelire hatta yerel siyasilerin yakınları için istihdama kadar ince hesaplamalar bile yapılmaktadır ama bu eğitim kurumlarında nitelikli öğretim verebilecek kadrolar, teknolojik altyapı ve içinde bulunan bölgeye yapılabilecek katkılar çok da dikkate alınmamaktadır. Metropollerde kurulan, özellikle de adına "vakıf" denilen denetimden uzak özel üniversiteler ise eğitimin kalitesini düşürmek üzere sayılarını gittikçe artırmaktadır. Yükseköğretim bir ülkenin nitelikli insan gücüne, bilgi üretimine ve topluma hizmete katkıda bulunması açısından kritik bir unsurdur. Üniversite esas itibarıyla bilim olarak görülür ve bilim insanları ise öğrencileriyle birlikte hakikati aramakla yükümlü bir topluluktur. Bu bağlamda, araştırma,

üniversitenin en önde gelen işlevi ve ilgi alanı olmalıdır. Üniversitenin fonksiyonları 4 yanal yüzeyi temsil eden bir piramit metaforuyla açıklanır; araştırma, eğitim, entelektüel kültür ve kamu hizmeti; hakikat ise, piramidin tepesini oluşturur.

Değerli milletvekilleri, üniversite sayısındaki kısa süredeki hızlı artış yükseköğretimin kiteselleşmesine yol açmış ve kalitenin düşürüldüğüne dair önemli tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Bu durumun kaynağı, uzun süre üniversite sayısının kademeli olarak artmaması ve üniversite kapılarında büyük bir yığılmanın yaşanmasıdır. Bu yığılma, öğrencileri bir gelecek umuduyla yıllarca dershanelere gitmeye zorlamış ve bu durum da aslında -burası çok önemli- yükseköğretime öğrenci hazırlayan ortaöğretimin de yozlaşmasına sebep olmuştur. Kaliteye dair endişeler, Türk üniversitelerinin uluslararası sıralamalardaki konumuyla da doğrudan ilişkilidir. Bilimsel makale sayısı artsa da etki değeri en yüksek dergilerde çıkan yayınların sayısının artırılmaması nedeniyle dünyadaki ilk 500 ve ilk 1.000'deki üniversite sayımız giderek azalmaktadır. Yayınlarla yapılan atıf almada ise Türkiye dünyada oldukça aşağı sıralarda yer almaktadır. Bu hedeflere ulaşmak için üniversitelerin bütçelerinin kabaca yüzde 15'i ve üzerini AR-GE'ye ayırması gerekmektedir. Ayrıca, bazı vakıf üniversitelerinin vakıf mantığıyla uyuşmayacak şekilde sadece kazanç odaklı faaliyet gösterdiği ve eğitim öğretim kalitesini yükseltme beklentilerine yeterince katkıda bulunamadığı da çok açık bir gerçektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üniversitelerin geleceği dijital dönüşüm ve yeni teknolojilerle şekillenebilmektedir. Üniversitelerin sadece ders vermekle sınırlı kalmayıp öğrencilere doğru düşünme disiplini, sorgulama becerileri ve yaşam boyu sürecek bağlantılar kazandırması beklenen bir durumdur. Gelecekteki üniversiteler fiziksel, on-line ve interaktif eğitimlerin birleştiği karma bir modeli benimseyecektir. Akademisyenler sadece ders anlatan uzmanlar olmaktan çıkıp interaktif eğitimi modere eden mentörlere dönüşecektir. Yeni mesleklerin ortaya çıkması ve ortalama insan ömrünün uzaması nedeniyle üniversitelerin yaşam boyu eğitim merkezlerine dönüşmesi ve bireylerin farklı dönemlerde tekrar eğitim alması mümkün hâle gelecektir. Yükseköğretim sistemindeki zorluklara rağmen, eğitimin önemini vurgulamak için, Nelson Mandela'nın dediği gibi: "Dünyayı değiştirmek için kullanabileceğiniz en güçlü silah eğitimidir." Ancak üniversitelerde eğitimi ilmi temelden koparmak Türkiye'nin geleceği açısından olumsuz sonuçlar doğurma riski taşımaktadır. Türkiye'deki yükseköğretim sistemi, bir zamanlar üniversite kapılarında yaşanan büyük yığılmanın neden olduğu baskıyı azaltmak için hızla genişleyen ancak bu genişleme sırasında kaliteyi korumak ve artırmak zorluğuyla yüzleşen bir yapıya benzetilebilir. Âdeta hızla inşa edilen bir şehir gibi altyapı ve mimari detayların sağlamlığı sürekli bir sınama altına girmiştir. Eğitimin geleceği zaten son teknolojik gelişmeler ve özellikle de yapay zekânın kullanımıyla sorgulanmaya başlamıştır. Öğretimin en temel iki unsuru olan akademisyenler ile öğrenciler bu yeni duruma nasıl uyum sağlayabileceklerini henüz öngöremezken artık hiç kimse öğretmenlerden bir şey öğrenmeyecek, kendi istedikleri zaman pek çok kaynaktan öğrenecek, hazır oldukları zaman da istedikleri kadar malumat elde edebileceklerdir. Eğer, ülkemizde olduğu gibi, akademisyenler tek taraflı olarak ders anlatan uzmanlar olmaya devam ederlerse yeni bilgi üretmeyecekleri çok açıktır. Arşivlenmiş bilgileri yeni nesillere aktarmanın bir kıymeti de yoktur. Öğrenciler merak ettikleri konuları yapay zekâ araçlarından -istedikleri zaman- kendi üniversitelerindeki hocalarından çok daha nitelikli öğrenebilirler. Ülkemizde öğrencilerine salt bilgi aktarmaktan ileri gidemeyen akademisyenlerin kalitesi de daha mesleğe yeni başladıkları zaman da liyakat yerine başka kriterler arandığı için, vasat bir şekilde başlayıp son gelişmeleri takip edemedikleri için nitelik kaybetmektedir. Bu süreç kısaca şöyle işlemektedir: Üniversiteler ihtiyaç duydukları alanlarda devletten kadro talebinde bulunurlar; burada, üniversitenin eğitim ve öğretimde duydukları ihtiyaçtan daha çok, karar vericilerin ya da onların yukarıdan gelen taleplere göre kim istihdam edilecekse onun eğitimine uygun çok spesifik kriterler belirlenir ve gerçekten nitelikli adayların önü kesilerek vasat kadrolar oluşturulur. Atamalardan sonra her üniversite kendine göre atama ve yükselme kriterleri belirler. Mesleğe yeni başlamış vasat akademisyen bir taraftan yüksek lisans ve doktora eğitimi alırken öte yandan bu atama kriterlerine de uyacak doçentlik dosyası oluşturmaya çalışır. Bu kriterler güya objektif olarak bilimsel yayın odaklı olduğu için yayınlanan dergilerin etki değerlerinden ziyade makale sayısına bakılmaktadır. Bu da son yıllarda yayın sayısının artmasına sebep olmuş ancak atıf endeksleri göz önüne alındığında dünyadaki en iyi üniversiteler sıralamasında ülkemizden üniversite sayısı gittikçe azalmaya başlamıştır.

Saygıdeğer milletvekilleri, Yükseköğretim Kurumu bir ülkenin geleceğidir ve biz maalesef son yıllarda yaşadığımız bu krizlerden dolayı, bu yanlışlıklardan dolayı çocuklarımızı kampüslere, otoyolda binalara sıkıştıran bir eğitim sistemiyle kendi ülkemizin geleceğini kuramayız diyor, Genel Kurulu, sizleri saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi İYİ Parti Grubu adına yapılacak olan konuşmalara başlıyoruz.

İlk söz Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ta.

Buyurun Sayın Taş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, kıymetli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; aile, devlet ile toplum arasında en küçük ama en güçlü bağı olan kurumdur. Toplumun devamlılığı, sağlıklı bireylerin yetişmesi ve sosyal huzurun sağlanabilmesinin teminatıdır aile. Bu yüzden Sayın Bakan, bence Kabinenin en önemli Bakanlığının başındasınız, sorumluluğunuz büyük. Ailenin de temelini kadın oluşturur, dolayısıyla milletlerin de devletlerin de yapı taşıdır kadın yani sizin Bakanlığınızın ana merkezi de kadın olmalıdır.

Tarihimize baktığımızda, cinsiyetçi bir zihniyeti olmayan Türklerde kadın hiçbir zaman erkeğin yanında ikinci planda olmamıştır; hep yan yana, hep omuz omuza olmuştur. Türklerde cinsiyetin öncelikli bir kavram olmadığının en basit ispatı da dilimizdir aslında. Bugün dahi modern sayılan batılı Avrupa dillerinin hemen hepsinde kadın ve erkek takıları arasında fark vardır. Rusça, Fransızca ve Almancada cansız varlıklara dahi maskülen, feminen takılar konulmuştur. Türkçede eril, dişil hiçbir çekim yoktur ya da İngilizcedeki gibi eril, dişil zamir ayrımı da yoktur. Yine Türklerde kadına verilen önem de dilimize yansımıştır. Örneğin, Türkçede erkekler, eşlerine "hanım" diye hitap etmektedir. Ne demektir hanım? "Han-ım" yani "kraliçem" demektir. Dünya dillerinde karısına "kraliçem" diye hitap eden başka bir millet var mıdır acaba? Bir başka örnek, kutsal saydığımız vatanımıza "ana vatan" deriz, İngilizcede bu kelimenin karşılığı "baba toprağı"dır mesela. Özetle, Türk kültüründe, Türk tarihinde kadın, saygı duyulması gereken bir varlık iken Batı dünyasında kadının konumu ve kadına bakış açısı tam tersiymiş aslında. Mesela, Platon'un "Devlet" kitabında, kadınların hiçbir zaman erkekler kadar güçlü olamayacağı vurgulanmış ve cinsiyet eşitliği reddedilmiştir. Ortaçağ Avrupası, kadını şeytanın erkekleri günaha çekmek için kullandığı bir araç olarak görmekteydi hatta öyle ki Avrupa'da "cadı" diye bir tabir gelişti kadın

için o dönemlerde. Neredeyse üç asır süren ve çoğunluğu kadın olmak üzere birçok insanın ölümüne sebep olan cadı avcılığına da çeşitli kaynaklarda rastlanmaktadır. Bugün, Avrupa'da ve Amerika'da kutlanan Cadılar Bayramı'nın da temeli budur aslında. Millî Mücadele'de Anadolu kadınının emeğinin ve cesaretinin eşi benzeri de yoktur, İstiklal Savaşı'mız da kadınlarımızın vatan sevgisiyle kazanılmıştır. Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, Türk kadınına, Avrupa'daki birçok ülkeden önce medeni haklarını ve seçme seçilme hakkını vermiştir. Bu gelenekten gelen Türk toplumunda kadın, günümüzde maalesef hayatın her alanında eşitsizlikle mücadele eden bir konumdadır. Baktığımızda kadın, eğitimde büyük mesafe almıştır ama istihdamda geridedir, aileyi ayakta tutmaktadır ama ekonomik güvenceden yoksundur, toplumsal yükün önemli bir kısmını taşımaktadır ama karar mekanizmalarında yeterince yer alamamaktadır. Çalışma hayatına katılmak istediklerinde bakım yüküyle karşı karşıya kalmıştır kadınlar, şiddetle mücadele kavramı vardır kadınların hayatında artık ve bu mücadelede çoğu zaman yalnız bırakılmışlardır. Yoksullukla mücadelede de yine en kırılgan grup hâline gelmiştir Türk kadını.

Sayın Bakan, Bakanlığınızın altında kadınlar için birçok hizmetler olduğunu görüyoruz, bunları tek tek saymak istemiyorum ama merak ettiğim bir şey var: Böyle bir kültüre ve geleneğe sahip olan Türk milletinde ne oldu da kadın bu kadar irtifa kaybetti diye hiç Bakanlık olarak bir çalışma yapmayı düşündünüz mü ya da düşünüyor musunuz? Merak ediyorum. Durum gerçekten facia Sayın Bakan, kadına şiddetle ilgili hatta kadın cinayetleriyle ilgili neredeyse haber olmayan tek bir gün bile yok ülkemizde. Bu nasıl bir vahşettir? Bu ne büyük bir karanlık içinde olduğumuzun ispatıdır maalesef. Kadını ikinci sınıf vatandaş yapıp sadece üreme objesi olarak görenler dünyada yok olmaya mahkûmdur çünkü erkeği yetiştiren de var eden de kadındır. Kadın haklarının yok olduğu, hiçe sayıldığı yerde erkeğin de eksik olduğu, "aile" kavramının sarsıldığı tartışmasız bir gerçektir. Bu yüzden Sayın Bakan, "kadın" başlığına çok önem vermeniz gerekmektedir. Uygulamada olan politikalarınızın pratik hayatta faydasının olup olmadığını sıkı takip etmeniz kaçınılmazdır. Bunun için dinamik bir yapınız olmalıdır. Burada Bakanlığınızın bütçesinin büyüklüğü ya da küçüklüğünden ziyade, uygulanan politikaların etkisi kesinlikle çok önemlidir ki kanaatimiz, bütçenizin de bu politikalar için yetersiz olduğudur.

İkinci önemli konu Sayın Bakan, geleceğimiz, göz bebeğimiz çocuklarımızdır. Dünyada tek resmî çocuk bayramı olan; milletin, devletin geleceğini açık bir tavsiyeler manzumesi olarak "Gençliğe Hitabe" adı altında ülkesinin çocuklarına emanet eden bir ülkenin çocuklarının geldiği durum da çok acıdır. Hemen hemen hepimiz anneyiz, babayız, evlat sahibiyiz; geçen bütçe zamanı da böyle acı bir olay yaşanmıştı, yine, iki gün önce bir yangında 3 çocuk vefat etti. Hikâye yine aynı hikâye; ortada derin yoksulluk, suça karışmış bir baba, çaresiz anne ve âdeta ölüme terk edilmiş minik evlatlar. Bunların hesabını Cenab-ı Hak hepimize soracak ama en çok size soracak Sayın Bakan, sizin de içinde olduğunuz Hükûmete soracak çünkü bu ülkede olan her şeyin sorumluluğu bu ülkeyi yöneten sizlerde. Geçen sene yaşanan bu olayın tekrarı olmaması gerekirdi. Sayın Bakan, böyle olaylar tekrar tekrar kesinlikle yaşanmamalı.

Yine, çocuk bakımevleri, engelli çocuk bakımevleri... Sayın Bakan, ben görmeye dayanamadığım için gidemiyorum oralara. Bu mekânların hepsi bizim evlerimizden daha güzel, daha temiz, daha çekici olmalı. Orada 20 çocuktan 1 kişi sorumlu olmamalı, hemen hemen her çocuk için 1 sorumlu olmalı; Türkiye'de bunun için yeterli insan kaynağı olduğunu düşünüyorum. Evlat edinmek ya da koruyucu aile olmak özendirilmeli, teşvik edilmeli. O çocuklar başta Allah'ın hepimize emanetidir. Ben kendi çocuğum için ne kadar endişe duyuyorsam, sorumluluk duyuyorsam en az o kadar onlar için de aynı şeyi hissetmeliyim; onlar bizim geleceğimiz. Buralarla ilgili denetim çok çok sıkı olmalı, yapılması gerekenler hemen yapılmalı, yapılanların etkisi çok sıkı takip edilmelidir.

Yaşlılarımız da yine çok sahipsiz, emeklilerin durumu ortada. Yaşlılar ve çocukların beraber de vakit geçirebileceği, sıcak aile ortamını hissedecekleri bir ekosistem kurulmalı mesela. Evet, Türkiye sosyal bir devlet ama bu üç başlığa baktığımızda maalesef uygulamada çok zayıf bir sosyal devlet. İstedığınız kadar proje üretin, birim açın, bütçe ayırın; işe yaramıyorsa anlamsızdır. Bu konular özellikli konular, buradaki problemler için de çözümler için de dinamik bir yapılanma şarttır.

Tüm bunların yanında Bakanlığınız şehit ailelerimizden ve gazilerimizden de sorumludur. Bugün burada bütçe görüşmesi yapabilmemizin, evlerimizde rahat rahat oturabilmemizin, çoluk çocuk bu topraklarda nefes alabilmemizin bedelini ödeyen şehitlerimizin ve gazilerimizin hakkı ödenmez, onlar için ne yapsak az. Onlara ayrılan bütçenin hesabı öyle yapılmalı ki onlar muhtaç değil muktedir olmalıdır, her zaman gönülleri de hayatları daha rahat olmalıdır. Ne şehitliğin kademesi, sınıflandırılması olmalı ne de gaziliğin. Bu vatan için gözünü budaktan esirgemeyenlerindir zaten bu vatan. Biz kimin malını kime veremiyoruz Sayın Bakan? Onlar hep alacaklı, biz hep borçluyuz onlara. Bu vesileyle, ben bu vatan için canını feda eden şehitlerimizi ve vefat eden gazilerimizi bir kez daha rahmet ve minnetle anarken yaşayan gazilerimizin önünde de saygıyla eğiliyorum.

Şunu da unutmamak gerekir diye düşünüyorum: Terörsüz Türkiye güzellemesiyle sahneye konulan, Türkiye'yi teröristlere teslim etme projesinde muhatap alınan teröristbaşı ve terör örgütü, Türkiye'de kadınların ve çocukların yaşadığı çoğu karanlığın müsebbibi aslında. Bunları muhatap alanlar "PKK silah bıraktı, yaktı, daha da bırakacak." türküleri söylerken PKK terör örgütünün yalnızca silahla değil kadınların ve çocukların hayatlarını çalarak varlığını sürdüren bir yapı olduğunu da unutmamalı. "Özgürlük" diyerek kandırılan kadınlar gerçekte özgür bireyler değil örgütün hiyerarşisinde emir alan, susturulan ve araçsallaştırılan kurbanlardır. Evlilik yasaklanır, annelik yok sayılır; kadın, bedeni ve geleceği üzerinde söz sahibi olamaz. Bu, özgürlük değil modern köleliktir. Daha da acısı reşit olmayan çocuklar, özellikle kız çocukları ailelerinden koparılıp dağa sürüklenmektedir. Bu, sadece bir terör faaliyeti değil uluslararası hukuka göre açık bir savaş suçu, insanlığa karşı işlenmiş ağır bir suçtur. Kadını ve çocuğu istismar eden, aileyi dağıtan, masumiyeti silaha dönüştüren hiçbir yapı özgürlükten, eşitlikten, haktan söz edemez. Kadın hakları terörle savunulmaz, çocuk hakları silahla korunmaz. Terörü romantize edenler acaba bu hakların hesabını nasıl verecekler?

Sayın Bakan, siz de çok iyi biliyorsunuz; Türkiye, tarihinin başka bir kritik eşiğinde. Toplam doğurganlık hızı ilk kez yenilenme eşiği olan 2,1'in altına düşmüş, 2023 itibarıyla 1,5 seviyelerine gerilemiştir. Bu ne demektir? Bu, nüfusun yaşlanması, çalışan sayısının azalması, sosyal güvenlik sisteminin zorlanması, üretim gücünün düşmesi demektir. Bu tablo sadece bugünün değil yirmi otuz yıl sonrasının Türkiye'sini doğrudan ilgilendiren stratejik bir meseledir. Bu konunun ciddiyetinin farkındalığıyla biz İYİ Parti olarak geçen sene Türkiye'deki nüfus artış hızının detaylı incelenmesi için araştırma komisyonu kurulsun diye önerge verdik ama her zamanki gibi Cumhuriyet'in oylarıyla reddedildi. Daha sonra siz bu yılı Aile Yılı ilan ettiniz ve çocuk sahibi olmak isteyenler için de desteklerinizi açıkladınız. Öyle ya da böyle bizim de istediklerimizi gerçekleştirdiniz, teşekkür ediyoruz ama Sayın Bakan, böyle

destek açıklamak bu problemin çözümü için yeterli değil. Neden? Çünkü bu desteklerin sonucu değiştiren etkileri olmuyor ve bu sebeple, kapsamlı araştırma komisyonunun kurulması bizce hâlâ gereklidir. Bu ülkede gençler çocuk istemiyor değil çocuk bakamayacaklarını düşünüyor. Bugün, gençler evlenemiyor çünkü konut pahalı, kiralar uçmuş. Evlenenler çocuk sahibi olmayı tercih etmiyor çünkü geliri yetmiyor, gelecek güvensiz. Kadınlar çalışmak zorunda ama çocuk sahibi olduğunda işinden kopuyor; kreş yok, bakım desteği yok, annelik âdeta bir cezaya dönüşüyor.

İşte, tam da bu noktada İYİ Parti olarak biz diyoruz ki "Kadına 'Anne ol.'" demeyeceksin, aileye güven vereceksin. Doğum desteği verilirken de ekonomik kalkınma desteği verir gibi bölgesel hatta belki şehir şehir detaylı çalışmalar yapılmalı, destekler bölgeye göre belirlenmeli ve senelik sıkı takip yapılmalı. Ayrıca, her bölgenin destekleri farklı olmalı belki. Özellikle, Türkiye'nin batısında çekirdek aile hayatının yaygın olduğu bölgelerde, kadınların daha çok çalışma hayatına dâhil olduğu yerlerde mesela sadece maddi değil farklı teşvikler de verilmeli. İlk çocukta doğum sonrası geçici ama anlamlı bir gelir desteği, ikinci çocukta daha uzun süreli destek, üçüncü çocukta ise kreş, bakım ve sosyal güvenlik destekleriyle sürdürülebilir bir sistem oluşturulmalı. Ama en önemli tarafı şu: Bu model, kadını iş hayatından koparmayan, ailenin omuzuna yeni yük bindirmeyen, bütçesi hesaplanmış bir yaklaşım olmalı yani bu, bir nüfus baskısı değil gelir ve güven politikası olmalı aslında.

Bakın, tekrar söylüyorum; sadece doğum teşviki vererek bu sorun çözülmez, kreş yoksa çözülmez, güvencesiz iş varsa çözülmez, konut sorunu çözülmeden çözülmez. Gençlere gelecek umudu verilmeden doğum oranı artmaz. Kadını sadece "anne" olarak tanımlayan ama anneliği desteklemeyen hiçbir politika samimi değildir. Çocuk sahibi olmayı teşvik edip çocuğun bakımını aileye yıkan bir sistem sürdürülemez. Bizim savunduğumuz şey çok nettir: Aileyi ayakta tutan şey nutuklar değil ekonomik güvenliktir. Türkiye'nin ihtiyacı olan şey popülizm değil, baskı değil akılcı ve insana dokunan sosyal politiklardır.

Bu Meclis, sizin Bakanlığınız ve tüm yürütme Türkiye'nin nüfus krizini görmezden gelemaz. Bu konu ertelenemez, ötelenemez. Bugün atılamayan her adım yarın daha çok, daha ağır bedeller olarak karşımıza çıkacaktır. Bu mesele kesinlikle siyasetin üstünde bir meseledir, bu mesele Türkiye'nin meselesidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Sayın Selcan Taşcı.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Değerli milletvekilleri, dört yılda yüzde 3,77'den yüzde 2,81'e düşmüş, üstelik de bu düşüşü sosyal yardımları artırmayı sürdürerek yaşamış yani kadına, çocuğa, aileye, yaşlıya, engelliye, şehit aileleri ve gazilere ayırdığı payı daraltmak durumunda bırakılmış bir bütçe gazla şişirilmiş bir balon gibi patlamaya ve patladığında da hepimizi yakmaya namzettir

Eğer, değerli milletvekilleri, çalışanların yarısına yakınının gelirinin açık sınırı altında kaldığı bir ülkeyse, sosyal yardım alan sayısı on üç yılda ikiye katlanmışsa, çalışmanın doymaya dahi yetmediği yani hayatın ve emeğin anlamsızlaştığı, kaybedecek hiçbir şeyi kalmayanlar ülkesiyse, eğer milyonlarca insan her 6-7 haneden birinde karanlıkta kalıyorsa devlet faturasını ödemediğinde, 1,6 milyon hane zemheride tir tir titriyorsa yakacak yardımı yapılmadığında, bir haneye bile yetilemediğinde, yetişilemediğinde, geçen yıl tam da bu zamanlarda "Alın size yoksulluk inkârının bedeli!" der gibi İzmir'de can veren o boy boy 5 çocuk gibi; birkaç gün önce Pendik'te viranede ölüme kilitlenen o 3 evlat gibi ölmüş çocuk bedenleriyle belgeliyor "algı" diye inkâr edilen sefalet kendini. Doğurganlığı teşvike çalışıyoruz bir yandan, nüfusun kendini yenilemesi için gerekli oranın altındayız ve evet, bu bir beka sorunu ama doğurttuk diyelim; çocuk yardımı yapıyoruz, birinciye 5 bin lira, 62'li bebek bezi paketinden 3 tane aldık, bitti. Sonra ne olacak peki? Sonra ne oluyor? Sonra 4 çocuktan biri okula aç gidiyor, kumar ve uyuşturucu bağımlılığı düşmüş ilkökula, çocuk mafyacıklar cirit atıyor sokaklarda; oyun çocuklarının elinde bıçaklar, tabancalar tetikçilik yapıyorlar; gücün suçtan geldiğine inanıyorlar ki -çok vahim burası- en büyük hayalleri cezaevine girmek bu çocukların. Ki hiç de yadırgamıyorum, bu çocuklara rol model olması gereken kişiler suç örgütü liderleriyle kol kola fotoğraflar paylaşır terör örgütü liderlerini ayakta alkışlıyorlar. İşçi oluyor o çocuklar, iş cinayetlerinde ölüyorlar. Bir yılda açılan çocukların cinsel istismarı dosya sayısı 39 bine dayanmış, kurban oluyor çocuklar. Avrupa Birliği'nin en fazla çocuk nüfusuna sahip ülkesiyiz aslında ama doğurtmak, doğan çocukları doyuramayınca, okutamayınca, koruyamayınca gerçekten de beka sorunumuzu çözmüş oluyor mu bu durumda? Böylesi kayıp bir nesil mi olacak bekamızın garantisi?

Değerli milletvekilleri, eğer aile yardımının millî gelire oranında aile mefhumu olmadığına inandığımız Avrupa ülkelerinin bile gerisinde kalmışsanız, kadın istihdamında OECD'nin en kötü oranına sahipseniz, doksana bir yıl önce öncüsü olduğunuz siyasi güçlenmede 139'uncu sıraya gerilemişseniz, her güne 1 kadın ölümü düşüyorsa ve binlerce kadının katili, çocuğun tecavüzçüsü, bebeğin celladı olanların affını demokrasi şartı hâline getirmiş yani cezasızlığı iyi bir şey, faydalı bir şey, alkışlanası bir şey hâline getirmişseniz; 2060'ta nüfusunuzun dörtte 1'i yoksul yaşlılardan oluşacaksa ve üretme kabiliyetini kaybetmiş bağımlı bir toplum olmak varsa ufkunuzda, engellilerin kaderini bir kalemde değiştirme cüreti bulacak kadar pervasızlaşmışsa sistem; şehit aileleri, gaziler -bütçeden ayrılan payı söylemiyorum bile- katillerini affetmedikleri için işleriyle tehdit ediliyorlarsa bunların hiçbirisi münferit vakalar değildir. Bir sosyal devlette, hukuk devletinde, bir adil düzende bir kişinin bile açlığı münferit olamaz, bir kişinin bile katli münferit olamaz; bir tek taciz, bir tek tecavüz bile münferit olamaz; Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaşanan skandal da dâhil ediyorum buna. Gün boyu defalarca gündeme gelecek bu konu ve herkes kendi mahallesinden baktığında gördüğü suçluya bağırıp çağırarak hâlbuki hepimiz buradaydık.

Sayın Bakan, çocuklarımız, kadınlarımız, engellilerimiz, yaşlılarımız, yoksullarımız, gazilerimiz, şehitlerimizin aileleri yani dünü ve yarını toplumun yani vicdanı, gerekirse koltuklarımızdan olmak pahasına kavgaya değerdir ve şimdi hepimiz için o kavgayı vermenin vaktidir. Kendi körleşmemizle de yüzleşerek, propagandanın da şehvetine kapılmadan, dolayısıyla bu çatı altında yaşanan skandal umarım vesile olur böyle bir mücadeleyi partizanca kaygılar gütmekten yürütebilmeye.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisi saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi çocuk yoksulluğunu derinleştiren, okuldan kopuşu artıran, çocuk işçiliğini büyüten ve öğretmenleri sefaletle sürükleyen bir tablo olarak karşımızda. Bu bütçede, daha çok, ideolojik hesaplar, siyasi öncelikler, yönetim zafiyetleri ve ihmal var. "Bu tabloyu tamamlayan nedir?" diye sorarsanız, Sayın Bakanın gaf niteliğindeki açıklamaları, tutarsız beyanları ve akıl dışı savrulmaları... Bakanlığın öncelikli görevi devlet okullarını güçlendirmek, her çocuğa eşit ve nitelikli eğitim vermek ve fırsat eşitliğini sağlamak olmalıdır ama sonuca baktığımızda eşitsizlik giderek büyüyor, kırılgan gruplar eziliyor.

Her iki Bakana da sesleniyorum, hem Aile Bakanımıza hem de Millî Eğitim Bakanımıza; ülkemizin en savunmasız, en hakkı gasbedilen bireyleri olan çocuklarımızdan söz etmek istiyorum: Her 3 çocuktan birisi okula aç gidiyor ve 2 çocuk da zaten beslenemiyor. Çocuk yoksulluğu çocuk açlığına dönüştü iktidarınız sayesinde. Derse odaklanamayan, suskun kalan çocukların çaresiz haykırıışlarını sizlere hatırlatmak istiyorum. Millî Eğitim Bakanlığının plan, strateji belgelerinde yazılı olup hayata bir türlü geçiremediği çocuklarımızın beslenme hakkından bahsetmek istiyorum. Finlandiya'da, İsveç'te, Portekiz'de, Güney Kore'de, Estonya'da her çocuk ücretsiz yemek alırken siz bu ülkenin çocuklarına değil sarayların kışlık bakımına, garanti geçişli köprülerine, hava limanlarına, şehir hastanelerine ve yandaş projelere bütçe ayırıyorsunuz. Bu çocuklar sizin değil ama bu devletin evlatlarıdır. İktidarınızın milleti yoksullaştırdığı, çocuklarımızın beslenemediği gerçeğinden hareketle ücretsiz, sağlıklı okul yemeği her çocuk için hak olmalıdır. Ücretsiz okul yemeği hakkı sadece pilot illerde değil bütün Türkiye'de öncelikli ve acil olarak ulusal düzeyde uygulanmalıdır. Bu hakkın uygulanması için sınıf, bölge, okul ayrımı yapılmaksızın gerekli bütçe, altyapı ve lojistik yatırımlar derhâl planlanmalıdır. Bu hak sadece bir iyileştirme değil Sayın Bakan; çocuklarımızın eşit, onurlu, adil bir gelecek hakkıdır.

Bakalım: Okul dışında kaybolan bir nesille karşı karşıyayız. 2024-2025 Öğretim Yılı'nda 612 bin evladımız zorunlu örgün eğitimin dışında. Bu ne demek? Yine, 200 bine yakın koruma altındakilerin çocukları da örgün eğitimin dışında. Buna açık öğretim ve MESEM'e kayıtlı 666 bin çocuğu eklediğimizde toplam 1 milyon 470 bin çocuk nitelikli örgün eğitimden mahrum. Sayın milletvekilleri, bu sayı sadece rakam değil kaybolan hayatlardan söz ediyorum. Bu durum yoksul aile çocuklarını, kız çocuklarını daha da ağır vuruyor. Bir ülkede 1,5 milyona yakın çocuk okul dışındaysa hangi eğitim politikasının başarısından söz edilebilir? Zorunlu eğitim sadece kâğıt üzerinde değil Sayın Bakan, uygulamada sağlanmalı.

Evet "MESEM" denilen devlet destekli çocuk işçiliğinden bahsedelim. Çocuk dört gün işletmede, bir gün okulda; üç yıl çıraklık, bir yıl kalfalık; ücret üç sene 6 bin lira, en son kalfalık döneminde 11 bin lira. Kim ödüyor? İşsizlik Fonu'ndan ödeniyor. İşveren hiçbir sorumluluk almıyor. Çocuk emeği yetişkin maliyetini düşürmek için bir araç olarak getiriliyor. Çocuk meslek de öğrenmiyor, belki gitmiyor bile veya getir götür işlerinde kullanılıyor. Açık kaynaklardan öğrendiğimiz 2023-2025 yılında 138 çocuğumuz hayatını kaybetti yani çocuk işçi; ha, bunun 22'sinin, mesleki eğitim ve meslek lisesi öğrencisinin staj sırasında hayatını kaybettiğini açık kaynaklardan öğreniyoruz. Sayın Bakan, siz kayıt tutuyor musunuz? Bu konuda sorumluları tespit ettiniz mi? MESEM bugünkü uygulamasıyla bir eğitim modeli değil çocuk emeğini yasallaştıran çocuk işçiliği mekanizması; hukuki kılıfı olsa da fiilî çalışma, uzun süre düşük ücret, tehlikeli işler, eğitimden kopuş nedeniyle uluslararası çocuk işçiliği tanımına bire bir uymaktadır.

Sayın Göktaş, Bakanlığınız çocuk hakları konusunda eylem planları yapıyor, bunu biliyoruz. ILO kapsamında Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı oluşturduunuz 81 ilde, onu da biliyoruz ama çocuk işçiliğine karşı olduğunuzu da biliyoruz, Sayın Tekin'e anlatın bu durumu. Devlet, çocuk işçiliğine göz yumarak Anayasa'yı ihlal etmiyor mu Sayın Bakanlar?

Evet, MESEM'den söz etmişken Türkiye Büyük Millet Meclisinde stajyer kız çocuklarının taciz ve istismara maruz kalması hepimizi çok derinden yaraladı; emin olun, uykularım kaçıyor. Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu oluyorsa... MESEM'de staj yapan öğrencilerin nerelere yollandığı denetleniyor mu? Ve ben Türkiye Büyük Millet Meclisinde olan -ucu kime dokunursa dokunsun- bu işin üstünün kapatılmaması ve bu pisliğin temizlenmesi gerektiğini bir kere daha ifade ediyor ve takipte olduğumuzu söylüyorum. (İYİ Parti , CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Evet, 11 yaş altı çocuklarda, suça sürüklenen çocuklarda çocuk suçu patlamış durumda. 2024'te çocuklarla ilgili 665 bin soruşturma dosyasının olduğu söyleniyor. Suça sürüklenen çocuk sayısı 483 bin sayın milletvekilleri. 11 yaş ve altı çocuklarda bile cinsel suçlar, kasten yaralama vakaları artıyor. Fail de çocuk, mağdur da çocuk. 12 yaş ve üstü yaş grubu çok daha vahim. Bu çocukları, Sayın Bakanlar, kim suça itiyor? Yoksulluk mu, adaletsizlik mi, eğitimden kopuş mu, çöken ahlak sistemimiz mi yoksa uzun yıllardır Türkiye üzerine karabasan gibi yüklenmiş bu kötü sistem mi; hangisi veya hangileri, sizlere sormak istiyorum.

Sayın Bakanlar, erken çocukluk eğitimi hayat boyu başarının temelidir, fırsat eşitliğinin ilk adımıdır. Bir ülke okul öncesine yatırım yapmıyorsa bilime inanmıyor demektir. Okul öncesi okullaşma oranı son iki yılda yüzde 10,9 düştü Sayın Bakan. Yoksul mahallelerde neredeyse ana sınıfları, anaokulları yok. Sayın Bakan, 5 yaşta okul öncesi net okullaşma oranı bu sene yüzde 82,5'e düştü. Özellikle resmî anaokullarındaki düşüş yüzde 39'larda. Diyanetin kurslarında, derneklerin, vakıfların, cemaatlerin, tarikatların açtığı okul öncesi yapılar da çocuk sayısı giderek yükseliyor Sayın Bakan. O yüzden 5 yaş için en azından okul öncesi eğitimi zorunlu hâle getirin. Erken çocukluk eğitimi ücretsiz ve yaygın olmalı. Bir katılım parası da almayın okul öncesi eğitimden.

Engelli çocuklarımızın durumundan da bahsetmek istiyorum. Çok vahim. Engelli çocuklarımızın ancak yüzde 30 ve 35'i eğitim alabiliyor. Öğretmenler yeterli donanımına sahip değil. Okullarda erişilebilirlik sorunu fazlasıyla devam ediyor. Kaynaştırma eğitimi ise çoğu zaman aynı sınıfta oturmaktan ibaret kalıyor. Öğretim materyalleri eksik; hiperaktiviteden disleksiye, otizmin yüzlerce spektrumuna, farklı sendromların yüzlercesine ve nadir hastalıkların giderek artmasına rağmen eğitim konusunda bir gelişme maalesef söz konusu değil. Otizmlili çocuk sayısının 450 binlere ulaştığı söyleniyor. Özel eğitim öğretmenliği bölümlerinde engellilik durumları konusu çeşitlendirilmelidir Sayın Bakan; her okulda tam zamanlı özel eğitim öğretmeni, rehber öğretmen ve bir destek personeli mutlaka olmalıdır.

Sayın Göktaş, ailelere nefes alıracak bakım hizmetleri yaygınlaştırılmalı, gündüz bakımevleri, evde bakım desteği artırılmalıdır, engelli maaşları ve engelli bakım maaşı asgari yaşam standartlarını karşılayacak şekilde mutlaka güncellenmelidir. Bir de özel rehabilitasyon merkezleri var, bunlar engelliler için bir yükü kaldırıyor ama ekonomik olarak büyük sıkıntı yaşıyorlar Sayın Bakan; bir öğrenci haftada iki saat, ayda sekiz saat geliyor bu rehabilitasyon merkezlerine. Servis, öğretmenler, destek elemanları,

maliyeti devletin ödediği öğrenci başına asgari ücretin dörtte 1'ine tekabül ediyor, asgari ücretin ancak yarısı bu kapanmaları engelleyecektir.

Gelelim öğretmenlere. Maaşını kiraya veren, ek ders peşinde koşan öğretmenlerden söz ediyorum. Öğretmenine sahip çıkmayan bir devlet geleceğine sahip çıkamaz. Ücretli öğretmen sayısı 86 bin. Devamlı tekrar ediyoruz, vazgeçin bu kölelik sisteminden Sayın Bakan. KPSS'ye girip başarı sağlamış öğretmen adayları branşlarında artırım bekliyor, çok az aldınız biliyorsunuz, hâlen umutları tükenmedi; müjde bekliyorlar sizden, bu Millî Eğitim Akademisi mezun vermeden öğretmen alımı yapılısın istiyorlar. Gelin, umutlarını boşa çıkarmayın, müjdeyi verin.

Evet, fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür öğretmenler yetiştirirken nerelere geldik sayın milletvekilleri? Siz, Sayın Bakan, mülakatla gençlerin hayallerini çalmaktan, Millî Eğitim Akademisini eğitim fakültelerinin, sendikaların ve bizlerin bütün itirazlarına rağmen dayatmaktan, proje okullarına siyasi referansla atama yapmaktan hiç geri durmadınız. Millî Eğitim Akademisi diye belirsiz bir yapı getirdiniz. Sayın Bakan, eğitim fakültelerinin arz talep dengesizliğini çözmemişken, çözülmemişken Millî Eğitim Akademisini kurdunuz. O kadar da karşı çıktık ve neden karşı çıktığımızı çok detaylı anlattık. Sistemin sorunlarını ve dengesizliğini iyice derinleştirdiniz. Bu ara 2025 akademi giriş sınavına girenler de kontenjanların açıklanmasını, akademiye kayıt takvimini, sürecin neden uzadığını bizlere soruyorlar, biz de size soruyoruz.

Sayın Bakan, özel okullarda öğretmenlik yapan öğretmenlerin asgari ücretin altında maaş aldığını biliyorsunuz ama hiç bunlara inanmak istemiyorsunuz, "Maaşlar arasında öyle büyük farklar yok." diyerek geçiştiriyorsunuz. Zor mu düzeltmek; özel sektör mü koruyorsunuz, özel sektör patronlarını mı koruyorsunuz?

Bu arada, eğitim uzmanları, şube müdürleri, millî eğitim müdür muavinleri, görev yapan mensuplarınız özlük haklarının iyileştirilmesini istiyorlar.

Sayın Bakan, siz göreve geldiğinizden beri "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" olarak adlandırdığınız bu müfredatı yere göğe koyamıyorsunuz ama bu müfredat ne çocuklara ne öğretmenlere ne de velilere hiçbir şey ifade etmiyor çünkü öğretim programları alelacele, öğretmen görüşü alınmadan, pilot uygulama yapılmadan dayatıldı. Hizmet içi eğitimler üç beş saatlik çevrim içi seminerlerden ibaret kaldı. Çocuklarımızın geleceğini, kendi siyasal inanç ve değer ölçülerinize göre biçimlendirmeye çalışıyorsunuz. Emin olun, kendi çocuklarınızı bile ikna edemeyeceksiniz. "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" deniyor ama devlet okullarında hâlâ ikili eğitim var, derslikler yetersiz, sınıflar tıklım tıklım; imam-hatipler hariç tabii. İzleme Değerlendirme Sistemi kuruldu ama sonuçlar hâlâ kamuoyuyla paylaşılmadı, şeffaflık sıfır.

Evet, Türkiye'nin dört bir yanında okullarımız alarm veriyor; hizmetli yok, güvenlik yok, sınıflar velilerin imkânlarıyla temizleniyor, çocuklar tuvalet musluklarından su içiyor, su yok çünkü, okullarda disiplin ve süreklilik sağlayacak personel yok. Geçici yöntemlerle toplum yararına program ve İŞKUR'la günü kurtarmaya çalışıyorsunuz.

Akran zorbalığının, uyuşturucunun, bağımlılığın, şiddetin ve istismarın arttığı bu süreçte yaklaşık 20 bin okulda rehber öğretmen ve psikolojik danışman yok. Bu durumda rehberlik hizmeti lüks müdür Sayın Bakan?

Okullarımızda güvenlik görevlilerine acilen ihtiyaç var. Liselerde neler yaşandığı basına yansıyor. Veliler artık okula güvenli alan gözüyle bakmıyor, bakamıyor. Çocuklarımızın ve eğitim kurumlarımızın güvenliğini emanet edeceğimiz personel için eski uzman çavuşlar açıktan atanamaz mı? 3269 sayılı Kanun bu duruma cevaz veriyor. Bu, hem hukuken mümkündür hem de kamu güvenliği açısından en doğru tercih olacaktır.

Sayın Bakan, yine basına da yansıdığı için bu konuyu açmak istiyorum: Müstemleke valisi gibi hareket eden "Tom Barrack" denilen kişi Heybeliada Ruhban Okulunun Eylül 2026'da açılacağını müjdeledi, maşallah siz de altı aydır bu konuda zaten uğraşıyorsunuz. Türkiye bir hukuk devleti ise devlet denetimi dışında bir eğitim kurumu açılmaz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Anayasa'mızın 10'uncu, 24'üncü, 42'nci ve 130'uncu maddeleri açıktır. Anayasa'yı deler, izin verirsiniz bu durum emsal teşkil eder Sayın Bakan; paralel okullar açılır, bu ülkede cemaatler, mezhepler, tarikatlar okullar açar. Bu durum laik eğitim sistemini bozar, eğitimi kamusal ve ortak bir alan olmaktan çıkarır. Ayrıca, müteakibliyet meselesidir, Lozan'a göre Batı Trakya Türkleri hâlen müftülerini seçemiyorlar, okulları kapatılıyor, çok az olan camilerin bile yönetimi Yunanlılarda, camileri bile Yunanlılar yönetiyor.

Sayın Bakan, taşınmalı eğitimde yer bulamayan, pansiyona gitmeyen çocukları sormuştum size Plan Bütçede, bir cevap alamadım ve YÖK Başkanına soruyorum: YÖK Başkanı, Plan Bütçede, azami süreyi doldururken staj ve intörlük aşamasında öğrencilik hakkını kaybedenlere af çalışması yaptıklarını ifade etti. Üniversitelerimiz ve okuldan uzaklaşmış tüm öğrenciler geniş kapsamlı bir af bekliyor Sayın Özvar. Bu konuyla ilgili kanun teklifi verdim, başka milletvekillerimiz de verdi zannediyorum. Bu hayat şartlarında, imkânsızlıklar içinde olan gençlerimize bir imkân daha tanımak gerekir. Bugün bu müjdeyi verirsiniz inşallah diye düşünüyorum.

Evet, 2025 üniversite giriş sonuçları akademik bir fiyasko olarak değerlendirildi. Her ile üniversite açma politikanız çöktü. Artık gençler bu ülkenin eğitim sistemine inanmıyor maalesef. Lütfen üniversitelerden siyaseten elinizi çekin. En iyi üniversitelerde bile öğrencilerin yarısından fazlası mezun olmadan ayrılıyor. Soruyorum hem Özvar'a hem Bakana: Tek öğrencinin bile tercih etmediği bölümleri kapatacak mısınız? 180 soruda 0,5 neti olanları üniversiteye almaya devam edecek misiniz? Milyonlar harcanan teknoparklar ne durumda? Kaç tanesi çöplüğe dönüştü, açıklayacak mısınız?

Evet, yıllardır eğitim için, Sayın Bakan, planlar hazırlanıyor, stratejik planlar, büyük planlar hazırlanıyor; yirmi dört yıldır her değişen bakan yeni hedefler, yeni vaatler açıklıyor. Bakanlığınızın stratejik planları bir temenni listesi hâline geldi. Bu milletin çocukları sizin deney tahtanız değil. Çocuklarımız okula aç gidiyor, okuldan korkuyla dönüyor; zorbalık görüyor, şiddete uğruyor, erken yaşta çalışmak zorunda kalıyor; kız çocukları 17 yaşında evlendiriliyor, 18 yaşına gelmeden gençlerin hayatı karartılıyor. Bu yüzden başarılı değilsiniz diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun Sayın Türkoğlu. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri, Sayın Bakanlar, kıymetli bürokratlar, YÖK Başkanı; efendim, ben bir öğretmenim ve direkt kitabın ortasından konuya girmek istiyorum.

En büyük acı eğitimde olmayan ve her geçen gün derinleşen fırsat eşitsizliğidir. Daha ilk adımda kreş, anaokulu kapısında ayrılıyor çocuklarımızın yolları. Türkiye'de sistemin adı "Paran varsa oku." sistemidir. Devlet ve özel farkı bir tarafa, devlet okullarının kendi içerisindeki farkta bile eğer yüksek bağış yapabiliyorsan, tanıdığın hamilikartın varsa eğer iyi okula, yoksa mahallendeki okula mahkûmsun. Parası olanın çocuğu hayata istediği okulda hazırlanıyor, olmayanın çocuğu hayata yenik başlıyor, daha okumayı öğrenmeden hayatın acı gerçeğini öğreniyor. Özel okullar, parlak sınıflar, bire bir dersler, yüzlerce deneme sınavı, binlerce soru bir tarafa, diğer tarafa eğer gittiği okulda kazara bir deneme sınavı yapılırsa optik formu ilk kez orada gören çocuklar... Sonra bu çocukların hepsini aynı sınava sokuyor ve yarıştırtıyoruz. Daha yarışa başlamadan nefesleri kesiliyor bu çocukların, nefesleri. Sonra üniversite kapıları açılıyor, kalburüstü bölümler hep aynı ellere düşüyor. Soruyorum Sayın Bakan: Çocuklarımızı anlattığım bu hazin hikâyeden kurtaracak bir bütçeniz var mı?

Hep şöyle söyledik oysaki: Devlet nitelikli, parasız, eşit, zorunlu eğitimi vermek zorunda. Bu, sosyal devletin gereği ama bizim sistemde belli ki iflas etmiş. Parası olan çocuklar özel kurslarda, bire bir derslerde sınavlara hazırlanırken geçen bütçenin ilk günü Sayın Abdullah Güler "Biz dershaneleri bitirdik." dedi. Hâlbuki şu Çankaya kapısından çıkarsa, Kızılay'a doğru yürüse sağ tarafa 30 tane dersane görebilir, kurs merkezi görebilir. Yani parası olanlar hazırlanacak aynı sınavlara, parası olmayanlar kaderine mahkûm olacak.

Bu bütçeyle fırsat eşitsizliğini bitirmiyor, resmen resmîleştiriyorsunuz. Bu bütçe, yoksul çocuğa "Yerini bil." diyen bir bütçedir. Bu bütçe, eğitimi hak olmaktan çıkarıp ayrıcalığa dönüştüren bir bütçedir.

Öğretmenlerin derdi, atanamların bin, atanamayanların ise neredeyse milyon. Sunumlarda diyorsunuz ki: "Öğretmen yetiştirme sistemi yeniden kurulacak, akademi yapılandırılacak, yapay zekâ destekli yönetim sistemleri gelecek, ölçme-değerlendirme değişecek, maarif modeli izlenecek." Bakıyoruz, bütçede bunların hiçbirisi yok. Hangi hedefe ne kadar kaynak ayırdığınız belli değil. Hangi programın hangi yıl ne sonuç üreteceği nerede yazıyor? O da yok.

Yine, bakıyoruz, bu bütçe çocuk yoksulluğuna da bir nebze olsun umut vadetmiyor ama siz hâlâ söz verdiğiniz bir öğün ücretsiz okul yemeğini bile vermiyorsunuz. Bu ülkede çocuklar okula giderken aç gidiyorlar, öyle görünüyor ki sayenizde aç gitmeye de devam edecekler. Yapılan araştırmalar çocuklarımızın üçte 1'inin hiç süt içmediğini gösteriyor. O yüzden kemik yapıları yeterince gelişmiyor, bodur kalıyorlar ve aynı kaderi sayenizde yaşamaya devam edecekler.

Sayın Bakan, soruyorum: Bu bütçeniz atanamayan 800 bin öğretmenimizin dramını bitirmeyecekse, sayıları toplam 1.300 olan engelli öğretmenlerimizin kaderine terk edilmesine son vermeyecekse, KPSS'den yüksek puan aldığı hâlde mülakat tiyatrosunda elenen gençlerin feryadını dindirmeyecekse, liyakatin değil sadakatın esas alındığı bir sistemi sonlandırmayacaksa; okullarımızdaki temizlik sorununa çözüm getirmeyecek, çocuklarımızın bir öğün dahi yemek yemelerini sağlayamayacaksa, bir bardak süt bile içmelerine imkân vermeyecekse ne işe yarayacak? Biz bu bütçenin neresine "evet" diyelim Sayın Bakan?

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Sayın Yusuf Tekin -ben çok iyi biliyorum, eğitimciler de biliyor, millet de her geçen gün öğreniyor- Atatürkçüleri sevmez, demokratları sevmez, ülkücüleri sevmez, Türk milliyetçilerini sevmez, solcuları sevmez; hasılı Yusuf Tekin, Türk'ü sevmez.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Tarikatları sever ama, tarikatları.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Neden biliyor musunuz? Eğer biraz sevseydi ne bu yeni paralel yapılarla -başta Cihannüma olmak üzere- onlarla iş tutarak binlerce kadronun kellesini alırdı, ne ÇEDES ve benzeri uygulamalarla bu milletin sübyanlarını ne idiği belirsiz grupların önüne peşkeş çekerdik ne de yıllarca okuduğumuz, şimdi tutsak ettiğiniz Andımız'ı yasaklardı. Evet, efendim, siz sevmezsiniz; nerede gördük bunu? Vicdanınız olmadığını nerede gördük? Buradan açıkça söylüyorum: Analarının ak sütü gibi helal olan kazanılmış atanma haklarını uyduruk mülakatlara 1.611 öğretmenin aldınız, göz göre göre aldınız; yalnızca Sayın Bakanın inadıyla aldılar. Ben buradan açıkça söylüyorum: Allah da biliyor, kul da biliyor ki bu 1.611 öğretmenin hakkı gasbedildi. Sizde hiç vicdan yok mu ya? Hiç Allah korkusu, hiç utanma yok mu? Ben buradan açıkça söylüyorum: Bu hak gasbedildi. Ben bunun gasbedildiğini ispat edebilirim. Siz eğer "Hak gasbedilmedi." diyorsanız gelin, bunu bir gün konuşalım. Siz ispat ederseniz ben bütün siyasi geleceğimden vazgeçeceğim ama ben ispat edersem siz şurada bir gün durmayın ya, Allah'tan korkun! (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Ben size bir örnek vereyim de az laftan çok şey çıksın: Burada bir hanımefendi var, Bursa'da siyaset yapıyor, yapsın. Gemlik AK PARTİ İlçe Başkan Yardımcısı, efendim, faaliyetleri var ama bir de bakıyoruz, aynı zamanda öğretmen, ücretli öğretmen Gemlik'te. Daha ilginç olanı şu: Eskişehir Anadolu Üniversitesi mezunu ve 2023-2024'te ana sınıfı öğretmenliği, 2024-2025'te Kurşunlu Nursel Çağlar'da özel eğitim öğretmenliği, bu yıl 2025-2026'da da yine Gemlik merkezde Türkçe öğretmenliği yapıyor. Neye göre yapıyor bunu ya, hangi mevzuata göre? Biz biliyoruz ki memlekette AK PARTİ'li olursanız her şey size serbest.

Son bir şey: Teftiş Kurulu Başkanı Fethi Fahri Kaya Beyefendi Bursa'ya geliyor, 60 maarif müfettişiyle toplantı yapıyor. Müfettişlerden biri diyor ki: "Misafir olarak Bursa'mıza hoş geldiniz." "Bir dakika ya, ben misafir değilim, ev sahibiyim." diyor. Diğer diyor ki: "Durumumuz iyileştirilecek mi?" Bir müfettişimiz diyor ki: "Hiç zannetmiyorum." On beş gün sonra o 2 müfettişe soruşturma açtırıyorsunuz ya! Bu ne kibir, bu ne aymazlık! Allah aşkına yeter!

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Muğla Milletvekili Metin Ergun.

Buyurun Sayın Ergun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, İYİ Parti olarak 2026 yılı bütçesinin bir tükeniş bütçesi olduğunu ifade etmiş idik. Bu tanımlamanın doğruluğu Millî Eğitim Bakanlığı için teklif edilen rakamlarda da açıkça görülmektedir. Bakanlığa 2026 yılı için 1 trilyon 943 milyar 965 milyon lira ödenek ayrılmıştır. Yüzde 34'lük artış gibi görünen bu rakam aslında yüksek enflasyonun bir yansımasıdır; gerçekte reel bir artış değil, sadece rakamsal bir düzeltmedir. Bütçenin yüzde 83'ü personel maaşları ve sosyal güvenlik primlerine ayrılmış durumdadır; dolayısıyla bu bütçe, eğitim sisteminin niteliğini artıracak yatırımlardan ziyade, mevcut yapıyı idare etmeye yönelik bir bütçedir. Eğitim yatırımları için kaynak neredeyse kalmamıştır. Bu nedenle, iktidarın "Eğitime en büyük payı verdik." söylemi gerçeği yansıtmamaktadır.

Muhterem milletvekilleri, öğretmenlerimizin içinde bulunduğu şartlar da oldukça kaygı vericidir. Artan hayat pahalılığına rağmen öğretmen maaşları hâlâ yoksulluk sınırının altındadır. Geçim sıkıntısı mesleki motivasyonu zayıflatmakta ve eğitim kalitesini doğrudan etkilemektedir. Bununla birlikte, atanmayı bekleyen yüz binlerce öğretmen için bu bütçede herhangi bir kaynak ayrılmamıştır. Devlet okullarında görev yapan 100 bini aşkın ücretli öğretmen ise düşük ücretlerle güvencesiz ve geçici koşullarda çalıştırılmaktadır. Düşük maaşlar, atama belirsizlikleri, sık sık değişen müfredatlar ve artan idari baskılar öğretmenlik mesleğinin onurunu zedelemekte, öğrencilerin nitelikli eğitim alma hakkını ortadan kaldırmaktadır. Eğitim sisteminin kalitesi ancak öğretmenleri güçlendiren bir istihdam ve liyakate dayanan bir eğitim politikasıyla iyileştirilebilir.

Muhterem milletvekilleri, eğitim bir milletin en değerli sermayesidir ancak Türk eğitim sistemi uzun süredir ciddi yapısal sorunlarla karşı karşıyadır. Her şeyden önce sistem giderek sınav odaklı hâle gelmiştir. Gençlerimiz LGS ve YKS gibi sınavlara endekslenmiş, bilgiyi anlamaktan ziyade doğru şıkkı bulmaya odaklanmış durumdadır. Bu anlayış, düşünme ve üretme yeteneğini zayıflatmakta, yaratıcılığı köreltmektedir. Diğer bir sıkıntı da fırsat eşitsizliği meselesidir ve bu mesele eğitim sisteminin en derin yaralarından biri durumundadır. Büyükşehirlerdeki özel okullar ile kırsaldaki devlet okulları arasında öğretmen niteliği, materyal erişimi ve ders çeşitliliği bakımından büyük farklar vardır. Bu durum sosyal adaleti temelden zedelemektedir.

Eğitim kalitesini düşüren bir diğer problem ise kalabalık sınıflardır muhterem milletvekilleri. 40-50 öğrencinin bulunduğu sınıflarda öğrenciye bireysel ilgi göstermek mümkün değildir. Bu durum hem öğretim kalitesini hem de öğrencinin motivasyonunu olumsuz etkilemektedir. Okulların yetersizliği aileleri özel derslere ve etüt merkezlerine yönlendirmekte, eğitim giderek gelir düzeyine bağlı bir ayrıcalık hâline gelmektedir. Mesleki ve teknik eğitimdeki zayıflık da sanayimizin ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünün yetişmesini engellemektedir.

Muhterem milletvekilleri, eğitim harcamaları millî gelirin yalnızca yüzde 3,4'üne denk gelmektedir ve OECD ortalamasının altındadır. Bu yetersizlik, altyapıdan laboratuvarlara, kütüphanelerden materyallere kadar her alanda hissedilmektedir. Özellikle kız çocukları arasında yüksek seyreden okul terk oranları toplumsal gelişmeyi de tehdit etmektedir. Yabancı dil öğretiminde hâlâ ezberci yöntemlerle devam edilmektedir. Bu durum ülkemizin küresel rekabet gücünü sınırlandırmaktadır. Okullarda artan şiddet olayları, akran zorbalığı ve ilkokullara kadar inen uyuşturucu kullanımı rehberlik ve psikolojik destek hizmetlerinin yetersizliğini göstermektedir. Eğitim politikalarının zaman zaman siyasallaşması, liyakat yerine ideolojik tercihlerin öne çıkmasına neden olmakta, bilim tarafsızlığını zedelemektedir. Unutulmamalıdır ki eğitim bir ülkenin en stratejik yatırımı demiş idik. Gençlerimizi sadece sınavlara değil hayata hazırlamak istiyorsak ezberi değil düşünmeyi, itaati değil öz güveni, tekrarı değil üretimi merkeze almak zorundayız. Cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında eğitim sistemimizi siyasetten arındırmak, öğretmenleri güçlendirmek ve her çocuğa nitelikli, adil bir öğrenme imkânı sunmak en temel görevimizdir.

Muhterem milletvekilleri, bir başka önemli mesele ise üniversitelerimizin ve yükseköğretim sistemimizin durumudur. Her alanda olduğu gibi yükseköğretimde de rakamlar akademik kalite ve niteliğin önüne geçmiş durumdadır. İktidar, her ile bir üniversite açmakla övünmektedir. 2002'de 26 üniversite varken bugün 209'a ulaşmıştır; öğrenci sayısı da milyonlar artmıştır. Bu doğrudur, güzeldir, iyidir ama yükseköğretimin altyapısı ve nitelikli akademisyen sermayesi yetersiz kalmış, akademik kalite düşmüştür; kabul etmemiz gereken bir başka gerçek de budur. Tüm bunların sonucunda da niteliksiz mezunlar ve diplomalı işsizler ordusu ortaya çıkmış durumdadır. Hâlbuki anlaşılması gereken husus şudur: Bilimsel ve akademik düşünce nicelikle değil nitelikle ilerler. Dolayısıyla bundan sonrası için niceliğe değil, niteliğe önem vererek mevcut yükseköğretim sistemimizin güçlendirilmesi şarttır. Diğer taraftan, yükseköğretim bütçesinin yüzde 74'ü personel giderlerine ayrılmış olmasına rağmen akademisyenlerin büyük bölümü yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Birçoğu geçimini kredi ve kart borçlarıyla sağlamaya çalışmaktadır. Bu tabloyu verilerle ifade etmemiz gerekirse manzara şudur: 2014 yılında asgari ücretin 6,6 katına tekabül eden profesör maaşı bu yıl itibarıyla asgari ücretin 4,4 katı kadarına düşmüştür. Yine, 2014 yılında yoksulluk sınırından yüzde 52 oranında yüksek olan profesör maaşı bu yıl itibarıyla yoksul yoksulluk sınırından sadece yüzde 9 oranında yüksektir. Yani profesörler bile neredeyse yoksulluk sınırındaki maaşlara mahkûm edilmiş durumdadır. Doçent ve araştırma görevlisi kadrosunda görev yapan akademisyenlerimiz ise yoksulluk sınırının altında maaş almaktadır. Takdir edersiniz ki ay sonu hesabı yapan ve geçim sıkıntısı çeken bir akademisyenden bilimsel üretkenlik beklemek beyhudedir. Bilimin öncüleri olan akademisyenlerimizin içinde bulundukları durumu bu hâliyle kabul etmek mümkün değildir. Bu nedenle akademisyen maaşları ivedilikle iyileştirilmelidir. Aksi hâlde akademik beyin göçü artarak devam edecektir.

Son olarak şunu da ifade etmek isterim ki üniversitelere ve üniversitelerdeki araştırma ve geliştirme faaliyetlerine ayrılan kaynakların artırılması da bir zarurettir artık, büyük bir sıkıntı vardır bu alanda.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken 2026 yılı bütçesinin ülkemize hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına yapılacak konuşmalara geçiyoruz.

İlk olarak Çankırı Milletvekili Pelin Yılık.

Buyurun Sayın Yılık. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA PELİN YILIK (Çankırı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2026 yılı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçe görüşmeleri üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sosyal devlet anlayışı ve sosyal hizmetler Batı'da en fazla Sanayi Devrimi'ne kadar geri giderken bizim kadim kültürümüzde ise hep var olagelmıştır. Türkiye'de toplumsal yapının en temel kurumu olan aile, Türkiye'nin refah rejiminin önceliğini oluşturmaktadır. Söz konusu önceliğin en somut yansıması, aile ve sosyal hizmet odaklı en üst seviyede idari teşkilatlanma birimi olarak Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıdır. Her bakanlık gibi Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı da belirlenmiş olan kamu politikalarını görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde uygulayarak kamu yararını esas alan kamu hizmetlerini yerine getirmektedir. Bakanlığın birey, aile ve toplumsal değerleri koruyarak toplumun her bir ferdine ulaşmayı hedefleyen misyon ve vizyonu bütüncül bir politikanın benimsendiğini göstermektedir.

Toplumsal en küçük birimi olan aile, endüstrileşen dünyada giderek önemini artırmaktadır. Aile, sadece ferdin temel ihtiyaçlarına cevap veren bir sosyal kurum değil, aynı zamanda sosyal gelişme içinde karmaşıklaşan hayatın getirdiği sıkıntıların da sığınağı durumundadır. Aynı zamanda güçlü aile, güçlü millet ve güçlü devletin de temelidir.

Geniş aileden çekirdek aileye dönüşüm, boşanmalardaki artış gibi yapısal sorunlarla karşı karşıya kalan aile kurumu güçlendirilmeli, aile bütünlüğünü koruyucu politikalar geliştirilmelidir. Aileyi ve sosyal fonksiyonlarını zayıflatıcı unsurlar ortadan kaldırılmalıdır. Çocuk bakım sorumlulukları nedeniyle istihdamdan uzaklaşma riski bulunan kadınların kurumsal çocuk bakımı konusunda desteklenerek kayıtlı istihdama katılmaları sağlanmalıdır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, net biçimde tanımlanacak bir asgari refah düzeyinin altında kalan tüm hanelere doğrudan gelir desteği sağlanmasını gerekli görüyoruz. Ülkemizde benzer nitelikte pek çok yardım mekanizması bulunsun da Türkiye'ye özgü ortak bir asgari refah standardının belirlenmesi ve bu seviyenin altındaki tüm aileleri kapsayıcı biçimde desteklenmesi gerektiğine inanıyoruz.

Üzülerek belirtiyorum ki kadına yönelik şiddet hâlâ ciddi bir toplumsal sorun olarak karşımızdadır. Kadına yönelik fiziksel, hakaret, tehdit, korkutma gibi davranışlar suretiyle uygulanan psikolojik, sosyal, dijital, ekonomik şiddeti besleyen sebeplerin ortadan kaldırılmasına yönelik önleyici politikaların güçlendirilmesi, kadınların temel hak ve fırsatlardan güvenli ve eşit biçimde yararlanmasını sağlayacak adımların kararlılıkla sürdürülmesi gerekmektedir. Kadına saygının esas alındığı, kadına yönelik şiddetin önemli bir insan hakları ihlali olduğu gerekçesiyle bu mücadeleyi sıfır tolerans ilkesiyle ve tüm paydaşlarla kararlı bir şekilde yürütmek elzemdir. Şiddetin ruhsal ve psikolojik yönü mutlak olarak analiz edilmeli, yasal güvenceye kavuşturulmalıdır. Ülkemizin şiddet haritası çıkarılmalı, şiddetle mücadelede ufuk açıcı çalışmalar gerçekleştirilmelidir. Kadına yönelik şiddetle mücadelede, gelişen teknolojinin imkânlarından da yararlanılmaktadır. KADES ve elektronik kelepçe uygulamalarının ülke genelinde aktif ve yaygın olarak kullanılması bu mücadeleye ayrı bir boyut kazandırmıştır. Medyada şiddeti, bağımlılığı ve olumsuz davranışları özendiren içeriklere karşı dikkatli olunmalı, ailelerin bilinçli medya kullanımı ve millî değer bilincinin güçlendirilmesi desteklenmelidir. Toplumsal yapıyı zedeleyen yayınlara fırsat verilmemelidir. Kadınları aile içinde de toplumsal hayatta da öne çıkarıcı tedbirler uygulanmalı, kadınların sigortalılık öncesi doğumlarına borçlanma hakkı getirilmesi temin edilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şehitlerimizin emaneti ailelerine ve gazilerimize sahip çıkmak, korumak ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlamak devlet ve millet olarak vazifemizdir. Milliyetçi Hareket Partisi, şehitlerimizin emaneti olan şehit yakınlarımızın ve gazilerimizin her zaman ve her şart altında yanındadır. Bununla birlikte, şehit yetimlerinin tamamına iş hakkı verilmesi, bunların meslek becerisine uygun hizmet sınıflarında ya da genel idare hizmetleri sınıflarında istihdamlarının sağlanması, gazilere de ikinci istihdam hakkı verilmesi gerekmektedir. Terörle mücadele şehitlerimizin dul ve yetimleri ile ana babalarına bağlanan aylığın toplam tutarının şehidin ya da malulün kendisine bağlanacak aylıktan az olmaması sağlanmalıdır. Şehitlerimizin eş veya çocuklarından biri, eşi ve çocuğu yoksa anne veya babasından biri ÖTV'siz araç alma imkânından bir defaya mahsus olarak yararlanabilmektedir; gazilerimizin de bir defaya mahsus ÖTV'siz araç alma imkânından yararlanmaları sağlanmalıdır ancak terörle mücadelede yaralanmalarına rağmen malul sayılmayan gazilerimize de yaralanma derecelerine bakılmaksızın "gazilik" ünvanı verilmelidir. Gazilik onların onurla taşıyacakları ve çocuklarına gururla anlatacakları bir hak; bununla birlikte istihdam ve diğer haklardan da yararlanmaları sağlanmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çocuk bağımlılığı, çocuk işçiliği, suça sürüklenme, çocuk çeteleri, şiddet ve istismar gibi alanlar ülkemiz açısından güncel ve ciddi riskler barındırmaktadır. Bu nedenle çocuk bakım kuruluşlarının niteliğinin yükseltilmesi, koruma politikalarında kurum bakımından ziyade aile temelli modellerin güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Çocuklara yönelik hizmetlerde sağlanan ilerlemelere rağmen sosyoekonomik ve bölgesel eşitsizlikler, erken yaşta evlilikler, madde bağımlılığı, zararlı dijital içerikler ve teknolojinin sorunlu kullanımı gibi riskler devam etmektedir. Çocuklarımız yazılı, görsel ve dijital mecralardaki şiddet, cinsellik, istismar ve bağımlılığı özendiren içeriklere karşı etkin biçimde korunmalıdır. Zorla çalıştırılan, sokakta satıcılık yapan çocukları korumak, ailelerini desteklemek, çocukların okula devamlılığını sağlamak için her ilimizde oluşturulmakta olan çocuk koruma mobil ekiplerini çok önemli bulmaktayız. Milliyetçi Hareket Partisi olarak çocuğun yüksek yararını esas alan, sağlığını ve esenliğini güvence altına alan, gelişimini ve potansiyelini destekleyen millî bir çocuk politikasının hayata geçirilmesini hedefliyoruz.

Engelli kardeşlerimize yönelik bugüne kadar birçok hizmet uygulamaya konulmuş ve engelli memur sayısında önemli artış sağlanmış olmakla birlikte, engelli ve engelli yakını aylığının artırılması, engelli aylığı ödenmesinde aile geliri yerine engellilerin kendi gelirlerinin esas alınması daha yerinde olacaktır. Engelli bireylerin genel ve mesleki eğitim, mesleki rehabilitasyon, kendi işini kurma, hibe desteği, iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri daha da geliştirilmelidir. Kendilerinin toplumsal yaşama katılıp hayata tutunacakları en önemli konu istihdamdır. Türkiye'nin yüksek doğurganlık oranı ve kısa yaşam süresiyle karakterize olan nüfus yapısından düşük doğurganlık, artan yaşam süresi ve yaşlanan nüfus profiline doğru yönelen bir demografik dönüşüm söz konusudur. Bu bağlamda, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından 2023 yılında hazırlanan iki önemli belge kıymetlidir. İlki yaşlılık alanında yapılması gerekenlerin hak temelli, kapsayıcı ve sürdürülebilir şekilde ortaya koyulması amacıyla hazırlanan Yaşlanma Vizyon Belgesi, ikincisi ise bu belge doğrultusunda hazırlanan Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı'dır.

Bununla beraber, dünyada da yaygınlaşan geriatri merkezlerinin Türkiye'de de teşvik edilmesi, özel sektörün de bu anlamda desteklenmesi önem arz etmektedir. Bu örneklerden bir tanesinin temellerini seçim bölgem olan Çankırı'da da attık. Yaşlılarımızın gündüz sosyalleşebilecekleri, gece ise kalabilecekleri huzurevi projelerinin yaygınlaşmasını ümit ediyoruz. Yine, Sayın Bakanım, Çankırı Kurşunlu Belediyemizin girişimleriyle faaliyete girecek olan Hafize Ünal Huzurevi'ne olan katkılarınızdan dolayı, her daim çözüm odaklı yaklaşımınız ve yapıcı tavrınız ve Çankırı'mıza verdiğiniz destekler için hem Çankırlılar adına hem kendim adına teşekkürlerimi iletiyorum.

Zamanın ruhunu yakalayan, değişimi yönetebilen ve buna yönelik dönüşümü gerçekleştiren, sosyal riskleri önleyici politikalar geliştirme ve bunları hayata geçirme hedefiyle hareket eden Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2026 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Sözlerime son verirken Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Bursa Milletvekili Sayın Fevzi Zırlıoğlu.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA FEVZİ ZIRLIOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2026 yılı bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce Türk milletini ve heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Milletimizin özü, ruhu, hafızası ve varlık sebebi olan Türk ailesini korumak, güçlendirmek ve geleceğe taşımak amacıyla yapılan her çalışmayı desteklemek Milliyetçi Hareket Partisi olarak temel sorumluluklarımızdan biridir. O anlayışla aileyi merkeze alan her politika adımını millî bir görev olarak görmekteyiz çünkü biz biliyoruz ki millî ve manevi değerlerin korunması, yaşatılması ve gelecek kuşaklara taşınması, güçlü bir aile yapısından ve toplumun bütün kesimlerini kapsayan sosyal politikaların kararlılıkla uygulanmasından geçmektedir. Bilindiği üzere, 2025 Aile Yılı, devlet-millet bütünlüğünde aile yapımızın yeniden ihyası ve güçlendirilmesi için önemli bir eşiktir. Bu hususta Bakanlığımızın attığı adımlar milletimizde karşılıklı bulmuş, aileyi merkeze alan sosyal politikalar toplumun her kesimi tarafından sahiplenilmiştir. Bu kapsamda 81 ilde düzenlenen 14 binden fazla etkinlik aileyi güçlendirme iradesinin sahaya yansımış hâlidir. Aile ve Gençlik Fonunun 81 ile yaygınlaştırılması, genç çiftler için kredi, eğitim ve danışmanlık destekleri, doğum yardımının güçlendirilmesi, memurlar için yarı zamanlı çalışma hakkının getirilmesi gibi uygulamalar aileyi ekonomik ve sosyal açıdan güçlendiren yerinde adımlardır.

Sayın milletvekilleri, Türk milleti için aile kurumunun anlamı sadece biyolojik bağlardan ibaret değil. Aile, millî kültürün aktarıldığı ilk ocağıdır; aile, ahlaki değerlerin, vatan sevgisinin, dayanışmanın ve toplumsal bütünlüğün temelidir. Partimizin her daim savunduğu üzere, aile; kültürü, kimliği, dini ve tarihi ortak bilinçle yaşatan, millî varlığımızı geleceğe taşıyan en sağlam kaledir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak aileyi güçlendirmeyi, genç nüfusu desteklemeyi, kadınları üretimin ve istihdamın her alanında görünür kılmayı, çocukları korumayı, gençlerin geleceğini güvence altına alan her adımı önemsiyoruz. Bu doğrultuda, Aile Sosyal Destek Programı'nın daha etkin çalışmasını, ihtiyaç duyulan her haneye hukuki, psikolojik, ekonomik ve sosyal desteklerin zamanında ulaştırılması gerekliliğini savunuyoruz.

Geleceğimizi emanet edeceğimiz gençlerimizin istihdamı da başka önemli bir konudur. Koruma altındaki gençlere sağlanan kamu istihdamı, özel sektörde SGK prim desteği, mesleki eğitim ve rehberlik hizmetleri başarılı çalışmalardır. Bu politikaların hem gençleri güçlendireceğine hem de toplumsal adaleti pekiştireceğine inanıyoruz. Aile ve toplum politikalarının en önemli başlıklarından biri de engelli vatandaşlarımıza yönelik hizmetlerdir. Engelli vatandaşlarımız toplumumuzun bizlere emanetidir. Engellilerin toplumsal hayata tam ve eşit katılımı hedefi doğrultusunda engelsiz yaşam merkezleri, gündüz bakım hizmetleri, evde bakım desteği ve erişilebilirlik düzenlemelerinde önemli bir yol katedilmiştir. Engelli emek gücünün istihdamda güçlendirilmesi ve korumalı iş yerlerinin yaygınlaştırılması öncelikli konular arasındadır. Biz bu alanda atılan her adımı desteklemeye, yapılması gereken düzenlemelerin ise takipçisi olmaya devam edeceğiz.

Şehit yakınları ve gazilerimiz için yürütülen destek sistemi milletimizin vefa kültürünün en somut yansımasıdır. Kamuda istihdam hakkının genişlemesi, ulaşım ve konut imkânlarında tanınan öncelikler, sosyal konularda ve sağlık alanında oluşturulan koordinasyon bu vefanın en güçlü ifadesidir. Vatan ve mukaddesat doğrultusunda canını ortaya koyan kahramanlarımızın ailelerini devletin en özel şefkatiyle korumayı asli görev kabul ediyoruz. Bu noktada her türlü hak ve imkânın en üst seviyede sağlanması devlet ve millet olarak boynumuzun borcudur. Özellikle terörle mücadele sırasında yaralanan ancak derece şartları nedeniyle hak kaybına uğrayan gazilerimizin mağduriyetlerinin giderilmesi önemlidir.

Değerli milletvekilleri, ekonomik hayatta kadın girişimciliğinin güçlendirilmesi, sosyal kooperatifçiliğin desteklenmesi ve kadınların dijital çağın becerileriyle donatılması hem kalkınmanın hem de toplumsal refahın gereğidir. Küçük çocuğu olan ve bu nedenle istihdamdan uzaklaşma riski bulunan kadınların kurumsal çocuk bakımı noktasında desteklenerek kayıtlı istihdamda kalmaları önem arz etmektedir. Kadına yönelik şiddetin ciddi bir toplumsal sorun olarak karşımızda durması utanç verici bir tablodur. Şiddeti besleyen bütün sebepler ortadan kaldırılmalı, kadına yönelik hizmetler daha güçlü ve erişilebilir hâle getirilmelidir. 6284 sayılı Kanun, elektronik kelepçe ve ŞÖNİM'lerin yaygınlaştırılması ve mağdur destek süreçlerinin güçlendirilmesi, partimizin, aile bütünlüğünü korurken kadının güvenliğini önceleyen yaklaşımıyla tamamen uyumludur.

Değerli milletvekilleri, aile yapımız karşı karşıya olduğu küresel ve toplumsal riskler nedeniyle korunması gereken önemli bir alandır. Nüfus yapısındaki değişime yönelik hazırlanan "Aile ve Nüfus 10 Yılı" vizyonu aileyi merkeze alan sosyal devlet yaklaşımının güçlü bir ifadesidir. Yaşlanma Vizyon Belgesi, Yaşlılık Şûrası, sosyal hizmet merkezlerinin yaygınlaştırılması gibi adımlar toplumun tüm kesimlerini kapsayan bir sosyal güvenlik anlayışının ürünüdür.

Değerli milletvekilleri, Türk milletinin birlik ve bekasının sağlam aile yapısından geçtiğine inanıyoruz. Aile güçlü olursa toplum güçlü olur, toplum güçlü olursa devlet ebet müddet yaşar. Milliyetçi Hareket Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi olarak temel hedefimiz Türk asrını hep birlikte inşa etmek, Türk devletini her alanda yükseltmek ve aziz milletimizin her bir ferdinin refahını, güvenliğini ve huzurunu artırmaktır. Bu büyük yürüyüşün merkezinde ise Türk ailesi vardır çünkü biliyoruz ki Türk asrı güçlü aileyle mümkün olacaktır. Aile ne kadar sağlam durursa millet o kadar yüksekten ses verecek, devlet o kadar köklü ve sarsılmaz olacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın şahsında tüm bürokratlarımıza, personelimize çalışmalarında başarılar diliyorum. 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin vatanımıza, milletimize hayırlı olmasını diliyorum; yüce Türk Milletini ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adana Milletvekili Sayın Ayşe Sibel Ersoy.

Buyurun lütfen. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Bu bütçe, Türkiye'nin aileyi koruma iradesinin, sosyal adaleti güçlendirme kararlılığının ve toplumumuzun yarınlarına yön verecek stratejik tercihlerinin açık bir göstergesidir çünkü bu ülkede aile yalnızca manevi bir toplumsal kurum değil, millî kimliğimizin de mayasıdır. Aile ne kadar güçlü olursa devlet o kadar dirençli, millet de o kadar huzurlu olur. Modernleşme, kentleşme, küresel

dönüşümler ve aile yapısındaki hızlı değişim aile kurumunu korunması gereken bir değer hâline getirmiştir. Geniş ailelerden çekirdek ailelere geçiş, göç hareketleri, artan boşanma oranları, dijital çağın getirdiği tehditler; tüm bu biyolojik dalgalanmalar karşısında devletimiz aileyi ayakta tutacak politikalar üretmek zorundadır. İşte bu bütçe tam da bu sorumluluğun karşılığıdır. Geçtiğimiz yıl atılan önemli adımlar Türkiye'nin sosyal mimarisinin yeniden şekillenmesine katkı sağlamıştır. 2025'in Aile Yılı ilan edilmesi ve 81 ilde yürütülen 14 bini aşkın faaliyet aileyi merkeze alan yeni bir toplumsal bilinç inşa edildiğini göstermektedir. Aile ve Gençlik Fonunun tüm Türkiye'de yaygınlaşması ve 62 bini aşkın çiftin desteklenmesi sosyal devletin sahadaki görünürlüğüne güçlendirmiştir. Kreş yatırımlarının tasarruf tedbirlerinden çıkarılması ve çocuk bakımının kurumsal olarak desteklenmesi de özellikle küçük çocuğu olan kadınların istihdamda kalmasını sağlayacak stratejik bir adımdır.

Kadın emeği yalnızca ekonomik bir değer değil toplumsal ilerlemenin de belirleyicisidir. Ülkemizde kadın nüfusu 42 milyon 901 bin kişiye ulaşmış, toplam nüfusun yaklaşık yarısını oluşturmaktadır. Bu büyük potansiyelin üretime katılması aile ekonomisinin güçlenmesi için kritik öneme sahiptir. Kadın girişimciliğini destekleyen projeler, kooperatifleşme modelleri, dijital beceri eğitimleri ve marka yönetimi destekleri bu açıdan son derece kıymetlidir ancak Milliyetçi Hareket Partisi olarak, kadınların sigortalılık öncesi doğum borçlanması hakkının tanınmasını da gerekli görüyoruz. Bu öneri, anneliğin ekonomik hayatta bir dezavantaj değil, bir değer olarak kabul edilmesini sağlayacaktır.

Kadına yönelik şiddet ise ülkemizin en yakıcı toplumsal sorunlarından biridir, devletin bu konuda iradesi nettir; sıfır tolerans ancak şiddetin yalnızca hukuki değil psikolojik, sosyolojik ve kültürel yönleri de bulunmaktadır. Üniversitelerin psikoloji, sosyoloji, ilahiyat, felsefe ve psikiyatri bölümleriyle birlikte Türkiye'nin şiddet haritasının çıkarılması, önleyici politikaların bilimsel temelde güçlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, medyada şiddeti, bağımlılığı ve istismarı özendiren içeriklere karşı duyarlılık artırılmalı, ailelerin bilinçli medya kullanımını destekleyen programlar yaygınlaştırılmalıdır.

Sosyal devletin en güçlü araçlarından biri aileye yönelik bütünsel hizmet kapasitesidir. Bu nedenle, Aile Sosyal Destek Programı'nın hukuki ve teknik altyapısının güçlendirilmesi, bilişim sistemlerinin geliştirilmesi ve insan kaynağının artırılması gerekmektedir. Her hanenin sosyal risk profilinin çıkarıldığı, destek süreçlerinin tek merkezden yönetildiği, aile danışmanlığından çocuk güvenliğine kadar tüm adımların dijital bir sistemle takip edildiği bir sistem şüphesiz ki Türkiye'nin sosyal hizmet kapasitesini artıracaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, toplumun tamamını kapsayan ulusal bir asgari refah standardının belirlenmesini ve bu seviyenin altında kalan tüm hanelere doğrudan gelir desteği sağlanmasını zorunlu görüyoruz. Türkiye'ye özgü ortak bir refah eşliğinin tanımlanması sosyal adaletin en güçlü teminatı olacaktır. Çocuk politikalarında da hem fırsatlar hem riskler mevcuttur. Nüfusumuzun 25,5'ini 0-17 yaş arasındaki çocuklar oluşturmaktadır, bu oran Avrupa Birliği'nin birçok ülkesinden daha fazladır. Bu büyük potansiyelinin korunması için bağımlılık, dijital şiddet, istismar, çocuk işçiliği, suça sürüklenme gibi alanlarda etkin önlemler alınmalı, kurum bakımından daha çok aile temelli modeller güçlendirilmelidir. Özellikle madde bağımlılığı ve davranışsal bağımlılıklarla mücadele, çocuk güvenliğinin ve toplumsal huzurun korunmasının da zorunlu bir parçasıdır. Bu nedenle, okul temelli erken uyarı sistemlerinin güçlendirilmesi, bağımlılık tedavi merkezinin kapasitesinin artırılması ve ailelere yönelik bilinçlendirme programlarının yaygınlaştırılması büyük önem taşımaktadır. Bağımlılıkla mücadele, devletin kararlılığı ile toplumun dayanışmasını oluşturan çok katmanlı bir seferberlik gerektirir. Korumacı ailenin yaygınlaştırılması, okul sonrası sanat, spor programlarının artırılması ve dijital zararlı içeriklere yönelik koruyucu tedbirlerin geliştirilmesi de çocukların üstün yararı açısından önemlidir.

Engelli vatandaşlarımız açısından da bütüncül bir yaklaşım zorunludur. Engelli aylıklarının belirlenmesinde aile geliri yerine bireyin gelirinin esas alınması, istihdam ve rehabilitasyon desteklerinin güçlendirmesi ve fiziki çevrenin erişilebilir hâle getirilmesi gerekmektedir.

Türkiye'nin hızla yaşlanan nüfusu yaşlılık politikalarının yalnızca bakım hizmetleriyle sınırlı olmaması gerektiğini ortaya koymaktadır. Geriatri merkezlerinin teşvik edilmesi, özel sektörün bu alanda desteklenmesi ve yaşlılarımızın hem sağlık hem sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak yaşam alanlarının kurulması önemlidir.

Toplumun tüm kesimlerinin sosyal risklere karşı korunması gerektiği de açıktır. Özellikle büyük afetler bu kırılganlığı en görünür hâle getiren olaylardır. 6 Şubat depremleri bizlere bir gerçeği bir kez daha göstermiştir, afetler yalnızca fiziksel yıkım üretmez; aile bütünlüğünü, sosyal dayanıklılığı ve toplumun en kırılgan kesimlerini doğrudan etkiler. Bu nedenle, dezavantajlı grupların afet sonrası hizmetlere erişiminin güçlendirilmesi, psikososyal destek mekanizmalarının kalıcı hâle getirilmesi ve yeni sosyal hizmet modellerinin afet yönetimine entegre edilmesi hayati bir zorunluluktur. Deprem, sosyal devletin refleksini ölçen en büyük sınavdır. Bu sınavda güçlü olmak, milletimizin geleceğe güvenle bakmasını sağlamak zorundayız.

Değerli milletvekilleri, elbette, milletimizin baş tacı olan şehit aileleri ve gazilerimiz bu bütçenin en müstesna başlıklarından biridir. Şehit yetimlerine tam iş hakkı verilmesi, gazilerimize ikinci istihdam hakkının tanınması, yaralanmasına rağmen mevzuat gereği gazi sayılmayan kardeşlerimize gazilik ünvanı verilmesi, ÖTV'siz araç hakkının gazilere de tanınması ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde şehit ve gaziler için özel bir ihtisas komisyonu kurulması Milliyetçi Hareket Partisinin güçlü bir şekilde savunduğu önerilerdir.

Tüm bu politikaların merkezinde millî bir hakikat bulunmaktadır: Aile. Aile bir toplumun hafızası, direnci ve iç kalesidir. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin ifade ettiği gibi, aile; millî ve manevi değerlerimizin taşıyıcısı, toplumsal varlığımızın temelidir. Bu söz bugün yaptığımız bütçe görüşmelerinin de özüdür çünkü aileyi korumak, devleti yaşatmak, milleti geleceğe taşımak demektir. Bu anlayışla, 2026 yılı bütçesinin aileyi güçlendiren, kadını destekleyen, çocuğu koruyan, yaşlıyı ihya eden, engellinin yaşamını, yaşam kalitesini artıran ve sosyal adaleti pekiştiren bütüncül bir perspektifle uygulanacağına inanıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Samsun Milletvekili Sayın İlyas Topsakal.

Buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İLYAS TOPSAKAL (Samsun) - Sayın Başkan, aziz Meclisimizin değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyor ve konuşmama Peyami Safa'nın bir paragrafıyla başlıyorum. Peyami Safa diyor ki: "Çocukları tanımıyoruz. Onları yetiştirmek için kullandığımız usuller yanlıştır. Tabiat, çocukların büyük olmadan evvel çocuk olmalarını ister, bizse onların çocuk

olmadan evvel büyük olmalarını istiyoruz. Bu tabiat nizamını altüst etmeye kalkarsak öyle turfanda meyveler yetiştirmiş oluruz ki bunların ne olgunluğu ne de lezzeti kalır, hepsi çarçabuk bozulur çürür gider."

Eğitim meselesi devletimizin ve milletimizin en önemli meselesidir çünkü eğitim, yalnızca çocuklara ne öğrettiğimizle ilgili değil onları neye dönüştürdüğümüzle ilgilidir. Eğitim, bir milletin istikbalini hazırlama sanatıdır, hem zahmetli hem de mesuliyetli bir sanattır. Yanlış icra edildiğinde bedeli yıllar sonra ödenir, doğru icra edildiğinde ise neticesi nesiller boyunca hissedilir. Bizim tarihimizde eğitim hiçbir zaman yalnızca bilgi aktarmak olarak telakki edilmemiştir. Medresede, mektepte, tekkede, ocakta esas olan insan yetiştirmek, daha doğrusu, şahsiyetli insan yetiştirmek olmuştur. Şahsiyet ise ne yalnızca zekâyla ne de yalnızca bilgiyle inşa edilir. Şahsiyet, insanın kendisine ait hissettiği kültürle, yaşadığı değerlerle ve yöneldiği hedefle şekillenir. Ziya Gökalp bu konuda şöyle der: "Eğitim, yetişmiş neslin yeni yetişmeye başlayan nesle fikirlerini ve hislerini aktarmasıdır." Eğitim, yalnızca aklı değil kalbe de hitap eden bir faaliyet. Bir nesil kendisinden sonrakine yalnızca bilgi bırakmaz; korkularını, umutlarını, ideallerini ve zaafalarını da bırakır. İşte, bu yüzden eğitim meselesi basit bir öğretim meselesi değil derin bir terbiye meselesidir.

Gökalp'ın yaptığı talim-terbiye ayrımı bugün hâlâ yolumuzu aydınlatan bir pusuladır. Talim ilmi, tekniği, fenni öğretir; terbiye ise insanın hangi değerlere bağlanacağını, hangi sınırlar içinde hareket edeceğini, neyi doğru, neyi yanlış kabul edeceğini belirler. Talim insanı meslek sahibi yapar, terbiye ise onu milletin bir ferdi hâline koyar. Talimi olup terbiyesi olmayan bir eğitim, insanı bilgili kılar ama yönsüz bırakır; terbiyesi olup talimi olmayan bir eğitim ise iyi niyetli ama çaresiz bireyler üretir. Mesele bu ikisini hikmetle bir araya getirmektir. Terbiye toplumdan doğar; değer yargıları gökten inmez, tarih içinde oluşur. Bir milletin acıları, sevinçleri, mücadeleleri ve zaferleri onun değer dünyasını şekillendirir. "Kültür" dediğimiz şey işte bu birikimin adıdır. Kültür millîdir, başkasından kopyalanamaz, ödünç alınamaz. Bu yüzden bizim âlimlerimiz terbiyenin millî olmasını bir tercih değil bir zaruret olarak görür. Buna karşılık, ilim ve teknik insanlığın ortak malıdır. Onu almakta tereddüt etmez lakin mesele alınan nereden ve nasıl kullanılacağını bilmektir. Burada durup sormak gerekir: Biz bugün çocuklarımıza ne veriyoruz; bilgi mi, yön mü, meslek mi, mana mı, diploma mı, şahsiyet mi? Bu soruların cevabı eğitim sistemimizin mahiyetini ele verir çünkü bir milletin eğitimi o milletin kendisi hakkında ne düşündüğünün aynasıdır. Maarif tarihimizin köklü düşünürü bu aynaya baktığında rahatsız edici bir manzara da görür. Ana diline yabancılaşan, tarihini bir ezber malzemesi olarak gören, milletini sevmenin ne demek olduğunu bilmeyen bir neslin yetişmekte olduğunu büyük insanlarımız fark eder. Eğitim, kuru bilgi aktarmak değil millî şuuru inşa etmektir; dil, bu insanın temel taşıdır. Dil zayıfladığında düşünce bulanıklaşır, düşünce bulanıklaştığında kimlik çözülür. Bu yüzden, çocuklara sunulan her metin, her hikâye, her ders farkında olmadan bir dünya görüşü telkin eder. Eğitim tarafsız değildir, her zaman bir istikamet verir yani yabancı terimlerin çocuk zihninde yapacağı tahribat bilimin bir sonucuysa hâlâ yabancı dilde eğitimde ısrarının manası nedir? Bu sözüm hem özel hem de vakıf okullarına hem de YÖK'e: Yaptığınız talim yani öğretim ise sorun yok, bunu hem tarih hem modern bilim size söylüyor zaten ama sizin yaptığınız talim değil eğitim yani eski dilde terbiye, o zaman siz milletimizin çocuklarının ve gençlerinin şuurunu bulanıklaştırıyor musunuz yoksa berrak hâle mi getiriyorsunuz? Oturun düşünün lütfen; bu düşüncede, bu sofrada biz de olalım.

Bizim maarif davamızda bir başka gerçek "mefkûre" kavramıdır. Bilgi, ülküyle birleşmediği sürece dağınık kalır. Milletleri ayakta tutan şey ortak bir hedefe inanabilme kudretidir. Eğitim, bu inancın genç nesillere aktarıldığı yerdir. Mefkûresiz bir gençlik boşlukta kalır, boşluk ise mutlaka dolar; eğer kendi milletin idealiyle dolmazsa başkalarının ideolojileriyle dolar. Gençlik yalnızca ders yüküyle değil hayata dair belirsizliklerle de boğuşur. Bu yüzden eğitim meselesi aynı zamanda adalet meselesidir yani herkesin eğitimden eşit payı alabilmesidir, o zaman özel okul meselesini neden devamlı suretle günde gündemde tuttuğumu anlayabilirsiniz.

Kısaca, düşünürlerimizin ortak kanaatine göre eğitim, taklit işi değildir; eğitim, ruhu olmayan bir mekanizma hiç değildir. Eğitim, kökleri mazide, hedefi istikbalde olan bir inşa faaliyetidir. Millî terbiye ile muasır talimi bir araya getirebilen milletler yükselir. Birini ihmal edenler ya içine kapanır ya da başkasının gölgesinde kalır. Bugün bu Mecliste eğitim konuşulurken asıl sormamız gereken şey şudur: Biz nasıl bir insan istiyoruz, nasıl bir gençlik hayal ediyoruz? Kendi tarihini bilen ama geleceğe kapalı olmayan, çağın ilmini takip eden ama köksüzleşmeyen, hür düşünen ama sorumluluk taşıyan bir nesil mi yoksa yalnızca sınav kazanan ama yönünü kaybetmiş kalabalıklar mı? Bu sorulara samimiyetle cevap vermeden yapılacak her düzenleme eksik kalacaktır çünkü eğitim rakamlarla değil insanla ölçülür ve insan ancak değerle, manayla istikamet bulur.

Muhterem milletvekilleri, eğitimde temel gayemiz şudur: Türk milletine mensup olmanın gururunu ve şuurunu taşıyan, bu toprakların manevi ve kültürel değerleriyle yoğrulan; düşünen, anlayan, muhakeme eden ve karşılaştığı meseleleri sağduyuyla çözebilen nesiller yetiştirmektir. Bizler gençlerimizin yalnızca bilgiyle donanmış olmasını değil aynı zamanda sorumluluk sahibi, topluma karşı duyarlı, yeniliklere karşı açık ve gelişen dünyayı okuyabilen bireyler olmasını hedefliyoruz. Bilimin, teknolojinin ve üretimin imkânlarını değerlendirebilen, girişimci, kültürlü, erdemli ve inancı sağlam bir gençlik; işte, arzu ettiğimiz budur. Bu idealimizi gerçekleştirmenin en önemli unsuru öğretmen modelimiz, öğretmenlerimizin hem çağdaş dünyayı anlayan hem de harsımıza ait şuur taşıyan kişiler olmasını temin etmek vazifemizdir.

Bu vesileyle, Millî Eğitim Bakanlığımızın Maarif Modeli'nin eksiklikleri olsa da çocuklarımızı hem harsına hem de modern dünyanın gerçeklerine hazırlamadaki azminin ve kararlılığının arkasında durduğumuzu MHP adına söylemeliyim. Cumhuriyet tarihimizde, özellikle çok partili dönemimiz sonrası, ilk defa, kendi doğru ve yanlışlarımızla bilim insanlarımız bir program çabasına girdi. Bunun içinde bütün üniversite ve eğitim uzmanlarımız, düşünce insanlarımız bulunmakta. Bu programın elbette birçok eksikliği var, olacaktır ancak bu program millîdir, harsidir ve çağdaştır ve daha da önemlisi, bizim bilim insanlarımızın ürünüdür. İşte bu nedenle bile bizim grubumuz için oldukça mühimdir. Programın müessese ve çocuklarımıza aktarımı öğretmenlerimiz sayesinde olacaktır. Bu nedenle, öğretmenlik mesleği ve öğretmenin programı özümsemesi belki de her şeyden mühimdir. Ne yazık ki program henüz öğretmenlerimiz tarafından iyice anlaşılmamıştır veya teessüfle ifade edebileceğim, öğretmenlerimiz bu konuda istikamet sahibi değildir. Bunun birçok sebebi olabilir, ekonomik ve yeterli bilgi verilmemiş veya tarihî silsile doğru okunmamış olabilir. Bütün bu sebepler iyice tahlil edilmeli ve öğretmenlerimiz lehine tamamlanmalıdır.

Bir milletin en önemli meselesi maarifse en önemli insanları öğretmen olmalı ve ona göre imkânları genişletilmeli ve ona değer verilmelidir. Bir saniye canımızı kurtarmak için bütün servetimizi hastanelerde harcarken gelecek nesilleri ve bütün insanlığı kurtaracak insanları nereye koymamız gerektiğini lütfen sakın bir kafayla düşünelim. Bu amaçla Millî Eğitim Akademisi öğretmen ve öğretmenliğe dair bir projenin sağlam temeller üzerine bina edilmesi demektir, en azından bu amaçla kurulmuştur. O zaman bu

kuruluşa alınacak hocaların yüz yıl sonra kendi düşüncesi olan ekol sahibi insanlar olmasına dikkat edilmelidir. MHP'nin buradaki görüşü adalet ve hak kavramı üzerinedir ve siyasetin üzerinde bu meseleyi düşünür, atanacak öğretmenlerimiz de siyaset dışı olur. Bu vesileyle, Türkiye'de acilen Millî Eğitim Bakanlığımızın belirlediği kriterlere uymayan; özellikle de anaokulu, ilköğretim, ortaöğretim ve lisedeki özel okulların kapatılması artık bir güvenlik sorunudur. İlköğretimde daha ana dilini bilmeyen çocuklarımızı yüklenen kavramların verdiği şuur bilincinin kapatılmasını anlatmama burada gerek yok; ortaokullarda oyun çağlarındaki çocukların bahçesi olmayan apart okullarda okutulması, lisede sadece yarışmak için bütün derslerine tam not verilerek yarış atları misali çocuklarımızın koşturulması; bütün bunları burada duymamış olmayı tercih edebiliriz ama ne yaparsak yapaalım, bu mesele bizim için en önemli mesele olarak karşımızda durmaktadır. Özel okullarımızın devlet okullarına oranı acilen dünya standartlarına çıkarılmalıdır. Bu oran yüzde 3'ler civarındır ve bu okullar tesadüfi değildir. Alelade insanlara okul tevdi edilmez. Geleneği olan ve vakıflaşmış okullar bu standardı zaten bize sunar; dünyadaki örneği de zaten budur. Kısacası, eğitimi ticari olarak görmeyen, bir misyonu ve amacı olan vakıflarımız veya kurumlarımız bu işi yapmalı ve talim terbiyemize yardım etmelidir; diğerleri kesin ve şeksiz kapatılmalıdır.

Bir önemli meselemiz de köye dönüşlerde gerekli asgari şartları sağlayan köylerimizin okullarının açılması ve taşınmalı eğitimin yavaş yavaş yerinde eğitime dönüşmesidir. Çocuk, mekânlarıyla büyür ve orada güzeldir; tıpkı endemik çiçekler gibidir, yabancı ortamda kendisini tam gösteremez yani yeni programda bir de eğitimin bir mekân işi olduğunu yakinen bilmeliyiz. Yapılacak eğitim yuvalarımızın çocuklarımızın ruhu ve psikolojik gelişimine uygun olması gerekir. Çocuklar için tek katlı oyun alanları, rahat oturacağı sınıflar elzemken ortaöğretimde çocukların gelişimine uygun, tarihi anlatan mekânların yani bu ruhun yansıtıldığı alanlara, binalara muhtacdır. Bu ruhun lise için daha mükemmeli ve üniversite için sanat eserleri olması gerekir; bu gerçek, insan eğitiminde, devlet ve millet şuurunda çok önemlidir ve Avrupa devletlerinde her eğitim mekânının ruhu ülkelerinin en önemli mirasıdır. Demek ki Maarif Modeli'mizin ikinci aşaması programımıza uygun mekânsal bütünlüğün sağlanmasıdır. YÖK bu programın dışında değildir ve tamamlayıcı unsurdur. YÖK'ümüz program planlamasını yavaş yavaş tamamlamakta, ihtiyacımıza binaen meslek gruplarına dair planlamasını tamamlamaktadır. Bu vesileyle, boş kalan kontenjanlarımıza dair yapacağı planlamayı desteklediğimizi ifade ediyor, özellikle ilçelerdeki bölümlerimizin ihtiyaca yönelik meslek okullarına dönüştürülmesini faydalı görüyorum. Bu vesileyle, elbette emekli ve asgari ücretle çalışan vatandaşlarımızın hâlini biliyoruz ancak bir profesörün öğrencilerinden düşük ücretlendirilmesinin maarife yansımaları da bir düşünmek gerekiyor.

Yüce Türk milletinin değerli milletvekilleri, bugün yükseköğretimimiz ülkemizin dört bir yanına yayılmış, güçlü bir kurumsal yapıya sahiptir ancak tamamlaması gereken planlamaları da vardır. Mesela, doçentlik sözlü sınavı kaldırılmıştı, bunun mutlaka geri getirilmesi gerekir. Deprem bölgesinde etkileri hâlâ sürüyor; öğrenci affı büyük bir talep olarak Meclisimize her zaman geliyor ve bunun arkasında olduğumuzu söylemeliyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLYAS TOPSAKAL (Devamla) - Mülakatın kaldırılması ve hocalarımızın 65 yaşında emekli olması meselesi de zaten YÖK'ümüzün gündeminde.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - İlyas Hocam, kadro meselesini hatırlatırsanız...

İLYAS TOPSAKAL (Devamla) - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak bunu desteklediğimizi ifade ediyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Mehmet Taytak.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi ve ekranları karşısında bizleri izleyen yüce milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, millî eğitim, okullardan, ders kitaplarından, sınavlardan ibaret değildir. Millî eğitim, bir çocuğun hayata nasıl bakacağını, insanlarla nasıl ilişki kuracağını, doğruyu-yanlışı nasıl ayırt edeceğini belirleyen en temel alandır. Eğitim bir bütündür ve bu bütün dört sağlam temel üzerine yükselir. Bunlar aile, mahalle ve sosyal çevre, okul ve öğretmenlerdir. Bu dört yapıdan biri zayıflarsa çocuklarımızın eğitim yolculuğunda eksiklik doğar. Bu yapıyı sağlamlaştırırsak güvenle yürüyen bir nesil yetişir. Unutmayalım ki eğitim önce aile ocağında başlar. Çocuk, sevgiyi, saygıyı, merhameti ve empatiyi evinde öğrenir; mahallede, komşuda, sokakta ise görgüyü, toplumsal yaşamın ritmini, insanların birbirlerine nasıl davrandığını ve nasıl davranması gerektiğini görür; okulda ise değerler pekişir, bilgiyle birlikte ortak yaşam kültürü güçlenir ve nihayet öğretmenlerimiz çocuğa sadece ders değil hayata dair duruşlarını kazandırır.

Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Beyefendi'nin ifadeleriyle "Öğretmenlik, hamlığı olgunlaştıran ustalık, körpe dimağları doyuran ussalıktır. Öğretmenlik, cevheri özenle ve öz güvenle işleyen sanatkarlık, şahsiyeti kalem, kelimeler ve kitap teknesinde yoğuran alıcınalık, geçmişi özümseyip geleceğin sahnesini kuran sancaktarlıktır. Sözün kısası, öğretmenler, medeniyet meşalemiz, aydınlık geleceğin mimarlarıdır."

Değerli milletvekilleri, yaşadığımız dijital çağ sebebiyle gençlerimiz örf ve âdetlerinden, millî ve manevi değerlerinden uzaklaşma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Geleneksel yaşamın karşısına "modern yaşam" diye bir şeyler çıkarılmakta, çocuklarımız mahrem duyguları ve öz benliklerinden uzaklaştırılmaya çalışılmaktadır. Bizim gerçek gücümüz, maddi zenginliklerden ziyade, iyi eğitilmiş ve ahlaklı Türk evlatları yetiştirmek olmalıdır. Bu nedenle ailelerimizin öğretmen-öğrenci ilişkisindeki tutumu öğrencimizin eğitim hayatında kilit role sahiptir. Velinin, öğretmen-öğrenci ilişkisinde daima öğretmeni desteklemesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, biz yıllardır gençlerimize şunu söyledik: Üniversite okumazsan geleceğin olmaz, iyi bir kariyer yapamazsın. Bu nedenle herkes üniversite okumak istiyor ama üniversite mezunu gençlerimiz iş bulamıyor. Bugün Türkiye'de usta açığı var, tekniker açığı var, ara eleman açığı var, mühendis açığı var ama aynı zamanda binlerce diplomalı gencimiz evde oturuyor. Bu, sağlıklı bir tablo değildir. Meslek sahibi olmak üniversite mezunu olmaktan daha değersiz değildir, tam tersine ülkenin üretimi için ihtiyaçtır. İşte, bu noktada mesleki eğitim merkezleri çok önemlidir. Mesleki eğitim merkezleri, gencin eline sadece diploma değil altın bilezik takan kurumlardır. Bu merkezler bilinçli bir şekilde çoğaltılmalıdır. Mesleki eğitim merkezlerimiz, üretimin içinde yetişen, alın teriyle meslek öğrenen gençlerimiz açısından son derece kıymetli bir yapıdır. Bu sistem hem istihdama katkı sunmakta hem de iç

piyasamızın nitelikli eleman ihtiyacını karşılamaktadır ancak uygulamada, özellikle mesleki eğitim merkezlerinde eğitim gören gençlerimizle ilgili olarak kamuoyunda sıkça dile getirilen bir husus bulunmaktadır. Bu merkezlerde eğitim alan öğrenciler adına ödenen primler, sosyal güvenlik sistemi içinde kısa vadeli sigorta kolları kapsamında değerlendirilmektedir yani iş kazası ve meslek hastalığı gibi risklere karşı önemli bir güven sağlamakla birlikte, bu primler uzun vadeli sigorta kollarında başka bir ifadeyle emeklilik primine sayılmamaktadır. Basına yansıyan haberlerin ve oluşan mağduriyet algısının temelinde de çoğu zaman bu teknik ayırım yatmaktadır. Bu alanda atılacak her adım mesleki eğitimin cazibesini artıracaktır, gençlerimizin emeğinin karşılığını daha somut hissetmesini sağlayacaktır.

Değerli milletvekilleri, öğretmenlik mesleği bilgi kadar vicdan, emek kadar adalet duygusuyla da yürüyen çok kıymetli bir görevdir. Bu nedenle öğretmen adaylarımızın özellikle atama süreçlerinde kendilerini güvende hissetmeleri, emeğin karşılığının tam anlamıyla verildiğine inanmaları son derece önemlidir. Son dönemde öğretmen adayları arasında yapılan sıralamalara ilişkin olarak mülakat süreçlerinin daha anlaşılır ve daha öngörülebilir olması yönünde beklentilerin dile getirildiğini görüyoruz. Burada ifade edilen hususlar herhangi bir ithamdan ya da eleştiriden ziyade, hakikat duygusunun daha güçlü hissedilmesine yönelik samimi temenniler olarak değerlendirilmelidir. Cumhuriyet olarak bizler devletimizin tüm uygulamalarında adalet ilkesinin esas alındığına inanıyoruz. Bu çerçevede, öğretmen adaylarımızın da sürecin her aşamasına kendilerini eşit, şeffaf ve adil bir değerlendirme içinde hissetmelerinin eğitim sistemimize olan güveni daha da pekiştireceği kanaatindeyiz. Bu doğrultuda atılacak her yapıcı adımın hem genç öğretmenlerimizin motivasyonunu artıracığına hem de eğitim camiamızda birlik, beraberlik ve huzuru güçlendireceğine inanıyoruz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin eğitim alanındaki gücünü oluşturan en temel yapı taşlarından biri de ülkemize bilgi ve ufuk kazandıran akademik kadrolarımızdır. Son yıllarda savunma teknolojilerinde katettiğimiz mesafe araştırma merkezlerimizin, laboratuvarlarımızın ve üniversite dünyamızın ne kadar güçlü bir altyapıya sahip olduğunu açık biçimde ortaya koymaktadır. Bugün insansız hava araçlarından yapay zekâ tabanlı sistemlere, enerji teknolojilerinden yeni nesil yazılımlara kadar pek çok çalışma Türk bilim insanlarının üretme iradesini ve teknik kapasitesini gözler önüne sermektedir. Bu gelişmeler, sadece birer mühendislik başarısı değil ülkemizin kendi imkânlarıyla yükselme kararlılığının bir ifadesidir. Genetik bilimi, hastalıkların erken tanısına yönelik yeni yöntemler, kanser tedavisi üzerinde yapılan yenilikler, yapay organ üretimi gibi çalışmalar, Türk tıp biliminin dünya standartlarında olduğunu göstermektedir. Bilim insanlarımızın uluslararası platformlarda elde ettiği sonuçlar yalnızca ülkemize değil tüm insanlığa değer katan önemli katkılar sunmaktadır.

Türkiye Yüzyılı hedefi, eğitimi kalkınmanın, toplumsal gelişimin ve teknolojik dönüşümün merkezine yerleştirilmektedir; bu hedeflere ulaşmak devletin ve milletin ortak sorumluluk bilinciyle mümkündür. Sanayi ile üniversite arasında kurulacak güçlü köprüler, yeni teknolojilerin ortaya çıkmasına, girişimcilik kültürünün güçlenmesine ve ülkemizin rekabet gücünün artmasına doğrudan katkı sağlamaktadır. Teknoloji geliştirme bölgelerinde ortaya çıkan yeni projeler, genç girişimcilerin desteklenmesi ve uygulamaya dayalı eğitim modelleri bu iş birliklerinin başarılı sonuçları arasında yer almaktadır. Üniversiteler, yalnızca bilimsel çalışma üreten kurumlar değil topluma yön veren, gelişimi hızlandıran ve gençlere yol gösteren merkezler olmalıdır. Yükseköğretim alanında son yıllarda hem ülke içinde hem küresel ölçekte kaydedilen ilerlemelerden dolayı memnuniyetimizi ifade ediyor, çalışmalarından dolayı Yükseköğretim Kurulu Başkanımız Profesör Doktor Sayın Erol Özvar Beyefendi'ye sağlık ve başarılar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, çocuklarımızı ve millî değerlerimizi tehdit eden dijital karmaşaya karşı sessiz kalmıyoruz; dijital alanın denetimi ve güvenli hâle getirilmesi yönünde hazırladığımız kanun teklifleriyle bu hayati meseleye sahip çıkıyor, öncülük ediyoruz. Avustralya, 16 yaşından küçüklerin sosyal medya kullanımını sınırlayan yasayı farklı siyasi görüşlere sahip muhalefet partileriyle birlikte hayata geçirdi. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin ifadeleriyle; dijital mecra, millî ve manevi değerlerimizi hedef alan, çocuklarımızın ahlaki ve psikolojik yapısını yozlaştıran bir küresel kuşatma aracı hâline gelmiştir. Bu kuşatmayı yaracak adımlar atmak devlet olmanın gereği ve millî bekamızın zorunluluğudur. Bu kararlılıkla, tüm siyasi partilerin bu zorunluluğa ortak olması çocuklarımızın geleceğini güvence altına almanın tek yoludur. Avustralya bunu yaptıysa biz de başarırız. Gelin, siyasi görüşlerimizi bir kenara bırakalım. Çocuklarımızın psikolojik ve fiziksel sağlığını, güvenliğini ve geleceğini birlikte koruyalım. Türkiye'nin dijital geleceğini milletimizin değerleriyle uyumlu, güvenli ve sağlıklı bir zemine hep birlikte taşıyalım. Çocuklarımız için, geleceğimiz için sosyal medya düzenlemelerinde geniş bir toplumsal uzlaşma sağlayalım.

Değerli milletvekilleri, eğitim tartışmalarında uzun süredir kullandığımız bir ifade var "akran zorbalığı" kavramı. Olumsuz bir davranış sürekli olumsuz bir isimle anmak o davranış maalesef normalleştiriyor, çocukların zihninde bir rol hâline getiriyor. Sayın Bakanım, Dilekçe Komisyonu bünyesindeki Akran Zorbalığı Alt Komisyonu olarak "akran zorbalığı" ifadesi yerine yeni bir isim bulduk. Çocuklar arasında uyumu, iletişimi, dayanışmayı ve empatiyi güçlendiren bir anlayış olan "akran nezaketi" ifadesini Komisyon üyesi olarak bütün siyasi partilerle birlikte, siyasetüstü bir kararla resmen kabul ettik ve diyoruz ki bu saatten sonra yeni ifade, sorunlu anlayışı etkilemek yerine doğru ve yapıcı davranış öğretmeyi ortaya koyacaktır. Tüm ulusal ve yerel medya kuruluşlarına, sivil toplum örgütlerine ve kamuoyuna çağırımız, kabul ettiğimiz yeni ve pozitif yaklaşım olan "akran nezaketi" ifadesini kullanmaktır.

Millî Eğitim Bakanlığımızın bütçesinin devletimize ve milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyorum. Bu vesileyle, Sayın Bakanımız Profesör Doktor Yusuf Tekin Beyefendi'ye hayata geçirmeyi planladığı eğitim modellerindeki yeniliklerden dolayı başarılar diliyorum. Bu arada, bütçesini görüştüğümüz, hemşehrimiz Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş Hanımefendi'ye saygılar sunuyorum.

Başta Başöğretmenimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, kutsal görevlerini ifa ederken şehadet mertebesine ulaşan tüm öğretmenlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum; Genel Kurulu en derin sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Birleşime 20 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.13

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 14.34

-----0-----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 32'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.
2026 Yılı...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, iktidar partisi yok, kime konuşacağız.

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Buradayız, buradayız.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bir kişiyle bahar oluyor mu, bir çiçekle bahar olmaz ki. Gelsinler, eleştirilerimizi dinlesinler.

BAŞKAN - Sayın Kılıç, haklısınız, eleştirinizde haklısınız.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Bakan da yok, Aile Bakanlığını konuşacağız ama o da yok.

BAŞKAN - Komisyon burada da.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bakan gelmeden başlamıyoruz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Evet, Sayın Bakan da gelmedi.

BAŞKAN - Ben özellikle Halkların Demokratik Partisinin burada olmasını önemseydiğim için biraz bekledim fakat maalesef, dediğiniz gibi, iktidar partisi sıraları boş.

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Hayır, CHP de yok, CHP; muhalefet de yok.

BAŞKAN - Siz muhalefete bakmayın, siz iktidarsınız.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Ama iktidarı eleştiriyoruz, yasa yapan sizsiniz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bizim sözümüz iktidara, muhalefete değil. İktidarın sorumluluğu var, muhalefetin yok.

BAŞKAN - 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Başkanım, Sayın Bakan da yok, Aile Bakanı da yok.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Bakan gelsin.

BAŞKAN - Sayın Bakan burada.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Aile Bakanı yok, Aile Bakanlığını konuşacağız.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi Aile Bakanlığı bütçesini konuşacağız, Aile Bakanı yok, kime konuşacağız Başkanım?

BAŞKAN - Önce o konuşulmayacak ama Millî Eğitim konuşulacak.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Yok, hayır.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Yok, Aile Bakanlığını konuşacağız Başkanım.

BAŞKAN - Önce Aile; pardon, pardon.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Yani Aile Bakanlığını konuşacağız.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Evet, o yüzden Bakanı bekleyelim Sayın Başkan.

BAŞKAN - O zaman şöyle yapalım, bir beş dakika ara verelim...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamam Başkanım, olur.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Olur Başkanım çünkü duymasını istiyoruz. Teşekkürler Başkan.

BAŞKAN - ...hem iktidar partisi sıraları biraz dolsun hem de Aile Bakanı gelsin. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Olur Başkanım.

BAŞKAN - Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.37

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 14.41

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

-----0-----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 32'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.
2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2004 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına yapılacak konuşmalara başlayacağız.

İlk söz Diyarbakır Milletvekili Sayın Halide Türkoğlu'na ait.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HALİDE TÜRKOĞLU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün ülkenin en yakıcı sorunlarından biri olan kadın sorunu, kadına yönelik şiddet ve bu şiddetin önlenmesine dönük politikaların neler olması gerektiği üzerine partim adına söz alıyorum.

Ben konuşmama başlamadan önce, erkek devlet şiddeti sonucu katledilen, kaybettirilen kadınları saygıyla anıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Ve yine Figen Yüksekdağ şahsında kadın özgürlük mücadelesi yürüttüğü için bugün cezaevlerinde rehin tutulan tüm kadın tutsak yoldaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Elbette ki kadınlar için bütçe meselesini sadece tek bir bakanlığın bütçesine göre değerlendirmedik, değerlendirmeyeceğiz çünkü bizler şunu çok iyi biliyoruz ki bu ülkenin bütçesinin her bir kalemı aynı zamanda kadına, kadına yönelik şiddetle mücadeleye, kadın yoksulluğuna, işsizliğine yaklaşımın göstergesidir. Kadınların adalete erişim hakkından çalışma hakkına, sağlığa erişim

hakkından sosyal politikalara erişim hakkına kadar yaşadığı yoksunluk, yoksulluk bu gerçeği açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Elbette ki Meclis de bu sorunların çözümü için vardır ama gelin görün ki ne yazık ki bu Mecliste sorunlara yaklaşım çözüm üretmekten ziyade çözümsüzlüğü beslemektedir.

Bizler kadın mücadelesi yürütenler olarak yıllarca kadınların yaşadığı şiddet biçimlerini, kadın katliamlarını anlatadurduk, çocuklara yönelik istismarın ne boyuta geldiğini anlatadurduk. Toplumsal çürümenin hangi aşamalara geldiğini ve iktidarın politikalarının bunda rol aldığını bu Mecliste defalarca dile getirdik ama gelin görün ki tıpkı her zaman yaptıkları gibi şunu yaptılar: "Benim personelim yapmaz; polisim, askerim yapmaz, imamım yapmaz; yapmaz, yapmaz." Ama her seferinde şunu dile getirdik; kadınların beyanı esastır, çocukların beyanı esastır, bunun üzerinden politika yürütülmesi gerektiğini söyledik ama o kadar büyük bir çürüme var ki ne yazık ki bu devletin kurumlarında çürümenin kokusuna, bu toplumsal çürümenin kokusuna o kadar alışmış ki bu iktidarın kendisi yanı başında, bu Mecliste kız çocuklarının yaşadığı cinsel şiddeti, istismarı dahi duyumsamayacak bir hâle gelmiştir. İşte, bizler buradan tekrar uyarıyoruz: Elbette ki KEFEK üyeleri bu meseleye dair sorumluluk almışlardır, bir çalışma yürütmektedirler. Ancak burada asıl önemli olan bu Meclisin kendi zihniyetini değiştirip dönüştürmesidir; bu Mecliste asıl olan, kadın perspektifine ihtiyaç vardır. (DEM sıralarından alkışlar) O yönüyle tüm partilerin kadın milletvekillerinin içinde yer aldığı bir kadın komisyonunu acilen oluşturmak gerekiyor, sadece idari soruşturmayla yetinmemek gerekiyor. Bu zihniyeti ortaya çıkararak bu zihniyetle mücadele etmeyi esas almak gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, bakın, daha iki gün önce Diyarbakır'da bölgedeki 14 ilde kadınların adli yardıma erişim hakkına dair bir veri açıklandı. Bu 14 ilde adli yardıma başvuran kadın sayısı 5.582. Bu illerde toplam 5,5 milyon kadın yaşıyor ve bu bin kadından sadece 1'inin adli yardıma erişebildiği anlamına geliyor. İşte, bu utanç tablosu Adalet Bakanlığının sorunu değil midir, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının sorunu değil midir? Bakın, 5.582 kadın adli yardıma başvuruyor. Bu, aynı zamanda bu kadar kadının avukat tutamadığı, yoksul olduğu anlamına gelmekteyken Çalışma Bakanlığı kendini bundan azade tutabilir mi? İşte, kadınların adalete, adli desteğe erişiminde ülkenin sisteminin geldiği nokta budur. Sadece bu değil elbette ki, bu ülkedeki yargının kendisi hukuku değil erkeklik sözleşmesini esas almaktadır diyoruz. Cezasızlık politikaları, iyi hâl indirimleri kadına karşı suç işleyen failleri güçlendirmektedir. Var olan cezai yaptırımlar uygulansa dahi bu yaptırımlar kadınları korumuyor. Bakın, Gülhan Taş, boşanmak istediği Mehmet Say tarafından 9 Aralıkta, Ankara'nın göbeğinde, bizler bu Meclis çatısı altında bütçeyi konuşurken katledildi. Fail hakkında 7 kez uzaklaştırma kararı var, hakkında 7 kez uzaklaştırma kararı olan bir kişi olay yerine gelip kadını katlediyorsa bu, ülkede yasaların kadınlar için değil failleri korumak için var olduğunu göstermektedir. Uzaklaştırma kararının sadece kâğıt üzerinde yazılan bir karar olduğunu, denetlemenin kadınlar için etkin bir koruma olmadığını açıkça ortaya koymaktadır. Sadece kasım ayı içerisinde 29 kadın cinayetinin işlenmesi, 22 kadının şüpheli bir şekilde yaşamını yitirmiş olması iktidarın erkek egemen politikalarının bir sonucudur. Bu kadınlardan 8'i boşanmak istediği için katledildi. Öldürülen kadınların yüzde 59'u evlerinde öldürüldü, hani şu "aileyi güçlendirme" adı altında kadınları hapsedmek istediğiniz evlerde öldürüldü. Kendini kadınlardan sorumlu olarak gören Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bu cinayetlerin önlenmesinden de sorumludur. Defalarca söyledik, evler şiddet gören kadınlar için bir korunma mekânı değildir. Şiddet gören kadın ilk andan itibaren tüm boyutlarıyla koruma altına alınmalıdır. Güçlendirilmesi gereken, kadınların içerisinde katledildiği aileler değil kadınların kendisidir. Ancak gelin görün ki Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesi bu söylediğimizin tam tersi bir yerde durmaktadır. Bugün "Aileyi koruma" adı altında sunulan bütçe kadını güçlendirmenin 3 katından daha fazla bir bütçeye tekabül ediyorken hiçbir kadın bu bütçeyi savunmayacaktır. Sığınaklar gerçek işleviyle çalıştırıldığında şiddet gören kadınların sığınağıdır, yaşam hakkının korunma alanıdır ama bugün söz konusu Bakanlığa bağlı sığınak sayısı 150, 2026 hedefi ise 1 tane daha sığınak açmak. Bakın, Komisyon aşamasında da söyledik "Yapamıyorsunuz bu işi, yerel yönetimlere devredin." diye. Nüfusu 100 binin üzerinde olan her belediyenin sığınak açması zorunluluğunu denetleyin. İktidarınızın belediyeler üzerindeki tasarruf tedbirlerine son verin. Kayyum politikalarına ve iktidarın belediyeler üzerindeki baskılarına rağmen bizler demokratik, ekolojik, kadın özgürlükçü yerel yönetimler paradigmamızla bunu her yerde uygulamak için çalışıyoruz. Siz kadınların yaşam güvencesi olan İstanbul Sözleşmesi'nden geri çekilirken bizler bir yandan sözleşmenin yeniden imzalanması için mücadele ediyor, diğer yandan sözleşmenin her bir maddesini yerel yönetimlerimizde hayata geçirmeye devam ediyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Haklarımızı, hayatlarımızı, yaşamlarımızı bu iktidarın erkek egemen politikalarının insafına bırakmayacağız. "Aile Yılı" adı altında cinsiyetçi nefret suçlarını körükleyerek LGBTİ+ bireyleri hedef almanıza sessiz kalmayacağız. Yaşam hakkı herkesin hakkıdır ve bunu da sizin insafınıza bırakmayacağız. Bizim mücadelemiz tekçiliğe karşı farklılıklarımızla bir arada ortak ve eşit yaşamın mücadelesidir. Tek bir kimsenin dahi dışlanmadığı, yok sayılmadığı, ötekileştirilmediği yeni bir yaşamı ve demokratik bir toplumu, bir ülkeyi inşa edeceğiz.

Kadınların yaşadığı çok boyutlu şiddet türlerinden biri de geri gönderme merkezlerinde yaşanmaktadır. Savaş ve şiddetten kaçan kadınların bu ülkede yaşadıkları hak gasplarının, şiddetin resmi bu merkezlerdir. Bir yandan cinsiyetçi, ırkçı saldırıların hedefi olan göçmen ve mülteci kadınlar, bu ülkede yaşanan haksızlıkları dile getirdiği için geri gönderme tehdidiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu merkezlerde işkencenin her türlüşü yaşanmaktadır. Göçmen ve mülteci kadınların yaşamını korumayan bu bütçeyi asla kabul etmeyeceğiz.

Bir diğer konu, engelli aylıkları, engelli bakım hizmeti ve giderleri noktası. Engelli bireyler bu ülkede her şekilde yok sayılarak sağlamcı ideolojinin gölgesinde yaşamak zorunda bırakılıyor. Hele ki engelli kadın bireyler dışlanmışın en ağırını yaşamaya devam ediyor. Bugün 2002 TÜİK raporundan başka elimizde bir engelli kişi sayısı yok. "Bu ülkede kaç engelli birey var? Bunların yaş ve cinsiyet kategorisi nedir?" sorusu hâlâ cevap bekleyen bir sorudur. Bakın, 2025 yılında evde bakım yardımından faydalanan engelli sayısı 573.500 kişi, aylık bağlanan engelli yakını 90 bin kişi. Sadece bu rakamlar üzerinden şunu söyleyebiliriz ki bu kişilerin en az üçte 2'si kadındır. Bilinen tek gerçek, bakım hizmeti kadınların omuzlarına yüklenmiştir. İsrarcıyız, bakım hizmeti kamusal bir hizmet olmalıdır, kadınların omuzlarından kaldırılmalıdır; aksi durumda üretilen her politika sağlamlılığı, cinsiyetçiliği, kadın yoksulluğunu beslemekten öteye geçmeyecektir. Kadınlara dayatılan bir diğer yoksulluk türü ise bir lütuf gibi sunulan sosyal yardımlardır. Öncelikle şunu söylemek istiyorum: Övünerek bahsedilen politikalardan biri eşi vefat etmiş kadınlara sunulan destektir. Evet, 70 bin kadına destek sunulduğu söyleniyor ancak desteğin ne kadar olduğunu Bakanlığın sayfasına girince görüyoruz: 1.500

TL. Ben bu rakamı söylemeye çekiniyorum ancak bu Bakanlık bunu övünerek anlatmaktan çekinmiyor. Size tavsiyem; dönün, kadınlara verdiğiniz önemi bu rakam üzerinden bir kez daha değerlendirin.

Bir arada, özgür ve eşit yaşamın yolunu açan barış ve demokratik toplum sürecinin başarıya ulaşmasının yolu aynı zamanda kadınların eşitlik ve özgürlük mücadelesini tanımlıyor diyor, hepinizi selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Muş Milletvekili Sayın Sümeyye Boz, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SÜMEYYE BOZ (Muş) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi takip eden değerli halklarımız; cezaevinde direnen başta kadınlar olmak üzere siyasi tutsakları saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Kadın olmanın zor olduğu, kurtuluşun kolay olmadığı ortadadır ama kadınlar buna cesaret etmek durumundadırlar. Zira, Türkiye artık kadınların nefes alabildiği bir ülke olmaktan tamamen çıkmıştır çünkü Türkiye'de kadına yönelik şiddet münferit değil devletin gölgesinde büyüyen siyasal bir cinskırım, kadıncılık rejimine dönüşmüştür. "Rejim" diyorum çünkü kadına yönelik cinayetlerin, şiddetin politik olduğunu söylediğimizde çok da iyi anlaşılmadığını düşünüyorum. Birazdan "Kadına yönelik cinayetler, kadın cinayetleri neden politiktir?" konusuna değineceğim ama öncesinde Muş'ta, Yasemin Durbak'tan bahsetmek istiyorum: Yasemin eski eşi tarafından defalarca tehdit ediliyor ve ikinci kez uzaklaştırma kararı alıyor, sonrasında ise olanlar oluyor. Ve kızı şöyle anlatıyor: "Uzaklaştırma kararını almaya gittiği gün pusu kurup vurmuş annemi. Annemin bacağını kaybetmesine neden oldu. Sonra silahı annemin kafasına dayayıp ateş etmeye çalışmış ama silah tutukluk yapmış. O belgenin üstünde uzaklaştırma kararı aldırıldığı adam tarafından yaralanan annemin kanı var." Düpedüz cinayete teşebbüs yani eğer silah tutukluk yapmasa Yasemin oracıkta ölecek. Daha sonra, bakıyoruz, birkaç gün önce Yozgat ve Ankara'da Mehmet Say ve Yasin Bölükbaşı tarafından işlenen cinayetler; Ayşenur Bölükbaşı sistematik bir şekilde şiddete maruz kalıyor, daha sonra ise bu şiddete dayanamayıp belki de devletin de koruma mekanizmalarına güvenmediği için ailesinin yanına sığınıyor ama orada da kurtulamıyor maalesef. Gülhan Taş'ın ölümünün öncesinde 7 kez uzaklaştırma kararı alması Ayşenur'a ve diğer bütün kadınlara güvensizlik ama kadın katillerine cesaret vermiş olsa gerek. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Devletin risk altındaki kadını koruyamadığı, önleyici mekanizmaların kâğıt üzerinde kaldığı bu olaylarla bir kez daha gün yüzüne çıkmış oluyor. Bakın, DEM PARTİ olarak biz Rojin Kabaiş'in şüpheli ölümünün araştırılması için önerge verdik. Rojin nasıl öldü, bu konuda kimler korundu; hangi kurumun, Rektörlüğün mü, yurt kurumunun mu, Van Emniyet Müdürlüğünün mü ihmali ya da sorumluluğu var soruşturulsun dedik ancak iktidar oylarıyla reddedildi ve iktidar sıralarından bir vekil çıkıp "Her şüpheli kadın ölümü cinayet değildir, kadın-erkek ayrımı yapmayalım." dedi. Bu ülkede eğer kadınlar erkekler tarafından sistematik olarak öldürülüyorsa, şüpheli kadın ölümleri ya intihara ya faili meçhule ya da kaza raporlarına gömülüyorsa, Meclis önergeleri reddediliyor ve mahkemeler indirim dağıtıyorsa siz hâlâ kalkıp "Kadın-erkek ayrımı yapmayın." diyemezsiniz ama biz bu duruma, kadın cinayetlerinde erkek devlet ve yargının ortaklığı deriz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü kadın cinayetleri politiktir; çünkü kadınlar evde, sokakta, işte, kampüste öldürülürken kadınları koruması gereken devlet görevini yerine getirmemiştir. Cezasızlık erkek şiddetini cesaretlendirmiş, ataerkil hukuk ve siyasal söylem erkek fail yerine kadının yaşam biçimini sorgulamıştır. Kadınlar öldürülürken alınmayan her önlem, çıkarılmayan her yasa, uygulanmayan her mekanizma siyasal bir tercihtir ve bu siyasal tercih eşitsizliktir ve işte bu yüzden "Kadın cinayetleri politiktir." diyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Haksız tahrik indirimi, ceza indirimleri, infaz indirimleri ve bununla birlikte örtülü aflar bir araya geldiğinde kadın katillerine açık ve net bir mesaj veriyor: "Korunacaksınız." Bu yüzden ne yapılmalı diye sorulacaksa cevabımız hazır: Kadına karşı şiddet cins kırımını boyutunda ele alınmalı, haksız tahrik indirimleri ve örtülü aflar kadın cinayetleri ve cinsel suçlarda tamamen kaldırılmalı, tüm şüpheli kadın ölümleri bağımsız ve toplumsal cinsiyet perspektifli bir anlayışla -komisyonla- yürütülmeli; İstanbul Sözleşmesi'ne geri dönülmeli, CEDAW'ın bir yükümlülükleri yerine getirilmeli; devlet, şiddet ve cinayet verilerini düzenli, ayrıştırılmış, şeffaf biçimde açıklamalıdır. Son olarak ise insanlığın sırtına saplanmış erkek egemenliği hançerini çıkartıp eşit, özgür ve demokratik bir yaşamı inşa etmenin öncülüğü yapılmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Ağrı Milletvekili Sayın Nejla Demir.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEJLA DEMİR (Ağrı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; nüfusunun yüzde 50'si kadın olan bir ülkede yaşıyoruz ancak adından kadının çıkarıldığı, sosyal hizmetten çok yoksulluğu yönetme bakanlığına dönüşmüş bir Bakanlığın bütçesini görüşeceğiz.

Bir kez daha kadınların eve hapsedildiği, çocukların yoksulluğa mahkûm edildiği, sosyal devletin tasfiye edildiği bir tabloyla karşı karşıyayız ve tabii, bu Bakanlığın bütçesi de özellikle erkek bakış açısıyla hazırlanınca ev ve bakım emeği desteği, istihdam, sosyal güvence gibi meseleler ne yazık ki mali yük olarak görülüyor. Bu anlayışın kadınlar açısından yarattığı sonuçlar da ortada. TÜİK 2025 verilerine göre kadın işsizliği yüzde 11,3'müş, DİSK-AR'ın açıkladığı geniş tanımlı kadın işsizliği ise yüzde 38,8 yani sahadaki gerçeklik TÜİK'in makyajını bir kalemde silmeye yetiyor. Açıkladığınız rakamlar görüyorsunuz her ne kadar sahte ise kadınların yaşadığı yoksulluk da bir o kadar gerçek. Bakınız, 2024'ün ilk çeyreğindeki verilere göre sadece ev işi yaptığı için çalışma hayatına katılamayan kadın sayısı 7 milyonu bulurken erkeklerde bu rakam sadece 6 kişi. Bu tabloyu dünyaya gösterseniz gerçekten "Bu resmî bir istatistik mi yoksa politik bir hiciv mi?" diye sorarlar insana.

Bakın, bu ülkede kadınlar üretiyor ama devlet görmüyor; sosyal güvenceleri yok, emekleri değersizleştiriliyor. Tarımda kadınların kayıt dışılığı yüzde 96,5; ev temizliğine giden kadınların neredeyse tamamı sigortasız çalışıyor. Her ev bir iş yeri ama devlet bu kadınları işçi saymıyor, işçi olarak bile görmüyor.

Bakanlığın kendi verileri ise tabloyu daha da derinleştiriyor. Ailenin korunması için 21,8 milyar TL ayrılmışken kadının güçlendirilmesi için yalnızca 7,9 milyar TL ayrılmış. Bu, bir kadına yıllık 186 lira demek, günlük 51 kuruş demek.

Sayın Bakan da hazır buradayken kendisine sormak istiyorum: Kadınların yaşamına değer biçtiğiniz bu 51 kuruşla mı şiddeti önleyeceksiniz, yoksulluğu azaltacaksınız? Bu 51 kuruşla mı kadınları güçlendireceksiniz Sayın Bakan? (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, kadın ve çocuk yoksulluğu artık birbirinin devamı hâline gelmiş ne yazık ki. Dünya Bankası ve TÜİK'e göre çocuk yoksulluğu yüzde 35'i aşmış durumda, 7 milyon çocuk açlık sınırında yaşıyor; 6,7 milyon çocuk düzenli protein tüketmiyor. İSİG verilerine göre 2013-24 yılları arasında tam 742 çocuk yaşamını yitirdi. 2025'te bir kısmı MESEM'li olan 87 çocuk yaşamını yitirdi. MESEM'ler, çocukların emeğini sömüren, şirketlere ucuz iş gücü üreten bir sistemdir. Biz bu sisteme kesinlikle karşıyız ve lütfen Sayın Bakan, siz de ölüm makinesine dönüşen bu sistem için gereken önlemleri alın, gerekeni yapın.

Ağrı'daki çocukların durumu ise acil müdahale gerektiriyor. Ağrı'da çocuk nüfusu yüzde 37,4'le Türkiye ortalamasının çok üzerinde. Ağrı'da işsizlik, yoksulluk, yoksunluk ve güvencesizlik anneden çocuğa aktarılan bir kısır döngü içindedir. İnşaat, tarım, tekstil ve hizmet sektöründeki mevsimlik işlerde yoğunlukla Ağrılı çocuklar çalışmakta ve her yıl onlarca çocuk iş cinayetlerinde hayatını kaybediyor. Tüm bunlar, çocuk yoksulluğunun geldiği noktayı acı hâliyle ortaya koyuyor. Bu yoksulluğun en acı yüzünü, geçtiğimiz yıl annesi hurda toplamaya çıkan 5 kardeşin soba faciasında ölümüyle gördük; yine, Dilovası'nda çalışırken yanarak ölen çocuklarda gördük; aynı şekilde, daha çok yeni, iki gün önce Pendik'te, yine yoksulluktan ve çaresizlikten dolayı evde kalan 3 çocuğun ölümüyle gördük. Açık bir şekilde sömürü ve denetimsizlik bunların, tüm bu yaşananların temel sebebidir. Yoksulluk yüzünden yanan, donan, işçileştirilerek öldürülen çocukların olduğu bir düzende, kusura bakmayın, hiçbir bütçe başarısız söz edemez.

Son olarak -sürem de yetmiyor ancak- Kürt sorunundaki çözümsüzlükten beslenen kırk yıllık çatışmalı süreç, köy boşaltmaları ve yerinden edilmeler, tarım ve hayvancılığın çökertilmesi neticesinde kadın ve çocuk yoksulluğu derinleşmiştir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NEJLA DEMİR (Devamla) - Bu yüzden, kadın emeğinin kolektif ürünü olan bütçe kaynaklarını adil, eşitlikçi ve toplumsal cinsiyete duyarlı bir şekilde paylaştıran demokratik düzeni biz kadınlar inşa edeceğiz. Bunun için de barışı ve demokratik toplumu konuşmaya devam edeceğiz.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Sayın Özgül Saki.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

Değerli milletvekilleri, bugün Millî Eğitim Bakanlığı ve Aile Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz ve her iki Bakanlığın sorumluluğu altındaki kız çocukları bu Meclis çatısı altında staj yaparken sistematik olarak yıllarca cinsel istismara maruz bırakılıyor. Onlardan bir tanesi sosyal medyadan medet umuyor, "Yalvarırım sesim olun. Geçen sene aynı şeyleri ben de yaşadım. 16 yaşındaydım, Mecliste staj yaparken taciz edildim, bana yardım edin." diyor. Peki, 2018'den beri sistematik olarak ve organize bir şekilde yaşandığı ifade edilen bu durum bu Meclis çatısı altında neden engellenememiştir? Başta bakanlıklar olmak üzere, AKP iktidarı olmak üzere "Biz niye görmedik?" diye ben kendime de soruyorum. Bu durum aslında bu ülkede kadınlar ve çocuklar için her yerin suç mahalli olduğunun açık göstergesi. Ve biz diyoruz ki bu durum AKP iktidarının önleme, koruma ve denetim yükümlülüğünü politik bir tercih olarak yerine getirmemesinin bir sonucudur. Neden böyle söylüyorsunuz? Bakın, o "Gerekli değil." dedikleri, AKP iktidarının "Gerekli değil." dediği İstanbul Sözleşmesi devlete cinsel şiddet kriz merkezleri kurma ve işletme gibi çok açık bir sorumluluk yükliyordu ama siz o sözleşmeyi bir gecede iptal ettiniz. Biz hem geçen hem bu yıl hem daha önce defalarca cinsel şiddetle mücadele kriz merkezleri kurulması için önergeler verdik, hepsini reddettiniz. Eğer bugün Mecliste böyle merkezler olsaydı o kız çocuklarının sesini çok daha erken duyacaktık. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Ayrıca, bu merkezlerin şöyle bir önemi var: Biraz önce konuşmalarda da gördük; cezasızlık, haksız tahrik indirimi kadın cinayetlerinde, şiddette zaten sistematik olarak uygulanıyor ama en temel meselelerden bir tanesi şu: Kız çocukları taciz edildikten, tecavüze uğradıktan sonra, evet, failler ağır ceza alsın ama bizim görevimiz onu önlemek. Dolayısıyla bu cinsel şiddetle mücadele kriz merkezleri suç daha oluşmadan bunun önleme mekanizmalarını tarif ediyordu. Siz ise zaten çocuk istismarını "istismar" diye görmüyorsunuz; kadınları ise makbul olmayanlarının öldürülmesi sizin için makbul oluyor, o yüzden böyle.

Gelelim bütçeye: Bütçeye baktığımızda, bu bütçede AKP kadınların eşitlik, özgürlük ve şiddetsiz yaşam taleplerini siyasal bir tercih olarak görmüyor. 2025'in "Aile Yılı" ilan edilmesiyle kadın yoksulluğunun, güvencesizliğin, şiddetin, bakım krizinin tartışılmasını "Aileyi koruyoruz." masalıyla yok sayıyorsunuz. Aile Bakanlığının bütçesiyle patriyarkal kapitalizmi ayakta tutuyorsunuz. Sığınak sayısı artırılmıyor, 7/24 kamusal kreş hizmeti hayal bile edilemiyor ve yıllardır "tasarruf" adı altında kreşleri kapatıp bir de "komşu annelik" diye bir şey uyduruyorsunuz. Tekrar kadınların üzerine bakım yükünü yüklediğiniz gibi Mecliste cinsel şiddeti önleyemediniz; o çocukların komşu annelikte, o evlerde başlarına ne geleceğini biliyor musunuz acaba? Onları nasıl koruyacaksınız?

Son çarpıcı gerçek: Kadınların eşit, özgür bir şekilde bu ülkede yaşaması için bütün -sorumluluğu- koşulları sağlaması gerekiyor bu Aile Bakanlığının; peki, ne yapıyor? Her gün fetvalarla, cuma namazıyla, Diyanet İşleri Başkanlığı kadınlara zaten savaş açmış vaziyette... Bakın, bu bütçede ne oluyor? Zaten Diyanetin bütçesinin ne kadar olduğunu biliyoruz değil mi? Bir sürü bakanlıktan çok daha fazla. Aile Bakanlığı, Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla yargıya taşınan 4-6 yaş Kur'an Kursu Desteği Programı kapsamında, 2025'in ilk yarısında, Diyanete 45,7 milyon aktarıyor. 2023-2025 arasında Diyanete Aile Bakanlığından giden bütçe 140 milyon TL. Hem Millî Eğitim Bakanlığı hem Aile Bakanlığı âdeta paralel Diyanet İşleri Başkanlığı gibi davranıyor. Oysa kadınlar... Biz DEM PARTİ olarak defalarca çözümün çok net olduğunu söylüyoruz: Toplumsal cinsiyet esaslı bir bütçeleme ve bağımsız kadın örgütlerinin bütçenin hazırlanma sürecine dâhil edilmesi; her kurumda, her ilçede, her birimde cinsel şiddet kriz merkezleri kurulması gibi sayısız önerimiz var ancak Bakanlık bu taleplerin hiçbirini siyasi önceliği görmüyor diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Ve bu bütçeye "hayır" diyeceğimizi söyleyerek teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Iğdır Milletvekili Sayın Yılmaz Hun.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA YILMAZ HUN (İğdır) - "Ekmek, barış için bütçe" şiarıyla 12 Aralık günü Tekirdağ, Batman, Hatay, Aydın'da başlayan ve bugün Meclis kapısına gelen emek yürüyüşçülerini saygıyla sevgiyle selamlamak istiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Eğitim Bakanlığında süren sorunlar katlanarak devam etmektedir. Sayın Bakan, sizin Bakanlığınız döneminde MESEM uygulamasıyla 16 çocuk hayatını kaybetti; siz o koltukta nasıl oturuyorsunuz, vicdanınız buna nasıl elveriyor, hiç mi sorumluluk almazsınız? (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Hiçbir pedagojik formasyonu olmayan imamların, vaizlerin okullarda, yurtlarda ders vermesine nasıl olanak veriyorsunuz? Bunun yaratacağı pedagojik sorunları nasıl bir gerekçeyle açıklayacaksınız?

Öğretmenlik Meslek Kanunu çıkardınız ama öğretmenlerin özlük hakları yerine muhalif öğretmenin nasıl eleneceğinin yolunu buldunuz. Üniversitelerin eğitim fakültelerini boşa düşüren, kendi verdiği eğitimden şüphe eden bir konuma düşürdünüz. Sizin dönemizde çocuklar okula gitmekten vazgeçer duruma gelmiştir. Her yıl okul dışı kalan çocuk sayısı giderek artıyor. Sayın Bakan, okul dışı kalan çocuk sayısı birkaç büyükşehir hariç Türkiye'nin diğer şehirlerinin nüfuslarından yüksek bir duruma gelmiştir.

Sayın Bakan, okullardaki temizlik ve hijyeni sağlayamadınız. Okulların temizliği belediyeler üzerinden sağlanmaya çalışıldı ama buna da engel oldunuz. Millî Eğitim Bakanlığı bir öğün yemeği ve temiz suyu çocuklara çok gören bir bakanlık hâline geldi. Çocuklar evlerinden getirdiği suluklarındaki sular bitince lavaboların çeşmelerinden sağlıksız su içmek zorunda kalmaktadır.

Sayın Bakan, 2016'dan bu yana KHK'lerle ihraç edilen öğretmenin çilesi hâlen bitmedi. KHK'lerle birlikte 50 bine yakın öğretmen mesleğinden ihraç edildi. Bu insanlar yalnızca işlerinden edilmedi, pasaportları iptal edildi, özel sektörde çalışmaları engellendi, sosyal yaşamları yok edildi. Bu tablo toplumsal bir adaletsizlik vesikası olarak on yıldır devam etmektedir. Komisyonların yıllarca dosyaları bekletmesi, mahkeme kararlarının uygulanmaması "Suçsuzsun ama geri döneceksin." mantığının devamıdır. En az 70 intihar vakası basına yansımıştır.

Sayın Bakan, Türkiye çok kimlikli, çok dilli, çok kültürlü bir toplumdur fakat Millî Eğitim Bakanlığı hâlen bu gerçeği görmüyor. Türkiye taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin 17, 29, 30'uncu maddelerine çekince koyarak ana dilde eğitime engel olmaya devam etmektedir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Ayrıca, Türkiye, Anayasası'nın 42'nci maddesiyle sadece Türkçe eğitim verilebileceğini belirterek diğer kimlikleri ve kültürleri yok saymaktadır. Sayın Bakan, anayasal eşitlik ilkesine rağmen neden hâlâ ana dilinde eğitim kamusal eğitim hakkı olarak tanımlanmamaktadır. Bu hak, Kürt halkına neden tam tanınmıyor?

Sayın Bakan, Alevi öğrenciler hâlen zorunlu din dersinin baskısı altında kalıyor. Mülteci çocukların yüz binlercesi okul dışındadır. Engelli çocukların büyük bir bölümü erişim engelleri nedeniyle okula devam edememektedir.

Sayın Bakan, Türkiye'de bugün 100 binin üzerinde öğretmen açığı vardır. Buna karşın ataması yapılmayan öğretmen sayısı 1 milyona yaklaşmaktadır. Bu ikilem açık bir parasızlık değil sistematik bir sorundur, sistematik bir tercihtir. Mülakat sistemi, öğretmenlerin kaderini liyakate değil siyasal sadakate teslim eden bir mekanizmaya dönüşmüş durumdadır. Yıllardır "Mülakatı kaldıracacağız." dediniz ama kaldırmadınız. KPSS'den yüksek puan alan gençler mülakatta keyfi biçimde eleniyor. Düşük puanlı bazı adaylar iktidar yakınlığıyla atanıyor. Basına yansıyan haberlere göre 2012 ve 2022'leri arasında ataması yapılmadığı için yaşamına son veren öğretmen sayısı 300'ü aştı.

Sayın Bakan, taleplerimiz nettir: KHK'ler iptal edilmeli. Haksız hukuksuz işlerinden edilen öğretmenler görevlerine iade edilmelidir. Ana dilde eğitim anayasal güvence altına alınmalı, seçmeli ders aldatmacasına son verilmeli, bu alanlara öğretmen ataması yeterince yapılmalıdır. Mülakat sistemi tamamen kaldırılmalı, öğretmen atamaları yalnızca sınav başarısı ve liyakat temelinde yapılmalıdır. Öğretmen açığını kapatacak en az 100 bin öğretmen ataması ivedilikle yapılmalı, sonraki yıllar için şeffaf bir planlama yapılmalıdır. MESEM'ler kapatılarak çocuk emeği sömürüsüne son verilmelidir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Sayın Kezban Konukçu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2026 yılı MEB bütçesinin yalnızca yüzde 2'si sosyal destek, burs, taşıma ve ücretsiz yemek gibi cari transferlere ayrılmış. Her 5 çocuktan 1'isi okula aç giderken neden çocuklara bir öğün yemeği kaldırdınız, sormak istiyoruz. Ama ÇEDES Projesi'yle bütçeden milyarlarca lirayı tarikatlara ve cemaatlere aktarmayı biliyorsunuz. Halkın vergileriyle öğrencilere bir öğün yemek vermiyorsunuz ama aynı vergileri MESEM Projesi marifetiyle çocukları ekonomik zorla işçileştirerek yanına verdiğiniz patronlara teşvik olarak veriyorsunuz. İşte, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in ve patronların canhıraş savunduğu MESEM gerçeğiyle yüzleşmemiz gerekiyor. Asgari ücretin 22 bin lira olduğu koşullarda bir evde kim varsa çoluk çocuk, kadın demeden çalışmak zorunda kalıyor. MESEM Projesi'yle tamamen güvencesiz koşullarda çalışmaya zorlanan ve hayatını kaybeden çocuklardan sorumlusunuz Sayın Yusuf Tekin. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Dosyanız daha fazla kabarmadan, suç dosyanız daha fazla kabarmadan bir an önce affınızı istemelisiniz; istifa etmiyorsunuz çünkü sizde istifa mekanizması yok.

Bir de meslek liseleri gerçeğine bakmamız gerekiyor. Türkiye'de birçok meslek lisesi eğitim kurumundan çok emeğin söndürüldüğü iş yerlerine dönüştürülmüş durumda. Çocuklar "stajyer" ve "çırak" adı altında ucuz iş gücü olarak kullanılıyor. Bu çocuklardan bazıları bu şatafatlı çatının altında yıllarca cinsel istismara maruz kalmışlar. Bundan sorumlu olan en başta Bakan Yusuf Tekin ve Meclis Başkanı istifa etmek zorundadır. Size konfor alanları yaratan o koltuklarda oturuyorsanız sorumluluk da alacaksınız. Sorumluluk almadan yetki almak, konforlu alanlar yaratmak ancak size yakışır.

Türkiye'de eğitim sistemi uzun süredir siyasi iktidarın baskı ve kontrol politikalarının en belirgin hedeflerinden biri hâline getirilmiştir. Bu baskı sürecinin en ağır bedelini KHK'li öğretmenler ödemektedir. Bir KHK'li öğretmen olarak da sesleniyorum ve tekrarlıyorum: KHK'ler bir an önce amasız fakatsız iptal edilmelidir. Bütün KHK'liler, kamu emekçileri görevlerine dönmelidir ve hakları iade edilmelidir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir diğer önemli konu, barış akademisyenleri. Barış sürecinde samimiyseniz barış akademisyenlerini, savaşa karşı barışı savunan, yaşam hakkını savunan barış akademisyenlerini bir an önce görevlerine iade etmelisiniz.

AKP iktidarında neoliberal eğitim politikaları nedeniyle on binlerce eğitim emekçisi ücretli öğretmen olarak çalışmak zorunda bırakılırken 100 binin üzerinde öğretmen de özel sektörde güvencesiz koşullarda çalışmak zorunda bırakılıyor. Eğitim

emekçileri özel sektörde belirli süreli sözleşmelerle, on aylık belirli süreli sözleşmelerle çalışıyorlar ve bu sözleşmeler yüzünden yaz tatillerinde işsiz kalıyorlar, sigorta primleri yatırılmıyor, sosyal haklardan mahrum kalıyorlar.

Evet, Yusuf Tekin, "Taban maaş hakkını geri getireceğim." dediniz 2014 yılında kaldırılan bu değişiklik için, -biliyorsunuz, 2014'te taban maaş vardı ve 2014'te kaldırdınız- "Bu hakkı tekrar sağlayacağım." dediniz. Geldi buraya öğretmen sendikaları, onlara da söz verdiniz. Peki, bu sözler neden tutulmamıştır? Özel okulu ve dershaneleri olan vekiller ve bürokratlar yüzünden mi acaba bu sözler tutulmamıştır? (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Biz bu sorunun aynısını Komisyon da sorduk kendisine; orada vakit bulamamış, cevap verememiş, yazılı bir cevap göndermişsiniz bana Yusuf Tekin. Cevap şöyle: "Özel okullarda görev yapan öğretmenlerin asgari ücret düzeyinde maaş almaları durumu alınabilecek taban maaş ifade etmektedir." Asgari ücret taban maaşmış zaten. Söz verdiğiniz öğretmenlere ben attım bu cevabı. "Bizimle alay mı ediyor Yusuf Tekin? Bize söz vermişlerdi." dediler. Sizin tıynetinizde sözünüzü tutmak yok ama şunu çok iyi bilin ki öğretmenler alay ettirmez kendisiyle; sizi o koltuklardan indirmesini de bilirler, haklarını savunmasını da bilirler. Buradan tekrarlıyorum: Öğretmenlerin taban maaş hakkı derhâl geri getirilmelidir ve bütün öğretmenler kadrolu bir şekilde çalışmalıdır, ücretli öğretmenlik uygulamasına son verilmelidir.

Bir de mülakat mağduru öğretmenler geldi bize. "Mülakatı kaldıracağız." dediniz, tutmadığınız bir söz daha; mülakat da bir an önce kaldırılmalıdır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkürler. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Sayın Perihan Koca.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımızı Türkiye Büyük Millet Meclisinden saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, 2026 bütçe görüşmeleri kapsamında her gün bu Mecliste her biri en az bir skandala imza atmış olan ve normal şartlarda, eğer normal bir ülkede yaşıyor olsaydık çoktan istifa etmiş olması gereken "Bakanlar Kabinesi" adı altındaki skandallar kabinesini ağırlıyoruz biz bu Mecliste. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Ama bu skandallar kabinesini ağırlarken bugünün çok özel, çok daha ayrı bir yeri var tabii ki çünkü bugün Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'i ağırlıyoruz burada. Skandallar kabinesi içerisinde kendisine çok özel, çok ayrı bir yer koymak gerekiyor çünkü sizin elinize hiç kimse su dökemez Sayın Bakan, sizin elinize kimse su dökemez. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, bu memlekette en çok tanınan, adı en çok bilinen Bakan sizsiniz. Mesela, gidin, sokakta mikrofon uzatın -tabii, tutuklamazsanız- kreşteki çocuklar bile tanır sizi. Sizi çünkü bu memleket bir öğün yemeği bile çocuklara çok görmenizden tanır. (DEM PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Tarikatlarla, cemaatlerle, şirketlerle, holdinglerle imzalamış olduğunuz protokollerden tanır bu halk sizi. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bu halk sizi kız çocuklarına eğitim yollarını kapatma iştahınızdan bilir. Usulsüz atamalardan, mülakat garabetinden, atanmayan öğretmenler gerçeğinden, şaibeli sınavlarınızdan tanır bu memleket sizi, şaibeli LGS'lerinizden tanır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bu liste böyle uzayıp gider ama tabii, en çok çocuklara ve gençlere vadetmiş olduğunuz ölüm ve kölelik gerçekliğinden tanır bu memleket sizi.

Değerli arkadaşlar, bakın, bir Millî Eğitim Bakanı düşünün, çocuklar okusun diye değil çocuklar okumasın diye politikalar üretiyor; bir Millî Eğitim Bakanlığı düşünün, eğitim gündeminde bile değil. Örneğin, değerli arkadaşlar, son bir yılda 1 milyondan fazla çocuk eğitimden koparılmış durumda yani "Eğitim Bakanlığı" adı altında siz eğitimi adım adım tırpanlamışsınız. Patron kulüpleriyle her yeri bir organize sanayi bölgesine çevirecek protokollere imza atmışsınız; sermaye kulüpleriyle zirveler yapıp çocukları nasıl eğitimden koparacağınızın, nasıl onları bedava iş gücüne dönüştüreceğinizin adım adım hesabını kitabını yapmışsınız.

Bakın, bu yıl itibarıyla MESEM'lerde 500 binden fazla çocuk ucuz emek sömürüsü çarkının içerisine atılmış. Siz, çocuk işçiliği yasını ortaokul sıralarına kadar indirmişsiniz; Bakanlığınız resmen sermayeye çocuk işçi bulma kurumu olarak çalışmış. Bakın, arkadaşlar, bu çocuklar MESEM'lerde "staj" adı altında haftada dört gün çok ağır şartlarda, ölümle burun buruna çalıştırılmak üzere "Eti senin, kemiği benim." denilerek patronlara âdeta köle olarak teslim ediliyorlar; kölelik ve ölüm kışkacına alınıyorlar.

2025 yılında dün itibarıyla en az 87 çocuk işçi iş cinayetlerine kurban gitmiş durumda. Bu memlekette çocuklar pres makinelerine, elektrik akımına kapılarak, yanarak; kafaları, kolları parçalanarak sanayide, inşaatlarda ölüyorlar. Bakın, onlar bir sayı değil; her birinin adı var, hayatı var, hayalleri var. Bu çocukların ana, babaları mezar taşlarına onların isimlerini yazmak için onları büyütmediler ama siz, 15-16 yaşındaki gariban çocukları sermaye için yaratmış olduğunuz cinayet düzenine bile isteye kurban veriyorsunuz. Alperen, Arda, Eren; adını buradan saymadığım onlarca çocuk... Bilmiyorum hiçbir şey ifade ediyor mu bu isimler size ama etmeli, etmek zorunda, hepsinin kanı var çünkü sizin ellerinizde. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Çocukluğunu çaldınız siz bu çocukların çünkü. Daha geçen, 15 yaşında bir çocuk demiş ki: "Yaşama sevincim kalmadı, yaşama isteğim kalmadı." Yahu soruyorum, 15 yaşında bir çocuğun yaşama isteği nasıl kalmaz ya? Nasıl kalmaz? Bu sözün ağırlığı altında ezilmeniz gerekirken siz ne yapıyorsunuz? "Çocuklar ölmesin." diyen 15-16 TİP'li öğrenciyi tutukluyorsunuz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

PERİHAN KOCA (Devamla) - "Çocuklar ölmesin." diyen öğretmenlere işkence edip gözaltına aldırıyorsunuz ama biz yılmayacağız, mücadele edeceğiz, çocukları sizden koruyacağız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Kabinenin tek kadın Bakanı, tüm akademisyenler, öğrenciler, halklarımız ve cezaevlerini sosyal bilimlere akademisine dönüştürmüş siyasi tutsaklar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bugün, bilgi üretiminin, bilginin toplumsallaşmasının ve bilgiye erişimin önündeki en büyük engel olan ve 12 Eylül darbesinden kalma olan YÖK üzerine konuşacağız, YÖK Başkanı da burada değil. 12 Eylül ülkenin hemen her yerinde dolaşan

devrim ruhunu bastırmak için tüm halkların, tüm kurumların denetime alındığı o karanlık dönemdir ve 12 Eylül demişken de dün ölüm yıl dönümü olan Erdal Eren'i saygıyla anıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

2026 yılı bütçesinin tüm kalemlerinde ve bugün de YÖK'te bir kez daha tezahürünü gördüğümüz gibi merkezileşmiş, halkları baskı altına alan bu aklın üniversitelere yansması ise akademisyeni, öğrencisi, emekçisi, tüm bileşenleriyle üniversiteleri de bu merkeziyetçi yapının içinde eritmek ve sessiz binalar hâline getirmek için, toplumsal refleksi azaltmak için YÖK bir denetleme hattı inşa etmek istese de üniversitelerde İsmail Beşikçi'den 1402'liklere kadar, barış akademisyenlerine varıncaya kadar akademi bir an olsun geri adım atmadı, öğrenciler ise ADYÖD'lerden Şerzan Kurtlara, Aydın Erdemlere varıncaya kadar mücadele geleneğini ve sessiz binaları bir özgürlük mekânına dönüştürmek için mücadelelerini sürdürdüler; binlerce kez selam olsun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, YÖK'ün "web" sitesine bakıyoruz, misyonuna ve vizyonuna bakıyoruz, orada Bakan Tekin'den kalma birtakım kalıntılar var. Biliyorsunuz, Bakan Tekin kendisi çocukların işçileştirilmesi, çocuk emeğini bile sermaye için ucuz iş gücü hâline getirmek ve MESEM'lerin kurucusu bir holding yöneticisi olarak tanınan bir Bakan ve sanıyoruz Bakanlığın her alanına da bu vizyonunu yaymaya devam ediyor. YÖK Başkanı da çok şükür geldi.

Şimdi, YÖK'ün vizyonunda şu var sayın vekiller: Bir rekabetten, bir mükemmellikten söz ediliyor ve paydaşlık gibi bir piyasa lügatiyle yazmış misyon ve vizyonunu ve YÖK'ün vizyonu dünya lideri olmak. Şimdi, bu dünya liderliğine aday olan kurumun gelin gerçek yüzüyle hep birlikte karşılaşalım, yüzleşelim ve yüzleştirelim.

Şimdi, şahsa özel açılan kadroların namını biliyorsunuz Sayın Başkan, en son da kişiye teslim açılmış bir ilan Manisa Celal Bayar Üniversitesinden. Doktorasını doğum deneyiminde konfor kuramı ve anne dostu hastane konularında çalışmalarını yapmak üzere bir kişiye özel ilan açmış ve bu kişiye özel atamaların sorumluluğunu da aday akademisyenlere yüklemiş. Demiş ki: "Eğer böyle bir kadro varsa bize ihbar edin, biz durduracağız." Ben soruyorum size Sayın Başkan: Kişiye özel açılmış kadroların tespiti sizin işiniz mi yoksa aday akademisyenlerin işi mi? Kendi sorumluluğunuzu, kendi görevinizi neden aday akademisyenlere yükleyerek çalışma barışını bozuyorsunuz? Bir diğer taraftan, Mardin Artuklu Üniversitesinde şahsa özel açılan bir akademisyen kadrosunun ilanına sonuncu kişi alınmış ve bunun üzerine bir hukuk mücadelesi başlamış, o hukuk mücadelesi kazanılmış ama ne yazık ki bu sistem kendini sürdürmeye devam ediyor.

Dün Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan bir açıklama yapmış ve Türkiye'nin her yerinde üniversite kurulmasından bahsetmiş; Sayın Başkan burada, biz soralım: Türkiye'nin her yerine üniversite açılıyorsunuz da o üniversitelerden mezun olan öğrencileri takip edecek bir mekanizmaya sahip misiniz Sayın Başkan? Bu öğrencilerden kaç kendi mesleğini yapıyor mezun olduktan sonra; kaç gündelik işlerde çalışıyor, kaç işsiz, kaç ne okulda ne istihdamda olan ev genci? EUROSTAT'ın rakamlarına göre, bizim bildiklerimize göre 3 gençten 1'i bugün ne eğitimde ne istihdamda yani ev genci, AB ortalamasına göre ise bizim ülkemizde tam 3 katı oranlar. OECD ülkeleri arasında üniversite mezunu genç işsizliğinin genel işsizliğin üzerinde olduğu tek ülke olduğumuzu da belirtiyim.

Bu vesileyle, bunun böyle gitmeyeceğini, barışın sesinin, akademi dâhil, hiçbir alanda engellenmemesi gerektiğini, barış akademisinin yapılması için sürgünde olan barış akademisyenlerinin geri döndüğü bir düzenin inşa edilmesi gerektiğini vurguluyorum.

Hepinizi saygıyla selamlarım. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Bitlis Milletvekili Sayın Semra Çağlar Gökalp.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bugün bütçesini görüştüğümüz iki Bakanlığın sorumluluk alanına giren ancak oldukça göz ardı edilen bir alanı gündeminize getirmek istiyorum. Engelli çocukların yaşamında derin ve kronikleşmiş sorunlar var. Bu sorunlar sadece pedagojik değil aynı zamanda toplumsal, siyasal ve sınıfsal bir karakter taşıyor.

Türkiye genelinde yaklaşık 600 bin engelli çocuk olduğu tahmin ediliyor ancak bunun yarısı bile eğitime erişemiyor. Engelli çocuklar ise çoğunlukla ve özellikle son zamanlarda artan bir oranda şiddet haberleriyle gündeme gelmektedir. Okullarda, bakımevlerinde birbiri ardına şiddet haberleri gelmeye devam ediyor. Daha geçen gün Bursa'da otizmlili çocukların sıralara bağlanarak ders verildiğine ilişkin korkunç görüntülere tanık olduk. Devlet bu alanlarda denetim mekanizmalarını doğru düzgün işletmeyerek bu şiddetin birinci faili konumundadır.

Bakan Bey, yakın zamanda LGS süreciyle ilgili yaptığınız basın açıklamasında "Geri zekâlıya anlatır gibi tane tane anlatıyoruz ama yetinmiyorlar." dediniz. Bu sadece bir gaf değil sağlamcı ideolojinizin de dışı vurumudur. "DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Aynı zamanda nöroçeşitliliği olan bireyleri aşağılayan ve derin bir ayrımcılığı yeniden üreten bir yaklaşımın yansımasıdır. Bakıyorum Bakan Bey bizi dinlemiyor her zaman olduğu gibi. Engelliler sizden hâlâ bir özür bekliyor Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri, engelli çocukların eğitimi uzman kadrolarla sağlanmalıdır. Oysa yaklaşık 33.700 özel eğitim öğretmenliği mezunu atama bekliyor. Bakanlık ise bu ihtiyacı, formaliteden seksen saatlik eğitimle, ücretli öğretmenlerle karşılamaya çalışıyor. Oysa sadece özel eğitim uygulama okullarına değil her okula ihtiyaca göre özel eğitim öğretmeni atanmalıdır. Özel eğitim okullarının çoğu, büyük şehirlerde; kırsalda ise yok denecek kadar azdır. Köylerde yaşayan engelli çocuklar için eğitim hakkı fiilen ortadan kalkmış durumdadır.

Seçim bölgesi Bitlis, Türkiye'nin engelli nüfusu en yüksek illerinden biridir ancak buna rağmen bir engelli çocuğun eğitime erişmesi neredeyse imkânsızdır. Bu tablo bir ihmalkârlık değil bütçesel bir tercihin sonucudur. Özel eğitim öğretmenliği bölümlerinin artırılması, uygulamalı eğitim programlarına yönlendirilmesi, engel gruplarına göre sınıflandırılması gerekiyor. Özel eğitim okullarının fiziki koşulları ise utanç vericidir. Binaların bodrum katları engelli öğrencilere layık görülüyor; asansör yok, eğitimde kullanılan materyaller ihtiyaca cevap vermekten fersah fersah uzaktır. Özel eğitime ihtiyaç duyan yüz binlerce öğrenci olmasına rağmen eğitim kapasitesi son derece sınırlıdır. Bu tablo kamusal sorumluluğun yerine getirilmediğini açıkça göstermektedir. Öğretmenler sürekli değişen kadrolarla, alan dışı atamalarla, göstermelik hizmet içi eğitimlerle baş başa bırakılmıştır. Bu koşullarda hem öğretmenler tükenmekte hem de öğrenciler eğitimden geri kalmaktadır. Aileler mi? Aileler bu hallaç pamuğuna dönmüş sistemin içerisinde

yapayalnız. Özel eğitim ekiple yürütülür fakat psikolog, rehber öğretmen, fizyoterapist, konuşma terapisti gibi ihtiyaç duyulan birçok alan boş bırakılmıştır. Fiziksel koşullar iyileştirilmeli, özel eğitim bölümü mezunu öğretmenler atanmalı, alanda görev yapan öğretmenlerin özlük hakları iyileştirilmeli, ihtiyaca uygun materyaller artırılmalı ve aileler sürece etkin biçimde dâhil edilmelidir. Engelli çocukların eğitim hakkı ertelenemez. Bu ülkenin gerçek eşitliğe kavuşması özel eğitime verdiğimiz değerle ölçülecektir Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri, bu ülkede 3 milyon ağır yurttaş yaşıyor, on binlerce işitme engelli çocuk hiçbir eğitim alamıyor. Öğrencilerin yaşadığı en ağır sorunlardan bir tanesi de dil bariyeridir. İşaret dili de dâhil olmak üzere ana dili Türkçe olmayan milyonlarca çocuk temel eğitim hakkından mahrum kalmaktadır. Engelli çocuklara yönelik her türlü hizmetin kamusal, ücretsiz, nitelikli, erişilebilir ve ana dil temelli olması zorunluluktur. Bilmeyenler için ifade edelim, işaret dili de ana dildir.

(Hatibin işaret dili kullanması) (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

"..."³ diyerek DEM PARTİ olarak bizler bu ülkedeki tüm ana dillerin anayasal güvenceye kavuşmasını, kamu hizmetlerinde zorunlu hâle getirilmesini savunuyoruz. Bütçeniz bu gerçekleri görmezden geldiği için biz de bu bütçeye tüm ana dillerde "hayır" "hayır" "hayır" diyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Diyarbakır Milletvekili Sayın Adalet Kaya.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hem Eğitim Bakanı hem de Sosyal Hizmetler Bakanı aramızda olduğu için, ikisinin de kesişimsel olarak sorumluluk alanına giren çocuklar hakkında yapacağım konuşmamı.

Şimdi, öncelikle, DEM PARTİ Çocuk Komisyonumuzun eylül ayında gerçekleştirdiği bir çalıştaydan bahsetmek istiyorum. "Barış ve Demokrasi Arayışında Çocuklar İçin Gerçek Adalet" adlı bu çalıştay çok bileşenli ve çok yönlü bir katılımı gerçekleştirdi ve bu çalıştayın sonuç raporuna hepinizin bakmasını ve değerlendirmesini öneriyorum, çok da işe yarayacaktır. Şimdi, bu çalıştayın ortaya çıkardığı en önemli gerçeklerden biri, çocuklar, güvenlik ve siyaset tartışmalarının edilgen nesneleri değildir; çocuklar, bugünün ve yarının hak sahipleridir ve özneleridir. Diğer verilere baktığımız zaman, saha deneyimleri ve karşılaştırmalı örnekler şunu gösteriyor: Çocukları kanunla ihtilaflı hâle getiren, sorunları yalnızca cezalandırmayla yönetmeye çalışan anlayış yani suç ve ceza odaklı anlayış çocukların yaşamını da toplumsal barışı da derinden zedeliyor. Özellikle, bölgemizde uygulanan politikalar çocukları yoksulluğa, dışlanmaya ve madde bağımlılığına mahkûm ediyor, bu kıskaçın içerisine sıkıştırıyor. Bu koşullar altında çocuklar çok kolay biçimde kanunla ihtilaflı hâle geliyorlar. Yine, çeteleşmenin yeni biçimleri, çocukların adliye ve hapisane süreçlerinde yaşadığı ihlaller, yoksulluk ve bağımlılıkla derinleşen toplumsal dışlanma, onarıcı adaletin somut etkileri, kız çocuklarının ve annelerinin birlikte cezaevinde kalan çocukların özgün sorunları bu çalıştayda değerlendirilmiş ve çıkan temel sonuç; tüm bu başlıklar koruma, önleme ve onarma ekseninde değerlendirilmeli ve buna dair mekanizmalar kurulmalıdır diye öneriler yapılmıştır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir diğer araştırmadan bahsetmek istiyorum hızlıca. Yine, Marmara Bölgesi'nde bir grup akademisyen bir araştırma yapıyor, bir yıl boyunca 121 istismar vakasını inceliyor; bu vakaların büyük çoğunluğu kız çocuklarından oluşuyor yani 108'i kız çocuğu, 13'ü erkek. Bu 121 mağdurun 26'sı ise 2-12 yaş arasında ve bunlardan 1'i hamile. İstismar ettiği düşünülen şüphelilerin yani faillerin tam 36'sı aile içerisinde yani baba, dayı, amca, ağabey gibi en yakınlar. Bu bize çok net olarak bir şeyi söylüyor: Çocuk istismarı sistemattır, çocuk istismarı yapısal ve sadece ceza odaklı politikalarla çözülemez. Çocuk Koruma Kanunu'nun 6'ncı maddesi açık; bir çocuğun korunma ihtiyacı içinde olduğunu fark eden bir birey derhâl bunu bildirmek zorunda, bununla yükümlü ama soruyorum: Bugün çocuklar gerçekten korunabiliyor mu? Daha önemlisi, başka bir soru sormak istiyorum: Çocuk koruma sistemimizin güvenilirliğini neden sorgulamıyoruz? Her gün çocuklar öldürülüyor, her gün çocuklar istismara uğruyor ve biz hâlâ bunu neden sorgulamıyoruz?

Yine, kanunla ihtilaflı çocuklar açısından hiçbir suç tipi bakımından en ağır cezanın talep edilmesi ne hak temellidir ne de onarıcı bir yaklaşım içermektedir. Bugün izlenen politikalar neredeyse tamamen failin cezasına odaklanıyor ama asıl odaklanılması gereken, çocuk politikalarına, çocuk koruma politikalarına güvenilmediği; etkili, önleyici, bütüncül müdahalelerin hayata geçirilmediğidir. Buna odaklanılmalıdır.

Şimdi, bugün nüfusumuz artıyor ama sosyal hizmetlerimiz güçlenmiyor, zayıflıyor; ihtiyaçlar artıyor, sosyal devlet geriliyor. Bu tabloyu görmezden gelemez çünkü bu hak odaklı anlayışa tamamen aykırı. Kök neden yapısal dedik, sistematik dedik ama kök nedeni besleyen yani bu yapısal sorunları besleyen en önemli şeyler ne? Tabii ki yoksulluk, derin yoksulluk, güvencesizlik ve sosyal devletin eksikliği çocukların yaşam hakkını ne yazık ki ellerinden alıyor. Bunu Dilovası'nda yakın zamanda gördük, yine, Pendik'te kâğıt toplayan ailenin 3 çocuğunun yanarak hayatını kaybettiği olayda gördük, geçen sene İzmir'de yine yanarak ölen çocukların gerçeğinde gördük. Şunu bir kere daha belirtmek gerekiyor, insan hakları mücadelesinde çok önemli bir söz var: Felaketler biz onlarla mücadele etmedikçe tekrar ederler. Biz mücadele etmiyoruz. Ağırlaştırılmış cezalar mücadele etmek değildir. Mekanizmalar kurmamız gerekiyor; onarıcı, önleyici, koruyucu mekanizmalar kurmamız gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET KAYA (Devamla) - Bugün çocuklar istismar ediliyor, Mecliste staj yapan çocuklar istismar ediliyor ancak ne yazık ki sadece biri şikâyet ettiğinde biz bundan haberdar oluyoruz. Ne yazık ki bu sisteme güven duyulmuyor diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şırnak Milletvekili Sayın Mehmet Zeki İrmez.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ZEKİİRMEZ (Şırnak) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; Türkiye hakları ve cezaevlerinde bulunan tutsak yoldaşlarımızı saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Tam on yıl önce, 14 Aralık 2015 tarihinde Cizre'de ilan edilen sokağa çıkma yasakları yetmiş dokuz gün sürdü. Yasak sürecinde toplumsal hafızaya "vahşet bodrumları" olarak yer edinen katliamda 177 yurttaş yaşamını yitirdi. Asya Yüksel ve Mehmet Tunç şahsında, yaşamını yitiren tüm yurttaşları saygı ve sevgiyle, minnetle anıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) İşte, bu yaşananlar esnasında tam 2 binden fazla akademisyen muktedirce karşı hakikati dillendirme cesareti göstererek "Bu suça ortak olmayacağız." dedi ve barış talebini korkusuzca dile getirdiler. 400'den fazla barış akademisyeni üniversitelerinden uzaklaştırıldı ve KHK'lerle ihraç edildi, tıpkı ihraç edilen diğer binlerce kamu emekçisi gibi. 2019 yılında Anayasa Mahkemesi işte bu barış bildirisinin ifade özgürlüğü kapsamında olduğuna hükmetti. Barış akademisyenlerine açılmış olan davalar, ceza davaları beraatle tek tek sonuçlandı. Uzun yargılamalar sonucu kimisi görevine geri döndü kimisi için aynı hukuksuzluk ve zulüm hâlâ devam ediyor çünkü üniversitelerde iktidara bir biat içerisinde olan rektörler barış akademisyenlerinin üniversiteye geri dönmemesi için hâlâ çaba harcıyor.

Değerli arkadaşlar, gelişmelerine günbegün şahit olduğumuz bu haksızlıklar elbette ki sadece yargının konusu değil tam da bütçesini görüştüğümüz Millî Eğitim Bakanlığının ve özelde üniversitelerin konusudur. Barış akademisyenleri toplumsal barışı talep etmek gibi onurlu bir duruş sergilediği için hedefe konuldular. Savaşın yükseldiği, insanların öldürüldüğü çatışma ortamının son bulması için çağrıda bulundular. Bugün geldiğimiz noktada, barış ve demokrasiye olan özlemin doruk noktasına ulaştığı ve tarihi adımların atıldığı bu süreçte atılacak en elzem adımlardan biri de barış akademisyenlerinin eksiksiz bir biçimde üniversitelere geri dönüşünün sağlanmasıdır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Gideni geri döndüremeyiz, zulmü elbette yok sayamayız ancak geçmiş acıları unutmadan, onurlu bir yaşam umuduyla yeni bir başlangıç da mümkündür. İşte, bu başlangıcın yapılabilmesi için imzacıların ihraç edilmesinde bizzat çaba harcayan Sayın Bakan Yusuf Tekin'in adım atması, öncül olması ve toplumsal barışa katkı sağlaması gerekiyor. Bir kez daha ve altını çizerek dile getiriyoruz: Barış akademisyenleri üniversitelere geri dönmelidir ve mutlaka da dönecekler ve öğrencilerine barışı, demokrasiyi ve özgürlüğü anlatmaya devam edecekler.

Değerli milletvekilleri...

Sayın Bakan, siz de iyi dinleyin...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Yerin de değil, yok.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Devamla) - Bakan Bey de yok tabii ki.

Sizler eğitime ayrılan bütçenin fazlalığıyla; öğrencisiz ve akademisyensiz açılan yeni bölümlerin, yükseköğretim kurumlarının sayısı ile övünedurun, hakikati örtmeye çalışın fakat mızrak çuvala sığmıyor. Sayın Bakan, üniversitelerde öğrenciler okuyamıyor, barınamıyor ve beslenemiyor. Ekonomik krizin boyunduruğunda hayatta kalma mücadelesi ve geçinememenin baskısı altında öğrenimlerine devam etmek zorunda bırakılıyorlar. Yüz binlercesi eğitimini yarıda kesmek zorunda bırakılıyor. Öğrenciler örgütlenemiyor; öğrenciler emir eri rektörleriniz, sadık kayımlarınızın eliyle baskı ve faşizan uygulamalarla üniversitelerden uzaklaştırılıyor. Öğrencilere ayrılacak bütçe, onlardan esirgenen bütçe yandaş vakıflara ve derneklere aktarılıyor. Sorgulamayan, talep etmeyen bir nesil yetişmesi için elinizden geleni yapıyorsunuz ama her halükârda bu devran sonuna dek sürmeyecek.

Onurlu akademisyenlerin, özgür öğrencilerin yer aldığı eşitlikçi ve demokratik üniversitelere engel olamayacaksınız diyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına yapılacak olan konuşmalara geçiyoruz.

İlk konuşmacı Ankara Milletvekili Sayın Semra Dinçer.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEMRA DİNÇER (Ankara) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bugün Türkiye'deki doğum oranını tartışırken önümüze sadece bir bebek arabasını değil bu ülkedeki kadınların ve ailelerin omuzlarına yüklenen ağır bir yükü getiriyorum. Bu bebek arabasında bu ülkenin korkuları var. Bu arabada bu ülkenin insanların çocuk sahibi olma korkusu var. Bugün Türkiye'de çocuk sahibi olmak, AKP iktidarları döneminde yürütülen yanlış ekonomi ve sosyal politikalar nedeniyle önce kadınların, sonra bütün ailenin omuzlarında ağır bir ekonomik ve duygusal yük olarak durmaktadır. Eskiler "Çocuklar bereketiyle gelir." derlerdi, sayenizde bu söz de tarih oldu; artık çocuk bereketiyle değil borcuyla beraber geliyor. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Faiz lobilerine teslim ettiğiniz Türkiye'de her doğan çocuk en az 150 bin lira borçla doğuyor, gözünü açar açmaz borçla tanışıyor. Bu ülkede bir çocuk doğduğunda ona sunduğunuz ilk şey güvenceli bir gelecek değil, nitelikli bir eğitim değil, güçlü bir sosyal devlet hiç değil; borçlu bir hayat, yüksek kira, vergilerle boğuşan bir mülkiyetsiz yurttaşlık.

AKP Genel Başkanı, kadınlara "En az 3 çocuk yapın." diyordu; şimdi ona da zam yaptınız, "5 çocuk." diyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakan, buradan soruyorum: Kadınların yanında kim var? Annelere yönelik gerçek, kapsamlı, sürdürülebilir destekler var mı? Hangi kadın, hangi genç çift bu tabloda "Hadi çocuk yapalım." diyebiliyor? Bugün kadınların evde yaptıkları işin adı yok, ücreti yok, sigortası yok ama yükü ve sorumluluğu çok. Kadınlar sizin iktidarınızın üstlenmediği yaşlı, hasta ve çocuk bakımını sessizce ve ücretsizce yapıyor. Gelir güvencesi olmayan kadın baskıya daha açık hâle geliyor, bakım yükü yüzünden de işinden kopmak zorunda kalıyor. Böylelikle artık kadınlar sayenizde "Çocuk da yaparım, kariyer de." diyemiyor çünkü çocuğu ile kariyeri arasında kalıyor. "Aile kutsaldır." diyorsunuz ama bugünün Türkiye'sinde çocukları açlığa ve yoksulluğa terk ediyorsunuz. Sonra da dönüp genç ailelere "Hadi, çocuk yap." diyorsunuz. Peki, bu bütçe, bu ekonomi düzeni genç bir ailenin çocuk sahibi olma korkusunu azaltabiliyor mu? Bu ülkenin gençlerine "Rahat olun." diyorsunuz, "Devlet yanınızda." diyebiliyor musunuz? Diyemiyorsunuz. Kiralar uçmuş, faturalar kabarmış, işsizlik yüksek, kreş yok; ücretsiz, nitelikli bakım hizmeti yok. Bu tabloyu görüp de hâlâ insanlara "Neden doğurmuyorsunuz, doğuramıyorsunuz?" diye sorabiliyor musunuz? Bugün Türkiye'de doğum oranları düşüyorsa bunun sebebi kadınların bencilliği değildir, gençlerin çocuk sevmemesi hele hiç değildir. Sebep, güvencesiz iş, düşük ücret, yüksek kira, artan yaşam maliyeti ve yok sayılan bakım emeğidir. Kadınların hayatını zorlaştıran bir çocuğu maliyet kalemi hâline getirdiniz. Faturaları, borcu, kaygıyı ve belirsiz geleceği genç çiftlerin omuzlarına yüklediniz ve bu tabloya da, sizin yarattığınız bu tabloya da tam da bir isim vermek gerekirse, Sayın Akbaşıoğlu'nun dediği gibi, "Made in AKP olur." (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Dolayısıyla bu bebek arabası boş ve sizin iktidarınızın bir ürünüdür. Bugün Türkiye'de yenidoğanın aylık maliyeti 15 bin liradır, asgari ücret 22.104

liradır, sizin bir yenidoğan için 1 kereliğine reva gördüğünüz destek ise 5 bin liradır. Denildiği gibi gerçekten keyfiyetten mi çocuk yapılmıyor yoksa parasızlıktan mı? Şimdi güzel ülkemizin insanlarına soruyorum: AKP iktidarında cesaretiniz var mı çocuk yapmaya?

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP, DEM ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, yirmi beş saniye alacağımız kaldı.

BAŞKAN - Evet, ilave ederiz.

Ankara Milletvekili Sayın Aliye Timisi Ersever.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Ersever, yirmi saniye süreyi size ilave edeceğiz.

CHP GRUBU ADINA ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bir haftadır bütçe görüşmeleri devam ediyor. Hükûmet sözcülerini dinleyince "Sayın bakanlar başka ülkede mi yaşıyor?" demekten insan kendini alamıyor. Anlattığınız ülke Türkiye ise, akşam pazarından çürük sebze toplayan; kıymayı gramla, meyveyi taneyle alan insanlar hangi ülkede yaşıyorlar?

Ülke gerçeklerinin bir kısmını size anlatalım. Bu ülkede 7 milyon çocuk aşırı yoksul yani her 4 çocuktan 1'i. Aile Bakanlığı sadece 179 bin çocuğa yardım eli uzatıyor ve siz bununla övünüyorsunuz. Biliyor musunuz, artık okul kantinlerinde veresiye defterleri tutuluyor, açlıktan sınıfta bayılan öğrenciler var; bu tablo sizleri rahatsız ediyor mu?

Görmezden geldiğiniz başka bir acı da bu yıl iş cinayetlerinde hayatını kaybeden 82 çocuk; Dilovası'nda ölen Nisa, Tuğba, Cansu bunlardan sadece 3'ü. Neden bu çocuklar okulda değiller? Yoksulluk ve çaresizlikten. Yanlış politikalarınızın bedelini insanlar canlarıyla ödüyor.

Değerli milletvekilleri, yoksulun, engellinin, çocukların, kadınların hayatına dokunması gereken Bakanlığın bütçesi yok hükmünde, bu bütçe bitirdiğiniz sosyal devletin belgesidir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Hükûmet 2026 yılında faize 2 trilyon 742 milyar lira kaynak aktardı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesinin tam 5 katı; bu bile durumu anlatmaya yetiyor. Yolunuz belli; faize, yandaşa, saraya kaynak var ama vatandaşa yok. Bu düzen acımasız AKP düzenidir, bu düzen saray müteahhitleri düzenidir.

Değerli milletvekilleri, kürsüye siyah bir kitapla çıktım, başlığı "İstanbul Sözleşmesi Yoksa" Bu kitap, yol açtığınız acıları, yarattığınız karanlığı anlatıyor; bu kitap, kadın politikalarınızın özetidir, içinde bu yıl katledilen 416 kadının duymadığınız çığlığı var, almadığınız önlemler var. 416 olan bu sayıya son iki haftada 14 kadın daha eklenerek 430 kadına çıktı. Her sayfada bir cinayet, bir ihmal. Kitaptan bir sayfa çevirelim: Eser Karaca; bir anne, bir sağlık çalışanı. Eski eşi hakkında 4 uzaklaştırma kararı var. Katledildiği gün iş yerinden izin istiyor, "Burası kalabalık, sana bir şey yapamaz." diyerek izin vermiyorlar. O canı hastaneye girip herkesin gözleri önünde Eser'i katlediyor. İstanbul Sözleşmesi'nden çıkmanızın bedelini kadınlar canlarıyla ödüyor. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Değerli milletvekilleri, toplumu derinden etkileyen bir başka konu da kadın yoksulluğu. Kadın yoksulluğunu bitirmeden, kadını güçlendirmeden bu ülkeyi ayağa kaldıramazsınız. Türkiye'de kadınların iş gücüne katılım oranı yüzde 35'ler dolayında, pek çok Avrupa ülkesinde bizim 2 katımız. Kadınlara iş, çocuklarına kreş yok, iş varsa ücret adaleti yok. Durum bu hâldeyken bir de çıkıp "Aile Yılı" ilan ettiniz. Sizin aileyi koruduğunuz yok, anlayışınız ortada. Kadın evinden çıkmasın, çocuk doğursun, sizin dayattığınız hayata mahkûm olsun.

Değerli milletvekilleri, elimde tuttuğum bu kitap Hükûmetin yanlış politikalarının tutanağıdır; her sayfası bir yüzleşmedir, her sayfası koruyamadığınız bir hayattır, "Artık yeter." diyen kadınların çığlığıdır.

Sayın Bakan, tarihe not düşmek ve milyonlarca kadın adına hesap sormak için bu kitabı size bırakıyorum eğer kapağını açmaya cesaretiniz varsa.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Ankara Milletvekili Sayın Aylin Yaman.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYLİN YAMAN (Ankara) - Sayın Bakanlar, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün konuştuğumuz bütçe teknik bir metin gibi görünebilir; sayfalarca tablo, yüzlerce rakam... Ama gerçekte bu bütçe bir ülkenin vicdanıdır çünkü Aile Bakanlığının bütçesi, bir çocuğun gelişimini, bir kadının yaşam hakkını, bir engelli bireyin bağımsızlığını, bir yaşlının onurunu doğrudan belirler. Dolayısıyla bugün tartıştığımız şey yalnızca parasal bir dağılım değildir, bu ülkenin en kırılganlarını ne kadar sahiplendiğimizdir. Bir ülkenin geleceğinin nerede durduğunu anlamak isterseniz çocuklarının nasıl yaşadığına, korunmaya muhtaç çocuklara nasıl sahip çıktığına bakın. Bir çocuğun gıdaya erişememesi, biz bütçede görmesek bile çocuğun büyüme eğrilerinde, öğrenme güçlüğünde görülür. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Enerjisi yüksek, besin değeri düşük gıdalarla beslenirken çocukluk obezitesinde görülür. Erken çocukluk döneminde yapılan her 1 birimlik yatırımın gelecekte 7 birim olarak topluma geri döndüğünü biliyoruz. Yani bugün bir çocuğun beslenmesine, bakımına, okul öncesine bütçe ayırmak bir maliyet değil en güçlü yatırımdır. Bu nedenle, bütçenizdeki gibi her yıl sadece bir çocuk bakımevi açmak ya da her yıl sadece bin çocuğa destek vermek yeterli değildir.

Gelelim kadınlara. Kadına yönelik şiddet bu ülkenin en derin yarasıdır. Her şiddet olayı bir evde değil aslında tüm toplumun ortak vicdanında yaşanır. Bugün bir kadının maruz kaldığı şiddet acil servise bir kırık olarak yansır ama yaşamına bir travma olarak kazınır. (CHP sıralarından alkışlar) Ruh sağlığını, iş hayatını, çocuklarıyla ilişkisini ve toplumla bağını derinden etkiler. Yılda sadece 1 adet artırma hedefi koyduğunuz ve adına "konukevi" dediğiniz sığınmaevlerini yüzlerce kadının öldürüldüğü bu ülkenin bütçesinde öne çıkan bir hedef olarak görmeliydik.

Engelliğe gelecek olursak; gerçek sayıları bile belli değildir, bunun için bir çaba da yoktur. 2026 yılı bütçenizde sadece 20 engellinin hizmet alacağı tek bir adet rehabilitasyon merkezi açılması hedeflenmektedir. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yazıklar olsun!

AYLİN YAMAN (Devamla) - Oysa rehabilitasyon en önemli konudur, erken müdahale geciktiğinde ileride daha ağır bakım yükleri ortaya çıkmaktadır. Yaşlılarıyla aynı eğitim ortamında bulunamayan, iş gücüne katılımı düşük kotalarla sınırlandırılan, emeklilik hakları bir gecede ellerinden alınabilen, kısacası bağımsız yaşam hakkı olmayan ve bütçede buna dair hiçbir destek göremediğimiz bir gruptur. Öyle bir bütçedir ki zaten son derece hakkaniyetsiz bir yöntem olan hane bazlı gelire bakılarak alınan engelli aylığını alan kişi sayısının düşürülmesi hedeflenmektedir bu bütçede.

Son olarak, yaşlılarımız, zamanın yükünü taşıyanlar. Bugün Türkiye'de artan yaşlı nüfus yalnızca demografik bir veri değil bakım ihtiyacının, yalnızlık riskinin ve sağlık yükünün de artışının bir göstergesidir. Yaşlı yoksulluğu dünyanın en sessiz ama en ağır yoksulluğudur. 1 milyon 750 bin yaşımız tek başına yaşamaktadır ve bu grup yoksulluğu en derin hisseden gruptur. Kadın yaşlılarımızın yüzde 20'si hâlâ okuma yazma bilmez ve bütçede buna yönelik bir hedef görmeyiz. Yaşlımıza evde bakmak önceliktir elbette fakat bakımevi ihtiyacı da artmaktadır oysa huzurevlerinin yüzde 60'ı özeldedir. Ailelerin artan bakım yükü çoğu zaman kadınların omuzlarındadır ve bunun için yıllardır orta vadeli planda bahsi geçmesine rağmen bakım sigortası âdeta bir hayal ürünüdür.

Sayın milletvekilleri, çocuk, kadın, engelli, yaşlı; bu dört kırılgan grup bir toplumun en korunmaya muhtaç halkasını oluşturur. Biz bu bütçeyi konuşurken aslında şu soruya cevap arıyoruz: Biz kimin yanında duruyoruz? (CHP sıralarından alkışlar) Sessizlerin sesi bütçede duyulmuyorsa hiçbir rakam gerçeği anlatmaz. Bütçe güçlü olan için değil sesi çıkmayan için yapılır. Bir çocuğun gülüşü, bir kadının güveni, bir engellinin özgürlüğü ve bir yaşlının huzuru; işte, asıl bütçe budur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Manisa Milletvekili Sayın Selma Aliye Kavafta.

Buyurun Sayın Kavafta. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SELMA ALİYE KAVAF (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçeyi konuşurken yalnızca kâğıt üzerindeki rakamlara değil gerçek hayatta insanlara dokunup dokunmadığına bakmak gerekir. Bakanlık aileyi korumayı ve güçlendirmeyi hedeflediğini söylüyor. 2026 için boşanma hızını binde 1,7'ye düşürme hedefi geçen yılın hedefiyle aynıdır, 2025'te bu oran binde 2,18 olarak gerçekleşmiştir. Aynı hedefleri tekrar etmek strateji değil çözüm üretilmediğinin açık ifadesidir. (CHP sıralarından alkışlar) Boşanmanın temel nedenlerine baktığımızda ekonomik yetersizlik ilk sıradadır. Türkiye'de ev kurmanın maliyeti bir asgari ücretlinin en az beş yıllık geliriyle bile karşılanamaz durumdadır. Ortalama kiralar birçok şehirde asgari ücreti aşmıştır. Böyle bir ekonomik tabloya rağmen "Aile birliğini koruyoruz." demek gerçeklerle bağdaşmayan bir söylemdir. (CHP sıralarından alkışlar)

Aileyi tehdit eden bir diğer başlık bağımlılıklardır. Yeşilay verilerine göre bağımlılık başvurularının yüzde 34'ü kumar kaynaklıdır ve başvuranların yüzde 97'si erkektir, kumara başlama yaşı 15'e düşmüştür. Bu tablo sadece bağımlılık değil aile içi yıkım, gelir kaybı, iletişim kopukluğu, şiddet ve boşanmanın yapısal sebebidir. Türkiye'de 9,1 milyon 65 yaş üzeri yurttaş vardır ve bunların yaklaşık 1,2 milyonu hâlâ çalışmaktadır, bu çalışma aktif yaşlanma tercihi değil geçinme zorunluluğudur. En düşük emekli maaşı 16.880 lira, TÜRK-İŞ yoksulluk sınırı ise 92.547 lira. Aktif yaşlanma pazarda, tarlada ya da güvenlik kulübesinde çalışmak değildir. Aktif yaşlanma sosyal hayata katılım, sağlık, bakım hizmeti, güvenli yaşam ve onurlu bir emekliliktir. Bu bütçede yaşlı yoksulluğunu azaltacak, bakım hizmetlerini yaygınlaştıracak, yaşam kalitesini yükseltecek bir politik çerçeve olduğunu söylemek çok zor. (CHP sıralarından alkışlar)

Çocuklara gelirsek... Bakanlık, ailesi yanında desteklenen çocuk sayısını 2025'te 195 bin, 2026'da yine 195 bin olarak öngörmektedir. Oysa Türkiye'de 7 milyon 39 bin çocuk yoksuldur; 5,4 milyon çocuk gıda yoksulluğu yaşamaktadır. 195 bin çocuğa ulaşır 6 milyon 700 bin çocuğu yok saymak vicdanlara sığmaz. Bu rakamlarla çocuklar ülkenin geleceği değil maalesef yoksulluğun aynası hâline gelmiştir.

Engellilere gelince... "Kamu kurumlarında engelli memur sayısı 81.600'den 82 bine çıkacaktır." deniyor. 400 kişilik artış engelli istihdam politikası olamaz. Erişilebilirlik hâlâ bir sorun olarak duruyor; rampa olmadığı için binaya giremeyen, asansör olmadığı için katlara çıkamayan insanlar vardır.

Şehit yakınları ve gaziler için bütçede "yüzde 100 yararlanma hedefi" ifade edilmektedir. Şehit yakınları ve gazilerimizi "yararlanan" diye tanımlamak doğru değildir, onlar bu hakların sahibi ve devletin onurudur. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, sosyal yardımların millî gelir içindeki payı 2025'te yüzde 1, 2026 hedefi yüzde 1,2'dir. Emekli ödemeleri hariç sosyal korumaya ayrılan toplam kaynak millî gelirin yüzde 3,4'üdür, Almanya'da bu oran yaklaşık yüzde 16'dır.

Bu bütçeyle iktidar yoksulluğu azaltmıyor, yalnızca yönetiyor. Üstelik yardımların önemli kısmı aynı yardımlardan oluşmaktadır; gıda kolisi, yakacak, dönemsel destekler oysa insanların ihtiyacı kalıcı gelir desteği ve onurlu yaşam hakkıdır. Türkiye'de yoksulluk, işsizlik ve güvencesizlik ekonomik terim olmaktan çıkmış, insanların kaderi hâline gelmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELMA ALİYE KAVAF (Devamla) - Değerli milletvekilleri, bu bütçe aileyi güçlendirmiyor, yalnız bırakıyor, yaşlıyı aktif yaşama değil yeniden çalışmaya mecbur bırakıyor; çocukları korumuyor, yoksulluğu istatistiğe dönüştürüyor, sosyal yardımı güçlendirmiyor. Oysa devlet vatandaşını istatistik olarak değil insan olarak görebildiği ölçüde güçlüdür. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Osmaniye Milletvekili Sayın Asu Kaya.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizi izleyen kıymetli yurttaşlarımız; bugün Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesine baktığımızda görüyoruz ki yine kadınlar, yine çocuklar kaderine terk edilmiştir. 2026 yılı için 531 milyar 905 milyon TL'lik bütçeden Kadının Güçlenmesi Programı'na ayırdığınız pay sadece yüzde 1,2. Soruyorum size Sayın Bakan: Kadınları korumak sizin sadece yüzde 1 önceliğiniz mi? Gözlerinizi kaçırıyorsunuz ama nafi! (CHP sıralarından alkışlar) 2025'in ilk altı ayında kadınlar için ayrılan bütçenin sadece ve sadece yüzde 60'ını kullandınız çünkü mesele para değil irade ve sizin, kadına dair hiçbir iradeniz yok. 2025'i Aile Yılı ilan ettiniz; peki, hangi aile? Şiddet gören kadının ailesi mi; yoksullukla boğuşan, emeği sömürülen kadının mı? Kreş bulamayan, güvencesiz çalışan, her gün ölüm korkusuyla yaşayan kadınların ailesi mi? Hayır, siz aileyi değil eşitsizliği güçlendiriyorsunuz. Sizin "Aile Yılı" dediğiniz şey aslında kadınları yok

sayma yılıdır. Kadın işsizliği erkeklerin neredeyse 2 katı. Kadın emeği ucuz, güvencesiz; kadın hayatı değersizleşmiş durumda ve siz hâlâ "Aileyi koruyoruz." diyorsunuz. Hayır, kadını korumayan bir devlet aileyi asla koruyamaz. (CHP sıralarından alkışlar) 2025'in ilk on bir ayında 255 kadın şüpheli şekilde, 254 kadın ise erkek şiddetiyle öldürüldü. Sadece kasım ayında 29 kadın katledildi; bu kadınların yüzde 41'i eşleri tarafından, yüzde 59'u evlerinde katledildi. Bunca kadın katlediliyor ama siz hâlâ "Şiddete sıfır tolerans." demekten başka hiçbir şey yapmıyor, tek bir kelime dahi etmiyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Soruyorum Sayın Bakan size: Bu sessizliğinizin sebebi acaba nedir? Kadınlar çantalarında taşıdıkları koruma kararlarıyla katlediliyor, hemcinsleriniz resmen kırıma uğruyor. Artık konuşun, sorumluluk alın ya da derhâl istifa edin! (CHP sıralarından alkışlar) Kadın cinayetlerinin nedeni çok açık, elbette AKP iktidarının politikası. İşte, bu politikaların maddelerine gelince, İstanbul Sözleşmesi'ni bir gecede feshetmenizdir, 6284'ün etkin ve eksiksiz uygulanmamasıdır, uzaklaştırma kararlarının maalesef kâğıt üzerinde kalmasıdır, elektronik kelepçelerin etkin kullanılmamasıdır. 2024 bütçesinde 174 sığınak hedefiniz vardı, 2026 bütçesinde 151'e düşürüyorsunuz. Şiddet artarken sığınak sayılarını azaltmak kadının hayatına kasteden sizin siyasi tercihinizdir. Bu nasıl bir akıldır! Nasıl bir akıl tutulması yaşamaktasınız! Siz şiddetle mücadele etmiyor, şiddetin önünü açıyorsunuz Sayın Bakan.

ŞÖNİM'ler... Açtığınız ŞÖNİM'ler kâğıt üzerinde var sadece, pratikte yok hükmünde. Kadınlara hukuki, ekonomik, psikolojik destek verilmediği çok açık. Siz kadını hayatta ve ayakta tutacak tek bir somut politika dahi geliştirmediniz şimdiye kadar. (CHP sıralarından alkışlar) Bu ülkede kadınlar devlet korumasını göremiyor, devletin ihmali altında maalesef katlediliyor ve siz hâlâ utanmadan hâlâ "Aile Yılı" demeye devam ediyorsunuz. Hayır, bu, "Aile Yılı" değil kadının hayatta kalma mücadelesinin dram yılıdır.

Sayın Bakan, adında "Aile" olan bir Bakanlığın olduğu bu ülkede çocuklar Meclisin içinde istismara uğruyorsa siz ne iş yapıyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar) Siz gözünüzün önündeki istismarı görmüyorsanız, sessiz kalıyorsanız siz ne işe yarıyorsunuz? Bu ülkede çocukların korunmasında birinci derecede sorumlu olan sizsiniz ama siz hâlâ yanınızdaki bürokratinizla, milletvekiliyle maalesef sohbete devam ediyorsunuz. Mecliste istismar var, MESEM'de istismar var, iş yerlerinde çocuk ölümleri var ama Aile Bakanı maalesef ortada yok. Bu çocuklar istismara uğrarken siz ve sizin Bakanlığınız neredeydiniz? Hangi kurumu denetlediniz? Hangi sorumluyu görevden aldınız? Türkiye'nin kalbinde, gözünüzün önündeki şiddeti, tecavüzü görmüyor, önleyemiyorsunuz. Sizin bu ülkenin kadınlarına, çocuklarına faydanız olsun. Bu ülkenin kadınları, çocukları sizden umudunu çoktan kesmiştir. (CHP sıralarından alkışlar) Çocukların uğradığı her istismarın, her ihmalin, her ölümün bir siyasi sorumlusu vardır ve o sorumluların en başında da görevini yapmayan Mahinur Göktaş vardır! Ama bu utanç sizin suskunluğunuzla örtülmeyecek; hesap vereceksiniz, bu milletin önünde siz hesap vereceksiniz Sayın Bakan! Söзде "Aile Yılı" diyorsunuz ama bakım yükünü yine kadınların sırtına yüklüyorsunuz çünkü kreş yok, olanlar da yetersiz ve erişilebilir değil. Kreş olmadan kadın istihdamı olmaz, yoksulluk azalmaz, aile güçlenemez; bu kadar açık, bu kadar net ama siz yine de kreş açmak yerine kadınlara "Evde kal, çocuk bak." demeyi tercih ediyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASU KAYA (Devamla) - Sayın Başkan, bir dakika...

Belediyeler kreş açtığında engelleyen, kadınları güçlendiren her adımı ideolojik gören anlayışınız yere batsın! Siz anca laf üretirken Türkiye'de binlerce kadın, çocuğunu bırakacak güvenli bir yer bulamadığı için iş hayatından kopuyor; sizin aile politikanız bu mudur Sayın Bakan? Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak, sizin, kadını eve, yoksulluğa, çaresizliğe mahkûm eden siyasetinizi de bütçenizi de reddediyoruz. Bu ülkede kadınların, çocukların umudu Cumhuriyet Halk Partisidir ve biz onların yaşam hakkını savunmaya devam edeceğiz. Eşitliği de adaleti de özgürlüğü de bu ülkeye biz getireceğiz.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı.

Buyurun Sayın Halıcı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HİKMET YALIM HALICI (Isparta) - Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, değerli milletvekilleri; Türkiye'de millî eğitim sistemi uzun süredir derin bir yapısal kriz içindedir. Sorun aslında belli: Eğitim bir kamusal hak olmaktan çıkarılmış, piyasalaştırılmıştır. Devlet okulları sistemli biçimde nitelik kaybederken özel okullar bir tercih değil zorunluluk hâline getirilmiştir. (CHP sıralarından alkışlar) Fırsat eşitliği yerini gelir düzeyine bağlı bir eğitim düzenine bırakmıştır. Bir diğer temel sorun ise istikrarsızlıktır. Eğitim, uzun vadeli bir devlet politikası olması gerekirken günlük siyasi tercihlere göre yönetilen bir alana dönüşmüştür. Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel bütçe görüşmelerinin ilk gününde yaptığı konuşmada anketlerden bahsetti, halkın yüzde 70'inin eğitimden memnun olmadığını söyledi; üstelik bu memnuniyetsizlik sadece Cumhuriyet Halk Partisi ve muhalefet seçmeninde değil Adalet ve Kalkınma Partisi seçmeninde de benzer oranda, yüzde 60'ların üzerinde yani bu sıralarda oturan milletvekillerinin temsil ettiği tüm siyasi partilere oy veren seçmenlerin çocukları parti ayırt etmeksizin nitelikli eğitimden mahrum bırakıldı. (CHP sıralarından alkışlar) Bugün, Türkiye'de acı bir tabloyla karşı karşıyayız: Ayrıcalıklı çevrelerin çocukları en iyi okullarda nitelikli eğitim alırken yoksulun çocuğu devlet okulunda -bırakın kaliteli eğitimi- bir öğün yemek bulamıyor, okulda sabun olmadığı için ellerini dahi yıkayamıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Ama vatandaşın çocuğu aç kalırken, niteliksiz eğitime mahkûm edilirken, MESEM'ler eliyle ağır işlerde çalıştırılıp hayatını kaybederken AKP bu duruma sessiz kalıyor. Çocuklarımızı okulda koruyamıyorsunuz, sokakta koruyamıyorsunuz hatta Türkiye Büyük Millet Meclisinde bile koruyamıyorsunuz; o hâlde, buradan sormak hakkımızdır: Peki, siz ne iş yapıyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bravo!

HİKMET YALIM HALICI (Devamla) - MESEM'lerde çocuklarımız hayatını kaybediyor. Bakın, haziran ayında, 16 yaşındaki Turhan Karabulut Isparta'da çalıştığı iş yerinde hafta sonu hayatını kaybetti. Yine, geçtiğimiz günlerde Isparta'da 15 yaşındaki Umut Eren hafta sonu çalıştırıldığı iş yerinde asansör boşluğuna düşerek ağır yaralandı, annesi yerel TV'de isyan ediyor. Sayın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı, bu konu aslında sizi de yakından ilgilendiriyor ya da ilgilendirmeli. Asansör boşluğuna düşen Umut Eren'in annesiyle görüştüm, "Oğlum neden hafta sonu çalıştırıldı? Binada neden ışık yoktu? Oğluma niye güvenlik kemeri takmadılar?" diye soruyor. MESEM'lerde çocuklar işte böyle hayatlarını kaybediyor. (CHP sıralarından alkışlar) Ama "Çocuklar ölmesin." diye eylem yapan TİP'li gençler tutuklanıyor, öğretmenler gözaltına alınıyor; çocukların ölümünden sorumlu olanlara ise dokunulmuyor maalesef.

Tüm bunlar olurken çocuklarımızı koruyamayan Bakan Yusuf Tekin açıklama yapıyor, "MESEM'de sekiz saati dolduracak şekilde saat 22.00'ye kadar çocuklar çalıştırılabilir." diyor. El insaf!

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Kendi çocuğunu çalıştırsın!

HİKMET YALIM HALICI (Devamla) - Çocuklarımızı gündüz koruyamıyorsunuz ki gece nasıl koruyacaksınız? (CHP sıralarından alkışlar)

Laik ve bilimsel eğitime de büyük bir darbe vurdunuz. Geçtiğimiz günlerde ulusal basında yer aldı; Isparta'da sözde bir öğretmen bir öğrenci kardeşimizin masasında bazı kitapları ve Nutuk'u göstererek "Kaldır o İngiliz Kemal'in kitabını!" diyerek güya Atatürk'e hakaret ediyor. Bu sözde öğretmenin gücü Atatürk'e ve cumhuriyete yetmez de bu cüreti nereden aldığını merak ediyorum. Aslında cevap da çok açık: Sizin yarattığınız siyasi iklimden alıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Bu konuyu açığa çıkaran öğretmenimizi ve ailesini yalnız bırakmayacağız. Sizin de bu konuda ne yaptığınızı yakından takip edeceğiz Sayın Bakan. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizim tarafımız nettir, net! Biz, çocuklardan yanayız; biz, atanmayan öğretmenlerden yanayız. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Biz, beslenme çantasına lokma koyamayan anneden yanayız ve biz, evladını iyi bir devlet okulunda okutmak isteyen babadan yanayız.

Saygılarımla selamlıyorum. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Evet, söz sırası İstanbul Milletvekili Sayın Türkan Elçi'de.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TÜRKAN ELÇİ (İstanbul) - Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; bugün mevzubahis Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi görüşmesi ise elbette ki eğitim sistemimizi, ülkemizin çocuklarını, gençlerimizi konuşacağız. Hak ettikleri yaşamı yaşayamadıklarını, onlara sunulan hayatın belirsizliğini, güvencesizliğini, hukukun onlara tanıdığı haklara erişemediklerini, cebelleştikleri sefaleti, memlekete dair olan bitene itiraz ederken sokak ortasında güvenlik güçlerince maruz kaldıkları kötü muameleyi konuşacağız. (CHP sıralarından alkışlar) Çocukların "eti senin, kemiği benim" zihniyetiyle "çıraklık" adı altında, pedagojiden uzak, ustalara nasıl teslim edildiklerini; çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimlerini zayıflatan, çocukluklarını yaşamaktan mahrum bırakan, okula sadece haftanın bir günü gitme imkânı sağlayan, bir yıl içinde 85'inin yaşamını yitirdiği, yoksullukla cebelleşen 400 bin çocuktan oluşan orduya "İşçisin sen, işçi kal." diyen bir sistemi yani çocukları sömüren sistemi yani MESEM'i konuşacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

MESEM çocuklara asgari ücretin yüzde 30'unu ödeyerek ileride yaşayacağı sefil hayatın ilk adımlarını attıran, daha fazlasını istemenin imkânsızlığını öğreten, terbiye eden, her koşulu itirazsız kabullenmeyi ve aynı zamanda itaatkâr vatandaş olmayı öğreten sistemin adıdır.

Arkadaşlar, oysaki bu ülkede insanlar sınıf atlayabileceğine, daha iyi koşullara, daha iyi bir yaşam standardına eğitimle erişebileceklerine hep inandılar. Liyakat ve eğitim, bir dönem sınıfsal hareketliliğin en meşru araçları olarak görüldü. Her ne kadar daha önceki iktidarlar, sosyal devletin gereği olarak herkesin eşit erişimine imkân sağlayacak eğitim sistemini gerçekleştirilememiş olsalar da "Benden daha iyi mevkilere gelebilmesi için çocuğumu okutabilmeliyim." diyen anne-babaların kısmen de olsa hayallerine imkân sağlayabilmişti. Ya şimdi? (CHP sıralarından alkışlar) Eğitim sisteminin herkesi eşitlemeye yönelik bu vaadi kayırmacı, yetersiz ve aynı zamanda adaletsiz politikalar sonucunda ortadan kalkmış durumda. Eğitim imkânlarından istifade etme, birçok meslekte ilerleme artık başarıya, emeğe, diplomaya göre değil siyasal aidiyete göre belirleniyor. Küçük bir azınlık dışında büyük bir kesim için sınıf atlama sınavla, eğitimle değil şansla, siyasi ağlara dâhil olmayla, kayıt dışı ekonomiyle, suç örgütlerine mensup olmayla mümkün görülebiliyor. Çalışarak yükselme vaadinin yerini "Suça bulaşılmadan bu döngüden çıkılmaz." düşüncesi yer alıyor. Eşitlikçi ve adil olmayan eğitim sistemini zorlayarak bu döngüden çıkmayı başarabilen, binbir emekle üniversite sınavlarında derece yapan, Türkiye'nin en iyi üniversitelerinde; ODTÜ'de, Boğaziçi Üniversitesinde, İstanbul Üniversitesinde okuyan öğrenciler ise haksızlıklara, hukuksuzluklara, itiraz ettikleri için ters kelepçeli, arabaların içinde üst üste istiflenebiliyor; temel hak ve özgürlüklerini, anayasal haklarını talep ettikleri için biber gazıyla, plastik mermilerle karşılık buluyor; aylarca cezaevinde uzun tutukluluk süreleriyle cezalandırılabilirler. (CHP sıralarından alkışlar) Oysaki birazdan kendilerini dinleme şansına sahip olacağımız Millî Eğitim Bakanı, büyük bir ihtimalle, gençlerin aidiyet bağının gittikçe zayıfladığına, eğitim sisteminin gençlerde kaygı, tükenmişlik, umutsuzluk, eşitsizlik üreten bir sistem hâline geldiğine, gelir düzeyi yüksek ve gelir düzeyi düşük sınıflarda eşitleyici mekanizmalar kurulmadığı için sosyal devlet ilkesinin kâğıt üzerinde kaldığına değinmeden Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi'nden, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nden, Millî Eğitim Bakanlığının yapay zekâ alanındaki çalışmalarından, eleştirel düşünen genç yetiştirme hedeflerinden söz edecektir. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRKAN ELÇİ (Devamla) - "Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz. / Şahsın görünür rütbeyiaki eserinde." diyor, sizleri saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Sayın Suat Özçağdaş.

Buyurun Sayın Özçağdaş. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Eğitim Bakanlığı bütçesini konuşuyoruz.

Bugün, gün boyunca, Gazi Meclisimizde, ulusal egemenliğimizin ilan edildiği, çocuklara bayram olarak armağan edildiği Meclis çatısında, bir çocuğumuzun burada uğradığı istismarı engelleyememiş olmanın üzüntüsünü birçok arkadaşımız paylaştı, tıpkı MESEM'lerde yaşadığımız gibi. Yine, gün boyunca söylendi, Plan ve Bütçe Komisyonunda konuştuk, anlattım, söyledim. 17 çocuğumuz öldü, bunu görmediniz, duymadınız, ailelerini aramadınız ama o 17 çocuğun hakkını savunan 17 başka TİP'li çocuğu gözaltına aldınız, 16'sını tutukladınız. (CHP sıralarından alkışlar) 36 bin lira birisi, 15 bin lira birisi... Bir başkasının çocuğunu öldürmüştü. Perşembe günü Konya'da 16 yaşındaki Eren Dağ'ın davası görüldü; iyi hâl indirimiyle tarla sahibine üç yıl on ay, iş yeri sahibi 10 taksitle 106 bin lira vererek kurtuldu, üçüncüsüne iyi hâl indiriminden hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildi. Ben dün Eren'in babasıyla konuştum, bana dedi ki: "Çocuğumuz MESEM'de vefat etti. Neden hiç kamu görevlisi yargılanmıyor?" Bunu da anlamış değilim. Bu çocuğu oraya gönderen okuldu, ben de bunu Sayın Bakana soruyorum: Hiç aradınız mı

onları? Eren'in babasına ne cevap vereceksiniz? Ama Sayın Bakan cevabını vermiş, Sayın Bakanın cevabı şu: 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde Adalet ve Kalkınma Partisinin Ar-Ge ve Eğitim Başkanının kızı Şeyma Şen'i -atamasız- dışarıdan Mainz Başkonsolosluğuna atamış. (CHP sıralarından alkışlar) Siz ancak bakan çocuklarının hakkını bilirsiniz, başka da bilmezsiniz. 1 milyon kişinin içinde adam bulamamışsınız, bir AK PARTİ'linin kızını torpille Almanya'ya göndermişsiniz. Size ne desem boş, o yüzden ne yapacaklarımızı anlatacağım.

Nitelikli, bilimsel, laik, kamusal, parasız, eşit, erişilebilir ve kapsayıcı bir eğitim sistemi inşa edeceğiz. Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında okulları ezberci ve sınav odaklı yapılar olmaktan çıkaracağız; özgür, düşünen, sorgulayan, yaratıcı ve üretken bireyler yetiştiren yaşam alanları hâline getireceğiz. Mesleki eğitime son vereceğiz, MESEM'leri bitireceğiz. 2002 yılından bu yana yüzde 17,18'den 8,25'e düşürdüğünüz yatırım bütçesini artıracacağız. 100 bin temizlik görevlisi, 65 bin güvenlik görevlisi, 75 bin okul sağlığı hemşiresi ve 100 bin ücretli öğretmenin yerine kadrolu öğretmen atayacağız. Hemen şunu söylüyorsunuz: "Kaynağı nereden bulacağız?" Bunun toplam maliyeti 460 milyar lira, yandaşlarınızdan bu yıl almamaya karar verdiğiniz vergi 760 milyar lira. Yani, bir yandan semirttiklerinizin cebinden yüzde 60'ını alırsanız 15 milyondan fazla çocuğumuz için su da var, yemek de var, sağlık görevlisi de var, güvenlik görevlisi de var, temizlik görevlisi de var. (CHP sıralarından alkışlar)

Okul bütçeleri oluşturacağız. Hani okul müdürlerine fetva veriyorsunuz ya: "Bağış almayın!" Nasıl bağış almayacak? Öğrenci başına 1.500 lira göndermenizi söylemişim, toplam Millî Eğitim bütçesinin yüzde 1,18'i yapıyor ama göndermediniz, göndermemeye devam ediyorsunuz.

Tam gün eğitime geçeceğiz; sanatta, sporla, kültürle, güvenli ve yeşil mekânlarla buluşturacağız öğrencileri. Taşımali eğitime son vereceğiz, kapattığınız köy okullarını yeniden açacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

Özel okullarda öğrencilerin velilerinin nitelikli eğitimi satın almaya mecbur bırakıldığı bu düzeni değiştireceğiz. Kendi garabetiniz olan, şimdi kendinizin de yakındığı 4+4+4 sistemine son verecek; okul öncesi eğitimi, yıllardır söz vermenize rağmen yapmadığınız okul öncesi eğitimi zorunlu eğitim hâline getireceğiz.

Kaderine terk edilen, özel eğitim gereksinimi olan çocuklarımız ve onlara bu hizmeti sunan ancak artık çalışma koşulları sürdürülemez hâle gelen kurumlarımızın sorunlarını çözeceğiz. Proje okullarını kaldıracağız, hamilik uygulamasına son vereceğiz. Dolayısıyla 5 binden fazla idareci, 80 binden fazla öğretmeni sanki tanıyormuşsunuz gibi, sanki biliyormuşsunuz gibi atama yapma garabetine de son vereceğiz.

Vizyonumuzun temelinde mutlu öğretmenler var. Öğretmenlerimizin hak ve sorumluluklarını içeren yasal bir mevzuat geliştireceğiz. Maaşları ve özlük haklarını geliştireceğiz, tüm eğitim çalışanlarına 1 maaş hazırlık ödeneği, tüm öğretmenlere 1 maaş ikramiye vereceğiz. Özel eğitim kurumundaki öğretmenlere taban maaş ve eşit özlük hakları vereceğiz. "Kadrolu" "sözleşmeli" "uzman" "başöğretmen" gibi ünvanları kaldıracağız. Mülakat, Millî Eğitim Akademisi gibi uygulamalara son vereceğiz. Eğitimcilerden oluşan bir idari personel sınavı oluşturacağız, rehberlik öğretmenlerinin söz verdiğiniz atamasını gerçekleştireceğiz, mülakat mağduru öğretmenlerin ve 2024 KPSS mağdurlarının sorunlarını dile getirmeye çalışacağız çünkü bu bir hizmet alanı değil geleceği inşa etmenin aracı. Eğitimi yeniden bu ülkenin en büyük umudu hâline getireceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Ordu Milletvekili Sayın Mustafa Adıgüzel.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Değerli arkadaşlar, TÜİK verilerine göre tam 7 milyon çocuğumuz açlık içinde yaşıyor. Hacettepe araştırmasına göre çocuklarda boy kısalığı yüzde 10'a ulaştı, bunun normal seviyesi yüzde 3. Bu Millî Eğitim Bakanının yönettiği okullarda açlıktan ağlayan, bayılan çocuklar var. Bu ülke savaş zamanı bile çocuklarını aç bırakmadı. Sarayın bir günlük maliyeti 21,5 milyon lirayla tam 540 bin öğrenci bir öğün yemek yiyebiliyor. Yine Trump için Etimesgut Havaalanı'na yapılacak olan 10 milyar liralık yatırımla okul öncesi 1 milyon 740 bin öğrencinin bir yıllık bir öğün yemeği karşılanabiliyor. (CHP sıralarından alkışlar) Ama Millî Eğitim Bakanı çocukları besleyeceğine cemaatleri besliyor. "Bu vakıflara bir kuruş aktarmıyoruz." diyorsun; bak, anlatayım: Sen protokol yapıyorsun, kaynak da belediyeler ve bakanlıklardan gidiyor. Yüzlerce örnek var, kamu eliyle binalar ve milyarlar bu vakıflara... Sayıştay raporlarında yazıyor.

Maliye Bakanlığından vergi muafiyeti. TURKEN Vakfı 2025 yılının ilk altı ayında ABD'deki lobi faaliyetlerine tam 48 milyon dolar harcamış. Şimdi, burada vergi muafiyetiyle topladığı parayı ideolojik amaç için kullanmak ahlaksızlık değil mi? (CHP sıralarından alkışlar) Gençlik Spor Bakanlığı bu vakıf yurtlarına üç öğün yemek ayağıyla milyonlar aktarıyor, bunların yediği yemediği de denetlenmiyor. Avrupa Birliği hibesi bile alıyorlar. Dışişleri Bakanlığı, Ulaştırma, Sağlık, Enerji; hepsi birden onlara çalışıyor ama orkestra şefi şurada oturuyor arkadaşlar.

Yine, bu vakıfların bireyleri kamuya yerleştiriliyor. Nasıl yapıyorlar? İşte, burada, Millî Eğitim özel operasyon merkezi. İşte, tüm LGS, ÖSYM şaibeli sınavlarının, KPSS fırıldaklarının sebebi de bunlar, mülakatların sebebi de bunlar. Kamuda mülakat, devlette cemaat yapılanmasının resmî adıdır. Güvenlik soruşturmasından geçmiş, memur olma hakkını karşılayan bir kişiye mülakat yapmak "Sen tüm şartlara uyuyorsun ama bir bakalım hele, bize de uyuyor musun?" demektir.

Yeterli öğrenci yurdu açmayıp çocukların ortalıkta bırakılmasının da taşımali eğitimde birçok hattın kaldırılmasının sebebi de bu tarikat yurtlarına çocuklarımızı mahkûm etmek. Bakan Komisyonunda diyor ki: "Dernekler arasında ayırım yapmayız." Bak, sen... Atatürkçü Düşünce Derneği, 250 bin üyesi var, 360 şube, Bakanlar Kurulu kararıyla kamu yararına dernek statüsünde; bir tane protokol yaptın mı Bakan? "Bir derneğin İçişleri Bakanlığından izinli olması yeterli." diyorsun ya; Türkiye'de 100 binden fazla dernek var, kaçıyla protokol yaptın? Mesela, birkaç tane söyleyeyim: Kıtla Şekerle Çay Sevenler Derneği, Ötücü Kuşlar Derneği, Bir Paket Mutluluk Derneği; daha ötesine gitmeyeyim, bunlarla da yaptın mı, yapacak mısın?

"Bu protokollerle çocukların dağa çıkmasını engelliyoruz." diyorsun. 15 Temmuz yapanlar dağdan inmedi Yusuf Tekin, vaiz kürsüsünden indi. 1.500 tane dernek, 100'ün üstünde vakıf kapatıldı o süreçlerde.

Yine, enteresan bir benzerlik; TÜGVA üyeleri de arkadaşlar, byLock benzeri "ERP" isminde bir program kullanıyor. Neredesiniz cumhuriyet savcıları? İşte, size "T" tipi yapılar: TÜRGEV, TUGVA.

Değerli arkadaşlar, bakın, 677 sayılı 1925 tarihli Devrim Kanunu burada, hâlâ daha yürürlükte ve yine, büyük Atatürk'ün el yazısıyla yazdığı açıkça not ve talimat burada. Tüm siyasetçiler, emniyet güçleri ve adında "cumhuriyet" yazan savcılara

sesleniyorum: Görevini yapmayan herkes suçludur. (CHP sıralarından alkışlar) Emperyalizmin iş birlikçisi tarikat ve cemaatler iyi planlanmış bir yıkım projesidir. Türkiye Cumhuriyeti için açık bir tehdittir ve derhâl kapatılmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Tüm para akışları, dernekleri, destekçileri ve örgüt ağı ortaya konulmalıdır. Görevini yapmayanlar yarınki 15 Temmuzların sebebi ve de ortağıdır. Ve Yusuf Tekin, mülga Şeriye ve Evkaf Vekâleti tekrar ihsas oluncaya kadar geldiğiniz yere geri dönün, gitmeden önce de derhâl bu protokollerini kaldırın. (CHP sıralarından alkışlar) Bütün vakıf, cemaat ve dinî kurumların okullarımızın ve çocuklarımızın üzerinden elini derhâl geri çekin.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Tokat Milletvekili Sayın Kadim Durmaz.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KADİM DURMAZ (Tokat) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanlarımız, kıymetli bürokratlar; Millî Eğitim bütçesinin 2026 yılında ülkemizin olumsuzluklarını gideren bir bütçe olması noktasında görüşlerimi paylaşacağım.

Ülkemizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Eğer Cumhuri Reisi olmasaydım Millî Eğitim Bakanı olmak isterdim." dediği kadar önemli bir Bakanlık. İşte, Ata'mızın da bu denli önem verdiği cumhuriyetimizin teminatı Millî Eğitim bütçesini konuşmak hepimizin ödevi, vicdani bir mesuliyeti.

Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi yalnızca rakamlarla değil çocuklarımızın yaşam hakkı, eşit eğitim hakkı, laik ve kamusal eğitimin geleceği açısından belirleyici bir belgedir. Bugün burada yalnızca bir Bakanlık değil ülkemizin öğretmenlerini, velilerini, gençlerini ilgilendiren hayati bir meseleyi konuşacağız.

Millî Eğitim Bakanlığı ne yazık ki uzun süredir eğitimi yönetmiyor. Ortada vizyondan, istikrardan, güvenden yoksun, her yıl değişen müfredatlar; sürekli oynanan sınav sistemleri, liyakat yerine sadakatin esas alındığı kadrolar eğitim sistemini bir belirsizlik alanına dönüştürmüştür. Bakanlık bütçesi bu yıl yüzde 34 artış göstermiştir ancak bu artışın dağılımı eğitim sistemimizin hangi önceliklerle yönetildiğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu bütçede engelliler yok, okula aç giden çocuklar yok, hayat boyu öğrenme yok; güzel sanatlar, spor okulları yok. Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2002'de yüzde 0,35'ken Sayın Bakanım, bugün yüzde 0,23'e gerilemiştir. Öğrenci başına yapılan harcama OECD ülkeleri ortalamasının ancak dörtte 1'i kadardır, çocuklara reva gördüğünüz bütçe bu.

Değerli milletvekilleri, Atatürk "Eserinin üzerinde imzası olmayan yegâne sanatkar öğretmendir." diyor. İşte siz bu saygın mesleği ücretli öğretmenlikle, atanamayan öğretmenlerle, özel okul öğretmenleriyle ve öğretmenliğiyle itibarsızlaştırdınız. (CHP sıralarından alkışlar) Buradan açıkça ifade ediyorum: Öğretmeni geçim derdiyle baş başa bırakan sistem nitelikli bir eğitim üretemez.

Gelelim velilere. Bugün milyonlarca veli devletin vermesi gereken eğitimi özel dersle, kursla, borçla tamamlamaya çalışmaktadır. Bugün kamu okullarındaki imkân farkları büyümüştür, fırsat eşitliği ağır bir yara almıştır. "Okullarda bir öğün ücretsiz yemek." dedik, kanun teklifini reddettiniz "Bari Cumhuriyet Halk Partili belediyelere izin verin." dedik, onu da reddettiniz. 3,5 milyon çocuk açlıkla mücadele ederken okullarımızda hâlâ bir öğün ücretsiz yemek, suya erişim, hijyen, yardımcı personel gibi en temel haklarda maalesef hizmet alınamıyor. Veliler "Benim çocuğum neden geri kalıyor?" diyor. Cevap nettir çünkü Millî Eğitim Bakanlığı eşitliği değil ihmali büyüttü.

Ve gençler... Gençlerimiz yorgundur, gençlerimiz kaygılıdır, gençlerimiz ülkemizde değil başka ülkelerde gelecek aramaktadır. (CHP sıralarından alkışlar) On iki yıl boyunca çocuklarımızı sınavdan sınava sürüklediniz, ezberi dayattınız, eleştirel düşüncüyü dışladınız. Sonuçta diploması var ama işi yok, umudu var ama yarını belirsiz bir gençliği ortaya çıkardınız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu, sıradan bir kader değil; bu, yanlış tercihler ve AK PARTİ'nin yirmi üç yıldır çalışmış bir pozisyonunun sonucudur. (CHP sıralarından alkışlar) Eğitim, ideolojik değil bilimsel bir alan olmak zorundadır. Millî Eğitim Bakanlığı siyasi kadrolarla değil liyakatli kadrolarla yönetilmelidir. Biz, köy okullarının yeniden açıldığı, MESEM'lerde çocukların ölmediği, öğretmenin hak ettiği ücretini aldığı, velinin çocuğu için borçlanmadığı, her çocuğun eşit ve nitelikli eğitime eriştiği bir eğitim sistemi istiyoruz; her gencin geleceğini ülkemizde kurabildiği, laik, bilimsel, çağdaş bir eğitim sistemi istiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KADİM DURMAZ (Devamla) - Ve son olarak şunu ifade ediyorum: Eğitim çökerse devlet çöker, gençliğini kaybeden bir ülkenin geleceği olmaz. Millî Eğitim Bakanlığını öz eleştiriye, gerçek reformlara ve sorumluluk almaya davet ediyorum. Eski bir öğretmen olarak, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak bu ülkenin öğretmenlerini, velilerini, gençlerini geleceğe hazırlama noktasında mücadeleye devam edeceğim diyorum ve yine de bir öğretmen olarak hatırlatıyorum ve notunuzu veriyorum Sayın Bakanım: Millî Eğitim Bakanlığı sınıfta kalmıştır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Sayın Fethi Açıkel.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA FETHİ AÇIKEL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yükseköğretim Kurulu ve üniversitelerin bütçesi hakkında grubum adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu konuşmayı, Türkiye Cumhuriyeti'nin üniversitelerinin ve akademik camiasının askerî darbe dönemlerinde dahi karşılaşmadığı vesayetçi anlayışlarla, KHK ihraçlarıyla, liyakatsiz ve kayırmacı atamalarla karşılaştığı, büyük bir akademik ve kurumsal aşınmanın yaşandığı bir fetret döneminde yapıyorum; yüz yıl öncesinde dünyanın mazlum milletlerinin örnek aldığı çağdaş demokratik uygarlık ideali üzerinde yükselen Atatürk cumhuriyetimizin genç beyinlere bir zamanlar ışık tutan üniversite geleneğinin derin bir siyasi kayırmacılığa ve kayyum uygulamalarına itildiği bir duraklama döneminde yapıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu konuşmam vesilesiyle, cumhuriyetimizin ilerici üniversite reformlarını bir kurtuluş umudu olarak görerek Avrupa'dan Türkiye'ye göç eden hocaların hocası, siyaset bilimci Nermin Abadan Unat'ı rahmetle anıyorum. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Benim de eski bir hocası olduğum Mülkiyede, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinin ilk kadın asistanı, ilk kadın doçenti ve ilk kadın profesörü olarak öğrenciler, bürokratlar ve akademisyenler yetiştiren,

emekliliğinden sonra da Boğaziçi Üniversitesinde aynı cumhuriyetçi ve aydınlanmacı şevkle bilimsel akademik çalışmalarına devam eden Hocamızın aziz hatırası önünde saygıyla eğiliyorum. Nermen Hocamızın akademik duruşu ve bilim ahlakı kendisini aynı zamanda Boğaziçi Üniversitesine kayyum atanmasına karşı reaksiyonunda ve Ekrem İmamoğlu'nun 2022 yılı Aralık ayında Saraçhane demokratik dayanışma refleksinde göstermiştir; ruhu şad olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyada çok büyük teknolojik devrimlerin ve endüstriyel dönüşümlerin yaşandığı bu dönemde üniversitelerin, enstitülerin ve AR-GE'nin öneminin katlanarak arttığına tanıklık ediyoruz. Enerjide, sağlıkta, ilaç sanayisinde, eğitimde, tarımda, meteoroloji ve iklim bilimlerinde, madencilikte, nadir toprak elementlerinde, malzeme bilimlerinde, lojistikte, haberleşme ve iletişiminde, savunma ve havacılıkta, robot ve mekatronik teknolojilerinde ve şüphesiz yapay zekâda, tüm stratejik kalkınma alanlarında büyük dönüşümler yaşanırken maalesef, Türkiye'de siyasi vesayet, ideolojik dogmatizm, dağınıklık, plansızlık ve bütçe krizleri nedeniyle üniversitelerimizde ve AR-GE ekosisteminde duraklamalar gözlemlenmektedir. Plansızlık yüzünden, baskıcı ve kayırmacı yönetimler yüzünden Türkiye, vasat yükseköğretim, vasat AR-GE ve vasat verimlilik sarmalından çıkamamaktadır; orta gelir tuzağından kurtulacak bir üniversite ve mesleki beceri geliştirme modeli uygulayamamaktadır. (CHP sıralarından alkışlar)

Türkiye, 2025 raporuna göre OECD içinde en büyük beceri uyumsuzluğuna sahip ülke konumuna düşmüştür. AR-GE ve ürün geliştirme süreçleri arasındaki kopukluklar ve ürün geliştirme ile iş geliştirmede yaşanan yetersizlikler yirmi beş yıldır yaşanan vahim duraklamayı göz önüne sermektedir. Nitekim, Türkiye'nin ihracat kilogram birim fiyatı 1,5 doları aşamamaktadır; bu rakam Güney Kore'de 2,6; Almanya'da ise 3,6 dolardır. OECD verilerine göre Türkiye'de yeni mezunlar arasında STEM yani bilim, teknoloji, mühendislik, matematik payı sadece yüzde 18'dir; Almanya'da bu oran yüzde 35, Fransa'da yüzde 34, Güney Kore'de yüzde 33'tür; Türkiye, 44 ülke arasında sondan 3'üncü sıradadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında ulusal kalkınma ve ekonomik bağımsızlık hedeflerine uygun bir ilerleme stratejisi için her şeyden önce tüm üniversitelerde akademisyen ve öğrenci kardeşlerimiz için demokratik ve özerk araştırma ikliminin yeniden tesisi ve 190 bine yakın akademisyenin maaş ve özlük haklarında iyileştirme gerekmektedir. Kayyum vesayetine ve kayırmacı atamalara bir an önce son verilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz, CHP Grubu olarak siyasi vesayetin ve diploma iptalinin âdeta bir taşeronu olarak çalışan Millî Eğitimin bütçesine "kabul" oyu vermeyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FETHİ AÇIKEL (Devamla) - Cumhuriyetimizin fedakâr, liyakatli akademisyenlerini, vatandaşlarımızı ve yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İzmir Milletvekili Sayın Yüksel Taşkın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Sayın seçilmişler, sayın atanmışlar; hepinizi selamlıyorum.

Konuşmama YÖK'ün ve İstanbul Üniversitesinin Ekrem İmamoğlu'nun diplomasının iptal edilmesi sürecinde üstlendikleri utanç verici rolü kınayarak başlamak istiyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Düşünün, 28 kişinin diploması iptal ediliyor ama sadece 1 kişi yargılanıyor. Yeni Şafak yazarlarından bir tanesinin de bu ölçüsüzlüğe dikkat ettiği yazısını dikkatinize sunuyorum. Şunu açıkça söylüyorum ki ülkemizi bir muz cumhuriyetine çeviren ve böyle gösteren bu utanç verici işlemin derhâl iptal edilmesini talep ediyoruz. Ülkemizi bu utançtan kurtarın. (CHP sıralarından alkışlar)

Gelelim yine ülkemize hiç yakışmayan rektör atamaları konusuna. Bu ülkede elbette ki sıradan bir yurttaş muhtar seçebiliyor ama üniversite bileşenleri rektör seçemiyor. Anayasa Mahkemesi kararına rağmen rektör seçimlerini ortadan kaldıran ve Cumhurbaşkanının atama yetkisini esas alan bir kanun geçirdiniz. 12 Eylül cuntası bile Anayasa'ya "seçme" ve "atama" ifadelerini koymuştu, cunta bile üniversitelerin rektör belirleme sürecine katılmalarını öngörmüştü. Siz darbecilerden bile geriye düştünüz, daha da kötüsü rektör atamalarına dair bir kriteriniz yok. (CHP sıralarından alkışlar) Uzun bir süre ne iddia ediyordunuz? Diyordunuz ki: "Aman seçim olmasın, üniversiteler politize oluyor, politikleşiyor." Peki, siz şimdi ne yapıyorsunuz? Vekilliği biten arkadaşlarınızı rektör yapıyorsunuz, emekli Diyanet İşleri Başkanını rektör yapıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Böyle bir ortamda akademik özgürlüğün yerlerde sürünmesi kaçınılmazdır. Akademik Özgürlük Endeksi 2025 Raporu'na göre Türkiye, en düşük akademik özgürlüğe sahip ülkeler arasında E kategorisinde yer almakta ve tamamen kısıtlı olarak sınıflandırılmaktadır. Üniversite demek gelenek demektir, üniversiteler ancak farklı gelenekler ve uzmanlıklar yaratmalarına olanak tanıdığında serpilir ve gelişir. Sizin farklılığa, çeşitliliğe, üniversitelerin gelenek oluşturmalarına tahammülünüz yok. Öyle olsaydı Boğaziçi Üniversitesinden gurur duymanız gerekirdi, her biri yurt dışında kariyerini sürdürebilecek akademisyenlerin bir kamu üniversitesi için verdikleri mücadeleye saygınız olurdu. Siz ne yaptınız? Hiçbir liyakat veya seçilme kriteri uygulamadan "Bizden olsun yeter." diyerek oraya paraşütle rektör ve akademisyenler atadınız. Bu da yetmedi, üniversiteye dışarıdan 600 idari personel gönderdiniz, küçücük bir üniversiteye 600 idari personel. Neden? Çünkü kaybettiğiniz belediyelerde çalışan personeli işe yerleştirmeye ihtiyacınız vardı. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) 5 milyon ev genci işsizlikten kırılrken siz yine kendi yandaşınızı vatandaşa tercih ettiniz.

Geçenlerde, Adalet Bakanı "Yargıda karar alma süreçlerini kısalttık." dedi, gülümsedim. Benim de aralarında olduğum barış akademisyenleri tam dokuz yıldır yargı sürecinin sonlanmasını bekliyor, yakında onuncu yıla gireceğiz. AYM'nin lehimize olan kararına rağmen görevlerimize iade edilmiyoruz. On yıl ne demektir arkadaşlar? Meslek hayatınızın neredeyse yüzde 30'u veya 40'ı demektir. İşte, bu adaletsizlik sizlerin eseri. KHK'lerle üniversitelerden atılanların tümü için adil yargılanma ve makul bir sürede yargılama temel bir insan hakkıdır.

Yine, bu koşullarda bilim üretilebileceğini sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Geçenlerde genç bir Bakan burada "Türkiye inovasyon merkezi olmuştur." dedi; gerçekten üzülüm, keşke olsaydı. Hakikatle sorunuz olduğunu düşünüyorum; propagandayı gerçeğe, algıyı olguyla karıştırıyorsunuz. Bizim üniversitelerimizin teknoloji üretimine bir katkı sundukları, sunabildikleri iddiası doğru değildir. Daha da kötüsü, üniversitelerin giderek işlevsizleşmesi, toplumsal ihtiyaçlara yanıt verememesi ve üretimle bağlarının kopmasıdır. Öğrenciler açısından baktığımızda, sayısı artarken niteliği giderek düşen üniversitelerden tam bir kaçış yaşandığını görüyoruz. Üniversiteye giriş sınavında barajı da kaldırdınız, neredeyse eksi netlerle bilgisayar mühendisliğine öğrenciler giriyorlar.

2025 YKS sınavına başvurular bir önceki yıla kıyasla 600 bin kişi azalmıştır. Üniversite mezunları arasında işsizlik yüzde 40'ları bulmuş durumda. Mezun üniversiteliler "Boşuna mı okuduk?" diye feryat ediyor. Üniversiteler artık yoksul ama yetenekli gençler için daha iyi bir hayata kavuşmak amacıyla kaldıraç işlevi görmüyorlar.

Gelelim vakıf üniversitelerine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL TAŞKIN (Devamla) - Üniversitelerin çeşitliliğin, liyakatin, özgürlüğün, bilimin ve bilimsel üretimin merkezi hâline gelmesini yeniden sağlayacağız.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına yapılacak olan konuşmalara başlıyoruz.

İlk söz Erzurum Milletvekili Sayın Fatma Öncü'nün.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bildiğiniz üzere ülke gelişmişlik kriterleri sosyal kalkınmayla ölçülür. Bizler de yirmi üç yıldır, Allah'a hamdolsun, bu alanda çok değerli hizmetlerle -gördüğünüz gibi, bugün 23'üncü bütçemizi konuşuyoruz- vatandaşın iradesiyle her dönem burada hizmet etmeye çalışıyoruz.

Yakın zamanda Cumhuriyet Halk Partili milletvekili arkadaşımız "Utaniyorum." dedi.

ASU KAYA (Osmaniye) - Aynen.

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Bakın, değerli arkadaşlar, biz utanmıyoruz. Niçin utanmıyoruz biliyor musunuz? 81 ilimizde 452 sosyal hizmet merkezimizle 10 milyon vatandaşımıza sosyal destek hizmeti verdiğimiz için utanmıyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sizin bu sadaka yardımınızla geçiniyorlar, neyiyle övünüyorsunuz?

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, niye utanmıyoruz biliyor musunuz? Biz, yirmi üç yılda 7,5 milyon kadın arkadaşımıza istihdam imkânı sağladığımız için utanmıyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Değerli arkadaşlar, biz...

ASU KAYA (Osmaniye) - Nerede bu kadınlar? Neden kadın işsizliği erkek işsizliğinin 2 katı?

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Kadınlar neredeler yani biz mi göremiyoruz, her gün öldürülüyorlar?

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) - Saygı! Saygı! Saygı!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Ben sizi dinledim; sakın, sakın, sakın olalım.

Değerli arkadaşlar, biz tam 3 milyon çocuğumuza ücretsiz kreş imkânı verdiğimiz için utanmıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, biz, birçoğunuzun hayalini bile kuramadığı, depremde 356 bin vatandaşımızın konutunu söylediğimiz anda teslim ettiğimiz için utanmıyoruz, utanmıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ASU KAYA (Osmaniye) - İnsanlar daha konteynerde yaşıyor, anahtar veriyorsunuz ama evin içine giremiyor maalesef Sayın Vekilim; millet hâlâ çadırlarda, deprem bölgesine bir gelin de görün. Buradan, Meclis kürsüsünden söylemekle olmuyor!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Biz, depremde 6 milyon çocuğumuza sosyal destek sağladığımız için utanmıyoruz.

ASU KAYA (Osmaniye) - Propaganda cümleleri bunlar, propaganda!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Sevgili arkadaşlar, değerli arkadaşlar; bakın, bizim bugüne kadar, taşradan merkeze kadar; yaşlı, kadın, çocuk, ayırım yapmaksızın, sosyal anlamda, onların refah seviyesini artırmak için birçok alanda dönüşüm yarattığımızı defaatle tekrarladım. Sadece 68 bin engellimize kamu kurumlarında barınma, bakım, sağlık hizmeti verdiğimiz için utanmıyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ASU KAYA (Osmaniye) - Sefalet aylıklarına mahkûm edilen engelli yurttaşlarımız; sefalet, açlık aylıkları!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, biz, sadece 1 milyon 125 bin anne ve çocuğa 5,86 milyar destek verdiğimiz için utanmıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ASU KAYA (Osmaniye) - Propaganda cümleleri bunlar!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, biz, devlet memuru olarak çalışan, aynı zamanda engelli annesi olan kadınların çalışma hayatını kolaylaştırmak için yarı zamanlı çalışma ve erken emekliliği getirdiğimiz için utanmıyoruz; bununla gurur duyuyoruz.

Değerli arkadaşlar, bildiğiniz gibi, biz, aynı zamanda kamu kurumlarında 15 bin çocuğumuzun barınmasına hizmet ediyoruz. Yirmi üç yıl içerisinde tam 10 bin çocuğumuzun koruyucu aileye kavuşmasını sağladık; bundan utanmıyoruz, gurur duyuyoruz. Aynı zamanda, kamuda kalmış 65 bin çocuğumuzun istihdamını sağladık; bundan utanmıyoruz, gurur duyuyoruz. Aynı zamanda, biz, 208 üniversitede kadınların eğitime erişimini sağladık, bundan asla utanmıyoruz çünkü bir dönem eşit eğitim hakkını bile kullanamayan, bugün grupta oturan, burada başörtülü Bakanımızın, başörtülü milletvekillerimizin bu Mecliste yer almasını, yönetimde yer almasını sağladığımız için utanmıyoruz, gurur duyuyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ya, Allah aşkına, ikide bir bunun duygu sömürsünü yapmayın ya! Dönüp dolaşıp aynı duygu sömürsünü yapıyorsunuz. O dönem Cumhuriyet Halk Partisi de destek vermeseydi çıkaramazdınız zaten.

ASU KAYA (Osmaniye) - Tek siyasi propagandanız bu. Tek siyasi propagandanız bu. Maksatlı olarak propagandanız bu.

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, biz, sizin bakmaktan bile imtina ettiğiniz engelli arkadaşlarımızı Bakan Yardımcısı, görme engelli hâkim atadığımız için utanmıyoruz, gurur duyuyoruz, gurur duyacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ASU KAYA (Osmaniye) - Bu Meclis çatısı altında kızlara tecavüz edilirken neredeydiniz? Bunu bile isteyegörmediniz. Bundan utanın! Okulda olmayan yüz binlerce kız çocuğu var, bundan utanın.

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Evet, değerli arkadaşlarım, çok kıymetli arkadaşlarım; biz, 521 bin vatandaşımıza evde bakım hizmeti verdiğimiz için utanmıyoruz, gurur duyuyoruz.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - E, onu da yapın bari yani yapın.

ASU KAYA (Osmaniye) - Devlettesiniz, icra makamındasınız, bunları da yapın bir zahmet! Siz yapmayacaksınız da kim yapacak?

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - 221 milyar da bütçe ayırıyoruz, bununla da gurur duyuyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Yirmi üç yıllık iktidarsınız, yirmi üç yıl.

ASU KAYA (Osmaniye) - Kadınlar neden çocuk dünyaya getirmekten vazgeçti? Sizin eseriniz.

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, biz, 82 bin engelli arkadaşımızı kamuda, 548 bin arkadaşımızı özel sektörde istihdam ettiğimiz için utanmıyoruz, gurur duyuyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ASU KAYA (Osmaniye) - Sizin sayenizde mi oluyor bunlar?

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Evet, sevgili arkadaşlar, adımız ak, alnımız ak.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - İşte, o biraz soru işareti!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Dünya liderinin arkasında güçlü neferler olarak milletimiz için sonuna kadar çalışacağız; bıkmadan, yorulmadan.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Alnınız ak da çocuklar aç, çocuklar!

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Biz, milletin iradesiyle buradayız, milletin mührüyle buradayız. Bu Bakanlarımızla da personelleriyle de gurur duyuyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Vallahi bravo yani(!) Gurur duymaya devam edin(!)

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Bütçemizin vatanımıza, milletimize hayırlı olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Sakarya Milletvekili Çiğdem Erdoğan.

Buyurun Sayın Erdoğan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ÇİĞDEM ERDOĞAN (Sakarya) - Sayın Başkanım, Sayın Bakanlarım, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen aziz milletimiz; bugün burada yalnızca bir bütçeyi değil bir milletin geleceğini, bir toplumun omurgasını, bir çocuğun yarınını, bir annenin umudunu, bir yaşlının onurunu konuşuyoruz çünkü bu bütçe, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesi ve aile, bu ülkenin en güçlü kurumu, en kadim sigortası. Bu bütçe, masa başında kurgulanmış bir temenni listesi değil; sokaktan, haneden, sahadan kopuk değil. Bu bütçe, sosyal destek alan ailelerin gerçek ihtiyaçlarıyla, engelli bireylerin onurunu koruyarak, kadını aileden koparmadan güçlendiren bir anlayışla hazırlandı.

Kıymetli milletvekilleri, bugün bu kürsüden sizlere asıl bahsetmek istediğim, ailenin en büyük düşmanı olan, kadına karşı işlenen suçlar. Özellikle altını çizmek istediğim mesele, fiilî durumla örtüşmeyen cezasızlık algısı. Sahadan gelen somut veriler, bu algının aksine, hukukun işlediğini ve devletin, kadınların yanında dimdik durduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Nitekim, 2022 yılında Türk Ceza Kanunu'nda yapılan değişikliklerle kadına karşı şiddet içeren suçların cezaları artırılmış; kasten yaralama suçu, tutuklama nedeni varsayılan katalog suçlar arasına alınmıştır. Kasten öldürme suçunun kadına karşı işlenmesi hâlinde, hukuk düzenimizde verilebilecek en ağır müeyyide, eski yasada idamın karşılığı olan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası öngörülmüştür. 2024 yılında kadın cinayetlerine ilişkin faillerin 227'si yakalanmış, 82'si ise kendi yaşamına son vermiştir. Bu veriler "Fail kaçıyor, ceza uygulanmıyor." şeklindeki cezasızlık algısının gerçeği yansıtmadığını açıkça göstermektedir.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Yani bunu demeyin artık, gerçekten demeyin ya.

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Devamla) - Maalesef, algıların köpürtülerek ve çarpıtılarak olguların önüne geçtiği zamanlardan geçiyoruz.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - 6284 uygulanmıyor.

ASU KAYA (Osmaniye) - Peki, neden bu kadar kadın cinayeti var? Nasıl izah ediyorsunuz?

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Devamla) - Nitekim verilebilecek en ağır cezalar hüküm altına alındığı hâlde...

ASU KAYA (Osmaniye) - Sebebi ne o zaman? Sebebi ne?

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Devamla) - ...sahada yapılan çalışmalar toplumda cezasızlık algısının sürdüğünü göstermekte.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bari KEFEK Başkanı bunu yapmasa... Diğerlerini anladık da.

ASU KAYA (Osmaniye) - Sebep ne? Her şey mükemmelse sebep ne?

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Devamla) - Bu durum, kadın cinayeti failinin ömür boyu hapse mahkûm olduğu ve bu cezanın en ağır şartlarda infaz edildiği gerçeğinin zihinlerde net biçimde yerleşmediğini ortaya koymaktadır. Ne yazık ki kamuoyunda şiddet olayı geniş biçimde yer bulurken failin aldığı ceza, müebbet hükmü, ağırlaştırılmış infaz şartları haberin gölgesinde kalmaktadır.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; diyebilirsiniz ki: "Gerçek, olması gerektiği gibiye algıların ne önemi var?" Ama ne yazık ki cezasızlık algısının şiddetle mücadeleye verdiği hasarı korunma tedbirleriyle ilgili istatistiklerde net bir şekilde görüyoruz. 2020-25 yıllarındaki tüm kadın cinayetlerinin yüzde 89'unda olay tarihi itibarıyla devam eden bir tedbir kararı bulunmadığı görülmüştür. Yani tedbir kararları çoğu zaman etkili olmasına rağmen "Nasılsa bir şey olmaz, engelleyemezler, yapanın yanına kâr kalır." düşüncesi yani cezasızlık algısı kadınların yetkili makamlara başvurmasını geciktirmektedir.

Yine, benzer şekilde, 81 ilde elektronik kelepçe uygulamasıyla 9.245 izleme gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler, metroda sinyal çekmemesi gibi istisnai bir örnek haricinde, elektronik kelepçe kullanılan hiçbir vakada kadın cinayetinin gerçekleşmediğini göstermektedir. Sayın Cumhurbaşkanımızın da vurguladığı gibi, evet, tek bir kayıp bile çoktur, hepimiz adına hüznün vericidir, istatistikler arasında kaybolmasına müsaade edilmeyecek kadar değerlidir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - "Yüzde 11'i önemsiz." dediniz biraz önce ama.

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Devamla) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; kadına yönelik şiddetin partilerüstü bir mesele olduğunu unutmadan, iktidarı ve muhalefetiyle kadının yüksek yararını gözeterek birlikte hareket etmek zorundayız.

ASU KAYA (Osmaniye) - Yoo, politiktir! Politiktir kadına karşı cinayet, şiddet!

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Devamla) - Buna karşın, bazı muhalefet temsilcilerinin siyaset yapma motivasyonu ile cezazırlık algısını bilinçli bir şekilde köpürterek topluma empoze etmeleri kadına şiddetle mücadelede zarar vermektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Keşke olmasa da biz söylemek zorunda kalmamak!

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Devamla) - Unutmayalım ki cezazırlık algısı kadınların umutlarını ve cesaretlerini zedeler, tedbir mekanizmalarına başvurmalarını geciktirir, şiddet faillerini ise cesaretlendirir.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; aile hiçbir partinin tekelinde değildir. Çocuk, kadın, yaşlı ve engelli, siyasetin değil milletin ortak emanetidir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Elektronik kelepçe olmasına rağmen Döne Bozdemir katledildi, hatırlatırım!

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Devamla) - Farklı düşünebiliriz, farklı konuşabiliriz ama söz konusu aile olduğunda aynı vicdanda, aynı sorumlulukta buluşmak zorundayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Devamla) - Bu bütçe sadece iktidarın değil bu Meclisteki herkesin sorumluluğundadır. Gelin ayrı ayrı değil aileyi güçlendirerek Türkiye'yi büyütelim.

Saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Düzce Milletvekili Sayın Ayşe Keşir.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AYŞE KEŞİR (Düzce) - Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, sayın milletvekilleri; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesi üzerine söz almış bulunuyorum.

Bu bütçe kapsayıcı kalkınma yaklaşımını benimseyen, sosyal devlet ilkesinin vücut bulduğu bir bütçedir. Sosyal yardımlar bütçesinin yüzde 83,2'si engellilik, hastalık ve bakım nedeniyle çalışamayacak durumda olanlara harcanmaktadır yani "Türkiye'yi yoksullaştırıyorsunuz." tezinizi rakamlar yalanlıyor.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Zenginleşiyor muyuz?

AYŞE KEŞİR (Devamla) - Kadının güçlenmesine ayrılan bütçenin dışında, az önce değindi bazı konuşmacılar...

ASU KAYA (Osmaniye) - Yüzde 1,2.

AYŞE KEŞİR (Devamla) - ...engelliler için ayrılan bütçenin yüzde 52'si, sosyal yardım vakıflarına ayrılan bütçenin yüzde 61'i de kadınlara ödenmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 1.300 engelli öğretmen atama bekliyor.

AYŞE KEŞİR (Devamla) - Bu bütçe, Şırnak'ta, Diyarbakır'da hizmet veren ADEM'lerin, Aile ve Gençlik Fonundan...

ASU KAYA (Osmaniye) - Diğer başlıkları kadına atfetmeyin.

AYŞE KEŞİR (Devamla) - ...destek olarak yuva kuran Uşaklı Uğuz çiftinin ve yüzlerce gencin bütçesidir. Bu bütçe, engelli evladına evinde bakan Aynur ablanın bütçesidir.

Sayın milletvekilleri, kadın ve aile politikaları birbirine rakip değildir. Yıllardır sadece ideolojik çıkar adına kadın ve aileyi birbirine kırdırmanın kazananı olmaz. Biz hem güçlü aile hem güçlü birey diyoruz. Güçlü aile çözüm üretme kapasitesi yüksek ailedir. Güçlü ailede hem kız çocukları hem kadınlar, varsa yaşlı ve engelliler de güçlenir. Konunun okuryazarı olmayanlar, yıllardır aynı ezberle güçlü ailenin karşısında duranlar bugün pek çok sorunu da görmezden geliyor.

Sayın milletvekilleri, AK PARTİ iktidara geldiği günden itibaren eğitimde fırsat eşitliği en önemli gündemimiz oldu. Sayın Cumhurbaşkanımızın kararlı duruşuyla yasakları tarihe gömdük. 132'si yeni açılan 208 üniversiteyle kız çocukları için eğitimi tam erişilebilir hâle getirdik. 2002 yılında 13,5 olan üniversitede kız öğrenci oranı bugün yüzde 52'ye ulaştı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dün kız çocuklarını okul kapısında bekletenler, ikna odalarına mahkûm edenler bugün üniversitede kız öğrenci oranını yüzde 52'ye çıkaran Recep Tayyip Erdoğan'a kadın haklarından bahsedemezler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Eğitim, istihdam ve karar alma mekanizmaları içinde domino etkisidir. Bugün kamuda istihdam edilenlerin yüzde 43'ü kadın... Hani şu 28 Şubat'ta "Kamuda çalışamaz." dediğiniz kadınlar.

ASU KAYA (Osmaniye) - Hâlâ istismardan vazgeçemiyorsunuz.

AYŞE KEŞİR (Devamla) - Bugün avukatların yüzde 46'sı kadın, hâkimlerin yüzde 47'si kadın.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Nerede ya? Bakanların kaç kadın? 17 bakandan 1'i kadın.

AYŞE KEŞİR (Devamla) - Kamuda sağlık çalışanlarının yüzde 56'sı, eğitim çalışanlarının yüzde 60'ı kadın. Daha pek çok örnek veririm.

ASU KAYA (Osmaniye) - Burada 1 namzet kadın Bakanınız var.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Zaten bir o tarafta var, eğitimde var, başka bir yerde yok.

AYŞE KEŞİR (Devamla) - Dün "Öğretmen, doktor olamaz." diye kadınları ayarıştıranlar bugün kadın istihdamını yüzde 43'e ulaştıran AK PARTİ'ye kadın haklarından bahsedemezler. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ya, git Allah aşkına ya!

AYŞE KEŞİR (Devamla) - 1935'te çok büyük bir kazanım elde ettik fakat tam altmış yedi yıl boyunca 1935'teki Parlamentodaki 4,5 kadın milletvekili oranı 5 olmadı, 5. Bugün burada, tam da benim durduğum bu kürsüde kadınlara had bildirenler, kadın milletvekili oranını her seçimde artıran, 19,9'a bugün çıkaran Recep Tayyip Erdoğan'a kadının siyasi katılımından bahsedemezler. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ne alaka ya! Kendi milletvekilini çıkarıyor.

AYŞE KEŞİR (Devamla) - AK PARTİ ilk seçim beyannamesinde, 2005'teki TCK'deki düzenlemede, daha geçtiğimiz yıllarda yargıda yaptığımız düzenlemelerle kadına yönelik şiddetle mücadeledeki kararlılığını açıkça ortaya koydu. Kadına yönelik şiddeti, cinsel saldırı fiilini suç olarak biz tanımladık ya, bizim dönemimizde tanımlandı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ya, bir zahmet tanımlayın, iktidarsınız iktidar yirmi üç yıldır. Geldiğimiz bu noktada günde 1 kadın ölüyor, günde 1 kadın ölüyor.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Kadınlar bunlar olsun diye sokaklarda, alanlarda can vere vere bu hakları yaptırdılar size, can vere vere!

AYŞE KEŞİR (Devamla) - AK PARTİ'li belediyelerden Kartal ve Eyüp Belediyesinin açtığı sığınmaevlerini CHP'li belediyeler niye kapattı? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunları kapatanlar bize kadına yönelik şiddetle mücadele dersi vermeye kalkmasınlar.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Her gün 1 kadın ölüyor ya!

AYŞE KEŞİR (Devamla) - İki gün evvel burada bir olay yaşadık; benim de bizzat duyduğum, açıkça duyduğum bir olay yaşadık iki gün evvel burada. Bu olay açıkça gösteriyor ki 28 Şubat ruhu iliklerinize işlemiş.

ASU KAYA (Osmaniye) - Her gün 1 kadın ölüyor. Siz daha otuz sene öncesinden, siz daha 28 Şubattan bahsediyorsunuz.

AYŞE KEŞİR (Devamla) - 28 Şubatın nefret, ayrımcı ruhu iliklerinize işlemiş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Allah ve aziz millet size fırsat vermesin. (AK PARTİ sıralarından "Amin!" sesleri)

ASU KAYA (Osmaniye) - Bugüne gelin ve her gün katledilen kadınlardan bahsedin. Siz daha tarihten dem vuruyorsunuz, hâlâ 28 Şubat mı?

AYŞE KEŞİR (Devamla) - Moda olanı modern zannedenler, LGBT propagandasını çağdaşlık zannedenler...

HALİDE TÜRKOĞLU (Diyarbakır) - İnsan hakları, insan hakları!

AYŞE KEŞİR (Devamla) - ...sosyal devleti hiç bilmeyenler gelip de bize ahkâm kesmesin. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Dün cellat olanlar bugün mağdur edebiyatı yapıyor. Dün sürüye dalanlar bugün koyun postu giyip ağlıyor. Dün kapılara kilit vuranlar bugün bize anahtar satmaya kalkıyor. Buna da milletimiz kanmayacaktır.

Aziz milletimizi ve sizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Kendi yaptıklarınızı çok güzel anlatıyorsunuz. Kendi yaptıklarınızı çok güzel anlattınız!

BAŞKAN - Ankara Milletvekili Kurtcan Çelebi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Senin milletin aç, aç, yoksullukla boğuşuyor!

ASU KAYA (Osmaniye) - Kadınların sırtına yoksulluğu yüklediniz, daha burada gelip 28 Şubat edebiyatı yapıyorsunuz, hâlâ 28 Şubatın ekmeğini yemeye çalışıyorsunuz!

AK PARTİ GRUBU ADINA KURTCAN ÇELEBİ (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Kıymetli Bakanlarımız; Millî Eğitim Bakanlığımızın 2026 yılı bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

ASU KAYA (Osmaniye) - Bak, 1 tanecik bir kadın Bakanınız var, onun da kadınlarla en ufak bir alakası yok.

KURTCAN ÇELEBİ (Devamla) - Değerli milletvekilleri...

(CHP sıralarından gürültüler)

ASU KAYA (Osmaniye) - Her gün en az 2 kadın katlediliyor, sadece gelip sağdan soldan size poz veriyor. Maalesef, bu da bu milletin utancı olsun, bu kadın Bakan da... 1 tane ama bu milletin kadınlarını temsil etmiyor.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Biraz dinlemeyi bilin!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Dün üç dakikamızı yediler, vermediniz, yine vermeyeceksiniz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bakın, kürsüye milletvekili arkadaşı çağırdım, konuşmasına başladı ama müthiş bir karşılıklı laf atma ve uğultu var. Lütfen, lütfen...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Dün üç dakika boyunca vekilimizi konuşturmadılar, süre vermediniz, şimdi niye bu şekilde yapıyorsunuz?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Aile Bakanlığı olsa itiraz edecektik vallahi! İyi, sorun yok o zaman!

KURTCAN ÇELEBİ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Kıymetli Bakanlarımız; Millî Eğitim Bakanlığımızın 2026 yılı bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin son üç yüz yıllık hikâyesi bir okul hikâyesidir. Her bereket, her bolluk, her gelişim ve her ileri atılım okulla başlar. Okulun kapısından giren bir çocuk ailesi ne kadar imkânsızlık içerisinde olursa olsun kabiliyet ve disiplin gösterdiği takdirde aramızda oturanlardan biri olabilir. Siyasi parti fark etmeksizin aramızda bu imkânsızlıklardan gelip bugün milletvekili olan arkadaşlarımız vardır. Bu sözlerimin hayatınıza dokunmuş birkaç öğretmeninizin yüzünü ve sesini hatırlattığını tahmin ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Millî Eğitim Bakanlığımızın şahsa dokunan yanından ziyade milletimizin bekasına hizmet eden yanını da burada ifade etmek isterim. Millî eğitim ordunun, polisin ve rasyonel bürokrasinin temelidir. Ortak hikâyeye inanmayan toplumlar millet olamazlar. Millet olamayanlar ordu ve bürokrasi kuramazlar. Ordu ve bürokrasi kuramayanlar ise kendi sınırlarını ve yasalarını dış müdahalelerden koruyamazlar. Böyle toplumlar -aşiretlere, mezheplere, bölgelere ve- sonunda sloganların gürültüsünde genç yaşta hayata veda ederler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ hükûmetleri devletimizin temel taşları olan okulları bütçesinde her zaman en ön sıraya koymuş, eline geçen her imkâna öğrenci sayısına düşen öğretmen ve derslik sayısını azaltma hedefiyle bakmıştır. 2002'den bugüne nüfusu yüzde 32 artmış ülkemizde öğretmen sayısı yüzde 130, derslik sayısı ise yüzde 105 artmıştır. Bugün öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ilkokulda 18, ortaöğretimde ise 13'tür. Bugün memleketin en ücra köşesindeki bir ilkokulun kapısı Ankara'nın yüksek teknoloji rüzgâr tünellerine, İstanbul'un küresel şirketlerine ve dünyanın en iyi üniversitelerine açılmaktadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Okul kapılarında çocuklarımız mağdur. Hizmet yok, güvenlik yok, sabun yok; neden bahsediyorsunuz?

KURTCAN ÇELEBİ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Millî Eğitim Bakanlığımızın Sultan III. Selim'den bu yana sürdürdüğü bir politikanın altını daha çizmek isterim: Türkiye uzun yıllar boyunca öğrencilerine yurt dışında eğitim imkânı vermeye çalışmış ancak

kimi hükümetler kaynak bulamadığından, kimi hükümetler vizyonları yetmediğinden kimi hükümetlerin de ilerlemenin önünde başörtüsü ve sakallı görmek gibi uğraşları olduğundan yeterli sayıya ve başarıya ulaşamamıştır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Bakan daha iyi bilir. Çocuklarınızın çoğu özel okulda tabii, size ne ki?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ya, günümüze gelin, günümüze.

KURTCAN ÇELEBİ (Devamla) - 1929 ve 2001 yılları arasında, yetmiş iki senede sadece 9.500 öğrenciye yurt dışında okuma imkânı sağlanabilmiştir. Allah'a hamdolsun, kaynak, vizyon ve kimlik ayrımcılığı sorunlarına bahane üretmeden çözüm bulan AK PARTİ hükümetleri, bu program kapsamında sadece yirmi üç yılda Türkiye'deki üniversite ve kurumlara 12.500 yüksek nitelikli personel kazandırmıştır. Bugün Türkiye'nin hangi üniversitesine giderseniz gidin seçkin bir üniversitede yabancı dilde doktora yapmış onlarca akademisyen bulabilirsiniz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Mevcutların gidiyor, mevcutların.

KURTCAN ÇELEBİ (Devamla) - Yine, bugün, her bakanlığımızda Londra, New York, Paris, Sidney, Pekin ya da Hong Kong'da yüksek eğitim görmüş personel görmek mümkündür.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Dil öğrenmeye gidiyorlar. Öğretemiyorsunuz ki...

KURTCAN ÇELEBİ (Devamla) - Dünyaya yayılan bu gençlerimizin yıllarca modernleşme ve Batılaşma anlatanların saldırılarına uğraması ise dikkat çekicidir, muhtemelen foyalarını ortaya çıkaracak nitelikte yetişen bu gençleri bir tehdit olarak gördükleri için "Hükümet, üniversitelere müdahale ediyor." söylemine sarılmaktadırlar.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Etmiyor mu? Hacettepe Üniversitesinde öğrencileri niye göz altına aldınız?

KURTCAN ÇELEBİ (Devamla) - Hiç kusura bakmasınlar. AK PARTİ Türkiye'sinde Doğu Anadolu'dan işçi bir babanın göz nuru kızı Londra'da doktorasını ücretsiz tamamlar, döner ve Boğaziçi, Hacettepe, İstanbul ve Hacı Bayram gibi müstesna üniversitelerimizde kürsüye çıkıp ders anlatır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Zira AK PARTİ kadroları fırsat eşitliğine inanır ve görüldüğü üzere sonuç alır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Çok zor değil, yüzde 2'lik dilime giren çocukların bir anketini yapın.

KURTCAN ÇELEBİ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; herkese dokunan, herkesin en kıymetlisi olan evlatlarını emanet ettiği millî eğitim sistemi bizim gibi dinamik ve siyaseti hareketli bir ülkede elbette ki tartışmasız bir konu olmayacaktır. Bu, kaçınılmaz ve yapısal bir durumdur. Bu ağır yükü ve makamın ötesinde bir derdi olan Değerli Millî Eğitim Bakanımıza şükranlarımızı sunuyoruz ve bütün iktidarlarında Millî Eğitim bütçesini istikrarla ilk sıraya koyan sessiz devrimlerin lideri Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımızı sunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Konya Milletvekili Sayın Latif Selvi.

Sayın Selvi... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Başkanım, duyulmadı...

HALUK İPEK (Amasya) - Sayın Başkanım, mikrofonun oranında bir düşüklük var, sanırım içeriden azaltıyorlar, ona bir müdahale edin. AK PARTİ çıktığında bu mikrofonun ayarı düşüyor, inanın. Ya, ses kısıldı.

BAŞKAN - Sayın İpek, bakın, böyle yaparak bürokratları suçluyorsunuz. Yapmayın lütfen, lütfen.

HALUK İPEK (Amasya) - Ben doğruyu söylüyorum. Arkadaşlar, seste kısıklık var.

BAŞKAN - Niye böyle bir şey yapsınlar ya?

HALUK İPEK (Amasya) - Sen yapıyorsun demiyorum.

BAŞKAN - Bürokratlar da yapmaz, çalışan arkadaşlar da yapmaz; niye yapsın?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ah, bu Meclis personeli, ah! Meclis personeli CHP'li oldunuz ha! Yapmayın bu işleri yani...

HALUK İPEK (Amasya) - Arkadaşlar, müdahale edin. Bakın, mikrofonun sesinde düşüklük var. Ya, bir müdahale etsinler, söylesinler.

BAŞKAN - "AK PARTİ'li milletvekilleri konuşurken ses volümü düşüyor." dersiniz olmaz bu.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Sizininki duyulmuyor Başkanım.

HALUK İPEK (Amasya) - Ses duyulmuyor ya.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Başkanım, sizininki duyulmuyor, sizininki.

BAŞKAN - Evet, buyurun.

Sayın Selvi, buyurun.

AK PARTİ GRUBU ADINA LATİF SELVİ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli milletimiz; Millî Eğitim Bakanlığının bütçesi üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, AK PARTİ iktidarları döneminde her zaman en büyük pay bütçede Millî Eğitime ayrılmıştır, bu sefer de öyle oldu. Şu anda 1 trilyon 943 milyar 965 milyon 746 bin TL Millî Eğitim Bakanlığının, genel eğitim bütçesi olarak da 2 trilyon 905 milyar 40 milyon 206 bin TL eğitimin geneli üzerine ayrılmış bulunuyor. Yine, yatırım bütçemiz 160 milyar 495 milyon 553 bin olarak belirlenmiş. Bunu, sizlerin de bildiği bu rakamı tekraren ifade etmemin sebebi şudur: Şu anda Millî Eğitim Bakanlığının bütçesi OECD ortalamasının üzerinde ve yatırım bütçesi de yüzde 8 olmasına rağmen bizdeki ayrılan pay yüzde 12'nin üzerindedir. Bu da eğitime verdiğimiz ehemmiyetin bir parçasıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sayın Bakan -biliyorsunuz- neden oradaki okulu daha boşaltmadı İl Emniyet Müdürlüğü, Antakya'da, madem yatırım bu kadar artmış?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Okul yemeği var mı?

LATİF SELVİ (Devamla) - Müsaade ederseniz hepsini söyleyeceğim.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yemeği özellikle söyle.

LATİF SELVİ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, 74 bin okulumuzda eğitim öğretim veriyoruz, yaklaşık 18 milyon öğrencimiz eğitim görüyor ve 1 milyonun üzerinde öğretmen arkadaşımızla eğitim seferberliğini sürdürüyoruz.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Okulda hizmetli yok.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Peki, kaç çocuk eğitim görmüyor?

LATİF SELVİ (Devamla) - Müsaade ederseniz ifade ederim.

Değerli arkadaşlar, burada hem derslik başına düşen öğrenci sayısı hem de öğretmen başına düşen öğrenci sayısını dikkate aldığımız zaman şu anda OECD ortalamasını yakalamış durumdayız. Geçmişte hizmet eden insanlar bu hizmetin neye tekabül ettiğini bilirler. Öğretmen arkadaşlarımızın özellikle bir ihtisas mesleği sahibi olmasını sağlayan AK PARTİ iktidarı Öğretmenlik Meslek Kanunu'nu çıkarmış, kariyer basamaklarını tanımlamış ve bu hususta arkadaşlarımızın kariyer sahibi olmaları sağlanmış, ek göstergeleri 3600'e çekilmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hangi öğretmen memnun? Zapturapt altına alalım diye yaptınız.

LATİF SELVİ (Devamla) - Okullarımızdaki donanım açısından gerek spor salonları, laboratuvarlar, kütüphaneler, pansiyonlar yani bütün okullarımız artık şu anda bir sosyal tesis hâline gelmiştir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şırnak'ta okul yok, ne sosyal tesisi!

LATİF SELVİ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, dönemimizde eğitimin önündeki bütün engelleri ortadan kaldırdık; artık katsayı bariyerleri yok, artık kılık kıyafet tartışmaları yok okullarımızda. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, HDP sıralarından gürültüler)

Değerli arkadaşlar, tüm öğretim alanlarında çok önemli çalışmalar yaptık. Mesleki eğitimden din eğitimine, ortaöğretimden temel eğitime, hepsinde çok önemli mesafeler aldık. Burada MESEM'lerle ilgili kurulan cümlelerde ben hayretler içerisinde kalıyorum. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Niye hayret ediyorsun ya! Niye hayret ediyorsun! Asıl biz hayret ediyoruz MESEM'lere.

LATİF SELVİ (Devamla) - Bu okullar çıraklık okullarıydı, sonra METEM'ler oldu, şu anda MESEM'ler oldu; hem lise mezunu oluyor hem ustalık belgesi alıyor arkadaşlar. Uygulama kusurları için hepimiz vicdanen çok rahatsızız ama onların giderilmesi için de hep birlikte çalışmalıyız. Hayat boyu öğrenmede mesafelerimizi aldık. (HDP sıralarından gürültüler) Şu anda 24-64 yaş arasında yüzde 8'lere geldik. Özel eğitime ihtiyacı olan çocuklarımız için yüzde 100 eğitime erişim imkânlarını sağladık. Ancak şimdi neyi tartışıyoruz?

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - 6 katlı okulda 2 temizlik görevlisi var, onu tartışıyoruz. Çocuklar pisliğin içinde.

LATİF SELVİ (Devamla) - Engelli bireylerin meslek okullarının liseye dönüşmesini, öğretmen arkadaşlarımızın da branşlarının tanımlanmasını istiyoruz engelliler çerçevesinde.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Atama bekliyor öğretmenler, atama.

LATİF SELVİ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bunları yaptık da ne oldu? Bunları yapınca şu oldu: Yeterliliklerimizi ölçen dünyadaki en önemli ölçücü sınav sistemi olan TIMSS'de 2019 ila 2023 arasındaki mesafede en fazla başarı çitasını yükselten ülke olduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bütün okullarımız atölye gibi, bütün okullarımızda yoğun bir şekilde öğrencilerimiz yeterliliklerini ve becerilerini öne çıkardılar.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Ya, çocuk okulda su içemiyor.

LATİF SELVİ (Devamla) - Daha önce davranışçı sistem uygulanıyordu, AK PARTİ iktidarında yapılandırmacı sisteme geçtik ve bir fark oluştu, bir başarı hikâyesi oluşturduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sayın Vekil, okulda su içemiyor çocuk, su, su. Ya, çocuklar su içemiyor, bir damla su; "Atölye yaptık." diyor bir de!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Pislikten hepsi hasta ya! Atölyeden bahsediyorsun. Okulda su içemiyor çocuk, yarım tost 60 lira.

LATİF SELVİ (Devamla) - İşte, yeni Maarif Modeli, Yüzüncü Yıl Maarif Modeli bunlar içindir. Çocuklarımızın başarısı dünyada ibretle ve takdirle karşılanıyor, bunu hep birlikte görüyoruz ve görmeye devam edeceğiz.

Emeği geçenleri kutluyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Gerçek öyle değil! Yetersiz tüketimden kaynaklı çocukların zekâları gelişmiyor, beyinleri gelişmiyor.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Yiten 16 can için "kusur" dediniz, kusur; hangi dine, hangi ahlaka, hangi vicdana sığar! Giden 16 candır, "kusur" diyerek meşrulaştıramazsınız!

LATİF SELVİ (Konya) - Arzu ederseniz hepsini detaylarıyla, verileriyle açıklarım size.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ya, çocuklar öldü, neyi açıklayacaksınız!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - "Kusur" diyerek meşrulaştıramazsınız!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Mülakat mağdurlarını söyleyin bakalım.

BAŞKAN - Erzurum Milletvekili Sayın Mehmet Emin Öz.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET EMİN ÖZ (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi üzerinde AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu, aziz milletimizi ve Bakanlarımı saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada sadece bir bütçe kalemini değil ülkemizin geleceğini, evlatlarımızın yarınını konuşuyoruz. Biliyoruz ki bütün milletler eğitim sistemlerini daha iyi bir noktaya taşımak için sürekli bir çabanın içerisinde. Bizde de eğitimin omurgası olan öğretmen yetiştirme gayreti Osmanlı'dan bugüne uzanan köklü bir tecrübeye dayanır çünkü öğretmenin değeri, müfredatın sınırlarını aşan, toplumun değerler sistemini ayakta tutan ve nesillerin karakterini yoğuran o büyük misyonda saklıdır. AK PARTİ iktidarlarıyla birlikte öğretmene hak ettiği değeri teslim etmek, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde bir temenni olmaktan çıkıp asli bir devlet politikasına dönüşmüştür.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Onun için kaç tane öğretmen modeli yaptınız?

MEHMET EMİN ÖZ (Devamla) - Hükümetlerimiz her dönem millî eğitime özel bir önem vermiş, her zaman bütçeden en büyük payı bu alana ayırmıştır...

ALİYE TIMİSİ ERSEVER (Ankara) - Atanmayan öğretmenleri görüyorsunuz herhâlde.

MEHMET EMİN ÖZ (Devamla) - ...ancak biliyoruz ki köklü bir eğitim dönüşümü yalnızca projelerle, yatırımlarla, binalarla ya da teknolojik adımlarla olmaz, öğretmenle kurulan samimi ilişki ve güvenle başlar. İşte bu vizyonla biz öğretmenlerimizi sadece eğitim sisteminin bir çalışanı olarak değil Türkiye Yüzyılı'nın kurucu mimarları ve istikbalimizin ana taşıyıcıları olarak konumlandırıyoruz. Millî Eğitim Bakanımız Sayın Yusuf Tekin de bu anlayışla sahayı dinleyen, istişareye önem veren bir çalışma yürütmektedir. Bunun en somut nişanesi, artık bir gelenek hâline gelen ve bürokratik mesafeleri ortadan kaldıran öğretmenler odası buluşmalarıdır. Öğretmenlerimizle doğrudan istişare edilen bu toplantılar Bakanlık politikalarının sahadan gelen sesle şekillenmesine imkân tanımaktadır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Artık tiyatro da oynatıyorlar, Yusuf Bey'den bahseden piyesler var. AK PARTİ'nin vekili yazmış oyunu.

MEHMET EMİN ÖZ (Devamla) - Millî Eğitim Akademisi, öğretmen niteliğini sürekli ve sistemli biçimde destekleyecek bir yapı olarak planlanmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ise öğretmenin rehberliğini merkeze alan, beceri ve değer odaklı bir eğitim yaklaşımını önümüze koymaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarih bize gösteriyor ki iyi eğitim almış insanlarını ve genç nesillerini kaybeden devletler yalnızca toprak kaybetmekle kalmıyor, aynı zamanda geleceğini de kaybediyor.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tarih bize gösteriyor ki "Andımız'ı yasaklayan iktidar" olarak anılacaksınız.

MEHMET EMİN ÖZ (Devamla) - Osmanlı Devleti 18'inci yüzyılın ortalarından itibaren hem topraklarını hem de iyi yetişmiş insanlarını kaybetmeye başladı.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Andımız'ı yasaklayan iktidar! Biz okutacağız.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Parmak sallama.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İnşallah.

MEHMET EMİN ÖZ (Devamla) - Balkan Savaşları, Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı âdeta birer yedek subay savaşı oldu. En iyi eğitimi almış son nesil emperyalistlerin kurşunlarıyla Çanakkale'de, Sarıkamış'ta yok edildi. Buna rağmen pes etmeyen...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Buna rağmen niye Andımız'ı yasakladınız?

MEHMET EMİN ÖZ (Devamla) - ...her defasında yeniden ayağa kalkmayı başaran bir milletin mensuplarıyız.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hangi millet?

MEHMET EMİN ÖZ (Devamla) - İşte, tam bu yokluğun ve zorluğun içinden bir mucize doğmuştur, bu mucizenin adı "öğretmen"dir. Eğitimde kendi mazimizdeki derin hafızayı ve tecrübeyi asla kenara itmemeliyiz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hangi millet? Adı yok mu bu milletin?

MEHMET EMİN ÖZ (Devamla) - Mardin'in Savur ilçesinden çıkıp Nobel Kimya Ödülü alan Aziz Sancar, Nobel Edebiyat Ödülü alan Orhan Pamuk, hemşehrim olmaktan gurur duyduğum Meclisimizin değerli Milletvekili Kocaeli Üniversitesi eski Rektörü Saadettin Hülâgü Hocamız... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Mardin'in Savur ilçesinde hâlâ daha okul yok. Taşımali eğitim vardı, onu da iptal ettiniz. Gurur duymayı biliyorsunuz ama okul yapmayı bilmiyorsunuz.

MEHMET EMİN ÖZ (Devamla) - Harvard'ı kazanan çobanın oğlu, Boğaziçi'ni kazanan marangozun kızı, ODTÜ'yü kazanan çiftçinin evladı; daha isimlerini sayamadığımız yüzlerce, binlerce başarı hikâyesi bu ülkenin fedakâr öğretmenleri sayesinde gerçeğe dönüşmüştür.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bu memlekette yüzde 1'lik dilimle girilen yerlere bir bakın, kaç tanesi özel okul mezunu?

MEHMET EMİN ÖZ (Devamla) - Biz yıllarca eğitimde hep dışarıya baktık. Oysa bu ülkenin öğretmenleri, Finlandiya'nın 15 katı büyüklüğünde bir ülkeyi dünyanın 16'ncı büyük ekonomisi ve savunma sanayisinde ilk sıralarda yer alan bir ülke hâline getirmek için sessiz ama kararlı bir mücadele verdiler.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ne evlat sizin ne devlet sizin! Konuş sen, konuş.

MEHMET EMİN ÖZ (Devamla) - Öğretmeni destekleyen, ona güvenen, onu merkeze alan her adım bu bütçenin gerçek anlamda karşılık bulması demektir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 800 bin atama bekleyen öğretmen için de bir şey var mı? Ya, atama bekleyenlere bir şey var mı?

MEHMET EMİN ÖZ (Devamla) - Çünkü biliyoruz ki her başarının arkasında kahraman bir öğretmen vardır.

MAHMUT DİNDAR (Van) - 100 bin öğretmen atama bekliyor, atama.

MEHMET EMİN ÖZ (Devamla) - Bu anlayışla, Bakanlığımızın 2026 bütçesinin milletimize, çocuklarımıza hayırlı olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Son söz olarak, suyu içerken mutlaka yağmuru hatırlayalım.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Sayın Saadettin Hülâgü.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SADETTİN HÜLAGÜ (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yükseköğretim Kurulunun 2026 bütçesiyle ilgili AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ iktidarları döneminde ülkemizde her alanda olduğu gibi yükseköğretim alanında da nicelik ve nitelik bakımından önemli ve büyük gelişmeler kaydedilmiştir. Yükseköğretim Kurulunun akademik personeli ve altyapısı bakımından iyileştirilmesinde

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın vizyoner liderliği ve hükümetlerimizin çabalarıyla önemli adımlar atılmış, ülkemizin kalkınma hedeflerine ulaşılmasında önemli bir kilometre taşı yakalanmıştır.

2002 yılında 76 olan üniversite sayımız bugün 208'e ulaşmış olup bu büyüme fakültelerden enstitülere, meslek yüksekokullarından tematik alanlara kadar tüm yükseköğretimi kapsayacak şekilde gerçekleşmiştir.

MAHMUT DİNDAR (Van) - Diplomalı işsizler ordusu yarattınız, diplomalı işsizler ordusu; üniversitelerle övünmeyin.

SADETTİN HÜLAGÜ (Devamla) - 2002 yılında 1,8 milyon olan öğrenci sayısı bugün 7,6 milyona, 70 bin olan akademik personel sayısı 185 bine...

MAHMUT DİNDAR (Van) - Diplomalı işsizler ordusu yarattınız bu ülkede.

SADETTİN HÜLAGÜ (Devamla) - ...yabancı uyruklu öğretim elemanı sayısı ise 3 bin civarına ulaşmıştır.

Akademik kadroların yüzde 47'sini kadınların oluşturması cinsiyet eşitliği açısından önemli bir ifadede bulunmaktadır bizlere. Uluslararasılaşma politikaları sayesinde yabancı öğrenci sayımız 15.500 iken bu yıl 350 bin civarındadır ve Türkiye de 2025 yılında dünyada en fazla uluslararası öğrenciye sahip 7'inci ülke konumuna yükselmiştir. Bu gelişmeler, Türkiye'nin uluslararası bir cazibe merkezi olduğunu göstermektedir. Yükseköğretimde 2002 yılında yüzde 14 olan net okullaşma oranımız 2025 yılında OECD ülkelerinin de üzerine çıkarak yüzde 46'ya ulaşmıştır. Devletler arası mutabakat çerçevesinde 2024-2025 yılında Türkiye-Azerbaycan Üniversitesi faaliyete geçmiş, Bakü'de kurulan bu üniversitede ODTÜ, İTÜ ve Hacettepe gibi üniversitelerimiz birer program açmıştır. İstanbul Teknik Üniversitesinin Arnavutluk'ta, Gazi Üniversitesinin Kazakistan'da akademik birimler açmalarına yönelik çalışmalar da son aşamalarda.

MAHMUT DİNDAR (Van) - Mezun olanlar iş mi bulabiliyor Sayın Vekil? Kuryelik yapıyorlar, kuryelik.

SADETTİN HÜLAGÜ (Devamla) - TÜBİTAK destekli ulusal ve uluslararası projelerde çok anlamlı artışlar olmuş, ulusal hakemli dergilerde yayın sayısı 27 binden 75 binler civarına çıkmıştır. Endekslı dergilerde ve kitaplarda yayım sayısı yüzde 67 oranına çıkmış, Times Higher Education tarafından yapılan 2026 Dünya Üniversite Sıralaması'nda 33 olan üniversite sayısı 109 sayısına ulaşmıştır.

Önemli uygulamalardan biri de öğretim elemanı kadrolarına merkezî sınav şartı, öğretim görevlisi kadrolarına tezli yüksek lisans mezunu olma şartı getirilmiştir. Teknolojinin hızla geliştiği dünyanın gereklerine uygun bölümler açılarak yenilikçi adımlar yapılmış, yapay zekâ mühendisliği, veri bilimi ve ana dil gibi alanlarda lisans ve lisansüstü programlar yapılmıştır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Okul yemeği var mı?

SADETTİN HÜLAGÜ (Devamla) - 5G teknolojisi, "blockchain", sanal gerçeklikle ilgili eğitim ve öğrenme modelleri üzerine çalışmalar hâlen devam etmektedir. Burada gururla söyleyeceğimiz bir gelişmeyi de belirtmek isterim: Boğaziçi Üniversitesi bünyesinde Türkiye'nin ilk Veri Bilimi ve Yapay Zekâ Enstitüsü kurulmuştur. Biraz önce konuşmacılarımızdan birisi, sanki uzaydan gelmiş gibi, Naci İnci Hocayı, 94 yılından beri orada -ben rektörlüğümde de biliyorum- görev yapan oldukça yüksek kaliteli...

MAHMUT DİNDAR (Van) - Kayyum, kayyum, rektör değil.

SADETTİN HÜLAGÜ (Devamla) - Ve buraya giren doktora öğrencilerinin yüzde 90'ının yurt dışı eğitimi alma şartının olduğu bir üniversite. Yani hakikate aykırı sözler söylememek lazım. Bu, üstüme düşen önemli bir görev. QS sıralamasında dünyada 371'inci sıraya gelmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Geleceğin mesleklerine yönelik açılan programların tamamı, yüzde 100'e yakını doluluk göstermektedir, bu da önemli dijital dönüşüm alanlarına yönelik ilginin devam ettiğini göstermektedir.

Sanayimizin bel kemiği olan yüksekokullarımızdaki tematik alanlarda iş dünyasının ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikli insan gücüne yönelik çalışmalar... Bir konuşmacımız "Acaba mezunlar ne oluyor?" diye bir şey dedi. Üniversitelerde kariyer ofisleri var, bunların hepsi takip ediliyor; bence bir bilgi eksikliği var, onu da tamamlamak istemişim.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Genç işsizlik, genç... Rekor kırdık, ne oluyor?

SADETTİN HÜLAGÜ (Devamla) - Evet, giderek artan bu çabalar küresel ölçekte rekabet gücüne önemli katkılar sağlıyor. Yapılan bütçenin 2,5 milyardan 478 milyara çıkmış olması da bunun göstergesi. Nihayetinde de biraz hoşunuza gidecek bir şeyler söyleyeyim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT DİNDAR (Van) - Söyleyin Hocam, söyleyin.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Atama mı yapacaksınız? Mülakat mağdurlarına bir müjde var mı?

SADETTİN HÜLAGÜ (Devamla) - Rektörlük dönemimde görev yapan Profesör Doktor Nermin Ersoy Hoca, yakalandığı amansız hastalıktan kurtulamayarak Allah'ın rahmetine kavuştu, ona da rahmet diliyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Süt var mı? Yemek var mı? Sabun var mı? Temizlikçi var mı? Yok.

SADETTİN HÜLAGÜ (Devamla) - Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sözünde durmak var mı? Yok.

SADETTİN HÜLAGÜ (Kocaeli) - Sesin çok güzel, ta buraya geliyor. Sesini biraz terbiye et.

BAŞKAN - Elâzığ Milletvekili Sayın Erol Keleş.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA EROL KELEŞ (Elâzığ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2026 yılı Yükseköğretim Kurulumuzun bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, yüz iki yıllık cumhuriyet tarihimizde eğitime en büyük yatırımları yapan ve eğitimi en fazla önemseyen hükümetler AK PARTİ hükümetleridir. İktidarımız boyunca yükseköğretim alanında köklü dönüşümler gerçekleştirdik; üniversitelerimizin fiziki altyapısını güçlendirirken bilginin, kültürün ve bilimin ülkemizin her köşesine ulaşması için gayretle çalıştık. Nereden nereye geldiğimizi daha iyi görebilmek için bazı verileri sizlerle paylaşmak istiyorum: 2002 yılında yükseköğretime ayrılan bütçe 2,5 milyar iken bugün bu bütçe 488 milyara ulaşmıştır. Yine, yirmi üç yıl önce ülkemizde yalnızca 76 üniversite ki bu 76 üniversitede 1 milyon 887 bin öğrenci varken bugün 81 ilimizin tamamında 129'u devlet üniversitesi, 79'u vakıf üniversitesi olmak

üzere, 208 üniversitemiz ve bu üniversitelerimizde de 6 milyon 835 bin öğrencimiz eğitim görmektedir. Ailesinin maddi durumu ne olursa olsun eğitim alabilmek isteyen her gencimiz artık yükseköğretime daha kolay ulaşabilmektedir.

Sayın milletvekilleri, sizlerin de hatırladığı gibi, bir dönem üniversitelerimiz kılık kıyafet yasakları, ikna odaları ve adaletsiz katsayı uygulamalarıyla anılıyordu; gençlerin hayallerinin önüne duvarlar örülüyor, eğitim hakları kısıtlanıyordu. Biz bu çarpık düzeni köklü bir şekilde değiştirdik, katsayı adaletsizliğini ve 28 Şubatın kötü mirası olan yasakları tamamen ortadan kaldırdık.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, 28 Şubat aranıyor, 28 Şubat. Bir saray vesayetinden nefes alamıyor ülke. İSHAK ŞAN (Adıyaman) - Dinle, dinle.

EROL KELEŞ (Devamla) - Bu ülkede gençleri sınıflara ayrılan, kimliklerinden ve hayallerinden dolayı dışlayan, inanç özgürlüğünü suç sayan anlayışı "Millet ne derse o olur." diyerek yerle bir eden ve vesayete meydan okuyan lider ki o lider Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'dır. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Değerli milletvekilleri, 18-22 yaş aralığında net okullaşma oranını yüzde 13'ten yüzde 50 bandına çıkardık. Bu yaş grubunda kadın ve erkek öğrenciler arasında yükseköğretime erişim farkını tamamen sıfırladık. Akademik personel sayımızı 76 binden 186 bine, yurt kapasitemizi ise 1 milyona çıkardık. Gençlerimizin üzerindeki üniversite harç yükünü kaldırdık. Öğrencilerimiz için kredi ve burs imkânlarını daha da genişlettik.

Kıymetli milletvekilleri, Türkiye bugün sadece kendi evlatlarına değil dünyanın dört bir yanından gelen gençlere eğitim veren güçlü bir ülke konumundadır. 350 bini aşkın uluslararası öğrenciyle Türkiye yükseköğretimde cazibe merkezi hâline gelmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu öğrencilerin büyük bir çoğunluğu kendi imkânlarıyla ülkemize gelerek hem ülke ekonomimize hem de akademik çeşitliliğe katkısı olmuştur.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Afrika'dan gelenler...

EROL KELEŞ (Devamla) - Yükseköğretim Kurulumuz dijital dönüşümün ihtiyaç duyduğu insan kaynağını yetiştirmeye yönelik kararlı adımlar atmaktadır. Veri analizi okurlarına yapılan 135 bini aşkın başvuru gençlerimizin bu alana olan yoğun ilgisini ortaya koymaktadır. Yapay zekâ ve veri bilimi temelli programlar 2025 YKS'de yüzde yüz doğruluk oranına ulaştı. Bu veriler, yükseköğretim planlanmasının iş gücü piyasasıyla uyumlu bir şekilde yürütüldüğünü göstermektedir. İşsiz genç sayısını azaltmak ve reel sektörün nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak amacıyla organize sanayi bölgesinde meslek yüksekokulları modelini geliştirdik. Teori ile pratiği birleştiren bu model sayesinde mezun olan öğrencilerimizi işe yerleştirme oranı yüzde 80'ler seviyesine ulaşmıştır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Genç işsizlikte Avrupa 1'incisiyiz!

EROL KELEŞ (Devamla) - Sayın milletvekilleri, bizlere düşen, gençliğimizin teminatı olan gençlerimizi en iyi şekilde hayata hazırlamak ve Türkiye Yüzyılı hedefleri doğrultusunda azimle çalışmaya devam etmektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu duygu ve düşüncelerle 2026 yılı bütçemizin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Sayın Mehmet Akif Yılmaz.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Değerli Bakanlarımız ve bürokratlarımız; yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime OECD'nin PISA yani Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı'nın göremediği Gazze'de sözde medeni, özde vahşi Batı kurumlarının onayı ve desteğiyle üç yıldır yaşam hakkı, eğitim hakkı gasbedilen Gazzeli öğrencilerin eğitim verilerini paylaşarak başlamak istiyorum: Gazze soykırımında katil, terörist Netanyahu ve çetesi tüm dünyanın gözleri önünde aynı zamanda bir eğitim soykırımı gerçekleştirdiler. 662 okul binası doğrudan vuruldu, bombalandı ve yerle bir edildi. 13.500 öğrencinin parçalanmış cesetleri velileri tarafından torbalarla toplandı. 830 öğretmen, 193 akademisyen bombalarla katledildi. Bugün, bu katliamlardan kurtulan öğrenciler ve öğretmenler bu fotoğrafta gördüğünüz enkaz molozlarının sıra ve tabure yapıldığı, insanlığın utancı bu sınıflarda eğitimlerine devam etmeye çalışıyorlar. Mektebinde şehadet olan bir milletin esareti yoktur inancıyla tek başlarına kalsalar da vatan sevgisinin, direnişin, sabrın ve Allah'a tevekkülün en büyük örneğini gösteren kahraman Gazzelileri, öğretmenlerimizi, yavrularımızı Türkiye Büyük Millet Meclisinden saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu özgürlük ruhunu nesillere yaşayarak öğreten Şeyh Ahmet Yasin'i, İzzeddin El Kassam'ı ve onların yiğit evlatları Gazze şehitlerini rahmetle anıyorum. Umarım alçak katil Netanyahu ve çetesinin yaptığı soykırımların hesabını vereceği, Gazzeli çocuklarımızın özgürce okullarında eğitimlerine devam edeceği günleri de göreceğiz. Bu insanlık dramında ortaya koyduğu hassasiyet ve cesaretle dünyanın gündeminden Gazze'yi hiç düşürmeden Filistin davasına verdiği büyük destek, mücadele ve liderlik için Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a hassaten teşekkür ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Alkışlamanız az geldi(!)

MEHMET AKİF YILMAZ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, gençlerimizin eğitimdeki başarılarını ölçme, değerlendirme ve yönlendirme sadece çoktan seçmeli testlerle alınan anlık neticelerle gerçekleştirilemez.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Dışişleri Bakanınız "Amerika'yla Orta Doğu'daki görüşlerimiz uyuyor." diyor, nasıl olacak?

MEHMET AKİF YILMAZ (Devamla) - Bu, çağdaş yöntemlerden biridir, elbette ki gereklidir. ÖSYM, merkezî sınavlarla üniversiteye ve diğer kurumlara yerleştirme konusunda en üst seviyede titizlik ve güvenilirlik ilkesiyle bu süreci yürütmektedir. Nesillerimizin zihinsel, ahlaki ve bedensel gelişimlerini takip ederek gençlerimizi topluma değer katacak nesiller olarak yetiştirmek sorumluluğunu taşıyoruz. Allah'ın, yarattığı her insana ayrı ayrı özellikler ve çeşitli kabiliyetler verdiğini biliyoruz. Bakanlığımızın temel yaklaşımı, her bir öğrencimizin, keşfedilmeyi bekleyen bir yetenek ve özellikleriyle toplumumuzun en değerli hazinesi olduğudur; onlar bizim en mukaddes emanetlerimizdir. Bu emanetin toplumun inşa ve ihyasında en doğru şekilde yer alması için geliştirilen maarif modelimiz, öğrencilerimizi zihinsel, duygusal, bedensel, sosyal ve manevi gelişim yönleriyle okul öncesinden başlayarak bütüncül bir ölçme, değerlendirme, seçme ve yönlendirme sisteminin geliştirilmesi ve bu sürecin aile, öğretmen ve okul iş birliğinde yapılmasına önem vermektedir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Devrinizde ateizm ve deizm 5 kat arttı, biraz daha devam ederse camiye gidecek adam kalmayacak!

MEHMET AKİF YILMAZ (Devamla) - Değerli milletvekillerimiz, erdem, değer, eylem çerçevesiyle her an Allah'ın huzurunda yaşamının sorumluluğunu hisseden bir nesil yetişmesi için yoğun çaba sarf eden cefakâr öğretmenlerimize, tüm eğitim çalışanlarımıza, Millî Eğitim Bakanımız Yusuf Tekin ve ekibine teşekkürlerimi iletiyor, 2026 yılı bütçemizin hayırlı ve bereketli olmasını diliyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Kayseri Milletvekili Sayın Murat Cahid Cıngı.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MURAT CAHİD CINGI (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2026 yılı Yükseköğretim Kalite Kurulu bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve kıymetli misafirlerimizi saygıyla selamlıyorum:

Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) 2015'ten beri idari ve mali özerkliğe sahip bir kuruluş olarak üniversitelerin eğitim, araştırma ve yönetim süreçlerini global bilimsel kriterlere göre değerlendirmekte ve uluslararası kredi sistemine entegre etmektedir. Kurum ve program akreditasyonlarıyla eğitimin ulusal ve uluslararası standartlara uygunluğunu belgeleyerek üniversitelerimizin diplomalarına uluslararası geçerlilik kazandırmaktadır. Üniversitelerimize sürekli iyileştirme kültürü yerleştiren YÖKAK, Türk yükseköğretimini Bologna Süreci olarak bilinen Avrupa Yükseköğretim Alanıyla da global manada entegre etmektedir.

Bugün itibarıyla Almanya'dan İsveç'e, Amerika'dan Japonya'ya kadar tüm dünyadan 350 bin öğrenci bedelini ödeyerek üniversitelerimizde okuyorsa, Türkiye'nin gönüllü turizm, kültür, siyaset ve ticaret elçileri olarak ülkemize katkı sağlamaya devam ediyorsa bu başarının ardındaki gizli kahramanlarından biri de YÖKAK'tır.

Kayseri'nin en köklü, Turkovac aşısının mucidi ve son dönemde dünyada ilk kez Kırım Kongo kanamalı ateşi hastalığı aşısını deneme safhasına getiren Erciyes Üniversitesi de 2021'de YÖKAK'tan tam akreditasyon almış, ülkemizin araştırma üniversiteleri arasında en önlere gelmektedir. UI GreenMetric 2025'te ve ülkemizdeki kampüs büyüklüğünde Türkiye 1'inciliği ve dünyanın en genç üniversiteleri arasında 25'incilik elde ederek sürdürülebilirlikte Erciyes Üniversitesi de öne çıkmıştır. Times Disiplinler Arası Bilim Sıralaması'nda dünya 132'nciliği ve ülkemizdeki devlet üniversiteleri arasında 5'incilik derecesi bilimsel gücünü teyit ederken etki sıralaması başarısı ve YÖK tarafından verilen Spor Dostu Kampüs Türkiye 1'inciliği de öğrenci odaklı yapısını göstermektedir.

Yükseköğretim Kalite Kurulu, ülkemizdeki çok sayıda üniversitenin kalitesini artırdığı gibi memleketim Kayseri'deki 4 üniversitemizdeki süreçleri de oldukça pozitif manada etkilemiştir.

Kayseri'nin tek vakıf üniversitesi olan Nuh Naci Yazgan Üniversitesi de kurulduğu 2011'den bu yana 7 fakültesi, akredite programları ve genç akademik kadrosuyla güçlü bir konuma ulaşmış, kesintisiz burs imkânlarıyla öğrencilerini desteklemiştir. Kampüsündeki modern yurtlarında bin öğrenciye güvenli ve kaliteli bir yaşam sunan üniversite, YÖKAK tarafından öğrenci dostu olarak tescillenmiş olup özellikle diş hekimliği, fizyoterapi, görüntüleme sistemleri gibi sağlık programlarıyla ön plana çıkmıştır. Türkiye'de yüzde 100 İngilizce eğitimin en iyi örneklerinden birini temsil eden ve yüksek kalitesiyle ön plana çıkan Abdullah Gül Üniversitesi (AGÜ) de YÖKAK'tan uluslararası kalite belgesi almış değerli bir eğitim yuvasıdır. Üniversite, Times 2026 Dünya Üniversiteler Sıralaması'na ilk kez girmesine rağmen Türkiye'de 9'uncu sıraya yükselerek uluslararası arenada güçlü bir çıkış yapmıştır. Times 2025 Toplumsal Etki Sıralaması'nda dünya 37'ncisi ve Türkiye 1'inci olan AGÜ, sürdürülebilirlik ve toplumsal katkıda da ön plana çıkmıştır. WURI 2025 Dünya Yenilikçi Üniversiteler Sıralaması'nda dünya 13'üncüsü olmuş ve Türkiye'yi listede temsil eden tek üniversite olarak inovasyon gücünü ispatlayan üniversite, ÜniAr 2025 Öğrenci Memnuniyet Sıralaması'nda da devlet üniversiteleri arasında 2'nci sırada yer alarak akademik kalite ve öğrenci başarı mutluluğunu teyit etmiştir.

Kayseri'nin en yoğun mesleki eğitim veren birkaç üniversitesinden biri olan Kayseri Üniversitesi de 2018'de kurulmasına rağmen kurumsallaşma başarısı, teknik kapasitesi, uygulamalı eğitim yaklaşımı ve kalite güvencesiyle YÖKAK Kurumsal Akreditasyon Programı'nı başarıyla tamamlamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üniversitelerimize bu denli önemli katkılar sağlayan YÖKAK'ın 2026 bütçesiyle de yine üniversitelerimize katkı sağlayarak güzel işlere, başarılı işlere imza atacağını ümit ediyor, buradan hazırunu ve üniversite öğrencisi bütün kardeşlerimi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sinop Milletvekili Sayın Nazım Maviş.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üniversitelerimizle ilgili önemli gördüğüm birkaç hususu dikkatlerinize arz etmek istiyorum.

Üniversitelerimizin araştırma ve ihtisas üniversiteleri olarak misyonlarının farklılaştırılması niteliği güçlendirici bir uygulamadır. Ülkemizde 350 bin uluslararası öğrenci var, bu rakamların artırılması temel hedeflerimizden olmalıdır. 100 stratejik alanda 2000...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Afrikalı!

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Faşistlik yapmayın! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Faşist sensin! Niye söylemiyorsun kimliklerini?

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - 100 stratejik alanda 2000 doktora programını kıymetli buluyorum. YÖK, kontenjanları azaltma politikasından vazgeçmemelidir. Af bekleyen öğrencilerimizin taleplerini önemsiyorum, bu konuda YÖK'ün pozitif duruşunu destekliyorum.

Değerli milletvekilleri, üniversitelerimiz ülkemizin kalkınma hedeflerinin önemli kaynağı hâline gelmiştir. Bugün savunma sanayisinde...

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Sinop Milletvekili Nazım Maviş'in 226 sıra sayılı 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 227 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın Milletvekili, bir saniye lütfen.

Sıklıkla bütün Meclis Başkan Vekilleri olarak temiz dil kullanmaya hep davet ettik. (AK PARTİ sıralarından "Aa!" sesleri)
RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) - Şimdi mi aklınıza geldi?

BAŞKAN - Az önce kullandığınız kelime kabul edilebilir değil, bir gruba yönelik sarf ettiğiniz kelime doğru bir kelime değil.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - "Faşist" siyasi bir kavram olduğu için...

BAŞKAN - Olabilir ama bir gruba dönerek o kelimeyi sarf etmeniz doğru değil.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - ...bir hakaret olduğunu düşünmüyorum.

BAŞKAN - Doğru değil, bir grubu itham ederek... Hangi grup olursa olsun doğru değil.

Lütfen...

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Ben kullandığım kelimenin bir hakaret içerdiğini düşünmüyorum, bir siyasi tutumu tavsif ettiğini düşünüyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Oysaki tutum ancak sizi tavsif edebilir ancak sizi, aynaya bakarsan görürsün.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Ne biçim adamsın ya! Ne terbiyesiz bir adamsın!

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:226) (Devam)

2.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2024 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 218 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2024 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2024 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1191) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 227) (Devam)

A) AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI (Devam)

1)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI (Devam)

1) Millî Eğitim Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Eğitim Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) YÜKSEKÖĞRETİM KURULU (Devam)

1) Yükseköğretim Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yükseköğretim Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU (Devam)

1) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) ÜNİVERSİTELER (Devam)

BAŞKAN - Buyurun.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, üniversitelerimiz ülkemizin kalkınma hedeflerinin önemli kaynağı hâline gelmiştir. Bugün savunma sanayisinde gururla izlediğimiz başarılar üniversitelerimizden mezun olmuş mühendislerimizin eliyle gerçekleşiyor. Artık kendi uçağını, kendi radarını, kendi füzesini üreten bir Türkiye var. ROKETSAN yerli roketlerimizi Sinop'ta test ediyor, her Sinoplu gibi ben de bununla gurur duyuyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Ama yemek veremiyor, su içiremiyor, sabun koyamıyor; sen neden bahsediyorsun?

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Her ne kadar CHP Genel Başkanı bu testlerin balıkları ürküttüğünü söylese de Sinop'tan yükselen roket sesleri sadece Türkiye'nin güçlenmesinden rahatsız olanları huzursuz eder. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Savunma sanayimizin gücünü gösteren roket sesleri Sinoplular için rahatsızlık değil millî bir gurur kaynağıdır. Eğer Sayın Genel Başkan Sinop'a geldiğinde zahmet edip de test atışlarını da ziyaret etseydi ülkesiyle ve ülkesinin geldiği seviyeyle gurur duyardı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen zahmet et de balıkçılarına bir sor, balıkçılarına, zahmet et de bir balıkçıların ziyaret et; onlar sana "kes" demiyorlar, "düzenle" diyorlar.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Eğer zahmet edip TEKNOFEST'lere gitmiş olsaydınız bu ülkenin öğrencilerinin birbirleriyle nasıl yarıştıklarını, ülkelerinin geleceği için umutla nasıl çalıştıklarını görürdünüz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Savunma bütçesinde konuşaydın!

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, üniversitelerimiz demokratik ve özgür düşüncenin merkezi olması gerekirken ne yazık ki yıllarca darbelerle meşruiyet sağlamakla ve yasakçılıkla meşgul olmuştur. Hemen hemen her darbeden sonra üniversite yönetimleri ve birçok rektör, darbeleri destekleyen açıklamalar yaptı.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, ülkede üniversiteler rektörünü seçemiyor, ne anlatıyorsun sen ya! Rektör seçemiyor, rektör!

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - 28 Şubatta irtica brifinglerine koşarak giden, topuk selamıyla hizaya giren darbe şakşakçısı rektörleri unutmamak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2008'de Milliyetçi Hareket Partisi ve AK PARTİ milletvekillerinin oylarıyla başörtüsünü serbest bırakan düzenlemeye karşı Ankara, İstanbul ve ODTÜ üniversitelerinin yayınladıkları bildirileri unutmamak.

Değerli milletvekilleri, üniversitelerimizde demokratik dönüşümü biz gerçekleştirdik, katsayı zulmünü biz kaldırdık, imam-hatip ve meslek lisesi mezunlarına eşit eğitim imkânını biz sağladık. Başörtüsü zulmüne biz son verdik. Bu ülkede âdeta bir cadı avı gibi başörtülü öğrenciler soruşturmalara, disiplin cezalarına, ihraçlara maruz kaldı; âdeta akademik bir soykırım yapıldı. Bunları nasıl unutabiliriz? Yıllarca inançları, kimlikleri, yaşam tarzları, hatta etnik kökenleri nedeniyle doçentlikleri verilmeyen, yükselmeleri engellenen bilim insanlarımız oldu.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Saray üniversitesi yaptınız, aynısını misliyle yaptınız, misliyle; hiç utanmıyorsunuz, hiç!

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Bu akademik feodal düzeni biz yıktık; düşüncüyü çoğulcılaştırdık, üniversiteleri çeşitlendirdik. Evet, sizin, üniversitelerimizin yaşadığı bu dönüşümü yadırgamanızı anlıyoruz çünkü karşı karşıya kaldığınız durum sizin hiç alışık olmadığınız durum. Siz neye alışsınız biliyor musunuz? Düzenlediğiniz cumhuriyet mitinglerine cübbelerini giyip koşarak gelen ve "Ordu göreve" pankartları açan darbe şakşakçısı rektörlere alışsınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Bugünkü yargı böyle işte! Bugünkü yargı böyle; Akın Gürlek, böyle işte! Kendini kandırma!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Yaranmak için sarayın kapısında etek öpen rektörler için ne yaptınız Allah aşkına!

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Siz neye alışsınız biliyor musunuz? İmam-hatip lisesi öğrencilerine üniversite kapıları kapalı olsun diye cübbesini giyip koşarak CHP grup toplantısında konuşan dönemin ODTÜ rektörünü ve onun gibileri elleriniz patlayınca kadar ayakta alkışlamaya alışsınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Akın Gürlek böyle işte! Kendinizi kandırıyorsunuz! Geçmişte yaşıyorsun sen, bugüne gel bugüne!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Şırnak Rektörünün Barzani'nin önünde bir elini öpmediği kaldı.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Siz neye alışsınız biliyor musunuz? İkna odaları kurarak Anadolu'nun tertemiz çocuklarını eğitimleri ile inançları arasında tercih yapmaya zorlayan Nur Serter gibileri partinizden milletvekili yapmaya alışsınız.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Geçmişte yaşıyorsun; bugüne gel, bugüne!

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Siz başörtüsü ve katsayı zulmünün mimarlarından, dönemin YÖK Başkanı Kemal Gürüz gibileri genel başkanlarınıza danışman yapmaya alışsınız. Siz "Başörtüsüyle mücadele etmek için gerekirse bilime ara verilir." diyen Kemal Alemdaroğlu gibi rektörlere alışsınız. Sizin alıştığınız düzeni bozduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Üniversitelerimizi darbenin payandası olmaktan çıkarıp demokratik dönüşümün kaldırıcı hâline getirdik.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Tam tersi, tam tersi!

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Buna alışamadınız ama alışacaksınız merak etmeyin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Ve bütün bu dönüşümleri AK PARTİ Grubumuz ve Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yaptık ve milletimiz de bu yapıları destekledi.

Bütçemiz hayırlı olsun. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Hayal içinde yaşıyorsun! Gerçeklerle bağın yok!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Zavallı, zavallı!

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Yirmi yıl öncece kaldın sen, yirmi yıl öncece! Bugüne gel, gel ben anlatayım sana mağduriyetleri! Gel bir anlatayım, gel, gel bir anlatayım! Geçmişte yaşıyorsun!

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Sayın Şengül Karslı.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ben Erzurum'da doğdum, İstanbul'da büyüdüm. Sayın Cumhurbaşkanımızın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olduğu dönemde başlatılan öğrenci burslarının desteğiyle binlerce öğrenci gibi okumuş bir genç olarak bugün karşınızdayım.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Eski Türkiye'de böyleydi.

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Bugün, bu ülkenin uzun yıllar yoluna engel çıkarılmış bütün evlatları için konuşuyorum, özellikle de kız çocukları için. Bir kız çocuğunun okumasına uygun bir zemin hazırlamak o çocuğun dışında bir ailenin, bir toplumun da kaderini değiştirmektedir. Bir kız çocuğu okursa bir kadın cesaretlenir, bir bilim insanı yetişir ve koca bir ülke güçlenir. İşte, AK PARTİ yirmi üç yıllık hikâyesinde kendinden önce yanlış olan ne varsa ortadan kaldırmış ve attığı her adımda kendisine oy vermiş olsun ya da olmasın her vatandaşımızın hizmet ve hürmet gördüğü bir siyasi anlayışı benimsemiştir. Bu doğrultuda en büyük çabamız gençlerimizin hayallerine sınır çizen, eskinin o çaresizlik psikolojisini yıkıp yerine "Ben de başarabilirim." inancını inşa etmektir. Bizim gayemiz Anadolu'nun en ücra köyündeki cevher ile İstanbul'daki imkânı aynı sırada buluşturmak olmuştur. Bu sebeple 81 ilin

tamamına götürdüğümüz üniversiteler, bu hakkın sadece bir bölgeye değil her şehre, her haneye adil ve eşit olarak yayıldığı bir kalkınma hamlesidir. Biz üniversiteyi Rize'ye, Hakkâri'ye, Burdur'a ve daha nicelerine götürdük. "Tabela üniversitesi, oradan bilim mi çıkar? İsrâf." dediler ama "Tabela." dedikleri o üniversitelerin katkılarıyla Türkiye bugün en fazla bilimsel makale yayınlayan ülkeler sıralamasında 14'üncü sırada. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) O üniversitelerin iş birlikleriyle teknokentlerde, teknoparklarda çok nitelikli işlere, katma değerli projelere imza atılıyor. Hani "Klorifer peteği." diye küçümsedikleri millî muharip uçaklarımız var ya, onları yapanlar da o dudak büktükleri şehirlerde, o üniversitelerde okudu. Sizin rahatsızlığınız her çocuğun eşit şartta doktor, mühendis, hâkim olma fırsatına kavuşmuş olması ise evet, biz sizi rahatsız etmeye devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ancak bugünkü söylemleriniz ile geçmişiniz arasındaki tezatlığı da hayretle izledik. Allah aşkına, siz değil miydiniz kapılarını ikna odaları kurduğunuz bu milletin kız çocuklarının hayallerini çalanlar? Siz değil miydiniz katsayı zulmüyle meslek liseli gençlerin hayatlarını ellerinden alanlar? Eğitimde gücü özellikle kadınlara yeten bu ceberut anlayışın aksine, biz kadını çalışma hayatının, sivil toplumun, siyasetin ama en çok da ailenin baş tacı yaptık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kız çocuklarının okullaşma oranını cumhuriyet tarihinin en yüksek seviyesine çıkardık. Biz, ailelerin omuzlarındaki eğitim yükünü hafifletmek için burs imkânlarını genişletip harçları kaldırdık, kitapları ücretsiz dağıttık; siz "siyasi rant projesi" dediniz. İşte, sizin samimiyetiniz İstanbul'da seçim meydanlarında "Gençlerin ulaşımı yüzde 40 indirimli olacak." deyip seçim sonrası öğrencinin biletine zam üstüne zam yapmanız kadardır. Sizin icraatınız, İstanbul Belediyesi iştiraki İstanbul kitapçısının raflarına LGBT propagandası yapan yayınları koymanız kadardır. Yahu, sizin bu milletin inancıyla, değerleriyle alıp veremediğiniz nedir? Bu toprakların değerlerine neden bu kadar yabancısınız? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Özgürlüğü aileden ve değerlerden kopuk sanan zihniyetlerin aksine, biz istiyoruz ki bu ülkenin çocukları yapay zekâyı yönetirken vicdanı da unutmasın, dünyayla yarışırken köklerine de yabancılaşmasın, başkalarının hikâyesinde figüran olmak yerine kendi medeniyet öz güveniyle tarihin başrolü olsun. Bazıları köklerini inkâr edip modernitenin labirentlerinde kaybolabilir, bazıları mandacı zihniyetin gölgesinde serinlemeye çalışabilir ama milletin evlatlarını sömürge düzeninin çarklarına kurban etmeyecek irade burada. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bazıları gidip Trump'a esir olabilir!

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - "Dindar." dediniz, dinsiz oldu çocuklar!

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Yabancı devletlere ülkesini şikâyet etmek bir tarafa, küresel dayatmalar karşısında elif gibi dimdik duran Sayın Cumhurbaşkanımızın iradesi burada diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hepsinin cevabını birazdan vereceğiz. Birazdan cevabını vereceğiz hepsinin, az bekle.

BAŞKAN - Şahısları adına, lehinde İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TUĞBA IŞIK ERCAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın bütçesi insanı merkeze alan sosyal devlet perspektifimizin en güçlü göstergelerinden biridir. Bu bütçe sadece rakamlardan ibaret değil kadınlarımızın, çocuklarımızın, ailelerimizin huzuru için ortaya konan iradenin somut ifadesidir. Bu bütçe, kaynakların yüzde 53'ünün kadınlar için ayrıldığı bir bütçedir. AK PARTİ iktidarları yirmi yılı aşkın süredir kadını siyasi, sosyal ve ekonomik hayatta özne hâline dönüştüren bir politika iradesinin adı olmuştur.

Değerli milletvekilleri, kadına yönelik şiddet, yalnızca ülkemizin değil tüm dünyanın en hassas ve en acil çözüm bekleyen sorunlarından biridir. Hükümetlerimiz yirmi üç yılda bu alanda sistematik bir mücadele ortaya koymuş, uluslararası standartları aşan güçlü bir altyapı oluşturmuştur. 2007 yılından bu yana uygulanan ulusal eylem planları, bu mücadelenin koordinasyonunu sağlarken en son hazırlanan 5'inci Ulusal Eylem Planı, Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle yürürlüğe girerek bu irade en üst düzeyde sahiplenilmiştir. ŞÖNİM'ler, kadın konukevleri gibi hizmetlerle binlerce kadının psikolojik, hukuki ve sosyal destek alarak yeniden hayata tutunması sağlanmıştır. Dünya Sağlık Örgütüne göre küresel şiddet oranı yüzde 27, Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı son verilerine göre Avrupa'da oran yüzde 13,5 iken Türkiye'de ise bu oran yüzde 12,8'dir. Bu sonuç, ülkemizin attığı adımların etkisini ve doğru yönde ilerlediğimizi göstermektedir. Sayın Cumhurbaşkanımızın da vurguladığı gibi, bu meselede "sıfır tolerans" ilkesinden asla taviz vermedik, vermeyeceğiz.

Değerli milletvekilleri, yirmi üç yıldır kadınların güçlendirilmesiyle birlikte aile kurumunun korunmasını da temel bir sorumluluk görerek sadece bu yılı değil gelecek on yılı Aile Yılı ilan ettik. Bu kapsamda, AK PARTİ Kadın Kolları olarak Erzurum'da düzenlediğimiz aile çalıştayında boşanmaların azaltılması, aile içi iletişimin güçlendirilmesi ve dijitalleşen dünyada ailelerin psikolojik destek hizmetlerine daha hızlı ve etkin erişmesi konularını ele aldık çünkü biz biliyoruz ki güçlü aileler güçlü Türkiye'nin teminatıdır.

Ayrıca, 2002'den beri kadınlarla ilgili yapmış olduğumuz katkı ve yenilikler elbette bu kürsüden birkaç dakika içinde anlatılamayacak kadar büyük ve kapsamlıdır ancak vereceğim birkaç rakam bile bu yolculuğun büyüklüğünü ortaya koymaktadır. Kadının istihdam oranı yüzde 23'ten yüzde 35'e çıkmış, kadın girişimcilere sağlanan finansal destek 100 kat artmış, kadın kooperatiflerinin sayısı birkaç taneden 1.200'ün üzerine çıkmış, kadın akademisyenler 26 binden 86 bine, üniversiteye giden kadınların oranı yüzde 13'ten yüzde 51'e yükselmiştir. Biz de kadınların sosyal ve ekonomik hayatta güçlenmesi noktasında AK PARTİ Kadın Kolları olarak sorumluluk üstlenerek öncelikle deprem bölgesindeki kadınlarımız için "İş'te Kadın Kardeşim Projesi"ni başlattık. Bu projede ülkemizin farklı şehirlerindeki iş kadınları ile deprem bölgesindeki kadınları mentörlük sistemiyle buluşturduk; üretimde, iş kurmada, satış ve pazarlamada birbirlerini destekledikleri kalıcı bir ekosistem oluşturduk. Siyasete gelince, AK PARTİ döneminde Mecliste kadın milletvekilleri oranımız yüzde 4'ten yüzde 20'lere çıkmış; yerel yönetimlerde kadın belediye başkanı, meclis üyesi, muhtar oranları her dönemde katlanarak artmıştır. Gerçekleştirdiğimiz Uluslararası Yerel Yönetimlerde Kadın Zirvesi ise ülkemizin bu alandaki liderliğini bir kez daha ortaya koymuştur. Farklı ülkelerden kadın yerel yöneticilerin katılımıyla şehirler arası güçlü bir dayanışma zemini kurulmuş, ortak projeler ve uluslararası iş birlikleri için önemli bir vizyon oluşmuştur.

Değerli milletvekilleri, tüm bu çalışmalar yirmi üç yıldırilmek ilmek dokuduğumuz bir emeğin, bir kararlılığın ve bir vizyonun sonucudur. Kadınların güçlenmesi, aile yapısının korunması, şiddetle mücadelenin kurumsallaşması, sosyal devlet anlayışının güçlenmesi ve eğitimde dünyanın en ileri devletleriyle yarışabilir konuma gelmemiz Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde atılan cesur adımlar, doğru politikalar ve toplumsal iradeyle gerçekleşmiştir. Bugün geldiğimiz seviyeye dünyanın pek çok ülkesi hayranlıkla

bakmaktadır ancak bizler asla "Yeter." demiyoruz. Türkiye Yüzyılı'nda hızla değişen ve gelişen ülkemiz için hem bakanlıklarımız hem de AK PARTİ Kadın Kolları olarak durmadan, yorulmadan çalışmaya devam edeceğiz.

Üstün gayretlerle hazırlanan 2026 yılı bütçesinin ülkemize, milletimize ve kadınlarımıza hayırlı olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.03

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.34

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

-----0-----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 32'nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2004 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Ancak birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.35

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 18.41

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

-----0-----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 32'nci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi yürütme adına ilk söz Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Mahinur Özdemir Göktaş'a aittir.

Süreniz otuz dakika.

Buyurun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2026 yılı bütçesini ve 2024 yılı kesin hesabını takdim etmek üzere huzurlarınızdayız. Kıymetli milletvekillerimize paylaştıkları görüş ve önerileri için teşekkür ediyorum. Bakanlık olarak 86 milyon vatandaşımızın her bir ferdine ulaşan güçlü bir hizmet ağıyla faaliyetlerimize devam ediyoruz. Kimseyi geride bırakmayan bir anlayışla toplumun tüm kesimlerini kucaklıyor, Türkiye Yüzyılı hedeflerimiz doğrultusunda çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz.

Değerli milletvekilleri, aile, kültürümüzün ve kimliğimizin kaynağı, birlik ve beraberliğimizin en güçlü dayanağıdır. Anayasa'mızın 41'inci maddesi bizlere ailenin huzur ve refahının korunması görevini açıkça vermektedir. Bu sorumluluk güçlü bir gelecek, istikrarlı bir toplum ve sürdürülebilir kalkınma için olmazsa olmazdır. Aileye odağına alması bağlamında bir ilk olan Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Eylem Planı'mız kapsamında çalışmalarımıza 2025 yılında hız kazandırdık, kurumsal yapımızı daha da güçlendirdik. Değişen dünyanın dinamiklerini doğru okumak, aileyi etkileyen gelişmeleri bilimsel temelde analiz etmek için Aile Enstitümüzü kurduk. Cumhurbaşkanı Yardımcımızın Başkanlığında oluşturduğumuz Nüfus Politikaları Kuruluyla geleceğimizi şekillendirecek politikaları bütüncül bir yaklaşımla hayata geçiriyoruz. Eğitimden sağlığa, çalışma hayatından dijital güvenliğe, şehirleşmeden iletişime, kültür ve sanattan medyaya kadar her alanda aile dostu bir ekosistem oluşturmak için adımlar atıyoruz. İşte, bu anlayışla, Sayın Cumhurbaşkanımızın takdirleriyle 2025 yılını "Aile Yılı" olarak ilan ettik. Kamu kurumlarımız, yerel yönetimler, iş dünyası, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler bu ortak vizyon etrafında kenetlendi. Hep birlikte, her haneye dokunan somut ve sürdürülebilir projelerle topeykün bir seferberlik yürüttük. 81 il ziyaretimde 2025 Aile Yılı'nın toplumun tüm kesimlerinde büyük bir teveccühle karşılık bulduğuna bizzat şahit oldum. Yıl boyunca 16 binden fazla etkinlik ve faaliyet gerçekleştirdik, güçlü ve etkin politikaları kararlılıkla hayata geçirdik. Bir zamanlar hayal olan ancak şimdi Filyos'ta, Gabar'da çıkardığımız yer altı zenginliklerimizle aile kurmak isteyen gençlerimizin yanındayız. İşte, bu vizyon Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu bir vizyondur, bu hayali gerçeğe dönüştük. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Aile Yılı'nda Aile ve Gençlik Fonu'nu 81 ilimizde yaygınlaştırdık. Bugüne kadar 133.466 gencimiz bu Fon'dan yararlanmaya hak kazandı, 8 milyar 59 milyon lira ödeme gerçekleştirdik. Ayrıca, farklı sektörlerde yaptığımız 2.007 indirim anlaşmasıyla çiftlerimizin evlilik hazırlıklarını kolaylaştırdık. Faizsiz sunduğumuz kredi miktarını yükselterek 25 yaşına kadar olan gençlerimiz için 250 bin lira, 26 ile 29 yaş arasındaki gençlerimiz için 200 bin lira olarak belirledik. Kırk sekiz ay içinde çocuk sahibi olan gençlerimize ise her çocuk için on iki ay erteleme imkânı sunduk.

Yine, Aile Yılı'nda doğum yardımlarında da önemli bir reformu hayata geçirdik. 2025 yılı itibarıyla doğan her çocuk için hiçbir kriter aramaksızın teşvikler getirdik. İlk çocuk için sağladığımız tek seferlik doğum desteğini 5 bin liraya çıkardık, ikinci çocuk için 1.500 lira, üçüncü ve sonraki çocuklar için 5 bin liralık desteğimizi her ay çocuklar 5 yaşını doldurana kadar annelerin hesaplarına yatırıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu kapsamda, Aile Yılı'nda 721 bin çocuk için toplam 8,7 milyar lira ödeme gerçekleştirmiş oluyoruz. Diğer yandan, hem kadın hem erkek memurların çocukları ilkökul çağına gelene kadar yarım zamanlı çalışma hakkından faydalanmalarını sağladık. Ayrıca, doğum izni ve babalık izni sürelerinin uzatılması çalışmalarında öncülük ettik. Bu kapsamda, hem kamu hem de özel sektör çalışanları için doğum izninin on altı haftadan yirmi dört haftaya, babalık izninin ise on

güne çıkarılmasını sağlayacak kanun teklifinin yakın zamanda Meclisimizin onayına sunulmasını bekliyoruz. Bunun yanı sıra, kamu kurum ve kuruluşlarında kreş ve çocuk bakımevlerinin yaygınlaştırılması için çalışmalarımızı da hızlandırdık.

Değerli milletvekilleri, artık bütün dünya aileyi güçlendirmeden hiçbir kalkınma modelinin, hiçbir sosyal politikanın kalıcı olamayacağını farkında. İşte bu yüzden, tam zamanında ilan ettiğimiz Aile Yılı ülkemizin geleceğine dair güçlü bir vizyonun yansımasıdır. Biz söylemle değil sahada hayatlara dokunan somut adımlarla aileleri güçlendiriyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) İstiyoruz ki sağlıklı, bilinçli, güçlü bağlara sahip aileler en sağlam dayanağımız olsun, bu ailelerde sevgiyle yetişen evlatlarımız değerlerimizi gelecek nesillere aktarsın. Sayın Cumhurbaşkanımızın ilan ettiği 2026-2035 Aile ve Nüfus 10 Yılı'nda bu vizyonu ise kararlılıkla sürdüreceğiz çünkü bizim hedefimiz, gelecek on yılları şekillendirmek, beşerî sermayemizi güçlendirmek ve ülkemizin rekabet gücünü korumaktır.

Değerli milletvekilleri, sosyal politikalarımızın sahaya yansıyan en güçlü ayağı sosyal hizmet merkezlerimizdir. 13'ünü bu yıl açtığımız 433 sosyal hizmet merkezimiz ve 311 irtibat birimizle vatandaşlarımızın ihtiyaçları doğrultusunda sosyal destek ve rehberlik hizmetleri sunuyoruz. Mobil sosyal hizmet merkezlerimizle 235.678 vatandaşımıza hizmet verdik. 2026 yılından itibaren sağlıklı hayat merkezlerinde irtibat birimi açarak sosyal hizmet ağıımızı daha da genişleteceğiz. Bu yıl özlük haklarında iyileştirme yaptığımız ASDEP görevlilerimizle 2017'den bugüne 10,3 milyon haneye destek sunduk. Diğer yandan, bu sene koruyucu ve önleyici hizmetlerimizde pek çok yenilikçi mekanizmayı hayata geçirdik. Aile ve toplum temelli sosyal destek modeliyle sahada olan tüm paydaşlarımızla iş birliğimizi güçlendiriyoruz. Bu kapsamda, aslında daha önceden uyguladığımız sosyal risk haritalarıyla risk altındaki haneleri tespit ediyoruz. Aile Rehberi Sistemi'yle de bu hanelere özelleştirilmiş hizmetlerimizi ulaştıracağız. Mayıs ayında tanıtımını yaptığımız ve bugüne kadar 1,7 milyon kişinin indirdiği "İlk Öğretmenim Ailem" mobil uygulamasıyla ebeveynlere çocuk eğitimi ve aile içi iletişim alanlarında rehberlik sağlıyoruz. Ayrıca, çevrim içi danışmalık uygulamalarını da devreye aldık; Aile Danışmanlığı, Aile Eğitim Programı, Evlilik Öncesi Eğitim Programı'yla 8,3 milyon kişiye eğitim verdik. Yeşilayla yürüttüğümüz bağımlılıkla mücadele çalışmalarında önleyici rehberlik, eğitim ve farkındalık programlarıyla 2 milyon kişiye ulaştık. Öte yandan, ülkemizde yaşanan afet ve acil durumlarda sahaya inerek vatandaşlarımıza ilk andan itibaren psikososyal destek hizmeti sunuyoruz.

Değerli milletvekilleri, bir çocuğun hayatına dokunmayı ülkemizin geleceğine yapılan en değerli yatırım olarak görüyoruz. Bakanlık olarak çalışmalarımızı çocuğun üstün yararını gözeterek bir anlayışla sürdürüyoruz. Çocuklarımızın, hayatın her aşamasında, aileyi merkeze alan bir anlayışla yanlarında olmaya gayret ediyoruz. 180.391 çocuğumuzu ailelerinin yanında sosyal ve ekonomik destek yani SED hizmetiyle takip ediyoruz; bu çocuklarımızın kültür, sanat ve spor alanlarında kendilerini geliştirmelerini sağlıyoruz. Etkili takip mekanizmalarıyla ebeveyn kaybı yaşayan 108.454 çocuğumuza sağlıklı gelişimi için destek hizmetleri sunuyoruz. Bugüne kadar 20.732 çocuğumuzu evlat edinme hizmetinden faydalandırdık. Saygıdeğer Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayelerinde yürütülen Gönül Elçileri Projesi'yle 10.752 çocuğumuzun 9 bin koruyucu aile yanında şefkatle büyümelerini sağlıyoruz. UNICEF'in iyi uygulama örnekleri arasında gösterdiği bu proje sadece ülkemizde değil pek çok ülke tarafından örnek alınan bir model hâline geldi. Bu yıl pilot uygulamalarını başlattığımız geçici ve profesyonel koruyucu aile modellerimizle çocuklarımızın ihtiyaçlarına göre şekillenen nitelikli bakım süreçleri tasarlıyoruz. Öte yandan, ailelerinden ayrı büyümek zorunda olan 13.865 çocuğumuza ev tipi kuruluşlarımızla güvenli bir yaşam alanı sunuyoruz. 59 ihtisaslaşmış çocuk evleri sitesinde 1.371 çocuğa özel hizmet veriyoruz. Diğer yandan, 3.109 evladımızın lisanslı olarak sporun disiplin ve özgüven kazandıran yönünü keşfetmelerini sağlıyoruz. 2.868 çocuğumuzun ise kültür ve sanatın dönüştürücü gücüyle donanımlı bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlıyoruz. Ayrıca, bugüne kadar, devlet korumasında yetişen 65.534 gencimizi kamuya yerleştirdik.

Değerli milletvekilleri, bugün 2.408 kreş, gündüz bakımevi ve çocuk kulübünde 87.692 çocuğa hizmet sunuyoruz. Bu yıl mahalle tipi kreş modelini yaygınlaştırma çalışmalarımızı sürdürdük. 569 aile destek merkezimizde hizmete aldığımız çocuk oyun odaları ve kreşlerle çocuklar için güvenli alanlar oluşturduk. Bu vesileyle bir müjdemizi paylaşmak istiyorum: 81 ilimizde açacağımız yeni sosyal kreşlerle çocuk bakımı daha erişilebilir hâle getiriyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu sosyal kreşlerden, sosyal yardım programlarından yararlanan aileler tamamen ücretsiz olacak şekilde, tüm vatandaşlarımız uygun şekilde, uygun koşullarda faydalanabilecek. Bununla birlikte, Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızla iş birliğinde büyük konut projelerinde gündüz bakımevi açılmasını zorunlu hâle getirdik. Öte yandan, Çocuklar Güvende hizmetiyle 327.589 çocuğa ve ailelerine koruyucu, önleyici ve destekleyici hizmetler sunduk. İki gün sonra açacağımız Çocuklar Güvende "web" sitesi ve uygulamasıyla ailelerin ve çocuklarımızın karşılaştığı riskli durumları doğrudan iletmelerini sağlayıp gerekli rehberlik hizmetlerini sunacağız.

Değerli milletvekilleri, çocuklarımızın dijital alanda güvenliğini sağlamak ve bilinçli kullanım alışkanlıklarının kazandırmak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. DUY ihbar platformuyla çocuklar için güvenli bir dijital alan oluşturuyoruz. Sosyal medya çalışma grubumuzda 7/24 takip ettiğimiz zararlı içerikleri tespit ediyor ve gerekli müdahaleleri anında yapıyoruz. 81 ilimizde 47 bin üyeye ulaşan çocuk hakları komitelerimizle her çocuğun haklarına tam erişebildiği bir Türkiye inşa etmek için çalışıyoruz. Geçen ay dijital dünyada çocuk hakları temasıyla 26'ncı Çocuk Forumu'nu gerçekleştirdik. Çocuklarımız güvenli internetten sosyal medya kültürüne, aile desteğinden uluslararası işbirliklerine kadar pek çok detayın yer aldığı 17 maddelik bir bildiri hazırladı. Öte yandan, ilk imzacısı olduğumuz Dijital Dünyada Çocuk Hakları Sözleşmesi'yle ulusal ve uluslararası platformlarda çocukların güvenliğini önceleyen çalışmalar yürütüyoruz. Ayrıca, dijital dünyada çocukların güçlendirilmesine yönelik eylem planımızı önümüzdeki günlerde kamuoyuyla paylaşacağız. Şunu özellikle vurgulamak isterim ki bugün birçok ülke çocukları dijital ortamda karşılaşılabilecekleri risklerden korumak için ciddi tedbirler alıyor. Bu alanda ülkemize özgü bir model geliştirmek için geçen yıl altyapı çalışmalarımızı başlatmıştık. Geçtiğimiz hafta Dijital Mecralar Komisyonunda bu çalışmalarımızı paylaştık. Buradan bir kez daha altını çizmek isterim. Dijital medya ve oyun platformlarına dair düzenleyici ve denetleyici bir yasal düzenlemenin yapılması elzemdir. Bu kritik konuda tüm milletvekillerimizin güçlü desteğini bekliyoruz. Böylece, çocuklarımızı dijital dünyanın gölgesine değil güvenli bir geleceğe taşıyacak iradeyi hep birlikte ortaya koyabiliriz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, engelli bireylerin hayata aktif katıldığı bir toplum inşa etmek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Birinci Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı'mız kapsamında erişilebilirlik, eğitim, spor başta olmak üzere pek çok alanda somut ilerlemeler kaydettik. 2026-2028 dönemini kapsayan 2'nci Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı'mızı uygulamaya başlayacağız. Diğer yandan, 437 kamu ve özel bakım merkezinde 38.625 engelli bireye yatılı bakım hizmeti sunuyoruz. Bu merkezlerde, yapay zekâ destekli kamera

izleme sistemini hayata geçirerek denetimlerimizi güçlendiriyoruz. 143 gündüzlü bakım ve rehabilitasyon merkezimizde engelli vatandaşlarımızın sosyal ve mesleki gelişmelerini destekliyoruz. Ayrıca, 145 umut evimizle sosyal hayat içerisinde güvenli yaşamlarını sağlıyoruz. Bu hizmetlerimizi engelli vatandaşlarımıza tamamen ücretsiz sunduğumuzu özellikle ifade etmek isterim. Bu yıl 4 yeni engelsiz yaşam ve 4 gündüzlü hizmet merkezini açtık, önümüzdeki yıl ise 3 engelsiz yaşam ve 2 gündüzlü hizmet merkezini daha açacağız. Geçtiğimiz yıl pilot uygulamasını İstanbul Kuruş'ta başlattığımız geçici bakım uygulamasını ülke genelinde yaygınlaştırıyoruz. Diğer yandan, Bireysel Sosyal Hizmet Danışmanlığı Modeli'yle hem otizmlili bireylere hem de ailelerine destek olmayı sürdürüyoruz. Bu süreçte, 18 ilimizde 3.789 aileye bireysel danışmanlık hizmeti sağladık. Bu sene, 0-8 yaş aralığındaki çocuklarımız için çok önemli bir hizmet modelini başlattık. Aile Temelli Ulusal Erken Müdahale Sistemi'yle ihtiyaç duyan her çocuğa erken dönemde bakım, sağlık ve eğitim hizmetlerini sunup ayrıca aileleri güçlendiriyoruz. Bu doğrultuda, Ankara, Bursa, Mersin ve Kahramanmaraş'ta kurduğumuz erken çocukluk gelişim merkezlerini Türkiye'nin dört bir yanında yaygınlaştıracamız. Bunun yanı sıra, evde bakım desteklerimizle, engelli bireylerin kendi sosyal çevrelerinde aileleriyle birlikte daha güvenli ve huzurlu bir yaşam sürmesini sağlıyoruz. 520 bin ailemize evde bakım yardımıyla aylık 11.702 lira ödeme yapıyoruz. Ayrıca, bu destekten yararlanan 104.573 vatandaşımızı engelli aylığı, 45.750 vatandaşımızı ise ayrıca engelli yakını aylığıyla destekliyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, engelli bireylerin niteliklerine uygun kadrolarda görev almalarını sağlayan kamu ve özel sektörde istihdam imkânları oluşturuyoruz. Bu kapsamda, 2002'den bugüne kadar 82.626 engellinin atamasıyla kamuda engelli istihdamında 15 kat artış sağladık. Korumalı iş yerlerinde her engelli için aylık 6.454 lira ücret teşviki veriyoruz. Ücretsiz seyahat uygulaması kapsamında 15 binden fazla araca gelir desteği sağlıyoruz. AİLEM Engelsiz İletişim Merkezimizde haftanın ilk günü ücretsiz hizmet sunarak işitme engelli vatandaşlarımız için 232 binden fazla aramaya destek verdik. Ayrıca, bu yıl iki önemli Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle erişilebilirlik çalışmalarımızı hızlandırdık. Bu genelgelerle engelli vatandaşlarımızın bilgiye, hizmete ve kamusal süreçlere güvenli erişimini kurumsal bir standart hâline getirdik. Ayrıca, geçtiğimiz hafta yeni bir uygulamayı daha hayata geçirdik. Engelsiz Türkiye Mobil Uygulamasıyla engelli vatandaşlarımızın tüm kamu hizmetlerine kolayca ulaşmasını sağlıyoruz.

Değerli milletvekilleri, bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de nüfusumuz yaşıyor. Bu nedenle, yaşlılık politikaları önemli bir dönüşümden geçiyor. Biz de Bakanlık olarak yaşlılarımızın kurum bakımı yerine sosyal bağlarını koruyarak aktif bir yaşam sürmelerini önceliyoruz. Evde bakım ile evde sağlık hizmetlerini entegre ediyoruz, gündüzlü bakım merkezlerini yaygınlaştırıyoruz. Nesiller arası iletişimi güçlendiren programlar ve yaşlı bireylerin dijital hizmetlere erişimini kolaylaştıran rehberlik sistemleri kuruyoruz. Yaşlı Destek Programı ile 159.499 vatandaşımızın ihtiyaçlarına birebir çözümler üretiyoruz. Yıl içinde gerçekleştirdiğimiz yaşlılık saha araştırması ve 81 ilimizde düzenlediğimiz çalıştaylarda önemli bulgular elde ettik. Tüm paydaşların katılımıyla II. Yaşlılık Şûra'mızı da bu bulgular kapsamında ele alacağız. Şûradan çıkacak sonuçlarla birlikte yaşlılarımızın aktif ve üretken bir yaşam sürmeleri için güçlü bir yol haritası ortaya koyacağız.

Değerli milletvekilleri, huzurevlerimiz ve yaşlı bakım merkezlerimizle yaşlılarımızın günlük ihtiyaçlarını karşılıyor, sosyalleşmelerine imkân sağlıyoruz. Bugün 469 kamu ve özel huzurevinde 29.700 yaşlımız yatılı bakım ve rehabilitasyon hizmetinden faydalıyor. Bakanlığımıza bağlı huzurevlerinde kalan yaşlılarımızın yüzde 30'unun bakım hizmetlerinden tamamen ücretsiz yararlandığını özellikle belirtmek isterim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2025 yılında 8 huzurevini hizmete sunduk, 2026 yılında da 8 huzurevini daha açacağız. Ayrıca, 42 gündüzlü bakım ve aktif yaşam merkezlerinde yaşlılarımıza destek oluyoruz. Darülaceze Sosyal Yaşam Şehriyle yüz otuz yıllık sosyal hizmet geleneğimizi geleceğe taşıyan bir merkez kurduk. Sayın Cumhurbaşkanımızın vizyonu ile hayata geçen ve Avrupa'nın en büyüğü olan bu yapıyla vatandaşlarımıza sağlık, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini aynı çatı altında sunuyoruz. Türkiye'nin ilk resmî alzheimer ve demans bakım merkezi de burada faaliyetlerine başladı. Ayrıca, bu yıl ilk öğrencilerini kabul eden Arnavutköy Darülaceze Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu da yaşlı ve engelli bakımı alanında nitelikli insan kaynağı yetiştirecek.

Değerli milletvekilleri, son yirmi üç yılda büyük reformlarla eğitimden istihdama, girişimciliğe karar alma süreçlerine kadar her alanda kadının güçlenmesini sağlayan adımlar attık, kadınların önündeki engelleri teker teker kaldırdık; her türlü ayrımcılıkla mücadele ettik, etmeye de devam edeceğiz. Kıyafetleri nedeniyle üniversitelerin kapılarından geri döndürülen, yüce Meclise seçilmiş olmasına rağmen kabul edilmeyen, kamu personeli olamayan kadınların olduğu bir Türkiye, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğiyle adil bir toplumsal ve siyasi hayata sahip Türkiye'ye dönüştü. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bugün, kadınlar eşit imkânlarla eğitim hayatlarını güvenle sürdürüyor. Kadın akademisyenlerimiz bilimde, kültürde, sanatta belirleyici bir güç olarak öne çıkıyor. Kadın milletvekillerimizle demokratik temsilin gerçek anlamda güçlendiği bir Türkiye'ye hep birlikte yön veriyoruz. Diplomaside kadınların aktif rol üstlenmesiyle Türkiye'nin uluslararası arenada daha güçlü bir ses kazandığını görüyoruz. İş hayatında kadınlar ekonomik dönüşümün en güçlü aktörlerinden biri hâline geliyor. Bugün artık kadınlar hayatın her alanında daha görünür, daha etkin ve daha güçlü. Milletimizin iradesi ve kadınların kararlılığıyla artık bu ülkenin kadınları eski vesayet günlerine dönmeyecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Elde ettiğimiz tüm bu kazanımları Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı'yla kalıcı hâle getiriyoruz. 8 Martta yayımlanan Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle oluşturduğumuz koordinasyon kurullarıyla politikalarımızı tarımda, sanayide, eğitimde, sağlıkta, her alanda kadının güçlenmesi için büyük bir özveriyle hayata geçirdik.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Tarım işçisi kadınlardan haberinizi var mı? Hangi koşullarda yaşıyorlar? Banyo yok, tuvalet yok, çocuklar okula gidemiyor. Bir gün gittiniz mi onlara, çadırlara?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ (Devamla) - Nitekim, 2022 bütçesinde kadın-erkek eşitliğine duyarlı 39 gösterge bulunuyorken 2026 bütçesinde bu sayıyı 60'a yükselttik. Böylece, OECD'nin eşitlik temelli bütçeleme uygulayan 23 ülkesinden biri olduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2026 yılında kadınlar için ayrılan 287 milyar 36 milyon liralık tutarın Bakanlığımız bütçesinin yüzde 53'ünü bulduğunu, oluşturduğunu özellikle ifade etmek isterim.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin büyümesinde kritik bir rol üstlenen kadın girişimciliğini daha da güçlendiriyoruz. Bu kapsamda yeşil ekonomi, temiz teknoloji, turizm, dijital dönüşüm ve STEM alanlarında kadınların varlığını güçlendirmek için çeşitli çalışmalar yürütüyoruz. Enerji sektöründe kadın istihdamını ve temsiliyetini de güçlendirmek için Kadınlar İçin Enerji Okulunu başlattık. Geçen ay 2'ncisini gerçekleştirdiğimiz Kadınlara Yönelik Yapay Zekâ ve Veri Bilimi Geliştirme Programı'yla kadınların bu alanda daha fazla temsil edilmesini sağlıyoruz.

Diğer yandan, 7 bölgede Yükselen Kadınlar; Kendi İşim, Benim İzim Programı'nı başlattık. Kadın kooperatiflerini üretimden pazarlamaya kadar her aşamada destekledik. Bu süreçte 1.319 kadın kooperatifinin kurulmasına destek olduk. Ticaret Bakanlığıyla başlattığımız sosyal kooperatifleme çalışmaları kapsamında ailelerin ihtiyaçlarına cevap veren bir bakım ağı oluşturacağız. Tüm teşviklerimizi "kadingirisimci.gov.tr" platformunda bir araya getirerek kadınların ihtiyaç duyduğu desteğe kolay biçimde ulaşmasını sağlıyoruz.

Değerli milletvekilleri, bugün küresel bir sorun olan kadına yönelik şiddetle mücadele bir insanlık ve vicdan meselesidir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - O kısma girmesen iyiymi. Her gün bir kadın öldürülüyor ya!

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ (Devamla) - Bu mesele siyasetüstü bir meseledir. Şiddetin bahanesi, mazereti yok, olamaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 6284 sayılı Kanun'la dünyada eşi benzeri az bulunan güçlü bir hukuki düzenlemeye sahibiz. TCK'deki düzenlemelerle şiddet eylemlerine yönelik caydırıcı mekanizmaları biz devreye aldık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İsrarlı takibi müstakil suç olarak düzenledik, cezaları artırdık. "Sıfır tolerans" ilkesinden asla taviz vermedik, vermeyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bravo(!) Bravo(!) Bravo(!)

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ (Devamla) - Her zaman dile getirdiğimiz gibi, tek vaka bile bizim için fazla bir vaka.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Belçika'yı mı anlatıyorsun, Türkiye'yi mi? Her gün bir kadın öldürülüyor bu ülkede.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ (Devamla) - 81 ilde meslek elemanlarımızla, avukatlarımızla her türlü şiddet, tehdit, istismar, ısrarlı takip vakaları ve iddialarını büyük bir titizlikle takip ediyoruz. Mağdurların korunması ve failerin en ağır şekilde ceza almaları için açılan davalara Bakanlık olarak biz müdahil oluyoruz.

Değerli milletvekilleri, on yıl aradan sonra gerçekleştirdiğimiz Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması'nı tamamladık.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Hangi şiddeti durdurdunuz?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ (Devamla) - Bugüne kadar yapılan en kapsamlı çalışma olan bu araştırmayla dijital şiddet ve ısrarlı takibe ilişkin ilk kez kapsamlı veriler elde ettik. Yeni eylem planımızı dijital şiddet dâhil olmak üzere kadınların bugün karşılaştığı tehditlere ve geleceğin risklerine yanıt verecek biçimde hazırladık.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - "Kadına yönelik şiddet" kavramını kabul etmiyorsunuz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ (Devamla) - Tüm paydaşlarımızın katkısıyla yenilikçi bir yaklaşımla hazırladığımız Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele V. Ulusal Eylem Planı'mızı 25 Kasım'da açıkladık. Bu kapsamda, kadınların güvenliğini sağlamaya yönelik mekanizmalarımızı ve kurumlarımız arasındaki koordinasyonu güçlendirdik.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ne güvenliği ya, yaşam hakkı yok bu ülkede, yaşam hakkı kadınların.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ (Devamla) - Merkezî ve yerel koordinasyon kurullarıyla mücadelemizi en üst düzeyde sürdürüyoruz. Bu kapsamda veri ve istatistik komitesi oluşturduk.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Hangi kadınların, hangi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ (Devamla) - Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıklarımız arasında tesis ettiğimiz veri entegrasyonu ile şiddetle mücadelede teknoloji altyapısını sağlamlaştırdık.

Değerli milletvekilleri, kadın konukevlerimizde kadınlara ve çocuklara her türlü imkânı sunmaya devam ediyoruz. Kadınlara verdiğimiz eğitimlerle onların mesleki beceriler edinmelerini ve istihdama dâhil olmalarını sağlıyoruz. 112'si Bakanlığımıza bağlı olmak üzere 150 kadın konukeviyle hizmet veriyoruz. Adıyaman, Hatay, İstanbul ve Kocaeli'de 4 yeni kadın konukevi planlıyoruz. Bununla birlikte risk ve farklı ihtiyaçlara göre 16 ilde 19 kadın konukevini ihtisaslaştırdık. Böylece kadınların çocuklarıyla birlikte güvenli ve destekleyici bir ortamda kalmalarını sağlıyoruz.

Öte yandan, sahada kadına yönelik şiddetle mücadelemizin en güçlü merkezleri olan ŞÖNİM'lerle şiddet mağdurlarına hizmetlerimizi kesintisiz sürdürüyoruz. Sadece bu yıl Mersin, İzmir, İstanbul, Antalya ve Ankara'da yeni ŞÖNİM'lerimizi açtık. Böylece 81 ilimizde ŞÖNİM sayımızı 86'ya çıkardık. Ayrıca, 433 sosyal hizmet merkezimizde şiddet irtibat noktaları oluşturduk. KADES elektronik kelepçe uygulaması ve 112 Acil Çağrı Merkezine entegre ettiğimiz Alo 183 ile şiddet vakalarına müdahale mekanizmalarımızı güçlendirdik. Böylece mağdura daha hızlı ulaşıyoruz, etkin izleme ve takip sürecini gerçekleştiriyoruz.

Ayrıca, tabii, farkındalık çalışmalarımızı da güçlendiriyoruz. Bu kapsamda üniversite öğrencileri dâhil 6,8 milyon kişiye eğitim verdik. Şiddetsiz bir yaşam ve saygı kültürünü toplumun tüm kesiminde bir değer ve davranış biçimi hâline getirecek çalışmalarımızı kararlılıkla sürdüreceğiz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Şunu özellikle vurgulamak isterim ki şiddetle mücadelede en etkili adım erken fark edebilmektir ve asla sessiz kalmamaktır. Bu nedenle, şiddeti önlemek için "İşareti fark et, asla sessiz kalma." diyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Şiddetle mücadelede topyekûn hareket edersek daha başarılı olabiliriz. Unutmayalım, kadına yönelik şiddetle mücadelede siz biz değil hep birlikte varız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, milletimizin güvenle yaşamını mümkün kılan şehitlerimizin fedakârlıkları ve gazilerimizin kahramanlıklarıdır. Bugün terörsüz Türkiye hedefimize attığımız her adım bu fedakârlığın bir sonucudur. Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu bu irade, birliğimizi ve beraberliğimizi esas alan kararlı bir mücadeleyi ifade etmektedir. Çünkü terörsüz Türkiye hedefi sadece güvenlik meselesi değildir, ülkemizde huzurun, istikrarın ve millî birliğin de ortak davasıdır. Bu süreçte, Terörsüz Türkiye Kardeşlik Sofralarında ülkemizin dört bir yanında sivil toplum kuruluşları, şehitlerimizin yakınları ve gazilerimizle bir araya geldik. Milletimizin emaneti olan şehit ailelerimiz ve gazilerimiz için tüm imkânlarımızı seferber ediyoruz. Ayrıca, ilgili bakanlıklarla ve Millî Savunma Komisyonumuzla şehit yakınları ve gazilerimizin haklarını daha da güçlendirmek için bir çalışma yürütüyoruz. Diğer yandan, 135 bini bu yıl olmak üzere 2017'den bugüne kadar 855 bin aileye ziyarette bulunduk. 79.717 öğrencimizi gazilerimiz ve şehit yakınlarımızla bir araya getirdik. Şehit yakını, gazi ve gazi yakınlarımız için kamuda istihdam hakkını genişleterek 51.947 atama gerçekleştirdik. 253.306 kişiye ulaşımdan ücretsiz yararlanması için seyahat kartlarını teslim ettik. 31.180 Kıbrıs gazimize Millî Mücadele Madalyalarını tevcih ettik. Eğitimden istihdama, barınmadan rehabilitasyona kadar her alanda destekler sunuyoruz. Yüzyılın Konut Projesi'nde TOKİ şehit yakını ve gazilere öncelik tanıdı ve başvuru bedelinden muaf tuttu. Diğer yandan, şehit yakını

ve gazilerimizin Merkezi Hekim Randevu Sistemi'nden öncelikli hizmet almasını sağladık. Bu yıl evsel doğal gaz faturalarında yüzde 50 indirim uygulamasını başlattık. Yine, bu yıl özel öğretim kurumlarında şehit yakını ve gazi çocuklarımız için ilave tüm ücretleri kaldırdık. Şehit Gazi Mobil Uygulaması'yla bu alandaki hizmetlerimizi daha erişilebilir kıldık. Bu vesileyle tüm şehitlerimize bir kez daha Allah'tan rahmet diliyor, gazilerimize milletimiz adına minnet ve şükranlarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, toplumun tüm kesimlerinin refahını gözetin ve fırsat eşitliğini merkeze alan bir sosyal devlet anlayışıyla vatandaşlarımızın yanında olmaya gayret ediyoruz. Uluslararası alanda takdir gören Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi'yle çalışmalarımızı veriye dayalı, hızlı ve etkili şekilde sürdürüyoruz. 81 ilimizde bulunan 1.003 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfıyla ihtiyaç sahibi ailelere doğrudan temas ediyor, hizmetlerimizin her noktaya ulaştırılmasını sağlıyoruz. Özellikle belirtmek isterim ki sosyal yardımlardan faydalanan her 10 kişiden 8'i engellilik, yaşlılık, hastalık ya da bakım yükümlülüğü nedeniyle çalışamayacak durumda olan kişilerdir. İŞKUR'la birlikte çalışabilir durumdaki vatandaşlarımızı istihdam fırsatlarıyla buluşturuyoruz. Yaklaşık iki yıldır çalışmalarını yürüttüğümüz Gelir Tamamlayıcı Aile Destek Sistemi'nin pilot uygulamalarını önümüzdeki yıl başlatacağız. 2027 yılında ise bu sistemi Türkiye'nin tamamında yaygınlaştıracacağız. 569 ADEM ve 87 SODAM'da yılda 162 bin kadın sunduğumuz kurslar ve eğitimlerle üretim faaliyeti yeteneklerini gelire dönüştürüyor. Ulusal Vefa Programı'yla 128.080 yaşlımızın temel ihtiyaçlarını da evlerinde karşıyoruz. Aynı zamanda dijital dönüşüme uyum sağlayarak bilgi teknolojilerinde de önemli adımlar attık. Sosyal yardımlara erişimi güçlendirmek adına e-Ailem, Yeni Sosyal Ödeme Sistemi ve Aile Kart gibi dijital uygulamaları hayata geçirdik. Bu dönüşümle birlikte sosyal yardım sistemimiz uluslararası düzeyde tanınan ve 22 ülke tarafından örnek alınan bir yapıya dönüştü. Sivil Toplum Vizyon Belgesi ve II. Eylem Planı kapsamında kamu, sivil toplum, üniversiteler, özel sektöre güçlü iş birlikleri geliştiriyoruz, kurumsal hayırseverlik ve yeni nesil gönüllülük ağı oluşturuyoruz. Bu sayede Bakanlığımızın çalışma alanlarında bireysel ve kurumsal dayanışmayı buluşturacak, iyiliği yaygınlaştıracak ve gönüllülüğü tek bir çatı altında toplayacak bir platformu hayata geçirmiş olacağız.

Değerli milletvekilleri, bugün, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, Türkiye'nin merhameti ve adaleti esas kabul eden yaklaşımını güçlü bir şekilde ifade ediyoruz. G20, OECD, Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi, İslam İşbirliği Teşkilatı, Türk Devletleri Teşkilatı başta olmak üzere, tüm uluslararası platformlarda sosyal politika alanındaki tecrübemizi paylaşarak ortak çözümler geliştirmeye katkı sunuyoruz. Uluslararası temaslarımız neticesinde Türkiye bugün, aile diplomasisini dünya gündemine taşıyan ve bu alandaki etkisini artıran bir ülke konumuna geldi. Birleşmiş Milletler Ailenin Dostları Grubuna üye olarak aile politikalarının küresel ölçekte desteklenmesine aktif katkı sağlıyoruz. Türk Devletleri Teşkilatı çatısı altında bizim öncülüğümüzde hayata geçirilen Aile ve Sosyal Politikadan Sorumlu Bakanlar Toplantısı'yla bu alanda bölgesel bir mekanizma oluşturduk.

Yine, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı bünyesinde aile ve nüfus politikalarının gündeme alınmasına öncülük ettik. Bu yıl düzenlediğimiz Uluslararası Aile Forumu'nda aile merkezli politikalarımızı uluslararası alanda daha görünür kıldık. 26 ülkeden bakanların yanı sıra, akademisyenler ve uluslararası kuruluşların katıldığı forum ortak stratejiler geliştirilmesi açısından önemli bir platform oldu. 2025 yılında, 49 farklı ülkeden bakanlar ve uluslararası kuruluşlarla yaptığımız 74 temasla mevcut iş birliklerini derinleştirirken yeni ortaklıkların da temelini attık. Bu çalışmalar sonucunda sadece bu yıl 9 yeni mutabakat zaptı ve 3 faaliyet planı imzaladık. Böylece, göreve geldiğimizden bugüne 19 ülkeyle 20 mutabakat zaptı ve 4 faaliyet planını hayata geçirmiş olduk. Öte yandan, her platformda, her fırsatta İsrail'in zulmü altındaki Filistinli kadın ve çocukların sesi oluyoruz, Filistin özgürleşene kadar da olmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Değerli milletvekilleri, 2025 yılı daha sistemli ve daha kapsayıcı adımlarla politikalarımızın etki alanının genişletildiği bir yıl oldu. 2026 yılında da sosyal hizmet kapasitemizi güçlendiren adımlarla ailenin huzurunu, nesillerin güvenliğini ve toplumun sosyal refahını artıran faaliyetlerimizi sürdüreceğiz. Bugün sizlerle bir müjdeyi daha paylaşmak istiyorum: Vatandaşlarımıza sunduğumuz hizmetlerin kalitesini daha da arttırmak amacıyla 3 bin yeni sözleşmeli personel alacağız, yarından itibaren başvuruları almaya başlayacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Son olarak, Sayıştayın raporlarında yer alan değerlendirmeleri hassasiyetle ele aldığımızı ve gerekli tüm adımları attığımızı özellikle belirtmek isterim. 2024 yılı kesin hesap döneminde bütçemizin yüzde 94,7'sine denk gelen 316,6 milyar liralık ödeneği kullandık. 2026 yılı bütçe teklifi ise 531 milyar 905 milyon 396 bin liradır. "Biz büyük bir aileyiz." anlayışıyla ülkemizin refahını artırmak ve vatandaşlarımızın yaşam kalitesini yükseltmek için çalışmalarımıza devam edeceğiz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu Türkiye Yüzyılı hedefleri doğrultusunda ülkenin dört bir yanına hizmetlerimizi ulaştırmayı sürdüreceğiz. Cumhur İttifakı'nın ortaya koyduğu birlik, kararlılık ve güçlü siyasi irade bu hizmet yolculuğumuzda en büyük dayanağımız olacak.

Sözlerime son verirken bu büyük sorumluluğu fedakârlıkla taşıyan tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yürütme adına ikinci söz Millî Eğitim Bakanı Sayın Yusuf Tekin'e aittir.

Buyurun Sayın Tekin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakika.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanlığı...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Eğitim vermeyen Bakan geldi.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - ...Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı ve üniversitelerimizin 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifleri ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Tekliflerini sunmak...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Üniversite kaldı mı Sayın Bakan?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - ...2024 Yılı Sayıştay Raporu ve Bakanlığımız uygulamaları ile yeni hedeflerimiz hakkında bilgi vermek üzere huzurlarınızda bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulumuzun Başkan ve üyelerini, ekran başında bizi izleyen milletimizi saygıyla selamlıyorum.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Öğretmen atamayan Bakan geldi.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "eğitim" kavramı her ne kadar aktüel zamanın verili gerçekliği içinde şekillenen konjonktürel bir içerik taşıyor olsa da onun değişmeyen bir özü ve tüm insanlığı kuşatan evrensel bir kapsamı vardır. O kapsam, insanın var olma bilincine denk düşen ahlaki bir sorumluluğa da işaret eder. Kişinin kendisiyle ve dış dünyayla kurduğu ilişkilerin normatif çerçevesini oluşturan bu sorumluluk eğitim aracılığıyla ve eğitim üzerinden kendisini görünür kılar. Bu yönüyle baktığımızda, eğitimin öncelikle bir hak veya hizmet olmanın ötesinde insan varlığına içkin ahlaki bir kategori olduğunu söylemek mümkündür. Eğitim, insanın hem kendi özünü inşa ederek potansiyelini gerçekleştirebilmesinin yegâne yolu hem de yek diğeriyle doğru temelde ilişki kurabilmesinin biricik imkânıdır.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Ana dilde eğitim de hak Sayın Bakan ama bu konuda herhangi bir şey yapmıyorsunuz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Hikâye anlatma Yusuf Tekin!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Kuşkusuz ki eğitim kavramını amaç, içerik, yöntem ve işlevleri bakımından çok çeşitli şekillerde ve çağdaş kabuller ışığında tanımlamak mümkündür. Ancak bireyin kendisinden başlayarak dış dünyaya doğru genişleyen bir halka içinde kurduğu ya da kuracağı ilişkilerin ana zemini olarak eğitimin insan varlığına yapışık ahlaki bir kategori olduğu gerçeği hiçbir koşulda değişmez, değişmemelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; insanın ahlaki özüne tekabül eden eğitim olgusunun hangi amaç, nasıl bir içerik ve ne türden bir yöntemle şekillendiği ya da şekilleneceği sorusu ile tasavvur ettiğimiz insan, toplum ve dünya gerçekliği arasında doğrudan bir ilişki vardır. Sıklıkla ifade ettiğimiz üzere, bizim tasavvurumuzda eğitim, yeryüzündeki varoluşumuzun temel gerekçesini ve nihai hedefini oluşturan, iyi insan olmanın ve kendini tanımanın tüm koşullarını içeren bir özgürleşme sürecidir.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Ne anlatıyorsun! Çocuklar ölüyor ya! Ne anlatıyorsun! Çocuklar ölüyor MESEM'lerde.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bu iyilik ve özgürlük potansiyelinin tüm yönleriyle ve eksiksiz bir şekilde açığa çıkması için geliştirdiğimiz politikaların merkezindeyse şu temel soru ve ona verdiğimiz yanıt yer alır: Verili hâlde bulduğumuz gerçekliği olduğu gibi kabul eden pasif bir tavrı mı yoksa onu değiştirme arzusu ve iddiasını taşıyan aktif bir varoluşu mu tercih edeceğiz? AK PARTİ olarak Sayın Cumhurbaşkanımızın şahsında ve önderliğinde somutlaşan siyasal mücadelemiz boyunca biz tercihimizi hep aktif bir duruştan yana kullandık; pasif bir tavrı değil kendimizi ve muhatap olduğumuz gerçekliği değiştirme arzu ve iddiasını taşıyan aktif bir varoluş seçtik.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Siz çocukları öldürüyorsunuz! Sadece sermayenin kölesi yapmaya çalışıyorsunuz çocukları!

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Siz patronları seçtiniz, patronları! Yoksul halk çocuklarına karşı patronları seçtiniz!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bu seçimle, geçmişten tevarüs ettiğimiz yanlışları ilga ve doğruları ihya ederek geleceğimizi inşa etmenin gayreti içinde olduk. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Patronları seçtiniz, patronları! Patronların iktidarısınız siz!

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - MESEM, MESEM!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanımızın ve aziz milletimizin kendi çağını inşa etme iradesi olarak ilan ettiği Türkiye Yüzyılı ideali bu gayretimizin temel motivasyonunu oluşturur.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Umurunuzda bile değil ya, çocuklar ölmüş!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sizin temel motivasyonunuz piyasaya ucuz iş gücü katmak, çocuk emeği sömürüsü yapmak; sizin tek motivasyonunuz bu!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Cumhuriyetimizin ikinci asrında bireyden topluma, bilimden teknolojiye, diplomasiden ekonomiye, spordan kültüre dek bütün alanlarda iyi, güzel ve doğru olanı şekillendirdiği bir ideal olarak Türkiye Yüzyılı'nın maarif çağı olarak şekilleneceğine yönelik inancımız tamdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Kimsede inanç bırakmadınız.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bakanlık olarak tüm politikalarımızı bu güçlü inanç ekseninde şekillendiriyor; attığımız, atacağımız her somut adımı bu sorumlulukla ve Türkiye Yüzyılı idealine uygun düşecek şekilde tanzim etmeye çaba sarf ediyoruz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Türkiye Yüzyılı katledilen çocuklar mı? MESEM'de kolunu pres makinesine kaptıran çocuklar mı Türkiye Yüzyılı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Tabii, içinde yaşadığımız çağ bu sorumluluğun ağırlığını daha da artırıyor. Bilgi üretiminin olağanüstü hızlandığı, teknolojinin neredeyse her mesleği baştan sona dönüştürdüğü, yapay zekâ ve otomasyonun çalışma hayatının kurallarını yeniden yazdığı bir dönemden geçiyoruz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Okul yok, sen "yapay zekâ" diyorsun ya! Çocuklar okula gidemiyor, sen "yapay zekâ" diyorsun.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Siz her şeyi yapay zekâya yaptırdığınız için gerçeklikten uzaksınız.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Ya, ne anlatıyorsun!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Küresel düzeyde işlevsel ve etkili olan bu hızlı ve baş döndürücü değişim döneminde Türkiye'nin önündeki temel ödev evlatlarımızın hem söz konusu değişim sürecinin sunduğu imkân ve kabiliyetlerden yararlanmalarını hem de yol açtığı risk ve zafiyetlerden korunmalarını sağlayacak tedbirleri almaktır.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Okullarda eğitim verecek öğretmen kalmadı. Atama bekleyen binlerce öğretmen var.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bize düşen en önemli görev, bu toprakların hafızasından, kültüründen, aidiyet duygusu ve bilincinden uzaklaşmadan çağın gerektirdiği şekilde donanmalarına olanak sağlayacak koşulları oluşturmaktır.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - İnşaatlarda mı öğrenecekler o olanakları?

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - ÇEDES'te mi yapıyorsun bunları? Çocukları ölümden kurtar!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Köklerinden kopuk, yönü belirsiz bir zihniyetin de dünyaya sırtını dönen dar ve içe kapanmacı bir anlayışın da bu ülkenin ruhuna aykırı olduğunun farkındayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM

PARTİ sıralarından gürültüler) Eğitim politikalarımızı bu iki ucun uzağında, hem çağın gereklerini hem de milletimizin kimliğini gözetken, vakur ve sahici bir çizgide yürütmek mecburiyetindeyiz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Ne sadece geçmişini taklit eden sığ bir gelenekçiliğe teslim olacağız ne de köklerini reddeden yüzeysel bir modernleşmeye boyun eğeceğiz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - 1 öğün yemek verin ya!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Eğer biraz sahici olmak istiyorsan çocukların okulda aç olduğunu bilirsin. Eğer biraz sahici olmak istiyorsan çocukların okulda baygınlık geçirdiğiyle yüzleşsin.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayenizde uyuşturucudan millet çocuklarını... 13 yaşında çocuklar uyuşturucu içsin, fuhuş bataklığında...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Eğitim hakkı bugün, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nden Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'den Avrupa Konseyi metinlerine kadar...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Çocuk haklarından bahsetmeyin.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Çocuk Hakları Sözleşmesi'ndeki şerhi kaldırın.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - 16 çocuk öldü, 16.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - ...bizim de tarafı olduğumuz uluslararası belgelerde hem başlı başına bir insan hakkı hem de diğer hakların kullanılmasının anahtarı olarak tanımlanmaktadır.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Çocuk Hakları Sözleşmesi'ndeki şerhi ne zaman kaldıracaksınız?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bu belgeler, eğitimin herkes için erişilebilir kılınması, her türlü ayrımcılığın önlenmesi ve özgür düşüncenin desteklenmesi konusunda devlete açık ve bağlayıcı sorumluluklar yüklemektedir. Biz bu sorumluluğu -konuşmanın hemen başında ifade ettiğim üzere- ahlaki yükümlülüğümüzün bir gereği olarak görüyor, milletimizin köklü maarif geleneğinde yer etmiş adalet ve insan onuru anlayışıyla birlikte ele alıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Vicdanınız kalmamış sizin!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Çocuk Hakları Sözleşmesi'ndeki şerhi kaldırın.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin eğitim alanındaki yapılanmasını yakın dönem siyasi tarihimizin etkilerinden bağımsız olarak değerlendirmemiz mümkün değildir.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Milyonlarca çocuğun ana dilde eğitim hakkını tanıyın.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Cumhuriyet tarihi boyunca farklı dönemlerde yaşanan askerî müdahaleler, muhtıralar, vesayet girişimleri ve olağanüstü yönetim dönemleri en yoğun etkisini eğitim politikalarında göstermiştir. Okulun, müfredatın, sınav sisteminin, okul türlerinin ve öğretmenlik mesleğinin bilimsel ve demokratik siyaset zemininde tartışılması gereken başlıklar olmaktan çıkarılarak kapalı kapılar ardında ve salt ideolojik kabuller eşliğinde şekillendiği yasadışı dönemleri maalesef Türkiye yaşamıştır.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Siz de cemaatlerle şekillendirmiyor musunuz? Vakıflar, cemaatler, tarikatlar...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bu dönemlerde eğitim, toplumun tamamını kuşatan bir hak alanı olmamış, aksine, belli kesimleri dışarıda tutan, bazı hayat tarzlarını makbul, bazılarını sakıncalı gören bir tasnif aracına dönüşmüştür.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Çocukları öldüren bir eğitim tarzınız var, çocukları ölüme mahkûm eden.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - 3 Kasım 2002'den itibaren süregelen AK PARTİ iktidarlarının eğitim alanındaki en büyük icraatlarından biri demokratik hukuk devleti ilkesine uygun bir biçimde bir güven tesis etmek olmuştur. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Çocukları açlığa mahkûm eden, ölüme mahkûm eden...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Başörtüsü yasağının kaldırılması, katsayı adaletsizliğinin giderilmesi, müfredatın daha kapsayıcı hâle getirilmesi, farklı inanç ve kültürel kimliklere saygılı bir eğitim ikliminin tesis edilmesi, her biri toplumun geniş kesimlerinin on yıllar boyunca taşıdığı adalet ve eşitlik talebine verilen somut cevaplardır.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Eşitlik talebimiz var, eşitlik talebimiz var! Ana dilde eğitimi tanıyın, milyonlarca Kürt çocuğunun kendi ana dilinde eğitim alması için olanakları yaratın.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Biz AK PARTİ iktidarları olarak eğitim hakkını ideolojik kabul ve tasniflerin değil Anayasa'nın ve temel insan hakları ilkelerinin kapsamı içerisinde görüyor ve o şekilde değerlendiriyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Ana dilde eğitim temel insan hakkıdır.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Hangi kimlikten, hangi bölgeden, hangi aileden gelirse gelsin, okulun kapısından içeri giren her çocuğun kendisini yekdiğerleriyle eşit görmesini ve devletin de herkese eşit mesafede durduğunu hissedebilmesini istiyoruz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Göremiyor, ana dilde eğitimi sağla o zaman.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Öğretmenlerimiz başta olmak üzere eğitim alanındaki tüm diğer aktör ve paydaşlar için de aynı hissiyatı taşıyoruz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ana dilde eğitimi sağla.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Yemek vermiyorsunuz çocuklara, içecek su vermiyorsunuz çocuklara; hangi eşitlikten bahsediyorsunuz ya siz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Ve bu hissiyatımızın bir gereği olarak eğitimi her türlü ideolojik prangadan kurtarmaya, toplumsal barışın...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Zenginin çocuğu kolejde, fakirin çocuğu inşaatta...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - ...farklılıklarla bir arada yaşamının ve insan haklarına dayalı demokratik bir toplum düzeninin temeli olarak yapılandırmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Peygamber Sevdalıları Vakfıyla mı yapacaksınız bunu?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Müsaadenizle, tam bu noktada bir hakikati kayda geçirmeyi hem bir devlet görevi hem de bir vefa borcu olarak görüyorum.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Yok müsaade.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Militarizmin sivil siyaset üzerindeki hegemonyasını tasfiye eden, eğitimde demokratikleşmeyi sağlayan, milletimizin değer dünyasını kamusal alanda teminat altına alan, adalet ve eşitlik taleplerini siyaset alanında karşılıksız bırakmayan mücadele çizgimiz Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliği ve vizyonu altında şekillenmiştir ve şekillenmeye devam edecektir. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Ana dilde eğitim insan hakkıdır!

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Okulları temizletmekten bile acizsiniz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bu vesileyle, eğitim alanındaki demokratikleşme sürecine öncülük eden ve bu çizginin istikrarla sürdürülmesini sağlayan...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - MESEM'leri anlatsana, çocukları nasıl öldürüyorsunuz MESEM'lerde?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - ...Sayın Cumhurbaşkanımıza huzurlarınızda bir kez daha şükranlarımı ifade ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar ve "Bravo" sesleri)

Artık kısıtlama ve yasaklar dönemi geride kalmıştır. Vatandaş ile devlet arasındaki kalıcı güven tesis edilmiştir.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Açlık ve ölüm...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bundan sonra eğitim alanını da uzun vadeli bir vizyonla, stratejik bir kararlılıkla ve toplumsal sorumluluk bilinciyle ele alacağız.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Çocuklar ölüyor artık sayenizde!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Nitekim uzun ve katılımcı bir hazırlık evresini takiben geliştirdiğimiz Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ni bu doğrultuda değerlendiriyor, eğitim alanında yürüttüğümüz bu mücadelenin yeni bir safhası olarak görüyoruz.

Eğitim sistemimize aynı zamanda değer temelli, yerli ve millî bir zemin kazandırarak kültürel sürekliliği sağlamayı hedefliyoruz. Cumhuriyetin kurucu iradesi Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Millî Mücadele'nin en çetin günlerinde dahi eğitim meselesini devletin bekasıyla birlikte düşünmüş, 1921'de toplanan Maarif Kongresi'nde "Kültür zeminle mütenasiptir, o zemin milletin seciyesidir." sözleriyle, örnek alacağımız ölçüyü önümüze koymuştur.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Atatürk'ün adını ağzına alma sen!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Biz bugün Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ni hem bu kurucu perspektife sadakati koruyacak şekilde hem de içinde yaşadığımız çağın bilimsel, teknolojik ve toplumsal dönüşümlerini gözetten bir çizgide geliştirmeye çaba sarf ediyoruz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Dünyada ana dili tanımayan tek ülke siz kaldınız.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında yaptıklarımızla ilgili burada konuşacak çok fazla şey var ancak bilhassa MESEM'lerle ilgili olarak çok konuşulduğu için MESEM'le ilgili kısma geçmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Komisyon çalışmalarında Türkiye Yüzyılı vizyonu doğrultusunda mesleki ve teknik eğitimi yeniden yapılandırırken attığımız adımları bütün ayrıntılarıyla paylaşmıştık. Genel Kurul huzurunda da bilhassa MESEM'le ilgili bir hususu paylaşmak istiyorum: Mesleki eğitim Türkiye'nin hem iktisadi hem ahlaki omurgalarından bir tanesidir. Hepimizin bildiği gibi, bu alandaki pek çok tartışmanın arka planında 28 Şubatla birlikte zihinlere yerleştirilen kırılmalar mevcut. Bir dönem katsayı uygulamalarıyla meslek liselerinin, imam hatiplerin kapısını kapatan anlayış bugün başka kavramlar üzerinden aynı kurumsal yapıları yıpratmaya çalışıyor.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Sizin bu Atatürk düşmanlığınız ne olacak, laiklik düşmanlığınız ne olacak?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Hamaset yapma Yusuf Tekin!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - O dönem gençlerimizi yükseköğretimden dışlayan bu zihniyet şimdi mesleki eğitimi bir sorun alanı gibi göstererek Türkiye'nin üretim damarını kesmeye çalışıyor. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bizim son yirmi yılda yaptığımız iş, bu tarihî kırılmayı onarmak, mesleki eğitimi yeniden itibar ve güven eksenine taşımaktır.

MESEM, kökleri 1977'ye uzanan, çıraklık eğitimini örgün eğitimin bir parçası hâline getiren bir program türüdür.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Eğitim yok MESEM'lerde. Ya, dalga mı geçiyorsunuz siz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Ortaokul mezunu ve 14 yaşını doldurmuş gençlerimiz bir yandan zorunlu ortaöğretim sürecine devam ederken diğer yandan sigortalı, sözleşmeli bir biçimde, usta öğretici ve öğretmen gözetiminde hem okulda hem işletmede beceri kazanmakta, devletin doğrudan sorumluluğu altında eğitim görmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Hiç öyle bir şey yok, hiç öyle bir sisteminiz yok. Eğitim meğitim görmüyor çocuklar, o çocuklar eğitim görmüyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bu uygulamayı yaparken Anayasa'mız, ulusal mevzuatımız, tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmeler, ahlaki ilkelerimiz ve kültürümüz rehberimiz olmuştur.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - 100 kere "Ahlak." dediniz ya, 100 kere! Herkes kendinde eksik olanı söyler.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bu metinlerde mesleki eğitim ile çocuk işçiliği arasında kesin çizgilerle ayırıştırma yapan bir düzenleme mevcuttur.

İkinci olarak, iş sağlığı ve iş güvenliği. Anayasa'dan başlayarak 6331 sayılı Kanun ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'yla güvence altındadır. Bizler de her çocuğumuzun emanet olduğu bilinciyle hareket ediyoruz. Onu...

(AK PARTİ ve DEM PARTİ sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Başkanım, bağışlamak zorunda kalıyorum ya.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Sen sorularımızın cevabını ver burada!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Konuşamazsın tabii, MESEM'leri kapatmadığın sürece konuşamazsın. MESEM'leri savunamazsın burada.

BAŞKAN - Bir saniye, Sayın Bakanım, müsaade eder misiniz.

Evet, sayın milletvekilleri... Sayın milletvekilleri...

(AK PARTİ ve DEM PARTİ sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen, lütfen Sayın Bakanı dinleyelim. Daha sonra soru-cevap işlemi yapacağız, Grup Başkan Vekillerimiz konuşacak. Lütfen, müsaade eder misiniz.

Buyurun Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - İkinci olarak, iş sağlığı ve iş güvenliği Anayasa'dan başlayarak 6331 sayılı Kanun'la, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'yla güvence altındadır. Bizler de her çocuğumuzun emanet olduğu bilinciyle hareket ediyoruz, onları ucuz iş gücü olarak gören her türlü yaklaşım bizim için hem hukuken hem de vicdanen kabul edilemezdir. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bugün karşımızda, mesleki eğitimde yürütülen...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Çocuklar niye ölüyor o zaman, çocuklar niye ölüyor?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - ...her çabayı görmezden gelip okulla, atölyeyle, sigortayla, sözleşmeyle yürütülen bir süreci tek kelimelik etiketlere indirgeyen bir dil kullanıyorsunuz. Eğitim ile emek arasındaki köprüyü güçlendirmeye çalıştığımız her adımı sanki gençlerimizi ucuz iş gücü hâline getiren...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - "Sanki" mi? Gençleri değil çocukları, çocukları...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - ...bir düzen kuruyormuşuz gibi sunan bu yaklaşım hakikati de istatistiği de pedagojiyi de göz ardı ediyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sen göz ardı ediyorsun, sen!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen... Lütfen...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Oysa bizim için asıl mesele, bir meslek öğretmenin ötesinde, gencin hayat yolculuğunu güvenli, saygın ve denetimli bir zeminde kurabilmektir. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Çocuklar ölüyor, ne hayat yolu? Hayat mı bıraktın ya!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bakınız, bir öğrencinin bir işletmeye yerleştirilmesi Millî Eğitim Bakanlığının tek başına verdiği bir karar değildir; valilikler, il istihdam ve mesleki eğitim kurulları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, ilgili oda ve birlik temsilcileri, il ve ilçe millî eğitim müdürlükleri...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Hepiniz suçlusunuz o zaman! Kim onay veriyorsa suçludur! MESEM'lerde katledilen her çocuk için hesap vermelisiniz!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - ...ve işletme belirleme komisyonlarının ortak değerlendirmesiyle yürüyen çok aşamalı bir süreçtir ve bu süreçte en hassas olduğumuz konuların başında iş sağlığı ve iş güvenliğine ilişkin tedbirler gelmektedir. İşletmeler 3308 sayılı Kanun'a uygunluk, program yeterliliği, usta öğretici niteliği, öğrencinin giyinme, dinlenme, sosyal alanlarının varlığı...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Kim denetliyor bu kurumları? Bu kurumlar hangi sıklıkla denetleniyor?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - ...ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesi içerisinde risk değerlendirmesi yapıp yapılmadığı bakımından tek tek incelenmektedir.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bu kurumları denetliyor musunuz Sayın Bakan?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bu incelemeler sonunda şartları taşımayan işletmeler program kapsamına alınmamakta...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayı verin, sayı verin; kaç kurum kapsam dışında bırakıldı şimdiye kadar?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - ...program kapsamına alınan işletmeler rutin aralıklarla denetlenmekte ve en küçük bir eksiklik tespit edilmesi durumunda sözleşmeler feshedilmektedir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Bakan, bu dedikleriniz doğruysa TÜİK niye "işçi" sayıyor bunları?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Peki, bu çocuklar nasıl ölüyor?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bu çerçevede 2024-2025 eğitim öğretim yılında 253 bin işletme denetlenmiş, 23.252 işletmenin uygunsuz oldukları gerekçesiyle sözleşmeleri feshedilmiştir. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Hangi işletmeleri denetlediniz, açıklayın.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Çocuklar neden öldü Sayın Bakan?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Yine, işletme belirleme komisyonlarında iş sağlığı ve iş güvenliği uzmanlarının bulunmasını zorunlu hâle getirdik. Bu kapsamda, staja giden, işletmeye giden öğrencilerimiz, her bir öğrencimiz için tanımlı meslek öğretmeni koordinatorlerimiz vardır ve bu koordinator öğretmenlerimiz...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayıları çok az o koordinator öğretmenlerin, koordinator öğretmenlerle konuşun, bakan size ne söyleyecekler.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - ...maksimum onar günlük periyotlarla çocukları iş yerlerinde ziyaret edip staj ve işbaşı eğitimiyle ilgili olarak değerlendirme yapmak durumundadırlar. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Koordinator öğretmenler her gün bir okula gitseler bile altmış günde ancak turu tamamladıklarını söylüyorlar.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - İhtiyaç varsa, eğer en küçük bir... (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hiçbir evladımızın hayatına asla riske atmadan, sahadaki her adımı yakından izleyen bir süreci yürütüyoruz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bunlar öğrenciyse TÜİK niye "işçi" sayıyor? TÜİK bunları "öğrenci işçi" sayıyor.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Koordinatör öğretmenlerin sayısı şu anda bu mevcut düzeni yürütmekten çok uzak.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir başka konu üzerinde bir şeyler söylemek istiyorum.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Kaç koordinatör öğretmen var, öğrenci başına düşen koordinatör öğretmen sayısı kaç?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Şimdi, ben Bakan Yardımcılığı, müsteşarlık ve Bakan olarak bugün 10'uncu defa burada bütçe süreçlerinde varım. Bilhassa Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun bu 10 bütçenin tamamında dile getirdiği 3 tane standart eleştiri vardı, bu eleştirilerle ilgili de ben bazı hususların altını çizmek istiyorum.

Bunlardan bir tanesi, hem Plan ve Bütçe Komisyonunda hem burada "AK PARTİ iktidarları döneminde çok fazla bakan değişti." eleştirisi var. Yirmi üç yıllık süreç içerisinde ben 9'uncu Bakanım.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Bir de sen değişsen!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Şu soruyu soruyorum Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlara: 23 Nisan 1920'den 14 Mayıs 1950'ye kadar kaç tane Millî Eğitim Bakanı çalıştı, biliyor musunuz? (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Yani bu kadar!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Biliyor musunuz? Ortalama çalışma süresinin ne olduğunu biliyor musunuz?

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Hayır, nedir, sonuç ne yani?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Hasan Ali Yücel'i dışarıda tutarsak on üç buçuk ay. Şimdi, kendi iktidarları döneminde bakanların ortalama on üç buçuk ay çalıştığı bir Cumhuriyet Halk Partisi, tek parti döneminden bugüne uzanan süreçte...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ne güzel... Devam et!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - ...kendi muhasebelerini yapmadan, bizlere, bu ülkenin çocuklarına yıllarca adaletsizliği miras bırakan zihniyetinizle yüzleşmeden, bugün burada bize istikrardan bahsedemezsiniz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bahsederiz!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bahsederiz, eski Bakan gelip dinlemiyor, eski Millî Eğitim Bakanı seni dinlemeye bile gelmiyor! AK PARTİ Grubunda yok eski Bakan, Millî Eğitim Bakanı.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bu milletin evlatlarına nasıl bir eğitim tablosu bıraktığınızı bize açıklamadan bizim bugün attığımız adımları "Çok bakan değiştirdiniz." diye itibarsızlaştırmaya kalkamazsınız. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Gelelim ikinci bir argümanınıza, diyorsunuz ki: "Eğitimde sürekli değişiklikler yapıyorsunuz."

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Doğru!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Şimdi, ben bunu duyunca gerçekten şaşıyorum. Bir Cumhuriyet Halk Partili, önce kendi belgelerini bir okuyacak, ondan sonra da bu eleştiriyi yapacak. Sizin okumadığınızı tahmin ettiğim için ben size şimdi okuyacağım bazı şeyleri: Son yirmi yılda, 2002...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Sen kendine bak! Kendin okusaydın!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen kendi hakkında konuş, bizim hakkımızda konuşma! Senin okuduğunun 50 katını okumadıysak eksik yazarız!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bakın, değerli arkadaşlar, ben okuyorum siz de itiraz edersiniz, cevap verirsiniz.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bakan olacağımıza hiç okumayalım!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - 2002 yılında seçim bildirgesi, Cumhuriyet Halk Partisinin seçim bildirgesi: "Zorunlu eğitimi 5+3+4 olmak üzere 12 yıla çıkaracağız." demişsiniz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bizim eğitim sisteminde Aziz Sancar'lar çıktı, senden kim çıktı?

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ya, burada sensin hesap verecek, sen! Terbiyesiz!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - "Tüm ortaöğretim kurumlarını dört yıllık, çok amaçlı, çok programlı lise olarak örgütleyeceğiz; öğrencilerin ilk iki yılda genel kültür derslerini aldıktan sonra genel veya mesleki eğitim programlarına yönlendirilecekleri bir düzen kuracağız." Kim diyor bunu, kim demiş? Cumhuriyet Halk Partisi. 2007 seçim bildirgesi... (CHP sıralarından gürültüler)

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Sen kendi partine bak!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sen 4+4+4'e gelsene bir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Matematiği öğrenmeden okul bitiriyor çocuklar.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - 2007 seçim bildirgeniz, diyorsunuz ki: "Zorunlu kesintisiz eğitimi on yıla çıkaracağız, 8+2+2 yapacağız. On yılı tamamlayanlar temel eğitim diploması alacak. Bu eğitimin son iki yılında bütün öğrencilerin üçte 2'si temel eğitim sonrası takip edecekleri eğitim konusunda mesleki eğitime, üçte 1'i genel eğitime yönlendirilecek. 2023 seçim beyannamesi... (CHP sıralarından gürültüler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Aziz Sancar'da mı sizin dönemde eğitim aldı yoksa?

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Sen okullara sabun koyamıyorsun, sabun!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Sakin ol, sakin!

2023, diyorsunuz ki: "Zorunlu eğitimi bir yıl okul öncesi, beş yıl ilköğretim, dört yıl ortaokul, üç yıl lise olmak üzere 1+5+4+3 yapacağız." Özetliyorum, demişsiniz ki arkadaşlar... (CHP sıralarından gürültüler)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ya, yirmi üç yılın hesabını verin siz ya, yirmi üç yıl! Ayıp ya!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sen yirmi üç yılın hesabını ver bize.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - 2002 yılında iktidara gelseydiniz 5+3+4 olarak eğitimi düzenleyecektiniz.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Mehter takımını geçtiniz; iki geri, bir ileri.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - 2007'yi de kazansaydınız eğer sistemi değiştirip 8+2+2 yapacaktınız.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Tamam, sen daha iyisini yaptın. Ne yaptın, onu bir söyle.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - 2015'te zorunlu eğitimi 1+8+4 olarak on üç yıla çıkaracaktınız. 2023'te bir daha değiştirip 1+5+4+3 yapacaktınız. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Şimdi, arkadaşlar, biz iktidardayken yaptığımız her şeyin arkasındayız.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ayıp ya... Ayıp ya... Ayıp ya... Bir daha bu Bakanları buradan içeriye sokmamak lazım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - CHP'yi iyi öğrenmişsin, keşke kendi işini de iyi öğrenseydin.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Siz daha iktidara gelmeden ne söylediğinizin bilincinde, farkında bile değilsiniz arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Merak etme, merak etme; henüz sizin gibi kanunları dolanıp da oralara gelmeyi öğrenemedik, haklısın.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Peki, sadece bu mu? Başka bir şey daha söyleyeyim; mesela, sınavlarla ilgili, SBS, TEOG ya da benzeri sınavlarla ilgili demişsiniz ki, bakın, "2007'de liseyi bitiren öğrencilerin üniversite kapılarında çektikleri çileye son vereceğiz, ÖSS'yi kaldıracağız." demişsiniz, 2007. (CHP sıralarından gürültüler)

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Hesabını ver!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 50 tane soru sorduk, sorulara cevap versene! Her sene aynı şeyi yapıyorsun ya!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Sonra, 2015, "Akademik liselerde merkezî lise bitirme sınavını uygulamaya koyacağız." Bakın, sınavı kaldırmak bir tarafa, başka bir şey diyorsunuz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Seçim bildirgesi mi okuyorsun? Bakan mısın sen ya?

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ya, sen kendi bütçene bak, kendi yaptıklarını anlat bize.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Siz kendi bütçenizi savunsanız!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - "Bitirme sınavı getireceğiz." diyorsunuz. "Ortaöğretim başarı puanını akademik ortalama ve merkezî sistem sınav sonucuna göre tekrar belirleyeceğiz, üniversiteye yerleştirmede etkisini arttıracacağız." 2015 yılında... (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Atanamayan öğretmenden bahset! Mülakat mağdurlarından bahset! Vermediğin yemekten bahset! Koymadığın sabundan bahset!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Yani merkezî sınavı kaldırmak bir yana, lise bitirme sınavı, akademik ortalama, yerleştirme etkisi gibi çok daha karmaşık bir sistem öneriyorsunuz.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkanım, bu, bütçesini savunmak mı oluyor ya? Böyle bir stili Meclis Başkanlığı olarak kabul etmemeniz lazım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - 2023'te ise ne yapmışsınız? "Üniversiteye girişte, yılda bir defa yapılan sınavların yerine çoklu sınav getireceğiz." (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Sorulara bir cevap ver!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Şimdi soruyorum arkadaşlar: Gerçek düşünceniz ne? (CHP sıralarından gürültüler)

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Sen yirmi üç yılın hesabını versene!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sen yirmi üç yılın hesabını ver!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Art arda üç seçimde birbirini tamamen nakzeden öneriler... Bu nasıl bir tutarlılık anlayışıdır? Bu nasıl bir siyaset anlayışıdır? (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve DEM sıralarından gürültüler)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Seçim propagandasına mı çıktınız? Bu nedir arkadaş ya! Millî Eğitim Bakanısınız siz!

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sen yirmi üçe gel, yirmi üçe!

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Okullarda sabun yok, sabun! Ne anlatıyorsun sen ya? Okullarda sabun var mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Birinci yaklaşımınız, önce diyorsunuz ki: "Merkezî sınava karşıyız." Sonra diyorsunuz ki: "Merkezî sınavları güçlendireceğiz." Sonra da diyorsunuz ki: "Merkezî sınavların sayısını artıracacağız." Vallahi ben anlamadım, siz anladıysanız eğer, eğer bu mantıksa sizin tutarlılık mantığınız... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sen sorulara bir cevap ver!

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Biz de bunu anlamadık Sayın Bakan; siz çıkmış burada seçim propagandası mı yapıyorsunuz yoksa politikalarınızı mı anlatacaksınız?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Evet, şimdi üniversite sınavıyla ilgili mevzu da bu; siz 5 ayrı seçim bildirgesinde, 5 ayrı eğitim kurgusunu peş peşe kurgulayan, sıralayan bir siyasi hareket olarak bugün burada "Sürekli değişiklik yapıyorsunuz." eleştirisi getirirken aslında kendi tutarsızlığınızın altını çiziyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bütçesinde bile kendini anlatamayıp CHP'yi anlatıyor, en büyük tutarsızlık da bu. Kendi bütçesini savunamıyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Eğitim gibi kuşaklara dokunan bir alanda...

METİN İLHAN (Kırşehir) - Ülkeyi siz yönetiyorsunuz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Eğitim gibi kuşaklara dokunan bir alanda temel metinlerini seçimden seçime değiştiren bir yaklaşımın bu millete söyleyecek bir sözü olmayacağını siz de benim kadar biliyorsunuz.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Kırk dakikadır CHP'yi konuşuyorsunuz, kırk dakikadır.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Biz ise attığımız her adımı aynı istikamete bağlamaya; öğretmen, öğrenci ve veliyi orta ve uzun vadede öngörülebilir bir zeminde tutmaya çalışıyoruz, sizden de beklentimiz bu.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Öğretmenlere verdiğiniz ücretleri görüyorsunuz...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Önce kendi metinleriniz arasındaki çelişkiyi bir giderin.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - İktidarda olan sizsiniz ya!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bu ülkenin çocuklarının önüne hangi çerçeveyi koymak istediğinizi bir netleştirin, ardından oturup konuşalım. (CHP ve DEM sıralarından gürültüler)

Üçüncü bir konu MESEM'lerle ilgili. MESEM'le ilgili de şimdi, bakın, mesleki eğitimde çocukları işverenin insafına bıraktığımızı, çocuk işçiliğini özendirdiğimizi, mesleki eğitimi sermayeyle birlikte planladığımızı... (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)?

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Aynen öyle!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Doğru... Kaç çocuk öldü, onu söyle! Bir yılda kaç çocuk öldü?

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ölen çocuklardan hiçbir şey yok!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Harika, çok güzel, devam edin(!)

Piyasaya ve işverenlere teslimiyet hâlinde olduğumuzu iddia ediyorsunuz. Mesela, MESEM'ler üzerinden bize böyle eleştiriler yapıyorsunuz.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Ya şu çocuğun kolu makineye kapıldı, şu çocuğun kafası makineye kapıldı; ne anlatıyorsun ya!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Mesleki teknik eğitimi ve erken yaşta başlayan staj uygulamalarını eleştiriyorsunuz.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Şu çocuk elektrik panosunu tamir ederken öldü, ne anlatıyorsun Bakan ya!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bu sistemi bile bozdunuz...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - İddialarınızın asılsızlığını bir kenara bırakarak size bu konuda ne yaptığınızı, neyi taahhüt ettiğinizi altını çizmek istiyorum. Bakın, 2002'de, 2007'de, 2011'de, 2015'te, 2018'de, 2023'te neler söylüyorsunuz ben size söyleyeyim. (CHP ve DEM sıralarından gürültüler)

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - CHP ne söylüyor, bunlardan bana ne! Sen ne söylüyorsun? CHP'nin ne dediğinden bana ne!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bize ne CHP'nin ne dediğinden ya! MESEM'lerle ilgili mevcut durumu söyle.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - 2002'de diyorsunuz ki: "Öğrencilerin üçte 2'sini mesleki eğitime yönlendireceğiz. İlk iki yıl genel kültür eğitimi aldıktan sonra çocuklar mesleki eğitim ve genel lise olmak üzere ayracağız." 2007'de ne demişsiniz? 2007'de de demişsiniz ki: "Piyasanın talebine göre eğitim vereceğiz." Bunu kim demiş arkadaşlar?

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - 16 yaşında çocuğun inşaatta ne işi var?

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Çocuklar ölüyor, çocuklar!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Biz "Çocukları öldüreceğiz." demedik; siz çocukları öldürüyorsunuz, siz çocukları öldürtüyorsunuz göz göre göre.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Devam ediyorum. 2007'de yine diyorsunuz ki: "İş piyasasının talepleri doğrultusunda esnek bir yapı oluşturacağız." "OSB'lerde çıraklık eğitim merkezleri kuracağız." demişsiniz, "Meslek liselerini tam zamanlı, sigortalı yapacağız." demişsiniz, 2007. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Bakan, sadede gel!

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Sen sorulara cevap ver!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - MESEM'lerle ilgili konuyu söyle!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Staja karşı değil, çıraklığa da karşı değil, çocukların öldürülmesine karşıyız.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Devam ediyorum. "İş dünyası okul yönetiminde yer alacak." demişsiniz, siz demişsiniz. Şimdi, "OSB'lerde yatılı meslek lisesi" dediniz, iş dünyasıyla ilgili söylediniz...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - E, bu yanlış bir şeyse niye aynısını yapıyorsunuz o zaman? Madem bu cevapların hepsi yanlış, niye aynısını sistemleştiriyorsunuz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Sayın Başkanım, böyle bağırarak zorunda mı kalacağım?

BAŞKAN - Siz devam edin, anlaşılıyor, siz devam edin.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Çocukların sömürülmesine karşı mısın? Çırak da olacak, stajyer de olacak.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Uyuşturucu kullanma yaşı 13'e inmiş, 87 çocuk ölmüş; siz bunun hesabını verin!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Şimdi "OSB'lerde meslek lisesi..." dediniz. "İş dünyasını okul yönetimine ortak edeceğiz." dediniz. "Meslek liselerini tam zamanlı sigortalı yapacağız." dediniz. "Çıraklık ve kazançlı iş birleştiren modeller kuracağız." dediniz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Niye yaşlılık sigortasına almıyorsunuz çocukları? Niye yaşlılık sigortasını yatırıyorsunuz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Şimdi çıkıp MESEM'ler üzerinden bize parmak sallarken aynı zamanda kendi metinlerinize de parmak sallamış oluyorsunuz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Bunu yapabilmemiz için önce şu kürsüde millete dönüp "Biz yıllarca bunları savunduk ama özür dileriz, yanlış şeyleri savunduk." diye vazgeçmeniz gerekir. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Çocuk ölümlerinin hesabın vermiyorsun. Bir kere bir çocuğun ailesini arayıp da konuşun mu acaba?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bunu yapmadan önce, organize sanayi bölgesinde meslek öğrenen gencin emeğini "çocuk işçiliği" diye kriminalize edemezsiniz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Öz eleştiri yap!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Biz, sizin yıllardır kâğıt üzerinde dolaştırdığınız modeli, kayıt dışılıktan çıkarıp hukuki bir zemine oturttuk, denetimi güçlendirdik, çocuğun emeğini devletin güvencesi altına aldık.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - İnsan "Çok üzgünüm çocuklar öldüğü için." der!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ya, sen niye CHP'yi konuşuyorsun, onu anlayamadık biz. Bakanlığın bütçesinden haber ver bize!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Siz, geçmişinizle yüzleşmek yerine slogan üretmeyi tercih ediyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Geçmişimizle gurur duyuyoruz biz!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Siz, öldürdüğünüz çocuklarla yüzleşin!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Biz ise bu ülkenin alın teriyle büyüyen üretimini mesleki eğitimle buluşturmanın derdindeyiz.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Yazıklar olsun!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Yüce Meclisimize ve aziz milletimize soruyorum: Yıllardır metinlerini seçimden seçime değiştiren bu zikzaklı yaklaşım mıdır doğru olan yoksa bizim gibi yaptığı şeyin arkasında duran tutarlı yaklaşım mı?

(AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Aziz millet size soracak zaten!

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Siz Bakansınız, Bakan!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Şimdi, size sorum şu değerli arkadaşlar... Şunu diyebilirsiniz... Geçtiğimiz hafta Cumhuriyet Halk Partisinin kurultayı oldu, o kurultayda sizi çok rahatlatacak bir cümle var. (CHP sıralarından gürültüler)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bizim politikaları takip etmekten kendi politikasını anlattığı yok!

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Hâlâ orada mısın sen ya? Ya, sen konularına dön!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Şunu rahatlıkla söyleyebilirsiniz: Eski Genel Başkanınızın kamuoyunda "asrın hırsızlığı" diye tanımlanan olayla ilgili olarak Cumhuriyet Halk Partisine yönelik "Arının." çağrısına Genel Başkanınız ne dedi? İfadesi şu: "CHP arınacaksa bizi eskiye döndürmek isteyen bu zihniyetten arınacak." dedi. Şimdi, bu, sizin için bir kaçış cümlesi. (CHP sıralarından gürültüler)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen işine bak, işine bak sen! Bakan, sen işine bak!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Eğer "Bizden önceki zihniyet eski zihniyetti, ondan arınıyoruz." diyorsa saygı duyuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Kendi konuna gel sen!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - İşine bak sen, işine bak, sen işine bak! Saygı duyma, işine bak sen! Sen işine bak! İşine bak!

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Bakan, 87 öğrenci niye öldü, uyuşturucular niye okulların önünde satılır hâle geldi; siz bunların cevabını verin!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bize ne CHP'nin kurultayından! Sen MESEM'leri anlat bize, MESEM'leri!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Ben ise, değerli arkadaşlar, AK PARTİ kadrolarında siyaset yapan bir arkadaşınız olarak, benden önce, 2002'den bugüne kadar Millî Eğitim Bakanlığı yapan bütün Bakanlarımızın da yaptıklarıyla gurur duyuyorum.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - MESEM'de her bir öğrencinin başına düşen koordinatör öğretmen sayısı kaç, onu söyle!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Sayın Cumhurbaşkanımızın eğitim öğretim süreçlerinde yürüttüğü işlerle gurur duyuyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Memleket seninle gurur duyuyor(!)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ben de Allah'a niyaz ediyorum ki senin o kafa yapını değiştirsin!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bu sayede, uluslararası ortamlarda, Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanı olarak katıldığımız bütün uluslararası toplantılarda "Türkiye eğitim öğretim süreçlerinde bu devrimi nasıl başardı?"yı gururla anlatmaktan mutluluk duyuyorum, huzur duyuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Vereyim de raporlara bak, raporlara.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Arda'nın ölümünden de gurur duyuyor musun?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Türkiye Cumhuriyet devleti vatandaşı olarak, Türk milletinin, millî iradenin temsilcisi olarak sizlerden de istirhamım, bizi, yaptıklarımızı gurur duyacak şeyler olarak görün.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Ceren'in ölümünden de gurur duyuyor musun?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Sizin de gurur duymanızı sağlıyoruz, sizin de gurur duymanız için mücadele ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayın.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Gurur duymak için senin yaptıklarına kaldıysak vay hâlimize!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Sayın Başkan, bir teşekkür cümlesi, bir cümle...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Muhammed'in ölümünden de gurur duyuyor musun?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Şimdi, Millî Eğitim Bakanı olarak huzurlarınızda, ben, Türkiye Cumhuriyeti devletini kuran, Türkiye Cumhuriyeti devletine hayat veren bütün referans ilkeleri göz önünde bulunduran bir ekiple çalışarak Türkiye Cumhuriyeti devletine, Türkiye Cumhuriyeti devleti vatandaşlarına yakışır bir eğitim öğretim sistemi kurgulamak için gece gündüz çalışıyoruz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Bence hiç çalışma, hiç çalışma. Çalışmasan çocuklar daha iyi okuma yazma öğrenir!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bak, senden önceki Bakan seni dinlemeye gelmemiş. Bak, milletvekili olan Millî Eğitim Bakanı gelmemiş çünkü önemsememiş, önemseseydi gelirdi!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Gurur duymak için size kaldıysak vay hâlimize!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Biz yine dinlemeye geldik, senin eski Bakan seni dinlemeye gelmemiş!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bu süreçte bize destek veren bütün milletvekillerimize, Plan ve Bütçe Komisyonundaki yoğun tartışmalardan gerçekten faydalandığım, destek olan bütün milletvekillerimize, Genel Kurulda bizi bağırarak susturmaya çalışsa da destek olduğuna inandığım bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Neyi değiştirdiniz?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Okullarda malzeme alamayan çocuklarla ilgilen!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bu mülakat mağdurları ne olacak ya?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Sen bir şey anlatmadın ki Cumhuriyet Halk Partisini anlattın.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Ayrıca, Sayın Cumhurbaşkanımıza ve Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'ye eğitim öğretim süreçlerindeki katkı ve desteklerinden ötürü teşekkür ediyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bu mülakat mağdurları ne olacak ya? Bu mülakat mağdurları ne olacak?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN (Devamla) - Bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyor, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - "Eğitimi çökerten Bakan!" diye tarihte anılacaksın, bunu unutmayın!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Mülakat mağdurları ne olacak Sayın Bakan? 1.611 mülakat mağduru var. (AK PARTİ sıralarından "Otur yerine!" sesleri)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkanım... Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, az önce...

(CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, müsaade eder misiniz...

Sayın milletvekilleri, lütfen müsaade eder misiniz, bir konuyu sizinle paylaşmak istiyorum.

(CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın vefatına ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, az önce aldığımız bir üzücü haberi sizinle paylaşmak istiyorum: Maalesef, Manisa'mız bir yıl içinde çok kıymetli 2 değerini kaybetti; sevgili Büyükşehir Belediye Başkanımız Ferdi Zeyrek'ten sonra, bir süredir tedavi görmekte olan Şehzadeler Belediye Başkanımız, değerli kardeşimiz Gülşah Durbay'ı kaybettik; bu, gerçekten son derece üzüntü verici. (AK PARTİ sıralarından "Allah rahmet eylesin." sesleri) Genç yaşta hem siyasi hayatında hem özel hayatında hem de kısa yerel yöneticilik döneminde çok iyi izler bırakan bir genç kardeşimizdi. Divan olarak kendisine Allah'tan rahmet diliyor; sevenlerine, ailesine ve özellikle Manisalı tüm hemşehrilerimize başsağlığı dileklerimizi iletiyoruz.

(AK PARTİ sıralarından "Fatiha okuyalım." sesleri)

BAŞKAN - Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın vefatına ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Evet, Şehzadeler Belediye Başkanımız sevgili Gülşah Durbay arkadaşımızı kaybetmenin derin acısını yaşıyoruz. Uzun zamandır mücadele ettiği melun hastalığa maalesef yenildi, biraz evvel biz de o acı haberi aldık.

Ben, milletimize, Cumhuriyet Halk Partisi ailesine, Manisa'ya, tüm yerel yönetimler camiasına ve tüm sevenlerine başsağlığı diliyorum. Allah rahmet eylesin. Acımız büyüktür.

BAŞKAN - Buyurun.

2.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın vefatına ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Cahit Sıtkı Tarancı "Otuz Beş Yaş" şiirinde;

"Nereden çıktı bu cenaze? Ölen kim?
Bu kaçınıcı bahçe gördüm tarumar.
Neylersin ölüm herkesin başında,
Uyudun uyanamadın olacak.
Kim bilir nerede, nasıl, kaç yaşında?
Bir namazlık saltanatın olacak,
Taht misali o musalla taşında." diyordu.

Bugün konuşmama şöyle başlamak istemişim: Hasan Bitmez'in ölümünün 2'nci yıl dönümüydü; bu şiirle, bu kıtayla başlamak istemişim ama Gülşah kardeşimizin de ölümünü, vefatını duymuş olmaktan müteessirim, üzgünüm. Yakinen tanıyordum, ailesini yakinen tanıyordum; değerli bir hanımefendiydi, değerli bir ailenin çocuğuydu. Güzel hizmetler yaptı, maalesef bir hastalığa yakalandı ve o hastalığa yenildi.

Ben kendisine Allah'tan rahmet diliyorum; aynı zamanda, Cumhuriyet Halk Partisinin bütün mensuplarına başsağlığı dileklerimi iletiyorum, Gülşah'ın ailesine de sabırlar diliyorum.

Manisa, başın sağ olsun. Allah rahmet eylesin.

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

3.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın vefatına ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Acı bir haber aldık hep birlikte, Gülşah Durbay hayata veda etti. Başarılı bir Belediye Başkanıydı. Uzunca bir süredir mücadele ettiği hastalığa ne yazık ki yenik düştü. Kendisine Allah'tan rahmet diliyorum; sevenlerine, ailesine, dostlarına başsağlığı diliyorum. CHP camiasına, Manisa'ya ve bütün Türkiye'ye başsağlığı diliyorum. Mekânı cennet olsun ve bütün Türkiye'nin başı sağ olsun.

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

4.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın vefatına ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de grubumuz adına Gülşah Hanım'a, Şehzadeler Belediye Başkanımıza Allah'tan rahmet diliyorum; ailesine, sevenlerine başsağlığı diliyorum. Ayrıca, CHP'ye de bütün milletvekillerine, belediye başkanlarına da grubumuz adına başsağlığı dileklerimi iletiyorum. Çok üzüldüğümüzü ifade etmek isteriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Koçyiğit.

5.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın vefatına ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Gülşah Durbay'ın ölümünden dolayı duyduğum üzüntüyü hem kişisel olarak hem de partim adına ifade etmek istiyorum. Kendisine Allah'tan rahmet, ailesine ve bütün Cumhuriyet Halk Partisi ailesine de başsağlığı ve sabır dileklerimi iletiyorum. Manisa gerçekten üst üste büyük kayıplar yaşadı. O anlamıyla Manisa halkına da bir kez daha başsağlığı dileklerimi buradan iletmek istiyorum. Mekânı cennet olsun. Işıklar içinde uyusun.

BAŞKAN - Sayın Zengin...

6.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın vefatına ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanlar; bu vefat haberini duyduğumuz anda, ben, kendi milletvekilimizin vefatı üzerine Genel Kurulda Nimetullah Erdoğan Bey'in yaptığı bir konuşmayı hatırladım. O konuşmasında "Ölüm suskun bir hakikattir." demişti ve "Bu suskun hakikat konuşmasını geride kalanlara yapar." diye ifade etmişti. Hakikaten, bütün o kavgaları, bütün o gerilimleri nihayete erdiren bir şey yani ölüm karşısında bütün her şey bir kenarda kalıyor ve kendi hayatınız da dâhil olmak üzere içinde bulunduğunuz bütün o anın muhasebesini yapıyorsunuz. Çok genç bir kardeşimiz, 88 doğumlu. Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'a Allah'tan rahmet diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ailesine, sevenlere, Cumhuriyet Halk Partisine, Manisa'ya, özellikle tüm genç siyasetçilere, kadınlara hassaten başsağlığı diliyorum ve hazırunu bir Fatıha okumaya davet ediyorum.

Allah rahmet eylesin.

BAŞKAN - Şahıslar adına, aleyhinde Nimet Özdemir.

Buyurun lütfen.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - On dakika ara verseniz Başkanım, uygun olmaz mı? Eğer takdir ederseniz...

BAŞKAN - Olur, peki.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.51

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.08

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 32'nci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:226) (Devam)

2.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2024 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 218 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2024 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2024 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1191) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 227) (Devam)

A) AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI (Devam)

1)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI (Devam)

1) Millî Eğitim Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Eğitim Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) YÜKSEKÖĞRETİM KURULU (Devam)

1) Yükseköğretim Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yükseköğretim Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU (Devam)

1) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) ÜNİVERSİTELER (Devam)

BAŞKAN - 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, şahsı adına, aleyhte olmak üzere İstanbul Milletvekili Sayın Nimet Özdemir'e söz vereyim.

Sayın Özdemir, buyurun.

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Manisa Şehzadeler Belediye Başkanımız Gülşah Durbay siyasete umutla açan bir çiçektir, çok erken soldu, geride tarifsiz bir hüznü bıraktı. Partimize, ailesine, tüm sevenlerine başsağlığı diliyor, Allah rahmet etsin diyorum.

Sayın Bakan konuşmasının altı dakikasını CHP'nin politikaları üzerine konuştu, önemli bir bölümünü ayırdı, dikkatle bizi takip etmiş, iktidar olacağımızı anlamış olmalı.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öğretmeninden müfredatına, eğitim bütçesinden sahte diplomalara, güvenlikten çocuk yoksulluğuna kadar her konu bize çok katmanlı bir krize girmiş bir eğitim sistemini göstermektedir. Türkiye'de 610 binden fazla çocuk zorunlu eğitim çağında ama okulda değil. 4,5 milyondan fazla genç ne eğitimde ne istihdamda yer alıyor, 8 milyondan fazlası geleceğe tutunmaya çalışıyor ama siz çıkıp "1 milyon ara eleman bulamadık. Liseleri kısaltıp 2 milyon genci daha sokağa bırakalım." diyorsunuz. Akran zorbalığı, uyuşturucu, taciz, istismar ve şiddete karşı politikanız yokken zorunlu eğitimi tartışmaya açmak çocukları suça itmekten başka neye yarar? 612 binden fazla suça sürüklenen, mağdur edilen çocuk varken 20 bin okulda rehber öğretmen yok. İhmaliniz nedeniyle on iki yılda 800'den fazla çocuk hayatını kaybetti, sayı değil sizlere emanet edilen çocuklar ve hepsi birer vatan. Okullarda çocuklar, öğretmenler, müdürler dövülüyor, öldürülüyor, gasbediliyor; okulda güvenlik görevlisi dahi yok. Bakanlık makamınızda var; il, ilçe müdürlüğünüzde var; geleceğimiz olan çocuklarımızın güvenliği yok. 74 bin okuldan sadece 1.032 okulda

güvenlik görevlisi var; koruma yok, hademe yok, temizlik yok, yok, yok, yok; yokluğun Bakanlığı oldunuz. "Şûra kararları ortada; 65 bin güvenlik, 100 bin temizlik personeli, 75 bin okul sağlığı hemşiresi alınmalı." dedik, tabii ki yine duymadınız.

TÜİK'inize göre her 2 çocuktan 1'i yoksul, her 4 çocuktan 1'i okula aç gidiyor, yatağa aç giriyor ama yine de çok alkışlandınız vekilleriniz tarafından. Çocukların okula aç gitmesi vekillerinizin çok umurunda değil anladığım kadarıyla, zaten burada da değiller. Yemek dâhil toplam maliyet 460 milyar. Sorunca "Paramız yok." diyorsunuz, 768 milyar lira vergiden vazgeçiyorsunuz. Çocuklarımızı doyuramazken kime hizmet ediyorsunuz? Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'yle çocuklarımızı kendi ideolojik kalıbınıza sokmaya çalışıyorsunuz ama siz de dâhil çocuklarınızı özel okullara gönderiyorsunuz. Özel okul sayısı 14.700'e çıktı. Ana sınıfı ücreti 1 milyon 700 bin lira olan okul var bu ülkede. İktidarınızda 19.964 köy okulu kapatıldı. Yatılı temel eğitim okulları 521'den 220'ye düştü. Taşımali eğitim neredeyse son buldu. Politikanız, parası olan okusun, gerisi ne olursa olsun.

Dezavantajlı çocuklarımız... Kaynaştırma eğitiminde 437 bin öğrenci var, özel eğitim sınıflarında 98 bin; okullar onlar için erişilebilir değil. Sınav soruları çalındı. Devletle ilk defa karşılaşan çocukların bu rezillik karşısında devlete olan güveni sayenizde yok oldu. YKS'ye gelince ayrı hikâye, 40.818 öğrenci ve sıfır net. İşte karneniz budur Sayın Bakan.

Sorunları çözmek yerine Adalet ve İçişleri Bakanları gibi, maşallah, siz de çıkıp işiniz olmadığı hâlde "Birkaç yıl sonra başıboş köpeklerin sorununu çözdüğümüz zaman başıboş sokak kedilerinin yaydığı hastalıkları konuşur olacağız." dediniz. Başıboş değil Sayın Bakan, sahipleri Yaradan. Dilsiz kullar üzerinden polemik yaratarak gerçekler değiştirilmiyor.

Bu bütçe Türkiye'nin geleceğini taşıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİMET ÖZDEMİR (Devamlı) - Bu bütçe çocukları korumuyor. Bu bütçe olmadı, yirmi üç yıldır yapamadınız, biz iktidar olunca yapacağız. İktidar olacağız, biz kazanacağız, Türkiye kazanacak. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şimdi sırasıyla Grup Başkan Vekillerimize söz vereceğim.

İlk söz YENİ YOL Partisi Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ'a aittir.

Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, çok değerli bürokratlar, Sayın Bakanlar; bugün 2 Bakanlığın bütçesi üzerine konuşmalar yapıyoruz, görüşmeler yapıyoruz; Bakanları dinledik, konuşmacıları dinledik.

Ben Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanını dinlediğim zaman kendimi Kanada'da zannettim, Avustralya'da zannettim ve dedim ki herhâlde Avrupa Birliği'nin kalkınmış ülkelerinden birindeyiz. Her problem bitmiş; çocukların problemleri bitmiş, engellilerin problemleri bitmiş, yaşlıların problemleri bitmiş; yaşlı bakım merkezleri böyle çok dolu değil, yaşlı problemini halletmişiz, zaten kimse de yaşlı bakım merkezi aramıyor, huzurevleri aramıyor; yaşlılar aileleriyle, çocuklarıyla beraber mutlu bir şekilde birlikte yaşıyorlar; engelliler sarf malzemelerini veyahut da diğer kullandıkları malzemeleri, aletleri çok rahat bir şekilde alabiliyorlar; enflasyon oranında bunları güncelliyor Hükûmet, güncellediği zaman da engelli araçlarını, beyaz bastonlarını veya görme engelliler Braille alfabeli bilgisayarlarını çok rahat alabiliyorlar diye düşündüm ve ardından bir baktım ki hiç de öyle olmadığını ben biliyorum zaten. Öyle olmadığını nasıl biliyorum? Burada "Bir engelliler bakanlığı kurulsun." diyerek araştırma önergesi vermiştik, cumhuriyet tarihinde çok partili hayata geçtikten sonra ilk defa bir muhalefet partisinin araştırma önergesi kabul edildi. Nasıl kabul edildi? Muhalefetin başarısıyla kabul edildi, iktidar yenildi ve ardından da ortaklaşa bir önerge vererek bu önergeyle beraber bir araştırma komisyonu kuruldu. Araştırma Komisyonunu ziyaret ettiğim zaman, orada konuşma yaptığımda bana şunu söylediler; ben "Engellilerin problemlerini biliyoruz, bunlar üzerine kafa yormayın, engelli bakanlığını kurun ve bu problemleri de onlar çözsünler, halletsinler." dediğim zaman, orada Sayın Başkan şöyle söyledi bana: "Engellilerin yeni yeni problemlerini öğreniyoruz." Engellilerin problemlerini yeni yeni öğrendiğinize göre demek ki hâlâ daha bu köprünün altından çok suların geçmesi gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, şimdi, burada aile kurumu bizim en büyük devletimiz, değil mi? En büyük imparatorluğumuz aile. Bu aileyle ilgili de çok değerli ifadeler kullandı Sayın Bakan. Peki, şimdi, Türkiye'de evlilik mi çoğalıyor yoksa boşanmalar mı çoğalıyor? Eğer evlilik çoğalıyorsa orada sağlıklı bir aile yapısı var demektir, boşanmalar çoğalıyorsa orada ailede bir problem var demektir. Ne problem vardır? Psikolojik problemler vardır. Bu psikolojik problemleri doğuran şeyler nedir? Ekonomidir, hukuktur... Aynı zamanda, Türkiye'de gelir dağılımında adalet, eğitimde fırsat eşitliği demektir. Peki, bu yoksa eğer, boşanmalar çoğaldıysa sizin aileden bahsetmeniz mümkün olabilir mi? Olamaz. Kalkmışsınız, diyorsunuz ki... İnsanlara balık tutmayı mı öğreteceksiniz, balık mı vereceksiniz? Balık tutmayı öğreteceksiniz ve sosyal yardımlarla övünüyorsunuz! Bir devlet sosyal yardımlarla övünür, doğrudur ama bundan daha ziyade "Ben daha fazla sosyal devletim, insanları çok rahat bir şekilde üretim sağlayacak hâle getirdim." der, bununla övünmüş olur.

Bir diğer taraftan, çocuk yoksulluğu var Türkiye'de. TÜİK verilerine göre 7 milyon 39 bin çocuk yoksulluk içerisinde; daha da vahimi, 5,4 milyon çocuğumuz gıda yoksulluğu çekiyor yani bu çocuklarımız yeterli protein alamıyorlar, meyveye, sebzeye erişmiyorlar.

Ayrıca, sanal kumar var biliyorsunuz, bununla ilgili olarak Hükûmetin çok acil tedbirler alması gerekiyor, gerek dijital ortamda gerekse de toplumsal hayatta tedbirler alması gerekiyor. Bu sanal kumarla beraber çocuklarımızı kaybediyoruz yani çocuklar okulda eğitilirler, sokakta eğitilirler, bir de ailede eğitilirler. Eğer ailedeki ve okuldaki eğitimleri sokakta ortadan kaldırılıyorsa, nötralize ediliyorsa orada bir eğitim yok demektir, çocuklarınızı kaybedersiniz. Sanal kumarla beraber evlerimiz yanıyor, siz bahçeyi suluyorsunuz Sayın Bakan. Değerli arkadaşlar, bu sanal kumar baronlarına karşı neden etkin bir mücadele veremiyorsunuz İçişleri Bakanınızla beraber, Adalet Bakanınızla birlikte, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanınızla birlikte?

Şimdi, burada, engelli ve yaşlı vatandaşlarımızla ilgili de söyledim; 1,2 milyon yaşlı vatandaşımız emekli maaşı yetmediği için inşaat köşelerinde, pazar yerlerinde yüzde 90'ı kayıt dışı olmak üzere çalışmak zorunda kalıyor. Huzurevi kapasiteleri yetersiz, bakım ücretleri komik seviyelerde. 9 milyonun yaşadığı bir ülkede eğer 30 bin kişi huzurevlerinde kalabiliyorsa bu çok komik bir rakamdır. Tek elden bir sosyal korumaya ihtiyacımız var; tüm bu sorunların temelinde plansızlık ve çok başlılık yatmaktadır. Türkiye'de sosyal yardım yapan 6 farklı kamu kurumu var; Aile Bakanlığı, vakıflar, Millî Eğitim Bakanlığı, Kredi Yurtlar Kurumu, belediyeler ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları olmak üzere. Bununla ilgili olarak, mutlaka bir çerçeve içerisinde, tek bir çatı altında toplanması lazım.

Ben buradan Bakana da bir tavsiyede bulunacağım: Manisa'da otistik çocuklar için, gençler için yapmış olduğumuz ZEKL diye bir kurum var. Bu kurumu gitsin ziyaret etsin; bu, Türkiye'de tek, bir tane. 4+4+4'ten sonra ortaya çıktı problem ve biz bunu Organize Sanayi Başkanımızla beraber bu şekilde çözmüştük ve bütün organize sanayilerde bunu yapabilirsiniz. Otistik çocukların sayısı oldukça fazla ve burada, organize sanayilerde bunu yaptığınız zaman 10 bine yakın çocuğumuz buralarda çok rahat bir şekilde iş imkânı bulurlar, hem devletten para almaktan kurtulurlar, aynı zamanda da organize sanayilerde meslek sahibi olmuş olurlar.

Bakanlık meselesine gelince, Millî Eğitim Bakanlığına; bakın arkadaşlar, toprağınızı kaybederseniz geri alabilirsiniz, ekonominiz bozulur, düzelterebilirsiniz ama eğitiminiz bozuka insanlarınızı kaybederseniz bir daha telafi etmeniz mümkün değildir. Eğitim ve Kültür Bakanlığı konusunda, kültürde Adalet ve Kalkınma Partisi sınıfta kalmıştır. Öncelikle Kültür Bakanlığında sınıfta kalmıştır. Neden? Kültür eğitimi doğurur, eğitim kültürü doğurmaz efendim. Kültür, tarih sahnesine çıktığınız andan itibaren biriktirdiğiniz her şeydir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edelim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkürler efendim.

Burada öğretmenliğe gelince, ücretli öğretmenlik ve ardından da kadrolu öğretmenlik var. Bu ücretli öğretmenliği kaldırın. Bu aynı zamanda öğretmenlerimize karşı da bir saygısızlık. Bunların aynı zamanda maaşları konusunda problemler var. Bunlarla ilgili olarak "eşit işe eşit ücret" ilkesini yerle yeksan ettiniz. Öğretmeni öğretmenle çatıştırmak istiyorsunuz, bununla da yetinmiyorsunuz; bu sayılar 86 bin kişiye ulaştı, bu 86 bin kişiye kadro verin, KPSS üzerinden kadrolar verin. Siz bir defa "Mülakatı kaldıracağız." dediniz, Sayın Cumhurbaşkanı böyle söylemişti seçim öncesi, sonra dedi ki: "Eğer ben bunu söylediysem Millî Eğitim Bakanım ve İçişleri Bakanım görüşeceğim, bir ortak yol bulacağız, çıkar yol bulacağız." dedi, bunu söyledi zaten kendisi; ardından çıkar yolu buldular, Millî Eğitim Bakanlığında çıkar yolu buldular. Nasıl buldular? Eğitim akademileri kurdunuz. Bu eğitim akademilerinde de çifte standartlar var; bir kez mülakat yapıyordunuz, şimdi sürekli mülakat yapıyorsunuz, mülakatı sürekli hâle getirdiniz, subjektif değerlendirmeleriniz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edelim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Nedir? Buradaki derslere baktığımız zaman, subjektif değerlendirmeleri zaman içerisinde görmüş olacağız. Bu, şu şekilde: Proje okullarınız var, bu proje okullarınızda Bakan atıyor müdürü, müdür de öğretmenleri tayin ediyor; diğer devlet okullarında ise bakıyorsunuz, bunlar mülakatla müdür oluyorlar, öğretmenler de mülakatla geliyor. Mülakat doğruysa diğerini de mülakat yapın, eğer Sayın Bakanın ataması doğruysa diğerinde de Bakanın atamasıyla yapın. Bakanın ataması doğru değildir arkadaşlar. O nedenle, bu Millî Eğitim Akademilerini tekrar yeniden gözden geçirin. Uzun yıllar eğitim fakültelerinde okuyan insanlar geliyorlar buralarda tekrar yeniden iki dönem, dört dönem, iki sene eğitim fakültelerinde çalışacaklar veya eğitim görecekler, ardından da bu insanlar öğretmen olacaklar. Bakın, ne kadar gizlerseniz gizleyin bu mülakat doğru değildir, bu mülakatı kaldırmak gerekmektedir çünkü subjektif değerlendirmeler vardır. 95 alan, 96 alan bir çocuğumuz 60 alarak, 70 alarak mülakatlardan eleniyor. Bu 1 kişi değil, 10 kişi değil, 100 kişi değil binlerce kişi bu. Bu mülakat ne zaman tarih sahnesine çıktıysa o günden beri mülakat problemi var değerli arkadaşlar.

Okullardaki hijyen meselesini arkadaşlarımız söyledi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Son cümlem efendim.

MESEM'le ilgili şunu söylemek isterim: Bakın, MESEM olması gereken bir kuruluş arkadaşlar yani çıraklık eğitim merkezleri bunlar, zaman içerisinde isim değiştirerek buralara kadar geldi. Elbette ki bizim ara elemanlara ihtiyacımız var fakat bu ara elemanlarla ilgili Sayın Bakanın söylediği ile burada Latif Bey'in söylediği arasında tenakuz vardı, çelişki vardı. Ne dedi Latif Bey? Dedi ki: "Evet, bunlar gereklidir, doğru bir şey yapıyoruz ama uygulamada problemler var; bu problemleri, gelin, ortaklaşa kaldıralım." Ya, niye ortaklaşa kaldıralım kardeşim? Kaldır sen. Elinde ne var senin? Elinde her türlü imkân var. Yok mu senin elinde? Kanun hükmünde kararname var, kararname var, karar var, çoğunluğun var; gel kaldır kardeşim, uygulamada da bu yanlışlığı gider ama Sayın Bakan, burada bir yanlışlık olmadığını söyledi.

Değerli arkadaşlar, şu çarpıtmayı da doğru bulmuyorum: Ara eleman meselesine gelince; bu 28 Şubat dönemine, geriye döndüğümüz zaman... Bakın, geriye dönmeye gerek yok, dünün güneşiyle bugünün çamaşırlarını kurutamazsınız; dün, dün de kaldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Efendim, son kez istirham ediyorum.

BAŞKAN - Son kez buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Ben, 28 Şubat döneminde 3 defa üniversiteden uzaklaşmış ve Muhsin Yazıcıoğlu'yla beraber o 28 Şubatçılara kafa tutmuş, tehdit edilmiş; ailelerimiz, çocuklarımız bizzat ölümle tehdit edilmişiz, paralarla imtihan edilmişiz. 28 Şubatta 3 kişiyi de ben saygıyla anıyorum; bir yandan Nazlı Ilıcak'ı -son dönemdeki tavırlarına karşıyım- bir yandan Tank Hasan Hasan Celal Güzel'i ve Muhsin Yazıcıoğlu'nu ama birileri 28 Şubata susarken bizler susmuyorduk. O zaman ne oldu? İmam-hatiplere bir haksızlık yapıldı, ara elemanlar yetiştiren endüstri meslek liseleri de bundan nasibini aldı. Şimdi de şöyle yapıyorsunuz: "Her yere imam-hatip yapaalım." diyorsunuz. Benim eşim Kur'an kursu öğretmeni, ben Müslüman'ım arkadaşlar ve imam-hatipler gerekliyse açacaksınız ama gerekli değilse onu açarsanız israf etmiş olursunuz. Eğitim fakülteleri, mesleki eğitim liseleri gerekliyse onu açacaksınız. Eğer bir yerde lüzum olmadığı hâlde orada tutup imam-hatip açıyorsanız, fen lisesi açıyorsanız bu israftır arkadaşlar. Eğer gerekliyse de açmıyorsanız burada da ciddi şekilde sizin eğitime ihanet ettiğinizi söyleyebilirim. O nedenle, bizim ara eleman yetiştiren yerlere ihtiyacımız var; bu, MESEM de olabilir; bu, endüstri meslek lisesi de olabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Son cümle olarak şunu söyleyeyim: Endüstri meslek liseleri organize sanayilerde var, 81 yerde var; bunu 181 yapın, 281 yapın, 381 yapın ama FETÖ'den almış olduğunuz okulları "Buraları imam-hatip yapaalım." diyerek dün

başkalarının yaptığı yanlışa siz de aynı yanlışa cevap vermeyin; imam-hatibi imam-hatip, fen lisesini fen lisesi, endüstri meslek lisesini endüstri meslek lisesi yapın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez.

Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri, Sayın Bakanlar, değerli bürokratlar; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanların yaptığı konuşmalara bakarsanız, yaldızlı sözlere, ışıltılı laflara bakarsanız Türkiye'de mükemmel bir dönem yaşanıyor fakat hakikaten bu konuşmaların sahadan ve gerçeklikten ne kadar uzak olduğunu hepimiz biliyoruz, elini vicdanına koyan AK PARTİ'li arkadaşlarımız da biliyor. Şimdi "sosyal yardım" denildi, rakamlar verildi, son on yıl içerisinde sosyal yardım yapılan aile sayısı 2 kat artmış. Bu, gurur duyulacak bir şey değil; bu, Türkiye'de açlığın, sefaletin ve yoksulluğun giderek derinleştiğinin çok net bir göstergesi. Elbette o yardımı yapacaksınız, "Yaptık." diyemezsiniz; o, bu millettten toplanmış vergilerle yapılmış ve devletimizin yaptığı yardımdır ama bu milleti bu kadar derin açlığa ve sefalete niye sürüklediğinizin bir kere olsun hesabını vermediniz.

Yanı sıra, yaşlılar inanılmaz bir açlık ve sefalet içerisinde yaşıyorlar. Çıkın akşam vakti çarşıya pazara, özellikle pazara çıkın, yaşlıların akşam beşten, altıdan sonra ezilmiş, çürümüş ürünleri topladıklarına tanık olacaksınız. Geçtiğimiz günlerde yoğun bakım doktorlarıyla görüştüm ben, "Hastaneye gelen yaşlıların protein seviyeleri düşük." diyorlar. Niye? Çünkü et alamıyorlar, proteinle beslenemiyorlar. 16 bin lira emekli maaşı alan bir yaşlı nasıl evine et götürebilsin? Bu ülkede 20 milyona yakın insan sosyal yardımla geçiniyor. 24 milyon aile açlık sınırının altında maaşla geçinmek zorunda ve yirmi üç yıl sonra bu ülkeyi açlığa ve sefalete mahkûm ettiniz. Elektrik yardımı yapıyorsunuz, gurur duyuyorsunuz; ısınma yardımı yapıyorsunuz, gurur duyuyorsunuz. "Niye bu insanları buraya mahkûm ettik?" diye hiç konuşmuyorsunuz.

Gelelim çocuklarımızın durumuna. Bakın, çocuklarla ilgili inanılmaz rakamlar var. Eminim, Sayın Bakan da akşam evine gittiğinde, kendisiyle baş başa kaldığında, elini vicdanına koyduğunda derin bir ızdırıp çekiyordur. UNICEF yeni bir rapor açıkladı: Dünyada çocuk yoksulluğunda en kötü iki ülkeden bir tanesiyiz, bizden daha kötü Kolombiya var; onun dışında hepsi, Romanya dahi Türkiye'den daha iyi. Bu kadar mümbit bir coğrafyada, bu kadar bereketli topraklarda bu ülkenin güzel insanlarını, pırl pırl yavrularını açlığa ve sefalete nasıl mahkûm ettiniz siz, nasıl becerdiniz bunu yirmi üç yıl içerisinde? Çocuk ölüm oranları artmış, rakamlar elimizde; bakın, 40 ülkenin, 40 gelişmiş ülkenin 0-5 yaş arası çocuk ölüm oranı 3,4 -doktor olarak söylüyorum, içim acıyarak söylüyorum- bu ülkede çocuk ölüm oranı 12,8; bu rakamlar da sizin verdiğiniz rakamlar. Bundan utanmanız lazım sizin. Komşu ülkemiz Yunanistan'da, Bulgaristan'da çocuk ölüm oranları çok altında Türkiye'nin, dörtte 1'i, beşte 1'i kadar. Benim bu ülkenin çocuklarının bir Yunan kadar, bir Bulgar kadar yaşamaya hakkı yok mu Allah aşkına? Bu mümbit coğrafyada bu çocuklar neden bu kadar açlığa ve sefalete mahkûm oluyorlar?

Yanı sıra, çocukların ölüm oranlarıyla beraber çocukların doğum oranlarında inanılmaz düşüşler söz konusu. İktidara geldiğinizde doğurganlık oranı 2,5 kadardı, şimdi kaç? 2025 rakamları açıklansın, onu da yurt dışı raporlarından çıkarttım; 1,38'e düşüyor, şu anda 1,4'ün üzerinde. Yani biz artık bu gidişle nüfusumuzu devam ettirme şansına sahip değiliz. Neden bu ülke bu hâle geldi? Özellikle son, 2018'den sonra, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtikten sonra olan rakamlara baktım; doğurganlık oranı 2'den 1,4'e düşmüş, boşanma oranları artmış, evlilik oranları azalmış. Sayın Erdoğan hiç durmadan "3 çocuk" diyor, "5 çocuk" diyor, "Evlenin." diyor ama bir türlü bunlar gerçekleşmiyor. Neden? Bunda da milleti suçluyorsunuz, bunda da muhalefeti suçluyorsunuz sizi eleştirdiğimiz için. Bir dönüp kendinize bir bakın; insanlar niye evlenemiyor, insanlar neden daha çok boşanıyor, bu çocuklar neden daha çok ölüyorlar, neden doğurganlık oranları azalmış? Dönün, bir bakın kendinize. Temel sebep ekonomik ama sadece ekonomik değil, bununla beraber pek çok sebep söz konusu.

Bakın, MESEM'lerden bahsedildi; evet, mesleki eğitimin yapılması şart bu ülkede, gittiğimiz her yerde görüyoruz. Yılların hataları, özellikle çocukların yetiştirmeyişi, ara elemanın olmayışı sanayi için, üretim için önemli bir problem fakat Sayın Bakan, kendi ifadenizle söylediniz, "Koordinatör atadık." dediniz. Ya, Allah aşkına, devlete emanet edilmiş çocuklar; bakın Sayın Bakanım, MESEM Projesi'nde, 2025'in başından bugüne kadar 17 çocuk nasıl olur da can verir ya? Bu, kabul edilebilir bir rakam mı? Bu, kabul edilemez bir rakam. Dolayısıyla 2025 yılı içerisinde 80'i aşmış çocuk ölümü, çocuk işçi ölümü ve MESEM'e, devlete emanet edilmiş çocuklardan 17'si hayatını kaybetmiş, üstelik başlarında koordinatörü var, devlet var. Bu, asla kabul edilemez. Yine, rakamlara baktığımızda, bu ülkede 750 bin çocuk işçimiz var. Bu, asla ve asla... Siz övünüyorsunuz ya "Türkiye Yüzyılı" diye, bu rakamlar asla ve asla sizin övündüğünüz o tabloyla örtüşmeyecek rakamlar. Bu güzel ülkenin çocukları -neden Allah aşkına- 700 küsur bini çalışmak zorunda? Çünkü aileleri onlara gelecek temin edemiyor, çocuklar karnını doyuramıyor, orada burada çalışmak zorunda kalıyorlar. Bu son derece vahim bir tablodur.

Gelelim yine MESEM'le ilgili, Meclisimizin çatısının altında yaşanan meseleye. Bakın, bu konu konuşulmadı. Biz bu konuyu Meclis Başkanımızdan duymak isterdik, biz bu konuyu Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanının yapacağı açıklamadan duymak isterdik, biz bu vahameti Sayın Millî Eğitim Bakanından duymak isterdik çünkü her 3 Kurum da bu olaydan sorumludur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edelim lütfen

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Aileler çocuklarını size emanet etmişler, "Alın bu yavruları eğitin, okutun, hayata kazandırın." demişler. Millî Eğitim Bakanlığı da -az önce kendileri ifade ettiler- bir koordinatör eşliğinde Meclise emanet etmiş. Allah aşkına arkadaşlar, bu Meclis gazi bir Meclis ve dünyada çocuklarına bayram armağan eden başka bir Meclis yok, kendisine emanet edilen çocukların tecavüze uğradığı başka bir Meclis de yok. Böyle bir şey olabilir mi? Ne Meclis Başkanından açıklama var ne Millî Eğitim Bakanından ne de Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanından. Nerede bu koordinatör, niye denetlemedi; nerede eksiğiniz var sizin? Peki, soruyorum şimdi: Bu çocuğun istikbali ya da çocukların istikbali ne olacak? Bu yavruların geleceği ne olacak? Bu ailelere tazminat ödediniz mi? Kimdir bunların sorumlusu? Medeni devlet dediğiniz hesap verir. Size emanet edilmiş yavrular ölürken, size emanet edilmiş yavrular istismara uğrarken bunlarla ilgili sorumluluk almamanız asla ve asla kabul edilemez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edelim.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Kadınların eşitliğiyle ilgili uluslararası Küresel Cinsiyet Eşitsizliği rakamlarına baktığınızda berbat bir durumdayız; Suudi Arabistan bizden önde, bizimle berabermiş ama kadınlara araba kullanma hakkı verdiği için bizim önümüze çıkmışlar. Bakın, Türkiye, Umman'dan sonra geliyor, dünyada 135'inci sıradayız; AK PARTİ iktidarı döneminde -rakamları toplayın- 10 bini buluyor sokaklarda katledilmiş kadınlarımız. Bunu nasıl içinize sindiriyorsunuz ve konuşmaya geldiğiniz zaman da çok iyi işler yaptığınızı söylüyorsunuz. Amerika Birleşik Devletleri Irak'ı işgal etti, Irak'ta 4.500 asker kaybetti; sizin iktidarınız döneminde, sokaklarda 10 binden fazla kadın katledildi; bunların hesabını sormamız gerekmiyor mu? Her yıl bütçede, geliyorsunuz, konuşmalar yapıyorsunuz ve ondan sonra mükemmel işler yaptığınızı söyleyip buradan ayrılıp gidiyorsunuz.

Son olarak üniversitelerle ilgili de bir söz söylemek istiyorum: Yine, çok sayıda üniversitelerin açıldığıyla ilgili çok ciddi rakamlar telaffuz edildi. En son -eğer rakam yanlışsa Sayın Başkan düzeltsin- Sayın Erdoğan'ın açıklamasına göre Türkiye'de 208 üniversite var. Peki, biz tabelalarla mı övüneceğiz, o binalarla mı övüneceğiz yoksa orada üretilmiş bilimle ve teknolojiyle mi övüneceğiz? Bakın, ben size çok net bir rakam vereceğim, eczacılıkla ilgili bir rakam vereceğim. AK PARTİ iktidara geldiğinde bu ülkede 8 tane eczacılık fakültesi vardı, şu an kaç tane? Elimdeki bilgilere göre 60'tan fazla eczacılık fakültesi var ve şu anda Türkiye'de 20 binden fazla eczacı işsiz. Onu bir kenara bırakalım, Türkiye'nin bir yılda tükettiği ilaç miktarı 325 milyar liralık; bir daha söylüyorum, 325 milyar lira. Peki, bu ilacın ne kadarı bizde üretiliyor? Yüzde 60'ı bizde, yüzde 40'ı ithal. Üretilen yüzde 60 ilacın da yüzde 80'inin ham maddesi yurt dışından geliyor yani neredeyse ilaç piyasasının tamamı dışarıya bağlı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim Sayın Başkan, istirahat ediyorum.

BAŞKAN - Devam edelim.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - O sebeple, zaten Sağlık Bakanlığı ilaç fiyatlarını euroya endekslendi. Ya, sizin 60'tan fazla eczacılık fakülteniz var ve bununla övünüyorsunuz; dünya kadar işsiz eczacınız var, bir tane mi ilaç üretemezsiniz? İnovasyonunuz nerede sizin? Türkiye'nin 325 milyar liralık ilaç ithalatına bir parça katkısı olamaz mı? İrlanda'dan örnek vereceğim Sayın Başkanım; mutlaka biliyorsunuzdur, 5 milyon nüfuslu İrlanda'nın 3 tane üniversitesi var, yıllık ilaç ihracatı 90 milyar dolar; bir daha söylüyorum, 90 milyar dolar. Tabelalarla övünmeyin, binalarla övünmeyin; bilimle övünün ve içerisinde üretilmiş teknolojiyle, "know-how"la övünün.

Son olarak da şunu söyleyeceğim: Dış hekimliği, bakın, Türkiye'nin dış hekimliği fakültesinde de inanılmaz bir enflasyon var. Yine, rakamları Sayın Başkan düzeltsin, benim elimdeki rakamlara göre 105 tane dış hekimliği fakültemiz var; 14 taneydi AK PARTİ iktidara geldiğinde, şu anda 105 tane. Bu 105 dış hekimliği fakültesinden mezun olan gençlerimizin, genç dış hekimlerimizin çoğu işsiz durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim, bir cümle; bitiriyorum, istirahat ediyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Şimdi, üniversitelerle övünüyorsunuz. Bakın, Türkiye'nin dış hekimi ihtiyacı yıllık 1.500. Oturdum, araştırdım bu çocuklar, bu gençler nerede okuyor diye. Eski Sağlık Bakanının Medipol Dış Hekimliği Fakültesi var İstanbul'da ve Ankara'da. Toplam öğrenci sayısı ne kadar biliyor musunuz Sayın Başkanım? Şu anda 2.500'e yakın öğrencisi var. Türkiye'nin yıllık 1.500 dış hekimi ihtiyacı var, sadece eski Sağlık Bakanının kendi özel üniversitesinde -ki dünya kadar teşvik almış, açıkladım burada; 5 küsur milyar lira teşvik almış- Türkiye'nin ihtiyacının 2 katı kadar öğrenci yetişiyor. Dolayısıyla burada ciddi bir plansızlık var, ciddi bir yetersizlik var. Binalarla değil kaliteyle övünün, çocukların sağlığıyla övünün, çocukların güvenliğiyle övünün. Çocuklara tecavüz edilmediği, çocukların işçi olarak çalıştırılmadığı, sömürülmediği bir Türkiye için lütfen elinizi vicdanınıza koyun diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Milliyet Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Nevşehir Milletvekili Sayın Filiz Kılıç.

Buyurun.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri, Sayın Bakanlar, bürokratlar ve ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti; kudretli devletimizin temeli ve milletimizin istikbali olan 2 stratejik Bakanlığımız, Millî Eğitim ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçeleri üzerine görüşlerimi partimiz adına belirtmek istiyorum. Öncelikle Millî Eğitim Bakanlığımızla başlamak isteyim.

Bizler eğitimi sadece binalardan, akıllı tahtalardan ibaret bir yapı olarak asla görmedik, görmeyeceğiz. Bizim için eğitim fikri hür, vicdanı hür nesiller yetiştirirken aynı zamanda, o neslin kalbine vatan sevgisini, millet şuurunu naksetme çabasıdır. Bu manada, Bakanlığımızın müfredatta gerçekleştirdiği millîleşme hamlesini, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli vizyonunu destekliyoruz. Çocuklarımızın kendi öz değerleriyle, tarihiyle, kültürüyle barışık ama dünyayı da okuyabilen bireyler olarak yetişmesi için atılan her adımın arkasındayız.

Değerli milletvekilleri, şunu atlamayalım, göz ardı etmeyelim: Müfredat ne kadar iyi olursa olsun, o müfredata can verecek olan, o müfredatı başarıyla uygulayacak olan öğretmendir. Burada Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak tekrar bir hakkı teslim etmek istiyoruz; Genel Başkanımız grup toplantımızda ifade ettiler, bizler Genel Kurulda çok kez bu hususu gündeme getirdik: Biz, öğretmenlik mesleğinin diplomasını almış, stajını yapmış, devletin açtığı sınavlara girip yüksek puanlar almış kardeşlerimize "atanamayan öğretmen" demeyi reddediyoruz. Bu tanım sanki kusur onlardaymış gibi haksız bir algı yaratmaktadır oysa tablo ortadadır; devletimiz "Oku." dedi, okudular; "Formasyon al." dedi, aldılar; "Sınava gir, şu puanı getir." dedi, getirdiler yani bu kardeşlerimiz devletimizin kendilerinden istediği her şeyi harfiyen yerine getirmiş, üzerine düşeni fazlasıyla yapmıştır. Ancak açılan kontenjanlar ne yazık ki ihtiyacı karşılamaktan uzak kalmış, bu fedakâr kitleyi sistemin dışına bırakmıştır. Dolayısıyla mesele bir başarısızlık meselesi değildir. Bu sebeple, beklentiye karşılamak, öğretmenlerimizin kırılan umudunu yeşertmek için ek atama bir lütuf değil ertelenemez bir hak teslimiyetidir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak talebimiz nettir: Cumhuriyetimizin yeni yüzyılında sınıflar

öğretmensiz, öğretmenler öğrencisiz kalmamalı; öğretmenlerimizin yüzünü güldürecek o müjdeli haber mutlaka verilmelidir. Ayrıca, öğretmenlerimizin itibarının korunması, şiddete karşı yasal kalkanın güçlendirilmesi ve özlük haklarının iyileştirilmesi konusunda atılacak her adımda Bakanlığımızın en büyük destekçisi olacağımızı da buradan ilan ediyorum.

Gelelim toplumun kalesi olan aile kurumuna. Biliyorsunuz, küresel ölçekte aile yapımızı hedef alan, cinsiyetsizliği dayatan, değerlerimizi yozlaştırmaya çalışan çok sinsi bir kuşatma altındayız. Bu fırtınalı denizde sığınacağımız tek liman ailemizdir. Her zaman söylüyoruz aile toplumun temel taşıdır diye. Bu sebeple, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın aileyi merkeze alan politikalarını, "Güçlü Aile, Güçlü Türkiye" şiarıyla yürüttüğü çalışmaları kıymetli buluyoruz. Sosyal devlet demek sadece yardım kolisi dağıtmak demek değildir; sosyal devlet, vatandaşın hayat standartlarını yükselten, kimseyi arkada bırakmayan kudretli devlet demektir. Aile Yılı kapsamında yapılan vizyoner çalışmaları bu açıdan destekliyoruz ve bu tür çalışmaların da artarak devam etmesi noktasında grubumuz adına her türlü desteği vereceğimizi de ilan ediyoruz.

Sayın Bakanlarım, bendeniz Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçeleri görüşülürken de bir hususun altını çizmiştim. Bu hususu şimdi sizin bütçenizde de tekrar gündeme almak istiyorum. Hatırlarsanız, çok kısa bir süre önce Avustralya 16 yaş altı çocuklara sosyal medyayı yasakladı ve bu platformlar kapandı. Bizler de çeşitli bakanlıklarımız bir araya gelerek; işte, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız, Millî Eğitim Bakanlığımız, İçişleri Bakanlığımız, Adalet Bakanlığımız, Gençlik ve Spor Bakanlığımız, Kültür ve Turizm Bakanlığımız gibi bakanlıklar bir araya gelerek, bu noktada ortak bir karar alarak, 16 yaş öncesi -bu, 16 olur, 17 olur, 15 olur, artık bu değerlendirme neticesinde- çocuklarımızın bu sosyal medya hesaplarının yasaklanması, kaldırılması ve açılmaması noktasında bazı yasakların kanunlaştırılması hususunda sizlerden ciddi bir beklentimiz olduğunu da ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım, buyurun.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Evet, sözlerimi bitirirken öğretmenlerimizin hakkının teslim edildiği, ailemizin küresel tehditlere karşı çelikten bir kale gibi korunduğu, refahın ve huzurun hâkim olduğu bir bütçe olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Hakların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit Kars Milletvekili.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, 2 bakanımızı dinledik. Bu konuda yaptıkları konuşmaları can kulağıyla dinlemeye çalıştık ama ne yazık ki gerçekten toplumun yarasına, derdine derman olacak bir cümle kendilerinden duyamadık. Daha ziyade şişirilmiş rakamlar, çarpıtılmış istatistikler, yapılan eleştirilere de "Tencere dibin kara, seninki benden kara." söylemiyle yanıt vermeye çalıştıklarını izledik. Oysaki her 2 Bakanlığın etki alanının kendisi de gerçekten bu toplumun en temel sorunlarını oluşturuyor. Örneğin, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı... Sayın Bakan da burada, çok da görüştük, arkadaşlarımız da kendisine şiddetle ilgili meselelerde ulaşıyorlar. Ya, bu ülkede kadına yönelik şiddet almış başını gidiyor, kadınların başı kesilip surlardan aşağı atılıyor. Koruma kararlarına rağmen kadınlar koruma altındayken katlediliyorlar, çocuklarının gözü önünde katlediliyorlar, sistematik şiddete uğruyorlar. Ve şiddeti de sadece fiziksel şiddet olarak da anlamamak gerekiyor, ekonomik şiddete uğruyorlar, cinsel şiddete uğruyorlar, psikolojik şiddete uğruyorlar, dijital şiddete uğruyorlar ve bütün bu şiddet mekanizmasını, bütün bu şiddet sarmalını engelleyecek önleyici politikalar alma konusunda ne yazık ki Bakanlığın gerçek anlamda yetersiz kaldığını görüyoruz. Şimdi, en başından şunu söyleyelim: Bu ülkede şiddetin bu kadar arttığı, gerçek anlamda kadınlara neredeyse aile dışında yaşam alanı tanınmayan, kadını aileye hapseden ve gerçek anlamda kendisini gerçekleştirme, kamusal hayata katılmasını, bir iş sahibi olmasını, ayaklarının üzerinde durmasını sağlayacak destek mekanizmaları yokken hâlihazırda bu şiddeti önlemenin de çok mümkün olmayacağını ifade edelim. Şimdi, öncelikle söyleyeyim Sayın Bakan: Bir Aile Bakanlığı değil bir kadın bakanlığına bizim ihtiyacımız var, adında kadın olan bir kadın bakanlığına ihtiyacımız var. Çocuklar için bir çocuk bakanlığına ihtiyacımız var. Bakın, Meclisteyiz, bu Meclisin çatısı altında çocuklar istismara ya da cinsel tacize uğradılar. Yani dilimiz bile dönmüyor söylerken, gerçekten acı çekiyoruz; ya, burada bulunuyoruz, 7/24 mesai yapıyoruz ama bizim bulunduğumuz bir ortamda çocukları koruyamadık. Bu bir anlayış sorunudur, bu aynı zamanda bir zihniyet sorunudur, bu aynı zamanda bir mekanizma yoksunluğu sorunudur. "Bu çocuklar kime emanet, bu çocukları niye koruyamıyoruz?" sorusunu herkesin kendine sorması gerekiyor. Çocuklar siyasetüstüdür, çocukları korumak herkesin sorumluluğudur; ebeveynlerin olduğu kadar siyasetçilerin, toplumun da bir sorumluluğudur ama bu konuda hiç adım atılmadığını görüyoruz.

Şimdi, yıllardır söylüyoruz, cinsiyete duyarlı bütçe. Ne demek istiyoruz? Ya, kadınlar ile erkekler eşit koşullarda değillerse, siz bir matematiksel eşitliği bile sağlayamıyorsanız nasıl olacak? Kadına ayrılan bütçeye bakıyoruz, diğer bakanlıklara ayrılan bütçeye bakıyoruz, kadın istihdamına ayrılan paya bakıyoruz, kadınların dar tanımlı, geniş tanımlı işsizlik oranlarına bakıyoruz; bütün istatistiklerde en altlardayız. Peki, nasıl olacak Sayın Bakan? Ben size sormak istiyorum. Kadın iş bulamıyor, kadın aş bulamıyor, kadın okuyamıyor. Bakın, okul terk oranları çok artmış durumda ve bu okul terk oranlarında kız çocukları erken evlilik yapmak zorunda kalıyor, erken yaşta evlendiriliyor, okulu terk eden erkek çocukları da iş yaşamına katılmak, çalışıp aileyi geçindirmek zorunda kalıyor; bu, bir yoksulluk sorunu aynı zamanda. Peki, bunu engelliyor musunuz? Hayır. Bu ülkede çocuklar yetersiz beslenmeden dolayı bodur kalıyor, bodur. Saçları kırık, derin anemiler oluyor. Çocuk yoksunluğu yani çocuğun gıdaya erişememesi, yetersiz beslenmesinin yarattığı dünya kadar sorun var. Yani artık karikatürlere konu oluyor ama çocuğa annesi soruyor "Günün nasıl geçti?" diye, "Gurultudan hiçbir şey anlamadım." diyor. Neyin gurultusu? Midesinin gurultusu. Okulda çocuklar açlıktan bayılıyor. Peki, 2 bakanlık ne yapıyor? Vallahi seyrediyor. Bir bodur nesil yetişiyor; bakın, yetersiz beslenmeden kaynaklı bir bodur nesil yetişiyor; bunun istatistikleri var, OECD ülkeleri içerisinde de var, dünya ortalaması içerisinde de çocukların nasıl yetersiz beslendiğinin dünya kadar parametresi var ama bunların hiçbirini yok.

Şimdi, şiddet çetelesini sormak istiyorum Sayın Bakan: Ya, nasıl olur da siz kadına yönelik şiddetin çetelesini, istatistiğini yıllık açıklamazsınız, niye açıklamazsınız? En son açıkladığınızda yüzde 1.400 çıktı, 2024'te açıklamışsınız TÜİK'e dayanarak; şimdi açıklamıyorsunuz. İçişleri Bakanlığı bu verileri gizliyor. Evet, gizliyor, biz ulaşamıyoruz, erişemiyoruz; soruyoruz, hayır, ulaşamıyoruz. Bunu açık ve net söyleyelim. Bakın, ben size söyleyeyim, Bianet'in rakamları: Son dokuz ayda 224 kadın öldürülmüş, 164 kadın taciz edilmiş, 169 çocuk istismara maruz kalmış, 561 fiziksel şiddet vakası yaşanmış, 8 kadına cinsel saldırı olmuş, 805 kadın fuşşa sürüklenmiş, 347 kadının ölümü şüpheli; Rojin'i biliyoruz, Gülistan Doku'yu biliyoruz. Aile Bakanlığı olarak siz bütün bu süreçlerin neresindesiniz diye size sormak istiyorum.

Şimdi, diğer bir mesele: Bakın, siz aynı zamanda bir sosyal politika bakanısınız değil mi, sosyal alanın hepsi size bağlı. Peki, emekli olan yaşlıların durumu ne? Geçen gün basında bir haber vardı, şurada, Ankara Ulus'ta tek kişilik odalarda kalan emeklilerin haberini okudunuz mu bilmiyorum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Biz gittik oraya, gittik.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ha, gittiniz, çok iyi yapmışsınız. Ben size soruyorum: Niye insanlar tek kişilik odalarda kalıyorlar? Niye evde kalmıyorlar? Niye bir emekli ev kiralayamıyor? Niye başkasının emeklisi gelip Türkiye'de Kapadokya'yı, orayı burayı geziyor da bizim emeklimiz daha kendisine bir ev kiralayamıyor sorusunu kendinize sormuyor musunuz? (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Günlüğü 200 lira...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Belki başka konulardan orada kalıyorlardır.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ben tamamlayım Sayın Bakan isterseniz. Günlüğü 200 lira-400 lira arasında, aylığı 12 bin lira-16 bin lira arasında. Peki, başka bir veri daha vereyim Sayın Bakana...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edelim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, geçen yılın ekim ayında 60 yaş üzerinde 22.114 yurttaş İŞKUR üzerinden bir işe yerleştirilmek için beklemiş, bu yıl ise sayı yüzde 21,9 artarak 26.823 kişiye yükselmiş. Bakın, bu insanlar emekli, bu insanlar 60 yaşın üzerinde ama gidip İŞKUR'a başvuruyorlar. Niye? Çünkü geçinemiyor, ya simit satacak ya işportacılık yapacak ya İŞKUR'a başvuruyor. Ya, bu bir yoksulluk göstergesi; bir çalışan yoksulluğu var, bir emekli yoksulluğu var, bir çocuk yoksulluğu var, bir kadın yoksulluğu var ve bütün bu yoksulluk kategorileri toplumda toplamda bir yoksulluk politikasına işaret ediyor. Peki, siz yoksullukla mücadele ediyor musunuz? Hayır. Siz AKP iktidarının en iyi yaptığı şey yoksulluğu içeriyorsunuz yani yoksulluğu yönetiyorsunuz çünkü yoksulluk aynı zamanda yönetildiği zaman, içerildiği zaman oy deposu demek. 20 milyon insanın sosyal yardıma muhtaç olması, sosyal yardımla ayakta kalması ne demek? Bu ülkede işsizlik var, açsızlık var, istihdam sorunu var demek ama buna dair hiçbir politikanızın olmadığını görüyoruz.

Arkadaşlarımız söylediler: Bakın, cinsel şiddet kriz merkezlerini niye kurmuyorsunuz? İstanbul Sözleşmesi gibi, çocuğu, kadını, kadınları koruyan bir sözleşmeden çıktınız, 6284'ü hâlâ etkin bir şekilde uygulamıyorsunuz ve bu ülkede ne yazık ki kadınlar kimsesiz hissediyor kendini. Kadınların kimi var biliyor musunuz? Kadınlar bir tek kadınlara güveniyor, kadın örgütlerine güveniyor gerçek anlamda, Aile Bakanlığına güvenmiyorlar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Onları koruyacak bir mekanizma sağlayamadınız ve ne yazık ki büyük bir şiddet sarmalı var, bu şiddet sarmalına bir şey demiyorsunuz.

Şimdi, bütün süremi tabii ki Aile Bakanlığıyla bitirmek istemiyorum çünkü Millî Eğitim Bakanlığı gerçek anlamda uzun sürelerle konuşulmayı ve eleştirilmeyi hak eden bir Bakanlık, ona da birkaç kelam etmek isterim. Şimdi, arkadaşlarımız uzun uzun anlattılar, Sayın Bakanı hayretle dinledik gerçekten. Ya, MESEM savunulacak bir şey mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - MESEM'de 17 işçi çocuk, işçileştirilmiş çocuk yaşamını yitirmiş, Sayın Bakan hiçbir şey olmamış gibi konuşuyor. Bakın, meslek lisesi başka bir şey. Ben meslek lisesi mezunuyum, yatılı okumuş bir öğrenciyim, bana kimse meslek lisesini anlatmasın, kimse katsayı zulmünü anlatmasın, ben onun mağduru olan bir öğrenciyim aynı zamanda ama bugün yeni bir dönemdeyseniz, yeni bir çağdaysanız artık bize yeni bir şey söylemesi gerekiyor mevcut Millî Eğitim Bakanının kendisi, ama çıkmış bize okul, fabrika dönemini anlatıyor. Artık OSB'lerin içerisine, sanayi bölgelerinin içerisine okullar yapılıyor ve çocuklar sadece bir gün okula gidip dört gün boyunca o işliklerde, o fabrikalarda, o atölyelerde çalışıyorlar. Bakanlık bunu nasıl... "Biz de ara eleman üretiyoruz, meslek edindiriyoruz, ceplerine de harçlık koyuyoruz..." Ee, sömürüyor musun? Sömürüyorsun. Kim para kazanıyor? Patronlar. Kim para kazanıyor? Oradaki OSB'ler. Kim para kazanıyor? Okul yönetimleri. O işçi küçücük çocukların emekleriyle ürettiklerini pazarlıyorlar ve artı değer elde ediyorlar. Böyle bir sistem, böyle bir sömürü çarkı olabilir mi? Sömürü sistemi yasallaştırılmış, sistemin içine yedirilmiş ama Millî Eğitim Bakanı gelmiş burada bize bunu anlatıyor.

Bakın, okullarda temizlik malzemesi yok ya... Hangi çağda yaşıyoruz? 21'inci yüzyılda. Yıl 2025... 2026'ya sayılı günler kaldı, tuvalet kâğıdı yok, kâğıt havlu yok; onu geçtim, sıvı sabun yok ya, sıvı sabun yok ya; insaf, merhamet. İzmir'de, İzmir'in göbeğindeki okullardan söylüyorum ha, böyle çok başka bir yerden, Orta Anadolu'dan, böyle ücra bir memleketten falan da bahsettiğimiz yok ama bunu bile sağlayamıyorlar. Bu arada, temizlik için kurdukları bir sistem var, üç gün part-time birileri geliyor; işte, sigortası yok, günlüğü bin lira, aylık çalışırsa 12 bin liraya insanları sigortasız temizlik işinde çalıştırıyor. Millî Eğitim Bakanlığının kendisi bunu yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Devam edelim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, 100 binin üzerinde öğretmen açığı var. Peki, atamayı bekleyen toplam öğretmen sayısı kaç? 1 milyonun üzerinde. Bakın, 300 öğretmen, ataması yapılmadığı için yaşamına son verdi. Bu ülkenin her yerine pıtrak gibi fakülte açılıyorsunuz, üniversite açılıyorsunuz. Akademik kadrosu var mı? Yok. Laboratuvarı var mı? Yok. Gerçek anlamda nitelikli bir eğitim veriyor mu? Yok. Bu kadar diplomalı işsiz ne olacak? Böyle bir planlama hatası olabilir mi? Hani YÖK'ü kaldırıyordunuz? Olur mu ya? "YÖK'ü ele geçirdik, tahkim edeceğiz..." Şimdi, kindar ve dindar nesil yetiştirmenin yeni aracı YÖK.

Ağzını açanı cezaevine atan bir YÖK sistemi var. Özel güvenliğinden turalım, polise kadar üniversite öğrencilerinin en demokratik protesto hakkını engelleyen bir YÖK sistemi var, rektörlük sistemi var. Bu öğrenciler ne yapsın, nerede hak aramayı öğrensin, nerede eleştirel düşünceyi öğrensin, nerede bilimsel düşünceyi geliştirsinler sorusunu sorduğumuzda "Onlara ihtiyacımız yok ki bize itaat eden bir nesil lazım." diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - "Biat et, rahat et." kendi metaforlarıyla... Kendi sloganlarını da söylemiş olalım.

Şimdi, bütün bunların içerisinde, bakın, 2026 yılı içerisinde net bütçesindeki yatırımlara ayrılan paya bakalım, yüzde 8,25. Bu oran 2002'de ne kadarmış biliyor musunuz Sayın Başkan? Yüzde 17,8; 17,8'den 8,25'e düşmüş yatırım harcamaları. Yani bu ne demek? Okul yapılmıyor, derslik yapılmıyor, yatırımlar yok, zaten bütçenin yüzde 90'ına yakını çalışanlara gidiyor, memur maaşlarına gidiyor. Ortada eğitimin kalitesini artıracak hiçbir kalemin harcanmadığını görüyoruz ki bunun kabul edilemez olduğunu söyleyelim.

Son olarak, barış akademisyenlerine değinerek bitirmek istiyorum. Bu ülkede barışa taraf olmanın suç sayıldığı, suç ilan edildiği ve bunu da yapanın AKP olduğu tek iktidar dönemini yaşadık. "Biz barış istiyoruz, çatışmalar yeniden başlamasın, kan akmasın." dediği için barış akademisyenleri işten atıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Peki, imzaları topluydu, tek bir bildiriye imza attılar değil mi? Niye toplu görmediniz davalarını? Hayır, herkese tek tek dava açıldı, Anayasa Mahkemesi karar verdi -beraat ettiler- dedi ki: "Bu, düşünce ve fikir özgürlüğü kapsamındadır, asla suç olamaz." ama idare mahkemeleri hâlâ onları iade etmiyor. Ne yapıyorlar biliyor musunuz Sayın Başkan? Atıldıkları süreden çok sonra yaptıkları sosyal paylaşımlar, gittikleri panellerdeki sarf ettikleri sözler üzerinden yeniden suç yaratıp barış akademisyenlerinin üniversiteye dönmesini engelliyorlar; biz bu ceberut anlayışı kabul etmiyoruz.

Her yerde çocuklar için, yaşlılar için, kadınlar için, engelliler için eğitimi de sağlığı da her şeyi de korumaya devam edeceğiz. Bunu söyleyelim; bu bütçe asla halkın bütçesi değildir, 2 Bakanlığın bütçesine de "hayır" oyu vereceğiz diyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Gökhan Günaydın.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanlar, değerli bürokratlar; evet, 2 Bakanı dinledik, Aile Bakanımızla başlayalım.

Sayın Aile Bakanı, siz buradasınız ama ruhen hâlâ Belçika'dasınız, buraya gelememişsiniz. Bunu size saygısızlık etmek için söylemiyorum çünkü konuşmanızı dikkatle dinledim. Bir de burada QR kodla notunuzu getirmişsiniz. Bence en iyi yaptığınız şey bu, boş yere basılmamış, QR koddan bunları gördük. Şimdi, şöyle düşündüm: Aile Bakanlığını ilgilendiren en önemli veriler neler; ben konuşmanızda, üstelik bu kitapta da bunları göremedim. Ben size hatırlatayım: 2003'ten 2024'e yani yirmi yıl içerisinde Türkiye Cumhuriyeti'nin nüfusu 66 milyondan 86 milyona çıkmış; demek ki her yıl 1 milyon nüfus artırmışız. Peki, evlenme sayısı kaç? 566 bin, hiç değişmemiş yani yirmi yılda evlenme rakamı değişmemiş. Bu ne anlama geliyor biliyor musunuz? Kaba evlenme hızı yüzde 8,5'tan yüzde 6,5'a düşmüş, sizce neden? Buna ilişkin bir tek veri verdiniz mi, buna ilişkin bir tek analiz yaptınız mı? Başka bir şey: Aynı dönemde, döneminizin başlangıcında yılda 92 bin kişi boşanırken şimdi yılda 187 bin çift boşanıyor. Sizce neden? Hiç buna ilişkin bir tek atıf yapma ihtiyacı duydunuz mu? Bu sizce çiftlerin özel sorunu mu yoksa Bakanlığınızın birinci işgal konusu sosyoekonomik çok büyük bir problem mi? Bu başka bir şeye dönüşmüş. İlk evlenme yaşı erkeklerde 1 yaş, kadınlarda 2 yaş artmış. Doğurganlık, canlı doğum... Döneminizin başında yılda 1 milyon 200 bin çocuk doğuyormuş, şimdi 940 bin çocuk doğuyor.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - 939 bindi, 940... Sizdeki bilgi yanlış, verileri düzleteceğim ama.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Dolayısıyla Sayın Bakan, doğurganlık hızınızda 260 bin azalma var, doğurganlık hızınız 1,48'e düşmüş. Bu ne anlama geliyor? Bu bir bereketsizlik anlamına geliyor, anlatabiliyor muyum... Türkiye'de insanlar evlenmiyorlar, Türkiye'de insanlar daha çok boşanıyorlar, Türkiye'de insanlar daha az çocuk yapıyorlar. Sebebi ne? Bunlar bireysel tercih değil çünkü insanlar Türkiye'de üniversiteyi kazanıp kazanamayacaklarını, kazanırlarsa yurt bulabilecekler mi, burs bulabilecekler mi bilmiyorlar. Buldular, mezun oldular, iş bulma ihtimalleri var mı? Acaba hangi mülakatta elenecekler? Hadi iş buldular, ev kiralarnı ödeyebilecekler mi? Hadi evlendiler, geçinebilecekler mi? Bu temel sorulara cevap vermeden Aile Bakanı olarak burada yaptığınız konuşmaların -gerçekten sizi üzme için söylemiyorum ama- maalesef bir önemi yok.

Şimdi, bir eski Türkiye türküsü tutturursunuz. Ben kendimden örnek vereyim: 3 çocuklu bir ailenin -sadece baba çalışıyor, anne ev kadını- evladıyım. Üçümüz aynı anda üniversitede okuduk. Yurt olmasaydı, burs olmasaydı okuyamazdık. Gittim, TMO'nun sınavına girdim. Kazandığıma göre torpil yoktu, mülakat yoktu yoksa kazanamazdım. Yalnızca beş yıllık mühendisksen 1 evim vardı krediyle alınmış, 1 arabam vardı eski de olsa. Şimdi bu çocuklar kendilerine gelecek göremiyorlar ve siz burada yarım saat bize -gene sizi üzme için söylemiyorum- Andersen'den Masallar anlatıyorsunuz.

Huzurevlerinden bahsettiniz. Ya bahsedeceksiniz tabii huzurevlerinden; kaç tane açtınız, kaç tane yerleştirdiniz. Şimdi, soru üzerine diyorsunuz ki "Ulustaki o otele gittim." Basında haber olmasaydı, Ulus'ta otel odasında, o emeklilerin, günde 200, 300, 400 lira vererek yani 16 bin liralık emekli maaşlarının yüzde 80'ini otel odasına vererek, geceleri de peynir ekmek yiyerek yaşadıklarını biliyor muydunuz? İşte, bütün bunlar Türkiye'nin gerçekleri. Onun için, bunlara hiç değinmediğiniz için size diyorum ki Belçika'da kalmışsınız.

Tabii, Millî Eğitim Bakanı -arkadaşlarımızın da söylediği gibi- geniş değerlendirmeleri hak ediyor. 18 milyon öğrencimiz var bu memlekette; 15,5 milyonu devlet okullarına gidiyor, 1,5 milyonu özel okullara gidiyor. İlk sorum şudur: Sayın Bakan ya, niye siz evladınızı devlet okuluna göndermiyorsunuz da özel okula gönderiyorsunuz?

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tercih meselesi(!)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bize burada devlet okullarını güzelliyorsunuz, niye kendi evladınız olunca özel okula gönderiyorsunuz?

1 milyon da açık öğretimle beraber 18 milyon öğrencimiz var, 75 bin civarında da okulumuz var. Vallahi bir Emrullah Efendi var, "Şu mektepler olmasa maarifi ne güzel idare ederdim." diyor, siz Emrullah Efendi'nin önündesiniz, onu çok açık söylüyorum. Sebebi ne biliyor musunuz? Ya, okullardan hiç bahsetmediniz. Bu okulların -gene arkadaşlarımız söyledi- tuvalet kâğıdı yok kardeşim, kâğıt havlusu yok, sıvı sabunu yok, temiz içme suyu yok. Cumhuriyet Halk Partili belediyeler "Sebil koyalım." diyorlar, o kaba faşizan anlayışınız çerçevesinde, politik anlayışınız çerçevesinde sebil konulmasına izin vermiyorsunuz.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Başkanım "faşist" dedi.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Sayın Başkan, "faşizan" dediği için uyarmayacak mısınız? Nazım Bey'i uyarmıştınız.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Başkanım "faşist" dedi, uyarır mısınız?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Evet "faşist" dedim.

Sayın Bakan, bunca şey söyledim, bunun içerisinde bir tek taktığınız bu mu ya? Bakın, bunca şey söyledim, daha da bir sürü şey söyleyeceğim; sadece bu söylediğime mi taktınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Temiz bir dil kullanması için uyarır mısınız Sayın Başkanım? Kürsüde Nazım Bey'i uyarmıştınız, uyarmayacak mısınız?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Devam edelim, bu 18 milyon öğrencinin üçte 1'i açık yoksulluk...

BAŞKAN - Sayın Günaydın, bir saniye lütfen.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ile Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in yerlerinden sarf ettikleri bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Şimdi, bakın, "faşist" söylemi ile "faşizan" söylemi çok farklıdır, anlamı farklıdır. Böyle bir anlam olsa ben uyarırdım.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) - Ne alaka ya? Ayrımı neymiş? Bize ayrımını söyler misiniz? Farkı neymiş?

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:226) (Devam)

2.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2024 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 218 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2024 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2024 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1191) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 227) (Devam)

A) AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI (Devam)

1)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI (Devam)

1) Millî Eğitim Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Eğitim Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) YÜKSEKÖĞRETİM KURULU (Devam)

1) Yükseköğretim Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yükseköğretim Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU (Devam)

1) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) ÜNİVERSİTELER (Devam)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Arkadaşlar, siyaset bilimi, terminoloji, kavramlar; bunlar hepimizin öğrenmesi gereken şeyler.

"Faşizan" sözcüğünü bırakın da kaba politik tavrınızla diyelim o zaman, almadınız o sebilleri. Ya, hangi belediye olursa olsun; CHP'li, AKP'li, MHP'li, DEM'li "O okula sebil koyacağım." diyorsa ne diye engelliyorsunuz be kardeşim, bırakın koysunlar da o çocuklar su içsin. Daha önemlisi, devlet olarak sen koy, sen koyamıyorsan hiç olmazsa belediyenin koymasına izin ver.

Başka bir şey: Bu 18 milyon çocuğumuzun üçte 1'i açık yoksulluk sınırları içerisinde, her 4 çocuktan 1'i aç gidiyor okula, bütün gününü aç geçiriyor ve okuldan aç dönüyor. Arkadaşlar, okulda açlıktan bayılan çocuklar var. Ne bağıriyorsunuz? Okulda açlıktan bayılan çocuklar var. Eğer bu birinin vicdanını kanatmıyorsa, birinin gözünden yaş getirmiyorsa insanlığını kaybetmiş demektir. Bir öğün çocuklarımıza sıcak yemek verelim diyoruz, "Paramız yok." diyorsunuz. Peki, kur korumalı mevduata 64 milyar doları gömerken o parayı buluyorsunuz da çocuk açlığını önlemek için o sıcak bir öğün yemek parasını niye bulamıyorsunuz? Çünkü gözünüz çocuklarda değil.

1 milyon 200 bin öğretmenimizin artan sorunları var. Atanmayan öğretmen sayısı -atanamayan değil- 1 milyona çıkmış, üniversiteler de hâlâ öğretmen üretmeye devam ediyor. Bunu planlamaya yönelik en ufak bir çabanız var mı? On yıl sonra 1,5 milyon öğretmenden bahsedeceğiz, ne gam! Oturduğunuz yerden devam edin, böyle devam etmez.

Peki, kalite ne durumda? Bakın, PISA skorları 2003'te ve 2022'de ölçülmüş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edelim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Okuma becerilerinde çocuklarımız 35'incilikten 36'ncılığa gerilemişler, fende 33'üncülüğten 34'üncülüğe gerilemişler, matematik okuryazarlığında 33'üncülüğten 39'unculuğa gerilemişler. OECD'de en alt sıralardayız, Balkan ülkeleri ve gelişmekte olan ülkelerde orta alt grubundayız. Bu sizi hiç üzmüyor mu? Bundan dolayı en ufak bir endişe duymuyor musunuz?

Bir başka övünme konunuz: "Üniversite açtık." Doğru, üniversite açtınız, yirmi beş yılda memleketin üniversite sayısı 73'ten 208'e çıktı. İlk 500'e hangi üniversiteler girmiş, bakalım: ODTÜ, Boğaziçi, Ankara, Bilkent, Koç, Sabancı. Bunlardan hangisini siz açtınız? Bunlar yirmi yıl evvel de ilk 500'de değil miydi? İlk 1.000'e girenlere bakalım, 5 üniversite daha sayacağım: Hacettepe, İstanbul, Ankara, Yıldız Teknik, Gazi. Hangisini siz açtınız? Niye sizin döneminizde açılan üniversitelerden bir tanesi ilk 1.000'de değil. Niye biliyor musunuz? Siz üniversiteleri, burada emekliliğini sağlamış, üç dönem, dört dönem milletvekilliği yapmış olan eski AKP'lilerin emekliliklerini geçireceği yer olarak sayıyorsunuz. Bakın, söylediğim her şeyi sözcüklerle ve ifade ederek sayıyorum: Eski milletvekillerinizden Nükhet Hotar'ı Dokuz Eylül Rektörü, Necdet Budak'ı Ege Rektörü, Cevdet Erdöl'ü Sağlık Bilimleri Rektörü yaptınız. Necdet Ünüvar'ı Ankara'ya, Vural Kavuncu'yu Kütahya Sağlık Bilimlerine, Aşkın Asan'ı Avrasya'ya, Mazhar Bağlı'yı Nevşehir Hacı Bektaş'a, Cem Zorlu'yu Necmettin Erbakan Üniversitesine, Mehmet Naci Bostancı'yı Hacı Bayram Veli Üniversitesine rektör gönderdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yahu üniversiteler sizin eski milletvekillerinizin emekliliklerini geçirecekleri yerler midir? Hiç mi yüzünüz kızarmıyor be kardeşim, hiç mi yüzünüz kızarmıyor!

Ayrıca, AKP'den aday olmuş, seçilememiş milletvekillerinin eşini, kardeşini; bunları da rektör yapmışsınız. Boğaziçi, Malatya Turgut Özal, Kilis 7 Aralık, Erciyes, Dicle, Eskişehir Osman Gazi, Atatürk, Yalova, Kars, Van, Alaaddin Keykubat, Giresun; bunların tamamında sizin AKP'lilerin siyasallaştırdığı üniversiteler var. Bu üniversitelerden bilim ürer mi?

Başka bir şey daha yaptınız, söyleyeyim size: Doçentlik için mülakatı kaldırdınız devriktidarınızda. Doçentlikte mülakat yok artık, güzel; yabancı dil sınavı, onu da 55'e indirelim. Bir çocuk eğer iyiye lisede o 55'in çok daha üzerinde yapancı dil puanı alabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edelim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yabancı dili olmayan insandan öğretim üyesi olur mu? Eğer onları bu üniversitelere doldurursanız, her gün televizyonda tetikçiliğinizi yapan bir yardımcı doçenti üç yıl sonra biz profesör olarak görürsek o üniversitelerden bilim ürer mi be kardeşim? Bunların hepsini iyi görmemiz lazım.

Seçim dönemi geliyor, mülakatları kaldırıyorsunuz: "Mülakat kalkacak!" Sonra seçim geçiyor: "Mülakat gibi mülakat yapacağız." Ne demekse mülakat gibi mülakat? Bak, ben bir çocuk göstereceğim size. Bu çocuk sizin rüyalarınıza girmeli. Adı Emre Erciş, 2021'de sınava girmiş, 10.821 kişi içerisinde 8'inci olmuş, mülakattan elenmiş; 2022'de 13.401 kişi içinde 1'inci olmuş, aynı adam, mülakattan elenmiş; 2023'te 14.046 kişi arasında 1'inci olmuş, mülakattan bir kere daha elemişsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ben soruyorum: Bu çocukların vebalini nasıl ödeyeceksiniz? Bu tablo sizi utandırmıyor mu be kardeşim? Yazık değil mi? (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, gelelim başka bir şeye. Bakın, siz ve ben -Sayın Millî Eğitim Bakanı ve Cumhuriyet Halk Partisinin Grup Başkan Vekili- gelin, biz topluma örnek olalım. Sizin öğretim üyeliğinizde ve benim öğretim üyeliğimde yükselmeye yönelik bütün sınavlarımızı bağımsız bir gözlemci grubu denetlesin. Bakalım, aramızda en ziyade müsaadeye mazhar olarak üniversitede yükselen var mı yok mu? Siz var mısınız, ben var mıyım? (CHP sıralarından alkışlar) Varsak ikimizi beraber atsınlar, yoksak hangimiz buna muhatap olduysa onu atsınlar; var mısınız? Gelin bunu beraber yapalım.

Başka bir şey daha, devriktidarınızda soruların çalınmasına tanık olduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Tamamlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Soruların çalınmasına tanık olduk ama tabii, iktidarda kaldıkça ustalaştınız, artık kimsenin soru çalmaya ihtiyacı yok çünkü soruyorlar: "Birader, hangi diplomaya ihtiyacın var? Hemen hepsini yapalım sana. Hatta girelim, depremde ölmüş adamın diplomasından adını soyadını silelim, seninkini yazalım. Avukatlık mı lazım? Al sana. Kimya mühendisliği mi lazım? Al sana." Bir sürü insanın sahte diploması var. YÖK burada, Millî Eğitim burada. Ya, bundan dolayı hiç sıkılmıyor musunuz be kardeşim! Bu kadar sahte diplomanın yaratacağı güvensizlik hiç sizi büyük bir kaygıya sürüklemiyor mu?

Ve nihayet, hazır YÖK Başkanı da buradayken bir temel soru sorayım Hulusi Akar'la ilgili. Hulusi Akar'ın kızı Amerika'da biyoloji okuyor. Sonra Amerika'da biyoloji okuyan çocuk birden bire Hacettepe Tıbbi Fakültesi'ne geçiş yapıyor, Hacettepe'den mezun oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bir cümleyle tamamlıyorum.

BAŞKAN - Peki, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hacettepe Tıbbi Fakültesi'nden mezun oluyor. YÖK'ün aklı başına 2014'te geliyor, soruşturma açıyor. Soruşturmayı nasıl tamamlıyor biliyor musun? "Yatay geçişin üzerinden on bir yıl geçmiş olması ve kazanılmış hak doğurması nedeniyle sorun görülmediğinden diploma iptaline gerek yoktur." Yahu, biyolojiden tıbbi fakülteye geçen insanın "On bir yıl sonra diplomasının iptaline gerek yok." diyen YÖK Başkanı, Ekrem İmamoğlu'nun diplomasını otuz beş yıl sonra iptal etmekten hiç utanmadınız mı be kardeşim, utanmadınız mı?

Kuşkusuz karneniz bunlarla sınırlı değil ancak zamanıma bunları sığdırabiliyorum, fazlasını siz çok iyi biliyorsunuz. Şundan emin olun: Vatandaşın, gencin, çocuğun, memleketin hakkını sizde bırakmayacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Özlem Zengin.

Buyurun Sayın Zengin.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, çok Değerli Bakanlar, Değerli YÖK Başkanımız ve tüm siyasi partilerin değerli milletvekilleri; ben de gecenin bu saatinde sizleri saygıyla selamlıyorum.

Genel olarak, Bakanlıklarımızla ilgili birkaç kelam ettikten sonra arkadaşlarımızın bizlere doğru ifade ettikleri konularla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Gördüğüm kadarıyla bir süre sınırlaması da yok, ne kadar isterseniz o kadar veriliyor, ben de öyle konuşmak istiyorum.

BAŞKAN - Sizin için de geçerli Sayın Zengin.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Benim için de geçerli ve altını çizeyim; kuralızsızlık hâkim, o yüzden ben de kuralızsız davranacağım, ifade ediyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Süre sınırlaması var efendim, var.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - İlk kez mi yapıldı Sayın Zengin, ilk kez mi yapıldı Allah'ınizi severseniz?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Yani bir cümleden sonra bile konuşma ihtiyacı duyuyorsunuz, bir otuz saniye susarsanız teşekkür edeceğim.

Şimdi, şu kadın meselesine bir gelelim. Bu kadın meselesi, bence, bizim, AK PARTİ'nin kusursuz savunabileceği en önemli konulardan bir tanesidir çünkü AK PARTİ bir kadın partisidir kuruluşu itibarıyla. Kuruluşunun her aşamasında kadınların hikâyesi vardır, emeği vardır ve kadın-erkek yan yana, çok önemli, hayatın içinden gelen bir mücadelenin, bir hikâyenin neticesinde inşa olmuş AK PARTİ'nin ruhunda kadınlar vardır. Hatta bunu kürsüden, buradan söylemişim, bir kez daha söyleyeyim: Bazı dillerde kelimelerin erili, dişisi var; eğer Türkçede böyle bir şey olsaydı "AK PARTİ" kelimesi dişi bir kelime olurdu her şeyiyle.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, AK PARTİ kadınlarla ilgili muazzam bir şey yaptı.

Bugün, tabii, Sayın Başkanım, bir öneride bulunacağım; yeni bir şey yaptık, artık ekranda kendimizi görüyoruz fakat şu atılan lafları keşke ekrana yansıtmak mümkün olsa. Ekrana yansıdığı anda aslında CHP'li arkadaşların kendi kürsüde yaptıkları konuşmalarla ne kadar çelişen laflar attıklarını duyma imkânımız olacak. Yani buradan dinlerken şu başörtüsü yasaklarıyla ilgili atılan lafları, "Bakanlar buraya hiç gelmesin." diyen insanları duyarken hakikaten hayretler içerisinde kalıyorum. Türkiye'de bir problemin ortadan kalkmış olması o konunun tarihinin bir daha hiç konuşulmayacağı, onun müsebbiplerinin bir daha asla gündeme gelmeyeceği anlamına gelmez. Kaldı ki attığınız laflar aslında kafa olarak aynı yerde durduğumuzu bize söylüyor çünkü onlar anlık tepkilerdir; anlık bu sözleri atıyorsunuz, söylüyorsunuz.

Şimdi, bu yasaklar ve Türkiye'deki özgürlükçü yaklaşım çok şeyi değiştirdi. Bir defa, AK PARTİ'yle beraber kadınlar eğitim hayatında daha fazla yer aldılar, daha fazla okudular, üniversiteye erişimleri arttı; devamında, çalışma hayatında kadınların sayısı inanılmaz bir şekilde yükseldi. Yani şu anda kadınların -baktığımız zaman- iş gücüne katılımı yüzde 36'ya geldi, çok önemli bir ilerleme kaydetti. Kamuda çalışan kadınların sayısı yüzde 46'ya ulaştı. Bu çok önemli. Bazı mesleklerde, işte, öğretmenler, avukatlar, doktorlar ve öğretmenlerde zaten kadınlar daha fazla ama tıp doktorlarında, aynı zamanda, akademik personel ve avukatlarda kadın-erkek sayısı eşitlendi. Şimdi, böyle baktığımız zaman, kadın konusu bizim için onur duyacağımız bir meseledir -o şeye de geleceğim yani şu yaptığınız işe de geleceğim, görüntü kaydına da geleceğim- bizim onur duyduğumuz meseledir. Kadına karşı şiddetle alakalı mücadelede de muazzam bir hassasiyet vardır. Bu konuda 6284'ü çıkaran kim? Biz. KADES uygulamasını yapan kim? Biz. Bütün şehirlerle ilgili olarak -belli bir nüfusun üzerinde- sığınmaevleri açılmasını hayata geçiren kim? Biz. Kreşlerin sayısını artırmak için uğraşan kim? Biz. Okullarda anaokullarıyla ve kreşlerle ilgili olarak bu konuda muazzam bir hassasiyet gösteren kim? Biz.

Bizim bütün amacımız şudur değerli arkadaşlarım: Bir; kadınlar kendi hayatına kendisi karar versin, eğitimi alsın ama istiyorsa da annelik konusunda kendi tercihini hayatın içine koysun. Hem anne olsun hem çalışsın ama bu konuda kendi bireysel kararını versin. Bizim, Sayın Cumhurbaşkanımızla beraber öğrendiğimiz, hayata geçirdiğimiz her şey budur. Aile politikamızın tamamının merkezinde kadın ve erkek vardır. Kadının düşünülmediği bir aile politikamız hiç olmamıştır şimdiye kadar.

Şimdi, bu ezberler üzerinden yani çocuk sahibi olmak meselesi... Biz bu konularda çok toplantılar yaptık Sayın Bakanımızın da olduğu. Bir defa, bu konunun çok daha farklı sosyolojik temelleri var. Hiç gelir grubuyla alakası yok çocuk sahibi olmanın azalmasının yani zengin olanlar, eğitilmiş olanlar ile gelir durumu daha düşük olanlarda da ev hanımlarında da çocuk sahibi olma

oranları neredeyse aynı; Sayın Bakanım bunu teyit edecektir. O yüzden bu konunun sebeplerinin çok daha farklı yerlerde olduğunun bir kez daha altını çizmemiz lazım.

Şimdi, gelelim üniversitelerimize. Değerli arkadaşlarım, Meclisin şahane bir kütüphanesi var. Evet, artık on-line okumalar yapıyoruz, doğru ama ben her şeye rağmen kitaplara dokunmayı seviyorum. Bakın, buraya gelmeden bu hafta Meclisten... Sayın Bakanımız ifade etti, Millî Eğitim Bakanımız, dedi ki: "Geçmişte CHP'de 13 Millî Eğitim Bakanı oldu ama 1 Bakan hariç..." O Bakan Hasan Âli Yücel, yedi yıl Bakanlık yaptı kendisi, Allah rahmet eylesin. Hasan Âli Yücel'in Mecliste yaptığı bütün konuşmalar bir kitap hâline getirilmiş. Bu kitabı aldım ve temel bütçe konuşmalarını çok hızlıca taradım. Bu konuşmalarından, mesela, benim ilgimi çeken konuşmalarından bir tanesi de Üniversitelerin kurulmasıyla alakalı bir konuşma yapmış, teşekkür ediyor. Bu konuşmayı ne zaman yapıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edelim.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bu konuşmayı 1946'da yapıyor, 1946. Diyelim ki seksen sene yani yetmiş dokuz yıl evvel Türkiye Büyük Millet Meclisinde, bu çatı altında, değerli arkadaşlarım, teşekkür ediyor. Neye biliyor musunuz? İstanbul Teknik Üniversitesinin kurulmasına. Teşekkür ediyor Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinin kurulmasına. Teşekkür ediyor İstanbulda Edebiyat Fakültesinde Fen Edebiyat Fakültesinin yanan binasının yerine yeni bir bina yapılmasına. Bu üniversitelerin, bu onur duyduğumuz üniversitelerin bu hâle gelmesi için seksen yıl geçmiş arkadaşlar, seksen yıl -ben "be arkadaşım" demiyorum, hakiki olarak "arkadaşım" diyorum- seksen yıl geçmiş. O yüzden bugün bizim temellerini attığımız üniversitelerden, belki seksen yıl sonra -biz görmeyeceğiz ama- oradan da eğitimi almış, kendini yetiştirmiş ve bu ülkeye ve hatta dünyaya hizmet eden gençler çıkacak. O yüzden bu üniversitelerle ilgili yapılan şeylerin tamamını negatif bir yaklaşımla anlatmayı bu ülkeye -bugün oy vereceğiz, elimizi kaldıracacağız, bütçelerini onaylayacağız- bu üniversitelerde eğitim alan gençlere, akademisyenlere çok çok büyük bir haksızlık olarak görüyorum.

Şimdi, dünyada eğitimle alakalı bambaşka bir arayış var. Dünya çok belirsiz bir ortama doğru gidiyor. Bilgi, görüyoruz, her yerde; artık bilgiye ulaşmak diye bir şey yok yani burada bir sorun yok. Bilgiyi sizin adınıza okuyan, kitabı özetleyen, tarayan, size özetler çıkaran bir sürü imkân var. Bütün mesele -bir- bu gördüklerinizden hakiki bilgiyi ayırt etmek; hangisi gerçek, bunu öğrenebilmek. İkincisi, bu hakiki bilgiden sonra da bir muhakemeyle yeni bir bilgi üretebilmek yani elimizdeki verilerden bir muhakeme içerisinde yeni bir bilgi üretmek. Yani şunu demek istiyorum: Artık mesele, bilgiye ulaşmak değil anlamak, bir anlam yaratmak ve yeni bir anlam inşa etmek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bizim telaşımız, bugün kürsülerde gördüğüm "şu fena, bu fena; şu fena, şu fena; bu fena, bu fena" bu an değil yani özellikle eğer Millî Eğitim Bakanlığıysa konu olan... Bakın, şu anda rakamları görüyorum, insan okurken şaşıyor; bakar mısınız, bugün Türkiye'de neredeyse 2 milyona yakın okul öncesi çocuğumuz var, 2 milyona yaklaşıyor, 1 milyon 741 bin. İlkokul öğrenci sayısı 5 milyondan fazla, 6 milyona yaklaşıyor. Ortaokul, yine 5 milyondan fazla, lise 5 milyondan fazla. 18 milyon öğrenci var, bir ülke nüfusu kadar çocuk var. Bu kadar öğretmen var, bu kadar bakım ve hizmet var. Devam ediyoruz, üniversitede lisans okuyan 3 milyon öğrenci var, ön lisans 1 milyon öğrenci var ve 2'nci üniversitesini okuyan da 2 milyon insan var. Yani, şöyle: Matematik olarak hesap yaptığınızda, nereden baksanız 22-23 milyon genç ve çocuktan bahsediyoruz, bir ülke yönetmek gibi yani Millî Eğitim Bakanı olmak demek, bir ülkeyi yönetmek demek, her eve girmek demek; hakikaten çok zor bir işten bahsediyoruz.

Tüm bunlar olurken, bu kürsülerde, ben, eğer CHP'yseniz, Hasan Ali Yücel gibi, o günden seksen yıl sonrasını görebilen konuşmalar yapmanızı bekliyorum, bu tarz konuşmalar bekliyorum ama siz onu yapmak yerine, şimdi, hukuka da uygun olmayan bir iş yapıyorsunuz. Buraya koyuyorsunuz kayıt, biliyorsunuz, böyle bir kayıt... Kendi kaydınızı alabilirsiniz ama gördüğüm kadarıyla, siz, bakanlarımızı kaydediyorsunuz; onların iznini aldınız mı? Bu Genel Kurulda, bakınız, örneğin, burada konuşma yapan Turhan Çömez Bey'in konuşmasını, görüntüsünü ben kendim alamam ancak kendi görüntüsünü kendi alabilir. Bunun bir sebebi var.

MURAT ÇAN (Samsun) - Ne alakası var? Burası kamuya açık, 85 milyon izliyor ya.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Alakası, hukuk bilmemeniz, hukuk bilmemeniz.

Siz her zaman büyük laflar söylüyorsunuz; hukuktan, adaletten bahsediyorsunuz ama siz, kendiniz insanların hukukuna riayet etmiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Değerli arkadaşlarım, şimdi gelelim ilk nöbetimize yani aslında bu hafta Gökhan Bey'le nöbet tuttuk. Kendisi bütün konuşmalarına başlarken hep aynı kelimelerle bize hitap etti, hep aynı kelimelerle ve aynı kelimeyle bitirdi; belki 10-12 başlıkta bize dedi ki: "Utanmıyor musunuz?" En az 12 başlık, bir sürü konu vardı. Filistin'de ölen çocuklar için "Utanmıyor musunuz..." Efendim, Rusya meselesi, efendim... Hepsine neyle başladı? "Utanmıyor musunuz?" Peki, neyle bitirdi? Bence sizi, bakanlarımızı tahkir eden, bizi tahkir eden bir ifadeyle, bugün de aynı şeyi söyledi: "Be kardeşim! Be kardeşim!"

Değerli arkadaşlarım, sonra bizim konuşmamızı aldılar, kendi konuşmasının o son bölümüne bağlamışlar -benim konuşmamı- bütün televizyonlarda "Utanmıyor musun..." "Utanmıyor musun..." Ya, bir defa burası... Bence eğer burada siyaset yapıyorsak biz burada yaptığımız konuşmaları -ben de arkadaşlarım da sayın bakanlar da- vitrine yapmıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edelim.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Biz burada yaptığımız konuşmaları ekranlar kessin, biçsin diye yapmıyoruz. Ben -Allah şahittir- bütün konuşmalarımı anlaşılacak için yapıyorum. Siyaseten anlaşılacak için yapıyoruz, ne yapmak istediğimiz anlaşılacak diye yapıyoruz ve insani olarak yapıyoruz. O gün de söyledim, yani ben şunu yapmak istemiyorum: "Utanmıyor musunuz?" dediğinizde dönüp "Siz utanın!" demekten hicap ediyorum, hicap ediyorum.

Şimdi, Sayın Gökhan Günaydın Bey sayıyor, diyor ki "Filan... Filan... Filan..." Peki, sizin bu lafları demek için en azından bunu hiç yapmamış olmanız lazım; bakın, hiç. Siz kendiniz, milletvekilliği yapmışsınız, göreviniz bitmiş 24'üncü Dönemde; gitmişsiniz, İstanbul Büyükşehir Belediyesinde çalışmışsınız, orada siz çalışmışsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Utanmıyor mu acaba!

BAŞKAN - Tamamlayalım.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bitireceğim Sayın Başkanım.

Ya da bakıyorsunuz, sizde Milletvekilliği yapmış Mustafa Akaydın -25'inci ve 26'ıncı Dönemde- Akdeniz Üniversitesinin Rektörü olmuş.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Utanıyor mu Başkanım acaba!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Kendisine çok saygı duyarım ama ona rağmen söyleyeceğim; Profesör Necla Pur Hanımefendi, kendisi CHP Parti Meclisi üyesi ama Marmara Üniversitesinin Rektörü olmuş. Yani şu an elimde var ya, böyle bir liste var; şöyle atıyorsunuz, ben de bu kürsüden böyle atsam, oradan buraya geçer, böyle bir liste var. Sizin eski Vekiliniz, Belediye Başkanınızın hanımı ya, Gamze İlgezdi -bak, ona da saygı duyuyorum- Milletvekili olduğunda eşi ne iş yapıyordu?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Utanıyorlar mı acaba!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Battal İlgezdi sizin Belediye Başkanınızda Ataşehir'de. Nerede görülmüştü? Etik bir kuraldır yani bir belediye başkanı varken eşi aynı anda Mecliste milletvekili olur mu değerli arkadaşlarım? Olmaz. Ama biz bunun sebeplerini biliyoruz, hangi sebeplerle olduğunu biliyoruz, hangi sebeplerle olduğunu gayet iyi biliyoruz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Rektörlerle ne alakası var?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Siz alakayı kurarsınız.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Rektörün siyasete karışmasıyla ne alakası var?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Şimdi, buradan bize böyle "Utanmıyor musunuz..." "Utanmıyor musunuz..." Açıyorsunuz, bütün haber kanallarında "Be kardeşim!"i kesiyor, "Be kardeşim!" yok; onu, oraya bağlıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bitiriyorum.

Şuradan söyleyeceğim: Ben de arkadaşlarım da liyakatsiz olarak bir yere gelen varsa... Bakın, Sayın Bakanımızdan da rica ediyorum, ben özü itibarıyla mülakata kendim de karşıyım; mülakat yerine bir insanın... Ben babamdan öğrendim, ufacak bir çocuktum, babam öğretmendi, bana "Evladım, bir insanın hayattaki en büyük referansı şahsi başarısıdır." derdi, ben buna inanıyorum. Şahsi başarı sıralanmalı, muhakkak surette, her yerde ve burada da söylüyorum ama bu başarıyla beraber insanların -bir defa hâkim olacak, savcı olacak, öğretmen olacak, kaymakam olacak- bir mülakat gibi değil ama sadece bilgi yetmiyor, her insan her mesleği yapamıyor, buna uygun bir modellemeyi beraber inşa edelim. Ama siz kendiniz maşallah, pirüpak; maşallah, sizler hiç bunların yanında değilsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son kez açıyorum.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Son kez...

Belediyeleriniz, maşallah, bir sürü yandaşla dolu; yapılan bir sürü iş var. Şu iddianameleri falan bizzat biz de okuyoruz, onları da konuşacağız, onlara da sıra gelecek. Siz bizimle ilgili böyle atacaksınız, tutacaksınız; sizler maşallah, pirüpaksınız(!)

Ben şunu söyleyeceğim size: Vatandaşın size... Eğer tüm bu anlattığınız tablo hakikatse şunu kendinize sorar mısınız: Bu kaçınıcı bütçem? Ben buradayım, hep bunları söylüyorsunuz ama hep bu seçimleri kaybediyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Neden vatandaş size inanmıyor? Bundan niye utanmıyorsunuz? İşte, kullanıyorum çünkü çok tekrar ettiniz. Bu kadar anlatmanıza rağmen vatandaş niye inandıramıyorsunuz? Vatandaş niye bunu içine almıyor; bu soruyu da kendinize bir sorar mısınız, bundan hicap eder mısınız?

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Yerel seçimlerde ne oldu Özlem Hanım? Türkiye'nin 1'inci partisi kim şu anda?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Başkanım...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Akar, sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HULUSİ AKAR (Kayseri) - Kardeşim, utanmıyor musunuz? Aynı şeyi temcit pilavı gibi tekrarlayıp duruyorsunuz.

Öncelikle, tesis edilen işlemin bir denklik konusu olmadığı, yapılan işlemin yatay geçiş olduğu gerçeği göz ardı edilmemelidir. 50 kere söyledik, bahsi geçen yatay geçiş işlemi, ilgili üniversitenin akademik bilimsel kurulunca değerlendirilmiş ve karara bağlanmış olup bu yasal haktan benzer şekilde birçok öğrenci de yararlanmıştır. Türkiye'de altı yıl süren tıp fakültesi eğitiminin iki senesinde verilen eğitim programıyla örtüşen DePaul Üniversitesi "pre medical" biyoloji değil "pre medical" biyoloji programı ABD'de sadece tıp fakültesine girmek isteyen öğrencilerin kabul edildiği, uygulamalı derslerin ve klinik çalışmaların yer aldığı bir programdır. Türkiye'deki fen edebiyat fakültesi biyoloji bölümünden ya da eğitim fakültesi biyoloji öğretmenliği bölümünden farklıdır. Bunu kafanıza sokun kardeşim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, az önce Grup Başkan Vekillerine sırasıyla söz verdim ve hiçbir şekilde sözlerini kesmedim ve çok net bir şekilde sözlerini ifade ettiler ancak Sayın Özdağ diğer Grup Başkan Vekili arkadaşlarımızdan iki dakika daha az konuştu. (AK PARTİ sıralarından uğultular)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkanım, ben de az konuştum.

BAŞKAN - Sayın Günaydın, buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Evet, çok teşekkür ederim.

Şimdi, öncelikle şunu söyleyeyim: Ben...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Başkanım, yarımşar saat daha verelim Grup Başkan Vekillerine!

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Bir saniye lütfen, sayın milletvekilleri, bakın ama bir müsaade edin.

Sırayla söz veriyoruz yani biraz....;

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, siz İç Tüzük'e göre yönetiyorsunuz; böyle bir İç Tüzük nerede var?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

Anlayamadım ne diyorsunuz?

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Başkanım, yarımşar saat daha verelim!

BAŞKAN - Lütfen, sayın milletvekilleri, bakın, ben burada...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - İç Tüzük...

BAŞKAN - Bir müsaade edin anlatayım. Hanginize cevap vereyim? Bir müsaade edin.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - İç Tüzük'te nerede yazıyor böyle bir uygulama?

BAŞKAN - Ya, bir müsaade edin, o benim inisiyatifimde. Ben Grup Başkan Vekillerine...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Böyle bir inisiyatif yok, Başkanın böyle bir inisiyatifi yok. İç Tüzük'ü altüst ediyorsunuz.

BAŞKAN - Size göre benim inisiyatifimde olmayabilir, benim inisiyatifimde, ben söz verdim. Sizin Grup Başkan Vekilimize on dört dakika söz verdim.

8.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Şimdi, Özlem Hanım'ı ben dikkatle dinledim, kendisi avukat bir arkadaşımız, aynı zamanda da hemşehrim.

Şimdi, önce bir şeye açıklık getirmek isterim: Ben hiç kimseyi tahkir edici, onun hakkını yiyici bir pozisyon almadım bugüne kadar, bundan sonra da almam. Geçen sefer ne olduğunu da anlatmak isterim, bu kadar net anlatacağım size: Evet, ben geçen sefer hem ilgili bakanlıklar konusunda hem de mülakatlar ve işe almalar konusunda sonu "Utanmıyor musunuz?"la biten en az 10 tane cümle kurdum. Bence onların tamamı da utanmayı gerektiren eylemlerdir. Birisi o görüşte olur, birisi o görüşte olmaz. Ben sizin "Utanmıyoruz, bundan neden utanalım?" demenizi mülakat için almadım, genel olarak bir şey söylediniz.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bunu söylemeniz çok iyi oldu.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - İzin verin bitireyim.

Fakat bu, bir siyasetçi olarak sizin sorumluluğunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Onların hangisine utanıyorum, hangisine utanmıyorum dediğinizi ben ayırmam. Ayrıca, sizi temin etmek için söylerim ki ben, onu sosyal medyaya koymadan evvel, çok sayıda sitede o, şakır şakır yayınlanmaya başlamıştı. Biz, siyasetçi olarak hangi söz dizimini ne zaman ve nerede koymamız gerektiğine dikkat etmek zorundayız. Dolayısıyla benim size bir haksızlığım yok ama böyle bir durumun ortaya çıkması benim arzu edeceğim bir şey değildir, bunu söyleyeyim. Şunu da söyleyeyim: Bütün bunlar, benim burada fikirlerimi açıkça söylememe ve utanılması gereken olayları açıkça "Utanmıyor musunuz?" diye bitirmeme engel olmaz. Birileri gidip Trump'tan talimat alıyorsa bu utanılacak bir şeydir, ben de bunu söylerim.

Kayıt alma meselesine gelince...

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Yalan söylüyorsunuz!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Arkadaşlar, izin verin de birbirimizi anlayalım. Burada cep telefonlarıyla herkes kayıt yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son kez açıyorum, lütfen...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Kayıt yapmayan hiç kimse yok, kimse de "Niye kayıt yapıyorsunuz?" falan diyemez çünkü kamusal bir alan. Siz kayıt yapıyorsunuz, biz de kayıt yapıyoruz. Ben şimdi kayıt yapmışım "Vay, niye kayıt yapıyorsunuz..." Bunun bir anlamı yok.

Son olarak da şunu söyleyeyim: Arkadaşlar, ben bütün siyasi tablolarımdan uzak bir şekilde İstanbul'a İstanbul'un tarımını kurmak için gittim, yalnızca sekiz ay orada görev yaptım ve o sekiz ayın sonrasında İstanbul'da çiftçi sayısının arttığı bir başarı ortaya çıktı; döndüm, geldim. Şimdi size bir şey söylüyorum, bırakın bunların hepsini, ben bir şey söyledim: Bütün mal varlığımızı MASAK'ın araştırmasına yönelik kanun teklifi verdim, gelin, bütün milletvekilleri buna "evet" deyin, bu sorunları kökten çözelim; var mısınız?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Varız, yapalım, ben imzalarım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Haydi "evet" deyin ve bunu kökten çözelim.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Zaten veriyoruz ki biz, mal varlıklarımızı biz veriyoruz, tescil ediyoruz milletvekili olurken.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - İki: Ben bu memlekette beş yıl Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı yaptım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Son kez uzatırsanız, bitiriyorum.

BAŞKAN - Son kez buyurun.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - 4'üncü dakika Başkanım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Üç yıldır da Grup Başkan Vekilliği yapıyorum. Yedi sülalemden bir tek kişi CHP'li belediyelerde çalışmıyor. Varsa aranızda "Benim yedi sülalemden bir kişi AKP'li belediyelerde çalışmıyor." diyen, çıksın söylesin.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Rektörler ne oldu Gökhan Bey, rektörler? CHP'li rektörler ne oldu?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bu işler böyle, tavır koyarak ve tavır koyduğun gibi yaşayarak anlatılabilecek işlerdir; öyle yaşıyoruz, öyle yaşamaya da devam edeceğiz.

Teşekkür ederim.

MEHMET BAYKAN (Konya) - CHP'li rektörlere değinmeyecek misin?

BAŞKAN - Sayın Özdağ, buyurun.

9.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Grup Başkan Vekillerinin konuşma sürelerine ve üniversitelere ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bu konularda, biliyorsunuz -belki takip edenleriniz biliyorlar- burada Başkan Bey "Süreniz bitti." dediği zaman "Peki." diyorum. Eğer çok önemli bir konu varsa otuz saniye, bir dakika kadar istirahat ediyorum. Buna rağmen söz vermezse de bir şey demiyorum ama buradaki rakamları söyleyeceğim, dakikaları söyleyeceğim: Selçuk Özdağ on dakika, Turhan Çömez on bir dakika, Sayın MHP Grup Başkan Vekili Filiz Hanım yedi dakika, Gülüstan Koçyiğit Hanımefendi on üç dakika, Gökhan Günaydın Başkan on beş dakika ve Özlem Zengin Hanımefendi on altı dakika.

OSMAN SAĞLAM (Karaman) - Bunu söylemek için mi söz aldınız?

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Sayın Başkan, itiraz ediyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Devam edeyim Adem Bey.

Şunu söyleyeceğim: Konuşalım burada, bir arkadaşımız fazla konuşsun, bir arkadaşımız az konuşsun, bir başka zaman ben fazla konuşurum, önemli değil ama konuşurken sürem uzatılmadı, yine hiçbir şey söylemedim, cümlemi tamamladım ve dedim ki: "Tamam."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Şimdi, şunu söyleyeceğim ben: Değerli arkadaşlar, ideolojiler, etnisiteler, mezheplerimiz, partilerimiz bizim taassuplarımız hatta bizim zindanlarımız efendim, zindanlarımız. Buralardan çıkalım biz, hür düşünelim; bunlar bizim zindanlarımız.

Ben bu Bakanlıkla ilgili olarak, bütçesiyle ilgili olarak da şöyle tamamlamak isterdim: Üniversiteler... Biraz önce rektör atamalarından bahsedildi. Üniversitede yirmi sene hocalık yaptım hem spor bilimleri fakültesinde hem de eğitim fakültelerinde. Rektör atamaları geçmişte de problemliydi arkadaşlar. Nasıl problemliydi? Üniversitelerde rektörler atanırken 6 kişi gönderilir Ankara'ya, YÖK'e; YÖK 3 kişiye indirir, Cumhurbaşkanı da birisini seçerdi. Eğer o Cumhurbaşkanı sol görüşlü ise soldaki şahsı 1'e çıkarır, sağ görüşlüyse 3'tekini 1'e çıkarır, kendi dünyasına göre, kendi zindanına göre de onları atardı; doğru değildi. Sonra ne oldu? "Bu seçimleri kaldıralım." denildi. Niye?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - "Çünkü üniversitelerde kamplaşma, kutuplaşma var. Kamplaşmayı ve kutuplaşmayı ortadan kaldıralım." dediniz ve kaldırdınız. Bu sefer "Ne yapalım?" dediniz. "YÖK'e herkes müracaat etsin, YÖK bunlar içerisinde birisini tercih etsin, ardından da Sayın Cumhurbaşkanı atasın." Ya, YÖK zaten bunlardan kendine göre adamlar arıyor; ideolojisine göre, kendi partizanlığına göre, kendi dünya görüşüne göre adamlar arıyor; aramıyor mu? Yarın CHP gelse böyle olacak, yarın Gelecek Partisi gelse böyle olacak arkadaşlar. Niye "Avrupa Birliği ülkeleri nasıl atıyor?" diye dönüp bakmıyoruz? Allah aşkına, kurtulalım şu partizanlıklardan ya; doğru işler yapalım burada, lütfen doğru işler yapalım.

Şimdi, gelelim üniversiteye. 208 tane üniversite var. Rektörlere göre ayrı değerlendirelim. 208'e çıkmış, gurur duyuyoruz. Niye çıkmış? Efendim "Herkes üniversiteli olsun." diye. Sıfır puan alan, sıfır net yapan üniversiteye giriyor, eksi net yapan üniversiteye giriyor; sonra da diyoruz ki: "Bakın, sizi mutlu ettik, artık üniversiteli oldunuz." Sonra çıkıyor milyonlarca kişi, iş yok, aş yok, meslek yok. Bunlarla ilgili ciddi bir eğitim politikamız yok. O nedenle, gelin bunlarla ilgili olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamam efendim, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Evet, Sayın Koçyiğit, buyurun.

10.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok uzatmak istemiyorum, tabii, yorgunuz, daha da önümüzde bayağı iş var. Şimdi, Sayın Zengin "Biz kendimizi bir kadın partisi olarak tarif ediyoruz ve bir dişil kelime olsaydı herhâlde..." dedi. Feminin değil mi AK PARTİ? Tabii, bu bizden çalındı demeyeyim, bizden alınma diyeyim, alınma.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Hiç değil, bu benim on beş yıl evvel söylediğim şey.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamam, peki.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - İspatlarım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Başka bir şey söyleyeceğim, tamam.

Biz de DEM PARTİ olarak kendimizi bir kadın partisi olarak tarif ediyoruz ve bütün partilerin de kendisini kadın partisi olarak tarif etmesinden memnuniyet duyarız, gerçekten bunu samimiyetle söylüyorum. Şimdi, AKP de bugüne kadar bütün bu serencam içerisinde bugüne gelişinde muazzam bir kadın emeği olan bir partidir, bunu görüyoruz; sokakta, mahallede, özellikle de seçim çalışmalarında ve seçim başarısında ama yönetime baktığımız zaman, hâlihazırda Kabinede sadece bir kadın Bakan var ne yazık ki, yönetim kademelerine baktığımız zaman kadınların etkin olmadığını görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Son...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Özlem Hanım, size hitap ediyorum, dinler misiniz? Çok daha önemli bir şey; bugün kadınların yaşamı, kadına yönelik şiddet, kadınların ekonomik istihdamı, kadının refahı, çocuğun refahı gibi meselelerde ne yazık ki AKP içerisinde siyaset yapan kadınların yeterince bunlara müdahil olmadığını ya da olamadığını görüyoruz ve hâlâ biz bu şiddet sarmalının içerisindeyiz. Onun için, eğer AKP kendisini "kadın partisi" olarak ifade ediyorsa, biz isteriz ki gerçekten kadına yönelik, özellikle de cinsiyet ayrımcı politikalarda bütçelemenin karşısında hep beraber duralım. Gerçekten bu bütçelerin karşısında durmaları lazım; kadına yönelik şiddetin karşısında durmaları lazım, hep beraber İstanbul Sözleşmesi'ni geri getirmemiz lazım, 6284'ü savunmamız ve nafaka hakkına da beraber sahip çıkmamız lazım. Ben kendilerine bu Meclisten bu çağrıyı yapmak istiyorum.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Zengin...

11.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Kars Milletvekili Gülüstân Kılıç Koçyiğit ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, sanıyorum, ben 2012'de Kadın Kolu Başkanı oldum, bu konuşmayı 2012'den beri yapıyorum, daha öncesi de vardır da ekranlarda, 2012 tarihini çok rahatlıkla verebilirim; tamamen kendi fikirlerimle ifade ettiğim bir şeydir.

İki şey söyleyeceğim, Gökhan Bey'in izahına binaen, şu "Utanmıyor musunuz?" sözüne binaen. Eylemler kelimelerle düzelmiyor yani eğer böyle düşünüyor ise o zaman kendi Twitter hesabı da dâhil olmak üzere eylemi ile kelimeleri uyumlu olmalı.

Son bir şey, Canlı Yücel'den bir şiirle bitireceğim, Hasan Ali Yücel'in oğlu: "Ne kadar yalansız yaşarsak o kadar iyi." (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Twitter'a bakar mısınız, Sayın Leyla Şahin Usta'nın Twitter'ına!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Başkanım...

BAŞKAN - Bunu sonlandıralım ama.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ama bana yönelik bir şey söyledi.

BAŞKAN - Bir cümle, lütfen... Bu, çok uzun sürecek.

OSMAN SAĞLAM (Karaman) - Olmaz ama ya, olmaz ama ya!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Çok basit bir şey, sataşmaya neden olacak bir şey değil.

BAŞKAN - Buyurun.

12.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Arkadaşlar, yanlış anlamaya neden olmamak için bir şey söyleyeyim. Özlem Hanım'a benim söylediğim şudur: Siz bir siyasetçi olarak söylenilen 10 tane sözcüğün sonrasında bir sözcükle "Hayır, utanmıyoruz." dersiniz onlardan hangisinden utanıp utanmadığınızı ayırmak benim görevim değil. Dolayısıyla basın da bunu yapar, ben de paylaşıyorum. Burada yanlış anlaşılma Özlem Hanım'ın kurduğu cümlelerin nereye ait olduğunu kendisinin belirlememesinden kaynaklanıyor; siyasetçi ona kendisi dikkat edecek, onun yerine biz dikkat etmeyeceğiz.

Teşekkür ederim.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Hiç alakası yok!

Sayın Başkanım, bir cümle söyleyeceğim.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Yeter artık!

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Yeter artık ya! Yeter artık ya!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bir saniye...

Sayın milletvekilleri, bakın, geçmiş yıllarda...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, ben de söz istiyorum!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, yoklama isteyeceğiz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bir saniye lütfen. Bir saniye lütfen ama.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Hayır efendim; Grup Başkan Vekillerinin böyle bir görevi yok ki, İç Tüzük açık.

BAŞKAN - Tamam, söyleyeceğim, bir müsaade eder misiniz.

Şimdi, daha önceki yıllarda bütçe görüşmelerinde Grup Başkan Vekilleri arada birkaç kez söz alıyorlardı ve üçer, dörder, beşer dakika konuşuyorlardı. Şimdi, şöyle bir karara varıldı: Grup Başkan Vekilleri bütün görüşmelerin sonunda söz alsınlar, orada derli toplu bir konuşma yapsınlar.

OSMAN SAĞLAM (Karaman) - Başkanım, altı dakikaydı.

BAŞKAN - Ben de bunu uyguluyorum ancak iyi niyetle Grup Başkan Vekillerinin sözlerini kesmemek için devam ettiriyorum. Bu bir iyi niyet ama dakika tutmanın, dakikaya göre bunu belirlemenin de ben çok doğru olduğuna inanmıyorum.

Buyurun Sayın Zengin.

13.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, bakın, ben bir cümle söyleyeceğim: Tutarlı olmak lazım. Gökhan Günaydın'ı dinledik değil mi hepimiz, ne dedi? "Ben anladım, onu kastetmediniz." dedi ama siz kastınıza uygun davranmıyorsunuz yani medya bunu yapabilir kafasına göre ama bunu medyaya siz servis ediyorsanız inanmadığınız hâlde... Bunu burada söylüyorsunuz, bakın, şimdi tevil ediyorsunuz yani tam bir CHP hâli, tam bir CHP hâli.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Peki.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yani bu "tam bir CHP akı"nı "tam bir AKP akı" olarak iade edeyim ve bu konuyu kapatalım. Öyle mi yani? Tam AKP klasiği yani.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:226) (Devam)

2.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2024 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 218 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2024 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2024 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1191) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 227) (Devam)

A) AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI (Devam)

1)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI (Devam)

1) Millî Eğitim Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Eğitim Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) YÜKSEKÖĞRETİM KURULU (Devam)

1) Yükseköğretim Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yükseköğretim Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU (Devam)

1) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) ÜNİVERSİTELER (Devam)

BAŞKAN - Evet, sayın milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemine başlıyoruz.

Önce sisteme giren milletvekillerine sırasıyla söz vereceğim.

İlk söz, Sayın Demir...

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle Manisa Şehzadeler İlçesi Belediye Başkanı Gülşah Durbay'a Allah'tan rahmet diliyorum. Ailesine, sevenlerine ve Cumhuriyet Halk Partisine başsağlığı diliyorum.

İlk sorum Millî Eğitim Bakanlığına: Sözleşmeli öğretmenlik mülakatlarının objektif olarak gerçekleştirilmesi için hangi tedbirleri aldınız?

Diğer bir sorum Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına: Ülkemizde koruyucu aileler son derece önemli bir rol oynayarak korunma ve bakım altında bulunan ve aile sıcaklığına ihtiyaç duyan çocuklarımıza yuva şefkati sunuyorlar. Bakanlık olarak koruyucu aileleri desteklemek amacıyla yapılan faaliyetleriniz var mı?

İkinci sorum: Sosyal medya, diziler ve dijital oyunlar aracılığıyla çocuklara ve gençlere cinsiyetsizleştirme akımlarının aşılandığı ifade ediliyor. Bu bağlamda, ebeveynlerin çocuklarıyla iletişim becerilerini güçlendirmek için Bakanlığımızın yürüttüğü eğitim ve destek programları nelerdir? Bu programlar medya okuryazarlığı ve dijital farkındalık konularında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özer...

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Ben de vefat eden Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'ın ailesine, sevenlerine ve Cumhuriyet Halk Partisine başsağlığı diliyorum.

Benim her iki Bakanımıza da ikişer sorum olacak. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımıza: 2023 yılında Türkiye Yaşlı Profili Araştırması sonuçlarına göre 65 yaş üzeri bireylerin yaklaşık yüzde 21'i yalnız yaşamaktadır. Bu büyük oran ilerleyen yaşlarında bu yaş grubu için yaşam kalitesini risk altına alacaktır. Bu gruplara yönelik bakım hizmeti kapsamında nasıl çalışmalar yapacaksınız?

İkincisi: Bakanlığımıza bağlı huzurevlerinde 15 bin kişiye bakım hizmeti verdiğinizi ifade ettiniz, ücretlerini ödeyemeyen yaşlılarla ilgili nasıl bir desteğiniz var?

Millî Eğitim Bakanımıza: Deprem bölgesinde 11 ilde yürütülen çalışmalar hakkında bilgi verebilir misiniz?

Diğer sorum: Şehit ve gazilerin ortaöğretimdeki çocukları ile devlet koruması altındaki çocuklarla ilgili Bakanlıkça alınan tedbirler nelerdir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Bayırcı...

İSMAIL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) - Ben de öncelikle hayatını kaybeden Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'a Allah'tan rahmet; ailesine, Cumhuriyet Halk Partisine ve sevenlerine başsağlığı diliyorum.

İlk sorularım Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımıza olacak: Sayın Bakanım, kadın konukevlerinde kalan kadınların çocukları da ebeveyninin yaşadığı süreç dolayısıyla travmatik süreçlerden geçebilmektedir. Bu çocuklara yönelik bir hizmetiniz, desteğiniz var mıdır? Kreş ve eğitim desteğini biliyoruz, bunun haricinde bir çalışmanız mevcut mudur? Konukevi ortamının çocukların gelişimine etkisi veya olumsuz etkisi var mıdır, varsa ne tür çalışmalar gerçekleştiriyorsunuz? Yine, huzurevlerine artan talebi ve mevcut kapasiteyi göz önünde bulundurduğunuzda nasıl bir hizmet planınız var?

Bir diğer sorum Millî Eğitim Bakanımıza: 2002'den bu yana öğretmen sayısı, atanmış öğretmen sayısı ve öğretmen başına öğrenci sayısı nasıl değişmiştir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Akbulut...

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Millî Eğitim Bakanı, köylerde okullar kapatılınca birçok genç arkadaşımız artık köylerde ne yazık ki duramıyorlar. Tabii, bu taşınmalı eğitim sistemine geçildi ve bu taşınmalı eğitim sisteminde köylerden diğer köylere servis yapılıyor bir servis desteği veriliyordu, bu 50 kilometreden 30 kilometreye düşürülünce yine ne yazık ki birçok genç arkadaşımız köylerini terk etmeye, şehir merkezlerine gitmeye başladılar. Bununla alakalı bir düzenleme yapacak mısınız?

Bizim Burdur merkezde Özboyacı İlkokulumuz var, boşaltıldı depreme dayanıksız diye, kazma vurulması için tam otuz yedi ay beklenildi. Bir il merkezinde bu süreç sizce makbul mudur? Yine, Burdur genelinde 12 okul güçlendirme, 25 okul da kabul aşamasında; bu projelerin tamamlanmasıyla alakalı bir hızlandırma planınız var mıdır, öğrenmek istiyoruz.

Çavdır ilçesinde depreme dayanıksız olduğu için yıkılan Anadolu Lisesi hâlâ aynı binaya kavuşamamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Olgun...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ben Sayın Başkanımın söz istediğim, kendisi benden rica etti, söz istemekten vazgeçtim, arkadaşımın sözünü kullanıyorum.

Burada 600 milletvekili varız ve on beş gün biz devletin bütçesini konuşuyoruz. Biraz önce Selçuk Özdağ Vekilimin söylediği gibi, yetmiş iki dakika Grup Başkan Vekillerini diledik, ilaveten bir on beş yirmi dakika daha oldu herhâlde. Ben şunu söylemek istiyorum: Tüm Grup Başkan Vekillerimizi tenzih ediyorum, hepsine ayrı ayrı saygı duyuyorum ancak burada biz milletvekili olarak akşama kadar Grup Başkan Vekillerini dinlemek zorunda değiliz. İç Tüzük'ü okudum -bir hukukçu olarak- hiçbir yerinde böyle bir hak yok. Ben bu durumda, insan haklarına ve hukuka uygun olarak bu konuda özen gösterilmesini istiyorum. Madem konuşacaklar, beş dakika mı? Beş dakika, o anda o mikrofon kesilmeli diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti, AK PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın Kayışoğlu? Yok.

Sayın Bozan...

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Millî Eğitim Bakanı, 6 Şubat depremi sonrasında Mersin ili Akdeniz ilçemizde bulunan Hatice Ulu, Sakarya, Ahmet Şimşek ve Mimar Sinan İlkokullarının birer binaları yıkıldı. Depremın üzerinden geçen otuz dört aylık süreye rağmen tek bir çivi dahi çakılmadı. Yıkılan binalarda okuyan öğrenciler farklı okullara yönlendirildi ancak öğrencilere herhangi bir servis hizmeti sağlanmadı, öğrenciler evlerinden uzak okullara yürümek zorunda. Bu durum hem öğrencileri hem de ailelerini mağdur etmekte. Akdeniz ilçemizde yıkılan okulları yeniden inşa etmeniz için daha kaç yıl geçmesi gerekiyor?

Sayın Bakan, Hatay Defne'de çoğunlukla öğretmenlerin kaldığı Şehit Aybüke Yalçın Konteyner Kenti kış vakti AFAD tarafından boşaltılmak isteniyor. Sayın Bakan, Defne'deki öğretmenlerin kış vakti gidecek yeri yok. Bir kez olsun görevinizi layıkıyla yerine getirin ve Defne'deki öğretmenlere sahip çıkın.

BAŞKAN - Sayın Çan...

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

2025 yılı Aile Yılı ilan edildi ancak kamuda, özellikle öğretmenler başta olmak üzere, eş durumu tayin hakkında yararlanamayan ya da bu hakkı kullanırken yapılan resen atamalar nedeniyle aile bütünlüğü fiilen parçalanmış binlerce kamu çalışanı vardır. Mesela, seçim bölgem Samsun'un Bafra ilçesinde görev yapan bir kamu çalışanının öğretmen eşi eş durumu tayini sonrası resen atamayla 150 kilometre uzaklıktaki Vezirköprü'ye görevlendiriliyor. Benzeri onlarca örnek Samsun'da, binlercesi Türkiye genelindedir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bu sorunun çözümü konusunda ne yapmaktadır? Millî Eğitim Bakanlığı bu adaletsiz uygulamalarına ne zaman son verecektir?

BAŞKAN - Sayın Kadıgil...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Önümde 40 bin imza var, sadece on günde toplandı ve her gün katlanarak artmaya devam ediyor çünkü buradaki vicdan sahibi her milletvekili gibi sokakta da karşılaştığımız insanlar "Okullarda çocuklarımız aç." diye isyan ediyor. Kuş uçmaz havalimanlarına, faize, zenginlere, patronlara avanta ayırmak yerine bu bütçeden yüzde 1,5 pay ayırırsanız tüm çocuklar tıpkı sizlerin çocukları gibi okullarda bir kap sıcak yemek yiyebilecek; neden yapmıyorsunuz? Önderi olduğunuz MESEM yüzünden sadece bu sene 17 öğrenci katledildi. Yoksul çocuklarına reva gördüğünüz bu köleliği kabul etmeyen 16 yoldaşım hâlâ hapiste. MESEM'inizi de alıp o koltuktan kalkmak için daha kaç öğrencinin hayatını kaydırmayı bekliyorsunuz?

BAŞKAN - Sayın Baş...

ERKAN BAŞ (İstanbul) - Sorum Millî Eğitim Bakanına; Komisyon da sorduk, kaçtınız, gençler patronlarla yaptığınız toplantıya geldi, içeri sokmadınız, yetmedi, tutuklattınız. Şimdi "Çocuklar ölmesin." dediği için tutuklanan 16 genç adına soruyorum:

1) MESEM'lerde çalışırken kaç evladımız öldü?

2) Çocukların nasıl çalıştırıldığını, hangi şartlarda can verdiğini biliyor musunuz?

3) Bu çocukların fotoğraflarına bakabiliyor musunuz?

4) Çocukların öldüğü iş yerlerinde bir tek patron tutuklandı mı?

5) İktidarınızda çocuklarının ölmesi normal, zenginler dokunulmaz mı?

6) Çocukları MESEM'e giden ailelerin hepsi yoksul, bir tane zengin çocuğu var mı?

7) Bu ailelerin yoksulluğu iktidarınızın eseri, biliyorsunuz değil mi?

8) Sizi protesto eden gençler, arkadaşlar vicdanlarının sesini dinledi, yasaların ve Anayasa'nın verdiği hakkı kullandılar; siz onları hangi yasayla tutuklattınız?

9) Bu hakkı nereden alıyorsunuz?

10) Çocuklara, gençlere yani bu ülkenin geleceğine neden düşmansınız?

BAŞKAN - Sayın Sarıtaş...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler.

Sayın Tekin'in dikkatine: Siirt genelinde 1.400 öğretmen açığı bulunmasına rağmen, yüzlerce öğretmen atama beklerken 140 ücretli öğretmen adayının görevlendirilmemesinin gerekçesi nedir ve bu açığın 2025-2026 eğitim öğretim yılında kadrolu öğretmen atamasıyla kapatılmasına yönelik somut bir planlamanız var mı?

Yine, Dersim'de -hayretle soruyorum- adliye ve valilik binalarının Munzur Üniversitesi kampüsüne taşınmasına dair bilginiz var mıdır ve bu kararın bilimsel ve özerk eğitime aykırılığı konusunda bir çalışmanız olacak mıdır?

Sayın Göktaş'a soruyorum: Bakanlığınız yoksulluk nafakasının süresinin sınırlandırılması ya da kaldırılması yönünde herhangi bir çalışma yürütmekte midir? Yürütüyor ise boşanma sonrası gelirsiz kalan ve bakım emeğini üstlenen kadınların yoksulluğa düşmesini önleyecek hangi somut güvenceleri öngörmektesiniz?

BAŞKAN - Sayın Kış...

GÜLCAN KİŞ (Mersin) - Manisa Şehzadeler Belediye Başkanımız Gülşah Durbay'a Allah'tan rahmet diliyorum; ışıklar yoldaşı olsun, başımız sağ olsun.

Sayın Bakan, Türkiye'de 150 kadın sığınmaevi ve 3.683 kişilik kapasite vardır. Her 11 bin kadına yalnızca 1 yatak düşerken sorunu çözmek için hangi somut adımları atacaksınız? Sığınmaevlerinde yer bulamayan kadınlar için otomatik devreye giren alternatif bir koruma modeliniz var mıdır?

17 çocuğun hayatını kaybettiği ve yaşanan istismar olaylarının ardından MESEM'i askıya almayı düşünüyor musunuz? Bu sistemde benzer olayların önüne geçmek için hangi somut tedbirleri alacaksınız?

Özel okullarda öğretmenler devlet okullarındaki öğretmenlerden daha düşük ücretle çalışmaktadır. Öğretmenler için taban ücret düzenlemesini 2026 yılında getirecek misiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Uluay...

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Sayın Aile Bakanımız, Kastamonu'da engelliler, yaşlılar ve çocuklar için birçok proje hayata geçmiş olup Bakanlığımızın bugüne kadarki desteklerinden dolayı teşekkür ediyor, aynı desteği 2026'da da bekliyoruz.

Bakanlığınızın yürüttüğü ADEM ve SODAM çalışmaları hakkında bize bilgi verebilir misiniz.

Sayın Millî Eğitim Bakanım, AK PARTİ hükümetleri döneminde Kastamonu'da 120 okul yapıp eğitim hizmetine sunulmuştur. Hâlen yapımı devam eden projelerimiz vardır. Mesleki ve Teknik Eğitim Politika Belgesi çerçevesinde hedeflenen faaliyetler Bakanlığımızın destekleriyle hassasiyetle yürütülmektedir. Bu kapsamda, ilimizde, elektrikli araç teknolojisi ile siber güvenlik alanı dalları açılmış olup yapay zekâ ve makine öğrenimi temel dalı onay beklemektedir.

Sayın Bakanım, Kastamonu'da hayata geçirilecek olan projelere 2026 yılında sizden de destek bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Aygun...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkürler Başkanım.

Manisa Şehzadeler Belediye Başkanımız Gülşah Durbay'a Allah'tan rahmet, partimize ve ailesine başsağlığı diyorum.

Tüm okulların depreme dayanıklı hâle gelmesini ne zaman sağlayacaksınız? Tüm çocuklara ücretsiz öğle yemeği verecek misiniz? MESEM'lerdeki çocuk ölümleri inanılmaz boyutta, bu çocukların güvenli staj yapması için ne yapacaksınız? Bundan sonra 10 Kasımları da ara tatillere denk getirecek misiniz?

Kadına şiddet büyük bir yara, özellikle eşinden boşanmak isteyen kadının güvenliğini sağlayamıyoruz. Sayın Bakan, İtalya gibi, kadına yönelik cinayetler özel suç kapsamına alınarak ömür boyu hapis cezası getirilecek mi? Çocuklarımızın her türlü istismarını önleyecek tedbirler gelecek mi? Ukrayna'da savaştan kaçıp ülkemiz korumasına alınan bazı çocukların tecavüz ve tacize uğradığı haberleri hepimizi derinden sarstı. Ülkemizin korumasına giren çocukların, bir otelde, bu şekilde istismarı kabul edilemez; bu konuda ne yapacaksınız? Tüm okullarda tekli eğitime ne zaman geçilecek? Okullarımızdaki bilimsel, laik ve Atatürk'e bağlı birey yetiştirilmesi ve güvenlik düşünceniz nedir? Ulusal bayramlara yönelik düşünceniz nedir? Ulusal bayramların hepsini ara tatile getirmeyi düşünüyor musunuz Sayın Bakan?

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Millî Eğitim Bakanı, Sayın Ekrem İmamoğlu'na karşı tazminata mahkûm olmanıza rağmen ısrarla iftiralara devam ediyorsunuz. Uyuşturucu ve fuhuş iddiaları nedeniyle tutuklanan Mehmet Akif Ersoy'a 22 Mart 2025 tarihinde verdiğiniz beyan nedeniyle de tarafınıza tekrar dava açılmıştır. İmamoğlu ailesinin şirket hisselerini 1994 yılında sattığını, okulun da 1997 yılında ruhsat aldığını bilmenize rağmen Plan ve Bütçede tarafıma, sırf algı yaratmak için Trabzon'daki Gülbahar Hatun Okullarını kimin açtığını ve İmamoğlu'nu kastederek niye bu kişinin peşinden gittiğimizi sordunuz. Cevaplıyorum: Ekrem İmamoğlu'nun peşinden sadece biz değil halkın umudu olduğu için milyonlar gidiyor, gidecek. Ahlaki bir nesil yetiştirmek amacı olan bir bakanlık koltuğunda sizin oturmanız bu ülke için millî eğitim sorunu olduğu gibi ayrıca bir millî güvenlik sorunudur.

BAŞKAN - Sayın Ersever...

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Millî Eğitim Bakanına soruyorum: MESEM kapsamında kaç öğrenci bulunmaktadır? Son bir yıl içinde MESEM'lerde kaç çocuk yaşamını yitirmiştir? Yaşanan ölümler ve iş kazalarıyla ilgili olarak kaç idareci ve kaç iş yeri hakkında idari ve adli soruşturma başlatılmıştır? 2025 yılı içinde İşsizlik Sigortası Fonu'ndan MESEM'e aktarılan kaynak miktarı nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Bozkurt...

SAFFET BOZKURT (Zonguldak) - 2025-2026 eğitim öğretim yılında Karadeniz Ereğli'de faaliyetine başlayan ve sahip olduğu özellikleriyle Türkiye'de 2 okuldan 1'i olan, içerisinde anaokulu; 1, 2, 3'üncü kademe rehabilitasyon merkezi, yüzme havuzları, spor alanları, aktivite alanları ve konferans salonu barındıran Özel Eğitim Kampüsü'nün Zonguldak'a kazandırılmasından ötürü Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, açılışa katılarak ilimizi onurlandıran Cumhurbaşkanımızın değerli eşleri Emine Erdoğan Hanımefendi'ye, Millî Eğitim Bakanımız Yusuf Tekin'e, Bakan Yardımcılarına, Millî Eğitim Bakanlığının değerli bürokratlarına teşekkür ediyorum.

Göreve geldiğinden bugüne kadar ülkemizde önemli hizmetlere ve başarılarla imza atan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımızdan yoğun talep ve zaruri ihtiyaç nazara alınarak Alaplı ilçemiz için huzurevi ve engelli bakım merkezinin 2026 yatırım programına alınmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Yaman...

AYLİN YAMAN (Ankara) - Son yıllarda binlerce gencimiz ekonomik zorluklar, barınma krizi, pandemi, deprem ve ciddi sağlık sorunları nedeniyle eğitim hayatına devam edememiştir. Eğitimden uzak kalınan her geçen gün bu gençlerimiz için telafisi zor bir emek ve zaman kaybı anlamına gelmektedir. Meclisimiz tarafından kendi isteğiyle kaydını silenler de dâhil olmak üzere geniş kapsamlı bir öğrenci affı düzenlemesinin mutlaka hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Sayın YÖK Başkanı, Komisyon sürecinde öğrenci affı ve azami süreye ilişkin bir çalışma yürütüldüğünü ifade etmişsiniz. Bu çalışmaların geldiği aşama nedir? İlgili düzenleme ne zaman Meclise sunulacaktır?

E-KPSS kadroları artacak mıdır? Yetersiz kadrodan engelli öğretmenler, engelli sağlıkçılar, mühendisler ve tüm engelliler çok yüksek puanlarla açıkta kalıyorlar. Acaba kadro sayısı artacak mıdır?

Son olarak, açıkladığınız 3 bin kadro kim için açılmıştır?

Teşekkürler.

BAŞKAN - Komisyon...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİLGÜN ÖK (Denizli) - Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

Biz de Komisyon olarak Şehzadeler Belediye Başkanı Sayın Gülşah Durbay'a Allah'tan rahmet diliyoruz, ailesine ve sevenlerine başsağlığı diliyoruz.

Sorulara Sayın Bakanlarımız cevap verecektir.

İlk önce Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımız.

Mahinur Bakanımız, buyurun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Durbay'a Allah'tan rahmet diliyorum, yakınlarına sabırlar diliyorum. Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna da buradan tekrar taziyelerimi iletiyorum.

Yöneltelen sorulara zaman elverdiğince cevap vermeye çalışacağım, diğer sorulara yazılı olarak cevap vereceğim.

Gerek konuşmacılardan gerek soru-cevaplardan tabii ki istifade ettik. Bunların bazılarını yersiz eleştiriler olarak bulsak da burada aslında hedefimiz güçlü aile, güçlü toplum, güçlü Türkiye şiarıyla çıktığımız yoldur. Bu kapsamda, bazı eleştirilere de burada

cevap vermek istiyorum. Aslında geçtiğimiz sene, Grup Başkan Vekilimizin az önce ifade ettiği gibi, hani ben Belçikalı olarak kalmışım ya...

Şimdi, bakın, Sayın Vekil, Türkiye'de boşanma oranları... Tüm dünyada nüfus yaşılanıyor, ülkemizde de yaşılanıyor. Doğurganlık tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de azalıyor. Yaşlılık artıyor, doğurganlık azalıyor ama sizin verdiğiniz rakamlar doğru değil. Bakın, evlilik yaşı kızlar için 22'den 26'ya yükseldi son yirmi yılda, erkeklerde 26'dan 29'a yükseldi.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Daha fazla olmuş yani.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Hani az önce dediniz ya: "İlk anne olma yaşı 29'a yükseldi." Dediniz ki: "Siz göreve geldiğinizde, 2023'te 1,1 milyon bebek doğmuş." doğru değil, 958 bin canlı bebek doğmuştu o sene.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, ne anlıyor... 2003 ile 2023'ü kıyaslıyorum. Anlamıyorsunuz, ondan sonra böyle yapıyorsunuz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Yani şunu şöyle anlatmak istiyorum sayın vekil, üzerinize almayın ama... Hani siz de bana "Üzerinize almayın." dediniz ya...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yirmi yıllık periyodu anlatıyorum, yirmi yıllık periyodu. Alo!

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Yok, yok, şimdi sıra bende. "Üzerinize almayın." dediniz ya; ben de üzerime almıyorum, siz de lütfen üzerinize almayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hanımefendi, anlayın ama Bakansınız, anlamamak olmaz ki yani! 1 milyon 200 binden 940 bine yirmi yılda gitmiş!

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Ama şunu anlatacağım Sayın Vekilim; şimdi, bakın, 1960 yılında darbelerle beraber ülkemizdeki bazı haber başlıklarını okumak istiyorum: Rockefeller diyor ki Milliyette, 25 Şubat 1966... Ben ödevime o kadar iyi çalıştım ki size nasıl olduğumu anlatacağım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Siz ödev mödev çalışmamışsınız, söylediklerimizi bile anlamıyorsunuz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Rockefeller diyor ki: "Türkiye Doğum Kontrolünde Önderlik Edebilir" Bakın, 1987'de... "Hedef 2000 Yılında 60 Milyonluk Türkiye; Vatanını, Milletini Seven Daha Fazla Çocuk Yapmasın" Ardından, söylüyorum: "Vehbi Koç Önderliğinde Aile Planlaması Vakfı Kuruluyor. Hedefimiz Daha Az Çocuk Yapılması" "Vehbi Koç Cuma Hutbesini Hazırlattı. Hutbede Aile Planlaması Konusu İşleniyor."

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Vehbi Koç'u mu suçluyorsunuz? Allah akıl versin.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Bakınız, 1960'ta "Millî Gelir Adaleti Doğum Kontrolüne Bağlı" Vehbi Koç 1985'te... Bakın, bunlar gazete manşetleri, Sağlık Bakanlığıyla beraber yapıyor.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Allah akıl versin, Allah akıl versin Sayın Bakan.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - "Vehbi Koç Kadın İşçilere Doğum Kontrol Tespihi Vermiş" Yani kadın işçilere diyor ki: "Yeşil boncukta geç, kırmızıda dur." Ne kadar böyle uzak gelse de bunu şu nedenle söylemek istiyorum: Doğurganlık düşüşümüz bir anda olmadı...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Evet, yirmi beş yılda oldu, yirmi beş yılda; yirmi beş yılda oldu.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - ...kapsamlı ve programlanmış bir nüfus düşüşüne 1960 yılından bu yana bu ülkede çok kapsamlı bir şekilde indirildi...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yirmi beş yıl evvelki rakamlardan yüzde 1 aşağıdasınız, ne anlatıyorsunuz?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - ...ve şu anda maalesef, maalesef nüfus planlaması ülkemizin gündemine oturdu. Nasıl oturdu biliyor musunuz? Zihinlerde oturdu, "Bir kız, bir erkek yeter." diyerek oturdu, "Az çocuk, öz çocuk, nitelikli çocuk." diyerek oturdu. Yani bunlar sizin bahsettiğiniz konular değil.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Tabii, tabii...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Bakın, meselelere çok uzak olmak zorunda değilsiniz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Herkes acayip geçiniyor! Belçika'dan bakınca öyle görünüyör olabilir yani!

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Nüfus çöküşü küresel bir trend. Dünyanın her biri... Şu anda bütün dünya nüfus çöküşüyle uğraşıyor. Kore'de...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Millet geçinmiyor, nasıl çocuk yapacak? Bir bakın, bir hayata bakın, bir hayata bakın.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Bakın, zenginler çocuk yapıyor mu Sayın Vekil? Sizin kaç çocuğunuz var Sayın Vekil?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Benim de 1 tane çocuğum var, ikinciye okutamam çünkü.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Niye yapmadınız?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - İkinciye okutamam çünkü. Okutamam ikinciye.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Niye yapmadınız, elinizden mi aldılar? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Bravo!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Okutamam ikinciye. İkinciye okutamam.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Yani şunu söylemek istiyorum: Polemiğe girmeyin Sayın Vekilim. Yani zengin olan...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Neyi alkışlıyorsunuz acaba? Neyi alkışlıyorsunuz?

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Güzel cevap oldu, güzel cevap oldu. Bakın yıllardır 3 çocukla dalga geçtiniz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Birincisini zor okutuyorum. Ben AKP'li değilim, birincisini zor okutuyorum. Zor okutuyorum yani.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Bakın, şimdi, gidin, bir kadın görüyorsunuz, 3 çocuklu, 4 çocuklu, hemen kalıpları oturtuluyor bu konuda. Dolayısıyla burada kesinlikle nüfus konusunda ciddi manada küresel bir trend var ve biz ülkemizi korumak adına, genç ve dinamik nüfus yapımızı korumak adına, ülkemizi güçlü tutmak adına bu yılı Aile Yılı olarak ilan ettik...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - "3 tane çocuk doğurun." demekle olmuyor o iş; bütçe ayırın, bütçe.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Aile Eylem Planı'mızı ortaya koyduk. Önümüzdeki on yılı da aile ve nüfus on yılı olarak koyduk...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ödümüz kopuyor bundan, öyle demeyin.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - ...ve biliyor musunuz dünyadaki pek çok ülkenin derdi aynı. Bakın, gittiğim her yerde herkes aynı konudan şikâyetçi, herkesin derdi bir.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, sen Hollanda ile Türkiye'yi mi kıyaslıyorsun ya? Belçika ile Türkiye'yi mi kıyaslıyorsun sen ya? Hayretsiniz Sayın Bakan ya!

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Yani biz de diyoruz ki: Biz ülkemizdeki gençleri güçlendirelim, nüfusumuzu güçlendirelim, ülkemizin rekabetçi tutumunu koruyalım.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ne rekabeti?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Yani bu kapsamda belki burada yeterince sayamadığımız icraatlara Fransız kalmış olabilirsiniz, çok özür diliyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Biraz aşağıya inin, biraz aşağıya inin. Ben Fransız kalmıyorum, siz Türkiye'ye Belçikalı kalıyorsunuz. Biraz insanların nasıl geçinemediğini bir görün yani.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Bir kere altını çizmek istiyorum: Artık bütün dünya biliyor ki aileyi güçlendirmeden hiçbir kalkınma modeli, hiçbir sosyal politika da kalıcı kalamaz; bu nedenle aileyi sahiplenmek lazım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - 3 tane çocuk yap... Nasıl geçindireceksin o 3 tane çocuğu? O 3 tane çocuğu nasıl geçindireceksiniz acaba ha?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Ne zaman isterseniz Sayın Milletvekili -bakın, saygımla cevap verdim burada- istediğiniz zaman bir sunum yapabilirim bu konuda.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Siz gelin de beraber bir Türkiye'yi dolaşalım, beraber bir Türkiye'yi dolaşalım.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Bu konuda beraber bir çalışma yapabilir, size neler olduğunu anlatabilirim, bütün dünyadaki rakamları da anlatabilirim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bir öğrenin memleketi, yoksulluğu görün! İnsanlar çocuklarını nasıl besleyemiyor bir görün!

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Göreceksiniz ki ben asli ve millî olarak bu konuyu çok güçlü bir şekilde sahiplendim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ah, keşke öyle olsaydı!

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - İnşallah sizler de sahiplenirsiniz de ülkemizin rekabetçi gücünü, genç ve Türk nüfusunu güçlendirmeye devam edelim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - "Made in" AKP!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bravo, bravo(!)

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Zaten bunu birlikte yapmamız lazım, bu konu siyasetüstü bir konu Sayın Milletvekili; o yüzden şimdiden sonra...

Diğer yandan, az önce bir milletvekilimizin eleştirisi oldu, dedi ki: "Ya, dinliyorum Sayın Bakanı, sanki Kanada'dayız." Anlatayım mı size Kanada'daki yaşlı bakım sistemini. Kanada'daki -şimdi milletvekilimiz yanımda yok ama- yaşlı bakım modelinde insanlara evlerinde bakıyorlar. Yaşlanan nüfusla birlikte bakım talebi artıyor, bu da hizmet maliyetlerini yükseltiyor.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Siz bu maliyeti azaltıyorsunuz zaten!

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Bütün dünyada nüfus yaşılanıyor, ülkemizde de nüfus yaşılanıyor. Bakın, huzurevlerinde kalanların yüzde 30'una biz tamamen ücretsiz bakıyoruz, bir de harçlıklarını veriyoruz; başımın üstünde yerleri var fakat dünyada nüfus yaşılanırken, ülkemizde nüfusumuz yaşılanırken, biz de bakım modelimizi sadece huzurevlerine insanları tıkararak değil... Bakın, "aile" dedik, "güçlü toplum" dedik.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Ailede kadınlar baksın yaşlılara, bedava değil mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Yaşlı profil araştırması yaptık, yaşlılarımızın yüzde 75'i ne dedi biliyor musunuz? "Biz, ailelerimizle beraber yaşlanmak istiyoruz. Kendi evlerimizde gerekirse yalnız kalarak ama evlerimizde, mahallelerimizde, komşularımızla birlikte yaşlanmak istiyoruz."

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, ailesi olmayan ne yapacak? Ailesi olmayan ne yapacak? Ulus'ta otelde kalanlar ailesi olmayanlar! Allah Allah ya!

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Dolayısıyla biz bir yandan huzurevi yapmaya devam edeceğiz, bir yandan da yaşlılarımıza evlerinde destek olarak, evde destek modellerimizi güçlendireceğiz. Ayrıca günümüz modelleriyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Kiralarını ödeyemiyorlar haberin olsun! Kira ödeyemiyorlar! Yaşlılar kira ödeyemiyor!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Haberi olup ne olacak ya! Haberi olup ne olacak?

BAŞKAN - Evet, Sayın Bakan, buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de konuşmama Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna ve sevenlerine, bugün vefat haberini aldığımız Manisa Şehzadeler Belediye Başkanı Gülşah Hanım için başsağlığı dileyerek başlamak isterim. Allah rahmet eylesin.

Şimdi, tabii, hem konuşmalar esnasında hem de soru-cevap faslında çok fazla sorular oldu. Ben de Mahinur Bakanımız gibi soruların büyük kısmına yazılı olarak cevap vereceğimi taahhüt edeyim, Plan ve Bütçe Komisyonunda vermiştim zaten.

Şimdi, burada bir konunun altını çizmek istiyorum: Gökhan Bey üniversitelerimizle ilgili söyledi, gerçekten uluslararası standartlarda referans olarak kabul ettiğimiz sıralamalarda iyi üniversitelerimiz var ilk 500'de, ilk binde. Ben Gökhan Bey'e katılıyorum, eski üniversitelerimiz o sıralamada ama şuna inanın, bir on yıl sonra bu yeni kurulan üniversitelerimiz de o sıralamalarda yerini alacak; rahat olun, tedirgin olmayın, destek olun yeter.

Şimdi, başka bir konu daha var...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bekleriz, bekleriz... Niye destek olmayalım? Sadece AKP'lileri doldurmayın oralara, sorun kalmaz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Lütfen sözümüzü kesmeyin ki biz de size cevap verebilelim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, niye sözünüzü keseyim; katkı sunuyoruz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu mülakatlarla ilgili eleştiri yaptı. Ben çok iyi anlıyorum Gökhan Bey, sizin "mülakat" deyince aklınıza gelen şey Sayın Moğultay ve Seyfi Oktay döneminde yapılan mülakatlar. Hatırlayın, bakın, ben Mülkiye mezun olarak o sınavlara girmiştim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, kardeşim bugüne gelemez misin? Bugüne gelemez misin? Yirmi beş yıldır iktidardasın, hâlâ ağızda Moğultay var ya! Ya, yirmi beş yıldır iktidardasın, insaf ya!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Sakin... Sakin...

İlk 100'e girenlerden 57'si elendi, ilk 10'a giren kişilerden 6'sı elendi. Bizim yaptığımız mülakatlarda ise...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sizin yaptığınız mülakatların ne olduğunu biraz evvel gösterdim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Bizim yaptığımız mülakatlarda ise güvenlik kamerası kaydından tutun... O yüzden...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Üç yıl da 1'inci olan adamı eliyorsun; hâlâ bizim yaptığımız mülakattan bahsediyorsun, hâlâ!

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Millet intihar ediyor, intihar ediyor mülakatlarınız yüzünden!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Peki, tamam, madem mülakata bu kadar karşısınız, daha önce Plan ve Bütçede de sordum, şu anda Kadıköy Belediyesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Ankara Büyükşehir Belediyesi niye mülakat yapıyor Gökhan Bey? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Aklınız fikriniz belediyeler.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Neyde mülakat yapıyor, neyde yapıyor?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Bana cevap verir misiniz? Neden mülakat yapıyor? KPSS'yle alın o zaman, KPSS'yle alın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - İtfaiyede yapıyor, itfaiyede.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Ha, itfaiyeciye mülakat meşru, öğretmene değil mi? Öyle mi? Kusura bakmayın, orada... Gececeksiniz bunu.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Rahmetli Bülent Ecevit kaldırmıştı, hatırlıyor musun! Mülakatı kaldıran rahmetli Bülent Ecevit'ti, hatırlıyor musun? Niye kaldırmıyorsun sen? Niye kaldırmıyorsun? Niye kaldırmıyorsun?

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Torpili nasıl yapacak!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - İki: Başka bir şey daha söyleyeceğim. Burada bir milletvekili dedi ki: "Siyasi referanslarla mülakatlarda öğretmenler atandı birilerinin yerine." Bunu ispat eden öğretmen, eğer bir tane bile... Siyasi referansla mülakatlarda sıralamaya giren bir kişiyi ispat edin, ben gereğini yapacağım.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ya, siz atanmayan öğretmenlerle ilgili de aynı şeyi dediniz ya!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - İspat edemezseniz eğer bütün bu iftiralarınız için özür dilemek zorunda kalacaksınız, bunu da söyleyeyim.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ya, bu ispat edilemez ki.

YILMAZ HUN (İğdır) - İspatı nasıl olacak Sayın Bakan?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, geç kardeşim, geç ya! Sen bir özür dile milletten!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Başka bir konu daha: Şimdi, Gökhan Bey, okullarımızın tuvaletlerinde sabun var. İzmir'in okullarında tuvaletlerde sabun var ama çeşmelerden su akmıyor, önce onu çözün. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Senden de sadece bu beklenir! Senden de sadece bu beklenir zaten!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Şimdi, devam ediyoruz...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ey Millî Eğitim Bakanı, sen siyaset yapmayı bir boş ver! Türkiye'de iklim krizinin olduğunun farkında mısın sen!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Bir sakın...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - DSİ su toplamazsa kim neyi dağıtacak! Ya, sen bir Millî Eğitime odaklansana!

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Ankara'da su yok.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Başka bir şey daha söyleyeceğim: Çok yadırgadığım bir cümle kurdunuz, Özlem Hanım size cevap vermeye çalıştı. "Utanmıyor musunuz?" diye biten bir cümle. Bakın, bir sahtekârlığı tespit ettiyse gereğini yaparız. Ekrem İmamoğlu'nun diplomasında bir sahtekârlık var, tespit edildi ve iptal edildi.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sahtekâr olan sizlersiniz, anlatabiliyor muyum, Ekrem İmamoğlu'nun diploması değil!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Ben Sayın Trabzon Milletvekilimize sormuştum; o tarihte, 1990 yılında, Ekrem İmamoğlu, Gülbahar Hatun Kolejlerinin kurucusu...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Orada neler yaptığınızı a'dan z'ye biliyoruz, bunun hesabını er geç vereceksiniz! O YÖK'ün niye ilk bir ayda cevap vermediğini ben çok iyi biliyorum!

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ya, öyle olmadığını biliyorsun; ceza yedin, tazminat ödüyorsun!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Şimdi bu yatay geçiş ile bunun arasında bir bağlantı kurmanız lazım, bunu da söyledim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Niye hâkim değişmeden o YÖK cevap vermedi ha, niye cevap vermedi? Biz bilmiyor muyuz bunları! Ben ceza avukatıyım, otuz yıllık ceza avukatıyım ben; ne anlatıyorsun sen!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Devam ediyorum, başka bir şey daha söyleyeceğim.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Senin gibi Millî Eğitim Bakanı olduğu sürece bu çocuklar ölecek! Bu çocuklar uyuşturucu kullanacak! Bu çocuklar...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Şimdi, burada, MESEM protestolarından dolayı tutuklanan çocuklardan bahsettiniz.

Arkadaşlar, ben Siyasal Bilgiler Fakültesinde idare hukuku dersi aldım, anayasa hukuku dersi aldım, insan hakları dersi aldım; yıllarca da bu dersi okuttum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Siyaseti oralardan dizayn edemezsiniz!

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ya, senin de diploman şüpheli zaten!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, müsaade eder misiniz, sorulara cevap veriyor Sayın Bakan.

Evet, devam edin Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Demokratik toplumlarda "protesto" denen şey hukukun tanımladığı sınırlar ve çerçeveler içerisinde yapılır.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bildiğin hâlde iftira atıyorsun! İftira atıyorsunuz siz!

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Hangi hukukun? Saray hukuku mu? Hangi hukuk Sayın Bakan?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Anayasa'mızın 12, 13, 14'üncü maddeleri temel hak ve hürriyetlerin kullanılması, kullanılmasının durdurulması; bunların hepsini tanımlamıştır.

Bakin, bahsi geçen çocuklar protesto hakkı kullandıkları için değil kamu malına, toplantı özgürlüğüne zarar verdikleri için tutuklanmışlardır.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ya, kim tutuklanır bu sebepten ya?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yazıklar olsun! Yazıklar olsun!

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bu sebepten tutuklama olmaz, bari susun ya! Bari susun ya! Vicdan ve utanmadan zerre kadar nasibini almamış bir Bakansınız!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yazıklar olsun, senin gibi bir insan Bakan oldu bu memlekette! Yazıklar olsun!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Her gün bir sürü insan, her gün bir sürü kişi protesto yapıyor; atamaları protesto ediyorlar, başka şeyleri protesto ediyorlar; onların hiçbirisi tutuklanmadı...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Allah aşkına anlatmayın bunları ya boş boş!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - ...ama bir toplantı esnasında oturumları basan, ellerindeki boyalarla orada zarar veren kişileri protesto hürriyetinden dolayı tutukladınız dersiniz ya bilmiyorsunuz ya da manipüle ediyorsunuz demektir; bunun da altını çiziyim.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Hayır, olmaz... Senden âlâ da manipülatör yok vallahi!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Son olarak bir şey daha söyleyeceğim: Kapatılan köy okullarıyla ilgili olarak söylendi; bakın, şu anda, köy okullarımızı bir tek öğrencisi bile olsa açıyoruz ve şu anda hâlihazırda 426 tane köy okulumuzu mevzuattaki koşulları karşılamamasına rağmen açtık, açmaya devam ediyoruz.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Üniversite öğrencilerine iftira atmaya utanmıyor musun? 16 tane üniversite öğrencisi tutuklu; utan, utan; ayıp!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Bir başka konu, depremle ilgili de söyleyeyim arkadaşlar: Deprem bölgesinde, toplam, deprem esnasında zarar gören okullarımızın tamamına yakınına ya yeniden yaptık ya da hasar görenlerin tamamının hasarını gidermiş durumdayız.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ah çocuklarımız, ah, sizin elinize kaldı ya!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Yatırım programımızdakiler de bittiği takdirde 11 ilin tamamında yüzde 15, 6 Şubattakinin yüzde 15 üzerine çıkmış olacağız.

Son bir şey: Akran zorbalığıyla ilgili olarak Bakanlığımızın gerçekten çok yoğun çalışmaları var. Afyon Milletvekilimiz Sayın Mehmet Taytak'ın önerisini seve seve kabul ediyoruz ve bundan sonraki süreçte Bakanlığımızdaki çalışmalarda "akran nezaketi" ifadesini kullanacağız.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - 18 yaşında 16 çocuğu protesto ettiler diye tutukladınız ya! Hiç utanıyor musunuz ya!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Ben tekrar, katkı veren bütün milletvekillerimize teşekkür ediyorum.

Bütçemizin hayırlar getirmesini temenni ediyor, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Sayın Başkan, Genel Kurula yanlış bilgi verildi. Sayın Başkan, Genel Kurula hukuka aykırı ve yanlış bilgi verildi. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Günaydın, bugün Grup Başkan Vekillerine fazla fazla söz verdim. Lütfen...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Oturduğu yerden Ekrem İmamoğlu'na "sahtekâr" diyecek sahtekârlar, biz de susacak mıyız yani!

BAŞKAN - Lütfen... Bir saniye ama...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Adamın kızı biyolojiden tıbbı geçecek, iptal edilmeyecek, on bir yıla "zaman aşımı" denecek; otuz beş yıla belki diplmayı iptal edecekler, bir de burada bize "sahtekâr" diyecekler öyle mi! Vay sahtekârlar, vay!

BAŞKAN - Size bir dakika söz veriyorum.
Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

14.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in 226 sıra sayılı 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 227 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinin soru-cevap kısmında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Arkadaşlar, İstanbul idare mahkemesi YÖK'e 25 kalem soru sordu "Sen bu diplmayı niye iptal ettin?" diye, bir ay da süre verdi. O YÖK o bir ayda o cevapları vermedi. Niye vermedi biliyor musun? Çünkü hâkimi değiştirecektiniz. Hâkimi değiştirdiniz, ondan sonra o cevapları verdiniz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Biyolojiden tıbbı geçen duruşması iptal edilmez, davası iptal edilmez, diplması iptal edilmez. Ekrem İmamoğlu'nun otuz beş yıl evvelki davası iptal edilir, bir de buradan bize "sahtekâr" denilir. Bu sahtekârlıklarınızın hesabını er geç hepimize teker teker soracağız! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:226) (Devam)

2.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2024 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 218 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2024 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2024 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1191) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 227) (Devam)

A) AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI (Devam)

1)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI (Devam)

1) Millî Eğitim Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Eğitim Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) YÜKSEKÖĞRETİM KURULU (Devam)

1) Yükseköğretim Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yükseköğretim Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU (Devam)

1) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) ÜNİVERSİTELER (Devam)

BAŞKAN - Sırasıyla altıncı turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ile kesin hesaplarına geçilmesi hususunu ve bütçeleri ile kesin hesaplarını ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

1) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 531.905.396.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

**2) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek 326.265.689.693,01

Bütçe Gideri 316.661.872.002,74

Kullanılmayan Ödenek 9.603.817.690,27

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

1) Millî Eğitim Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 1.943.965.746.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Millî Eğitim Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 1.127.226.378.858,88

Bütçe Gideri 1.105.444.631.033,05

Kullanılmayan Ödenek 21.781.747.825,83

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Yükseköğretim Kurulunun 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

1) Yükseköğretim Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 1.376.949.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 1.376.949.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yükseköğretim Kurulunun 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Yükseköğretim Kurulunun 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Yükseköğretim Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 1.558.253.300,00

Bütçe Gideri 1.197.796.973,58

Kullanılmayan Ödenek 360.456.326,42

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	784.675.000,00
Bütçe Geliri	2.768.770.984,12
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	13.520,84
Net Bütçe Geliri	2.768.757.463,28

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yükseköğretim Kurulunun 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI

**1) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 8.967.537.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 8.967.537.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

**2) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	5.775.112.221,20
Bütçe Gideri	5.576.773.144,13
Kullanılmayan Ödenek	198.339.077,07

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	4.692.832.000,00
Bütçe Geliri	5.921.834.290,21
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	21.495,00
Net Bütçe Geliri	5.921.812.795,21

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Yükseköğretim Kalite Kurulunun 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU

**1) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 82.071.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 82.071.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yükseköğretim Kalite Kurulunun 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Yükseköğretim Kalite Kurulunun 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Yükseköğretim Kalite Kurulu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	49.278.452,00
Bütçe Gideri	34.651.524,42
Kullanılmayan Ödenek	14.626.927,58

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	40.686.000,00
Bütçe Geliri	55.544.286,13
Net Bütçe Geliri	55.544.286,13

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yükseköğretim Kalite Kurulunun 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Üniversitelerin 2026 yılı bütçelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi üniversitelerin 2026 yılı bütçelerinin genel toplamı ile gelir cetvellerinin toplamını okutuyorum:

ÜNİVERSİTELER

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

a) Ankara Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	19.480.880.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

GELİR CETVELİ

TOPLAM	19.480.880.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

a) Orta Doğu Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	8.530.112.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

GELİR CETVELİ

TOPLAM	8.530.112.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

a) Hacettepe Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	18.263.013.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

GELİR CETVELİ

TOPLAM	18.263.013.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

a) Gazi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 15.757.314.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 15.757.314.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ**a) İstanbul Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 17.705.366.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 17.705.366.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**a) İstanbul Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 8.675.417.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 8.675.417.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ**a) Boğaziçi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 5.687.997.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 5.687.997.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ**a) Marmara Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 10.101.313.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 10.101.313.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**a) Yıldız Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 5.781.879.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 5.781.879.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ**a) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 2.381.197.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 2.381.197.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

EGE ÜNİVERSİTESİ

a) Ege Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 16.173.633.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 16.173.633.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

a) Dokuz Eylül Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 13.325.789.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 13.325.789.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

a) Trakya Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 7.805.163.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 7.805.163.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

a) Bursa Uludağ Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 11.565.332.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 11.565.332.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

a) Anadolu Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 6.970.257.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 6.970.257.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

a) Selçuk Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 11.215.782.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	11.215.782.000
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ		
a) Akdeniz Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	11.514.024.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	11.514.024.000
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ		
a) Erciyes Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	10.331.826.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	10.331.826.000
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ		
a) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	9.575.557.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	9.575.557.000
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ		
a) Çukurova Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	11.248.237.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	11.248.237.000
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ		
a) Ondokuz Mayıs Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	10.316.739.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	10.316.739.000
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ		
a) Karadeniz Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM 8.850.281.000
GELİR CETVELİ	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM 8.850.281.000
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	
a) Atatürk Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi	
ÖDENEK CETVELİ	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM 12.862.569.000
GELİR CETVELİ	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM 12.862.569.000
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	
a) İnönü Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi	
ÖDENEK CETVELİ	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM 9.867.296.000
GELİR CETVELİ	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM 9.867.296.000
FIRAT ÜNİVERSİTESİ	
a) Fırat Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi	
ÖDENEK CETVELİ	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM 10.023.638.000
GELİR CETVELİ	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM 10.023.638.000
DİCLE ÜNİVERSİTESİ	
a) Dicle Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi	
ÖDENEK CETVELİ	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM 10.020.149.000
GELİR CETVELİ	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM 10.020.149.000
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	
a) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi	
ÖDENEK CETVELİ	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM 9.425.744.000
GELİR CETVELİ	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM 9.425.744.000
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	
a) Gaziantep Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi	
ÖDENEK CETVELİ	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM 8.506.048.000
GELİR CETVELİ	

TOPLAM 8.506.048.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ

**a) İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 2.420.289.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 2.420.289.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

**a) Gebze Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 2.291.132.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 2.291.132.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

HARRAN ÜNİVERSİTESİ

**a) Harran Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 5.968.080.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 5.968.080.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

**a) Süleyman Demirel Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 8.132.870.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 8.132.870.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ

**a) Aydın Adnan Menderes Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 7.987.086.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 7.987.086.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ

**a) Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 5.873.562.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 5.873.562.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MERSİN ÜNİVERSİTESİ

a) Mersin Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 7.896.536.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 7.896.536.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ**a) Pamukkale Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 9.194.154.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 9.194.154.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ**a) Balıkesir Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 5.485.793.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 5.485.793.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ**a) Kocaeli Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM

8.587.529.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 8.587.529.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ**a) Sakarya Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM

5.319.187.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 5.319.187.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ**a) Manisa Celal Bayar Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 7.189.733.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 7.189.733.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ**a) Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 4.954.019.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 4.954.019.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ**a) Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 5.700.713.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 5.700.713.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ**a) Afyon Kocatepe Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 3.613.916.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 3.613.916.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ**a) Kafkas Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 4.326.976.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 4.326.976.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ**a) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 7.856.604.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 7.856.604.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ**a) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 3.520.487.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 3.520.487.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KÜTAHYA DÜMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
a) Kütahya Dumlupınar Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 3.893.133.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 3.893.133.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
a) Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 6.692.346.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 6.692.346.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
a) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 5.204.105.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 5.204.105.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
a) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 6.516.601.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 6.516.601.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
a) Kırıkkale Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 4.927.734.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 4.927.734.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
a) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 8.281.734.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. TOPLAM 8.281.734.000

GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ**a) Galatasaray Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. GENEL TOPLAM 1.468.878.000

GELİR CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. TOPLAM 1.468.878.000

KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ**a) Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. GENEL TOPLAM 2.998.412.000

GELİR CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. TOPLAM 2.998.412.000

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ**a) Kastamonu Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 3.613.291.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. TOPLAM 3.613.291.000

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ**a) Düzce Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 4.871.074.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. TOPLAM 4.871.074.000

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ**a) Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. GENEL TOPLAM 4.100.463.000

GELİR CETVELİ

TOPLAM 4.100.463.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

UŞAK ÜNİVERSİTESİ**a) Uşak Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. GENEL TOPLAM 3.077.054.000

GELİR CETVELİ		
	TOPLAM	3.077.054.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ		
a) Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
	GENEL TOPLAM	4.139.405.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
GELİR CETVELİ		
	TOPLAM	4.139.405.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ		
a) Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
	GENEL TOPLAM	5.159.778.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
GELİR CETVELİ		
	TOPLAM	5.159.778.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ		
a) Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
	GENEL TOPLAM	3.213.936.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
GELİR CETVELİ		
	TOPLAM	3.213.936.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ		
a) Aksaray Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
	GENEL TOPLAM	2.865.894.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
GELİR CETVELİ		
	TOPLAM	2.865.894.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ		
a) Giresun Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
	GENEL TOPLAM	3.619.206.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
GELİR CETVELİ		
	TOPLAM	3.619.206.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
HİTİT ÜNİVERSİTESİ		
a) Hitit Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
	GENEL TOPLAM	2.942.568.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
GELİR CETVELİ		
	TOPLAM	2.942.568.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ		

a) Yozgat Bozok Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	4.025.916.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TOPLAM 4.025.916.000

ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ

a) Adıyaman Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	3.895.222.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TOPLAM 3.895.222.000

ORDU ÜNİVERSİTESİ

a) Ordu Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	3.273.366.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TOPLAM 3.273.366.000

AMASYA ÜNİVERSİTESİ

a) Amasya Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	2.372.731.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TOPLAM 2.372.731.000

KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ

a) Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	2.546.272.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TOPLAM 2.546.272.000

AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ

a) Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	2.377.380.000
GELİR CETVELİ		

TOPLAM 2.377.380.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

SİNOP ÜNİVERSİTESİ

a) Sinop Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	2.239.276.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	2.239.276.000
SİİRT ÜNİVERSİTESİ		
a) Siirt Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	2.739.550.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	2.739.550.000
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ		
a) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	2.689.510.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	2.689.510.000
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ		
a) Karabük Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	3.718.782.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	3.718.782.000
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ		
a) Kilis 7 Aralık Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	1.592.069.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	1.592.069.000
---	--------	---------------

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

a) Çankırı Karatekin Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

	GENEL TOPLAM	2.599.798.000
--	--------------	---------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM

2.599.798.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ

a) Artvin Çoruh Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

1.739.508.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM

1.739.508.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

a) Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

2.353.476.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM

2.353.476.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ

a) Bitlis Eren Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

2.098.859.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM

2.098.859.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ

a) Kırklareli Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 2.965.415.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 2.965.415.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ

a) Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 1.950.621.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 1.950.621.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ

a) Bingöl Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 2.822.414.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 2.822.414.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ

a) Muş Alparslan Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 2.277.937.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 2.277.937.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ

a) Mardin Artuklu Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 2.597.093.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 2.597.093.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BATMAN ÜNİVERSİTESİ

a) Batman Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 2.421.067.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 2.421.067.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ

a) Ardahan Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 1.613.743.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 1.613.743.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

a) Bartın Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 2.175.741.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 2.175.741.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

a) Bayburt Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	1.777.727.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	1.777.727.000
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ		
a) Gümüşhane Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	2.061.373.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	2.061.373.000
HAKKARİ ÜNİVERSİTESİ		
a) Hakkari Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	1.489.065.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	1.489.065.000
IĞDIR ÜNİVERSİTESİ		
a) Iğdır Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	1.781.343.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	1.781.343.000
ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ		
a) Şırnak Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	1.289.689.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	1.289.689.000
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ		
a) Munzur Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	1.711.092.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	1.711.092.000
YALOVA ÜNİVERSİTESİ		
a) Yalova Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		

ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	2.244.961.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	2.244.961.000
---	--------	---------------

TÜRK-ALMAN ÜNİVERSİTESİ**a) Türk-Alman Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	1.295.338.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	1.295.338.000
---	--------	---------------

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ**a) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	5.222.174.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	5.222.174.000
---	--------	---------------

BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**a) Bursa Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	1.894.568.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	1.894.568.000
---	--------	---------------

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ**a) İstanbul Medeniyet Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	2.860.303.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	2.860.303.000
---	--------	---------------

İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ**a) İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	3.594.071.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		TOPLAM	3.594.071.000
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ			
a) Necmettin Erbakan Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi			
ÖDENEK CETVELİ			
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		GENEL TOPLAM	8.724.918.000
GELİR CETVELİ			
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		TOPLAM	8.724.918.000
ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ			
a) Abdullah Gül Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi			
ÖDENEK CETVELİ			
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		GENEL TOPLAM	1.240.572.000
GELİR CETVELİ			
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		TOPLAM	1.240.572.000
ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ			
a) Erzurum Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi			
ÖDENEK CETVELİ			
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		GENEL TOPLAM	1.320.039.000
GELİR CETVELİ			
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		TOPLAM	1.320.039.000
ADANA ALPARSLAN TÜRKİŞ BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ			
a) Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi			
ÖDENEK CETVELİ			
GENEL TOPLAM		1.645.308.000	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		GELİR CETVELİ	
		TOPLAM	1.645.308.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.			
ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ			
a) Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi			
ÖDENEK CETVELİ			
GENEL TOPLAM		1.351.720.000	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		GELİR CETVELİ	
		TOPLAM	1.351.720.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.			
SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ			
a) Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi			
ÖDENEK CETVELİ			
GENEL TOPLAM		11.008.516.000	
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.			

GELİR CETVELİ

TOPLAM 11.008.516.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

a) Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 2.018.719.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 2.018.719.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

a) İskenderun Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 1.789.232.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 1.789.232.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ

a) Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 2.224.479.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 2.224.479.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İZMİR BAKIRÇAY ÜNİVERSİTESİ

a) İzmir Bakırçay Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 1.403.635.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 1.403.635.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ

a) İzmir Demokrasi Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 1.349.996.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 1.349.996.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ

a) Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	748.838.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	748.838.000
GAZİANTEP İSLAM BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ		
a) Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	859.899.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	859.899.000
KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ		
a) Konya Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	1.773.208.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	1.773.208.000
KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ		
a) Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	2.026.071.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	2.026.071.000
MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ		
a) Malatya Turgut Özal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	2.009.655.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	2.009.655.000
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA		
a) İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	12.651.392.000
GELİR CETVELİ		
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	12.651.392.000
ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ		
a) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		

ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	3.922.795.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	3.922.795.000
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ		
a) Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		
ÖDENEK CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	2.232.936.000
GELİR CETVELİ		

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	2.232.936.000
---	--------	---------------

SAMSUN ÜNİVERSİTESİ
a) Samsun Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	1.551.292.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
GELİR CETVELİ	

TOPLAM	1.551.292.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
SİVAS BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	
a) Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi	
ÖDENEK CETVELİ	

GENEL TOPLAM	785.728.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Bakan yok.	
BAŞKAN - Kabul edilmiştir.	

GELİR CETVELİ

TOPLAM	785.728.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
TARSUS ÜNİVERSİTESİ	
a) Tarsus Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi	

ÖDENEK CETVELİ	
GENEL TOPLAM	1.054.149.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
GELİR CETVELİ	

TOPLAM	1.054.149.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Millî Eğitime bakan yok.	
BAŞKAN - Kabul edilmiştir.	

TRABZON ÜNİVERSİTESİ
a) Trabzon Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	1.922.230.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Üniversitelere bakan yok, gençlere bakan yok. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)	
BAŞKAN - Kabul edilmiştir.	

GELİR CETVELİ

TOPLAM	1.922.230.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ**a) Kayseri Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 1.198.507.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler...
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - YÖK Başkanı yok.
BAŞKAN - Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 1.198.507.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KAHRAMANMARAŞ İSTİKLAL ÜNİVERSİTESİ**a) Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 991.428.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler...
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - YÖK Başkanı yok.
BAŞKAN - Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 991.428.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**a) Eskişehir Teknik Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 3.136.399.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler...
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Üniversitelere bakan yok, YÖK Başkanı yok.
BAŞKAN - Kabul edilmiştir.

GELİR CETVELİ

TOPLAM 3.136.399.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler...
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Gençlere bakan yok.
BAŞKAN - Kabul edilmiştir.

ISPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ**a) Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler...
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Üniversitelere bakan YÖK Başkanı yok!
BAŞKAN - Kabul edilmiştir.

GENEL TOPLAM 2.427.563.000

GELİR CETVELİ

TOPLAM 2.427.563.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

AFYONKARAHİSAR SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ**a) Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi****ÖDENEK CETVELİ**

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GENEL TOPLAM 4.018.178.000

GELİR CETVELİ

TOPLAM 4.018.178.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Üniversitelerin 2026 yılı bütçeleri kabul edilmiştir.

Üniversitelerin 2024 yılı kesin hesaplarının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Üniversitelere bakan yok! YÖK Başkanı yok!

BAŞKAN - Kabul edilmiştir.

Gider cetvelleri ile (B) cetvellerinin genel toplamlarını okutuyorum:

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

b) Ankara Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	11.903.798.985,57
Bütçe Gideri	11.546.830.565,89
Kullanılmayan Ödenek	356.968.419,68
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	10.603.802.000,00
Bütçe Geliri	11.446.192.449,92
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	19.289.204,08
Net Bütçe Geliri	11.426.903.245,84
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

b) Orta Doğu Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	5.085.100.296,57
Bütçe Gideri	4.806.363.315,57
Kullanılmayan Ödenek	278.736.981,00
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	4.628.918.000,00
Bütçe Geliri	5.029.975.136,24
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	5.298.661,55
Net Bütçe Geliri	5.024.676.474,69
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

b) Hacettepe Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	11.386.694.120,58
Bütçe Gideri	10.555.331.429,49
Kullanılmayan Ödenek	831.362.691,09
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - YÖK Başkanı yok!	
BAŞKAN - Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	10.128.580.000,00
Bütçe Geliri	10.060.211.741,74
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	12.551.636,07
Net Bütçe Geliri	10.047.660.105,67
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

b) Gazi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	9.557.034.063,06
Bütçe Gideri	9.038.661.377,26
Kullanılmayan Ödenek	518.372.685,80

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - YÖK yok!

BAŞKAN - Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	8.415.580.000,00
Bütçe Geliri	8.495.535.287,34
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	4.872.961,10
Net Bütçe Geliri	8.490.662.326,24
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - YÖK yok!	
BAŞKAN - Kabul edilmiştir.	

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

b) İstanbul Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	12.271.707.268,00
Bütçe Gideri	10.678.188.770,94
Kullanılmayan Ödenek	1.593.518.497,06
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - YÖK yok!	
BAŞKAN - Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	10.637.379.000,00
Bütçe Geliri	11.138.333.009,02
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	57.640.402,30
Net Bütçe Geliri	11.080.692.606,72
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - YÖK yok!	
BAŞKAN - Kabul edilmiştir.	

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

b) İstanbul Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	5.301.252.743,33
Bütçe Gideri	5.053.880.314,04
Kullanılmayan Ödenek	247.372.429,29
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Eğitimde fırsat eşitliği yok!	
BAŞKAN - Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	4.147.461.000,00
Bütçe Geliri	5.275.805.237,27
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	6.024.136,06
Net Bütçe Geliri	5.269.781.101,21
BAŞKAN - Kabul edenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - YÖK zaten yok.	
BAŞKAN - Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ

b) Boğaziçi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	3.279.987.605,16
Bütçe Gideri	3.094.499.225,97
Kullanılmayan Ödenek	185.488.379,19
BAŞKAN - Kabul edenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - YÖK Başkanı yok.	
BAŞKAN - Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	2.960.892.000,00
Bütçe Geliri	3.251.373.486,22

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	2.205.373,88
Net Bütçe Geliri	3.249.168.112,34
BAŞKAN - Kabul edenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - YÖK Başkanı üniversitelerin bütçesinde yok.	
BAŞKAN - Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

**b) Marmara Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	6.404.804.542,12
Bütçe Gideri	6.139.548.148,15
Kullanılmayan Ödenek	265.256.393,97
BAŞKAN - Kabul edenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Bu YÖK Başkanı niye yok?	
BAŞKAN - Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	5.598.213.000,00
Bütçe Geliri	6.012.583.199,32
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.359.685,75
Net Bütçe Geliri	6.011.223.513,57
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

**b) Yıldız Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	3.461.845.913,74
Bütçe Gideri	3.337.845.580,76
Kullanılmayan Ödenek	124.000.332,98
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	3.019.178.000,00
Bütçe Geliri	3.313.212.923,42
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	857.460,87
Net Bütçe Geliri	3.312.355.462,55
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ

**b) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.549.603.559,41
Bütçe Gideri	1.353.600.004,39
Kullanılmayan Ödenek	196.003.555,02
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.378.367.000,00
Bütçe Geliri	1.503.751.244,49
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	171.005,10
Net Bütçe Geliri	1.503.580.239,39
BAŞKAN - Kabul edenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - YÖK yok.	
BAŞKAN - Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

EGE ÜNİVERSİTESİ

b) Ege Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	9.446.823.614,92
Bütçe Gideri	9.237.359.079,09
Kullanılmayan Ödenek	209.464.535,83
BAŞKAN - Kabul edenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - YÖK yok.	
BAŞKAN - Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	8.734.206.000,00
Bütçe Geliri	9.214.411.457,92
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	3.081.315,34
Net Bütçe Geliri	9.211.330.142,58
BAŞKAN - Kabul edenler...	
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - YÖK yok.	
BAŞKAN - Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ**b) Dokuz Eylül Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	8.097.095.891,12
Bütçe Gideri	7.728.018.014,13
Kullanılmayan Ödenek	369.077.876,99
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	7.132.821.000,00
Bütçe Geliri	7.785.241.449,68
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	7.885.302,39
Net Bütçe Geliri	7.777.356.147,29
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ**b) Trakya Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	4.612.048.751,05
Bütçe Gideri	4.227.978.110,94
Kullanılmayan Ödenek	384.070.640,11
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	4.207.782.000,00
Bütçe Geliri	4.228.000.767,65
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	446.854,87
Net Bütçe Geliri	4.227.553.912,78
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ**b) Bursa Uludağ Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	6.662.663.780,54
Bütçe Gideri	6.366.606.803,98
Kullanılmayan Ödenek	296.056.976,56
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	6.251.748.000,00
Bütçe Geliri	6.388.571.263,12
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.930.149,86
Net Bütçe Geliri	6.386.641.113,26
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

**b) Anadolu Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	4.488.684.454,82
Bütçe Gideri	3.882.663.406,00
Kullanılmayan Ödenek	606.021.048,82
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	4.359.497.000,00
Bütçe Geliri	4.046.227.986,43
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.503.865,41
Net Bütçe Geliri	4.044.724.121,02
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

**b) Selçuk Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	6.585.801.235,54
Bütçe Gideri	6.177.547.333,01
Kullanılmayan Ödenek	408.253.902,53
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	5.901.012.000,00
Bütçe Geliri	6.339.283.733,50
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	3.098.257,12
Net Bütçe Geliri	6.336.185.476,38
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

**b) Akdeniz Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	6.980.339.767,00
Bütçe Gideri	6.045.282.848,43
Kullanılmayan Ödenek	935.056.918,57
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

CAVİT ARI (Antalya) - Akdeniz Üniversitesine biraz daha fazla verelim Başkanım. Çok önemli bir önemli bir üniversite gerçekten. Özellikle organ naklinde çok başarılı işler yapıyorlar.

BAŞKAN - Haklısınız.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	5.686.422.000,00
Bütçe Geliri	6.057.390.266,20
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.113.685,11
Net Bütçe Geliri	6.056.276.581,09
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ

**b) Erciyes Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek 5.976.521.224,40
Bütçe Gideri 5.559.463.206,39
Kullanılmayan Ödenek 417.058.018,01
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 5.555.053.000,00
Bütçe Geliri 5.625.651.761,92
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 2.148.045,85
Net Bütçe Geliri 5.623.503.716,07
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

b) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 5.931.896.500,00
Bütçe Gideri 5.714.879.295,83
Kullanılmayan Ödenek 217.017.204,17
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 5.237.519.000,00
Bütçe Geliri 5.687.016.039,64
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 912.508,97
Net Bütçe Geliri 5.686.103.530,67
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

b) Çukurova Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 6.450.726.862,39
Bütçe Gideri 5.841.727.604,54
Kullanılmayan Ödenek 608.999.257,85
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 5.770.298.000,00
Bütçe Geliri 5.921.242.826,24
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 748.504,77
Net Bütçe Geliri 5.920.494.321,47
BAŞKAN - – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

b) Ondokuz Mayıs Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 6.122.651.362,41
Bütçe Gideri 5.920.464.563,21
Kullanılmayan Ödenek 202.186.799,20
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 5.584.444.000,00
Bütçe Geliri 5.885.697.994,97
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 9.242.698,98
Net Bütçe Geliri 5.876.455.295,99
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

b) Karadeniz Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 5.402.785.169,64
Bütçe Gideri 4.888.176.212,81
Kullanılmayan Ödenek 514.608.956,83
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 4.835.148.000,00
Bütçe Geliri 5.211.153.771,41
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 142.974,99
Net Bütçe Geliri 5.211.010.796,42
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ**b) Atatürk Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	7.342.708.404,39
Bütçe Gideri	6.924.468.845,83
Kullanılmayan Ödenek	418.239.558,56

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	6.810.542.000,00
Bütçe Geliri	6.998.794.386,91
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	11.184.655,70
Net Bütçe Geliri	6.987.609.731,21

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ**b) İnönü Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	5.788.515.529,00
Bütçe Gideri	5.402.273.299,95
Kullanılmayan Ödenek	386.242.229,05

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	5.503.448.000,00
Bütçe Geliri	5.423.432.345,66
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	2.710.380,53
Net Bütçe Geliri	5.420.721.965,13

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

FIRAT ÜNİVERSİTESİ**b) Fırat Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	6.061.290.487,00
Bütçe Gideri	5.121.913.068,88
Kullanılmayan Ödenek	939.377.418,12

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	5.419.991.000,00
Bütçe Geliri	5.440.019.663,97
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	2.129.424,77
Net Bütçe Geliri	5.437.890.239,20

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

DİCLE ÜNİVERSİTESİ**b) Dicle Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	5.522.755.132,25
Bütçe Gideri	5.331.596.113,29
Kullanılmayan Ödenek	191.159.018,96
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	5.174.058.000,00
Bütçe Geliri	5.309.143.992,98
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	6.984.915,77
Net Bütçe Geliri	5.302.159.077,21
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

b) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	5.381.327.650,00
Bütçe Gideri	4.944.498.288,27
Kullanılmayan Ödenek	436.829.361,73
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	4.905.210.000,00
Bütçe Geliri	4.975.965.989,79
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	115.526,53
Net Bütçe Geliri	4.975.850.463,26
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

b) Gaziantep Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	5.265.380.379,00
Bütçe Gideri	5.091.571.934,54
Kullanılmayan Ödenek	173.808.444,46
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	4.645.649.000,00
Bütçe Geliri	5.068.352.221,99
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	5.907.362,47
Net Bütçe Geliri	5.062.444.859,52
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ

b) İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.589.703.615,00
Bütçe Gideri	1.382.355.574,09
Kullanılmayan Ödenek	207.348.040,91
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.419.763.000,00
Bütçe Geliri	1.350.991.937,29
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	172.508,62
Net Bütçe Geliri	1.350.819.428,67
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**b) Gebze Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.393.357.053,20
Bütçe Gideri	1.366.084.420,49
Kullanılmayan Ödenek	27.272.632,71
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.229.221.000,00
Bütçe Geliri	1.407.845.254,82
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	344.361,80
Net Bütçe Geliri	1.407.500.893,02
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

HARRAN ÜNİVERSİTESİ**b) Harran Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	3.428.543.998,00
Bütçe Gideri	3.253.572.026,77
Kullanılmayan Ödenek	174.971.971,23

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	3.133.787.000,00
Bütçe Geliri	3.448.783.843,26
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	77.533.628,25
Net Bütçe Geliri	3.371.250.215,01
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ**b) Süleyman Demirel Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	4.623.923.951,83
Bütçe Gideri	4.405.177.279,72
Kullanılmayan Ödenek	218.746.672,11
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	4.388.117.000,00
Bütçe Geliri	4.573.096.917,25
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.506.447,04
Net Bütçe Geliri	4.571.590.470,21
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ**b) Aydın Adnan Menderes Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	4.738.549.612,96
Bütçe Gideri	4.519.370.710,33
Kullanılmayan Ödenek	219.178.902,63
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	4.314.808.000,00
Bütçe Geliri	4.444.237.434,91
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	783.508,94

Net Bütçe Geliri 4.443.453.925,97
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ

b) Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 3.414.679.071,32
Bütçe Gideri 3.256.270.502,95
Kullanılmayan Ödenek 158.408.568,37
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 3.077.428.000,00
Bütçe Geliri 3.234.101.721,85
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 1.151.399,42
Net Bütçe Geliri 3.232.950.322,43
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MERSİN ÜNİVERSİTESİ

b) Mersin Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 4.614.823.640,78
Bütçe Gideri 4.496.688.207,79
Kullanılmayan Ödenek 118.135.432,99
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 4.219.501.000,00
Bütçe Geliri 4.563.707.677,26
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 1.486.714,04
Net Bütçe Geliri 4.562.220.963,22
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

b) Pamukkale Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 5.496.244.507,41
Bütçe Gideri 5.069.545.794,13
Kullanılmayan Ödenek 426.698.713,28
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 5.027.316.000,00
Bütçe Geliri 5.242.498.296,56
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 638.588,15
Net Bütçe Geliri 5.241.859.708,41
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

b) Balıkesir Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 3.099.740.885,00
Bütçe Gideri 2.822.768.744,50
Kullanılmayan Ödenek 276.972.140,50
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 2.655.883.000,00

Bütçe Geliri	2.849.827.115,13
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.048.631,18
Net Bütçe Geliri	2.848.778.483,95
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ

b) Kocaeli Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	5.179.456.895,94
Bütçe Gideri	4.988.118.209,72
Kullanılmayan Ödenek	191.338.686,22
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	4.821.890.000,00
Bütçe Geliri	5.011.868.913,04
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.079.408,98
Net Bütçe Geliri	5.010.789.504,06
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

b) Sakarya Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	3.201.050.001,28
Bütçe Gideri	3.107.044.034,80
Kullanılmayan Ödenek	94.005.966,48
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	2.929.969.000,00
Bütçe Geliri	3.264.931.779,48
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	3.721.348,40
Net Bütçe Geliri	3.261.210.431,08
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ

b) Manisa Celal Bayar Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	4.263.941.193,90
Bütçe Gideri	3.940.278.305,09
Kullanılmayan Ödenek	323.662.888,81
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	3.778.828.000,00
Bütçe Geliri	3.957.603.506,47
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	602.434,46
Net Bütçe Geliri	3.957.001.072,01
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

b) Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	2.874.397.145,77
Bütçe Gideri	2.713.078.419,92

Kullanılmayan Ödenek
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

161.318.725,85

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	2.588.219.000,00
Bütçe Geliri	2.798.794.487,97
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	767.539,93
Net Bütçe Geliri	2.798.026.948,04

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

b) Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	3.807.352.759,16
Bütçe Gideri	3.281.949.699,59
Kullanılmayan Ödenek	525.403.059,57

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	3.150.533.000,00
Bütçe Geliri	3.136.358.842,34
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	5.034.105,00
Net Bütçe Geliri	3.131.324.737,34

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

b) Afyon Kocatepe Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	2.098.414.220,52
Bütçe Gideri	2.018.037.567,02
Kullanılmayan Ödenek	80.376.653,50

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.879.679.000,00
Bütçe Geliri	2.050.672.682,18
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	444.609,20
Net Bütçe Geliri	2.050.228.072,98

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ

b) Kafkas Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	2.484.530.406,49
Bütçe Gideri	2.295.867.823,49
Kullanılmayan Ödenek	188.662.583,00

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	2.210.239.000,00
Bütçe Geliri	2.403.129.628,03
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	787.813,30
Net Bütçe Geliri	2.402.341.814,73

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

b) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	4.455.392.074,71
Bütçe Gideri	4.233.035.840,46
Kullanılmayan Ödenek	222.356.234,25
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	4.008.530.000,00
Bütçe Geliri	4.158.681.973,05
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.068.043,91
Net Bütçe Geliri	4.157.613.929,14
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

b) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	2.052.159.531,95
Bütçe Gideri	1.922.942.854,26
Kullanılmayan Ödenek	129.216.677,69
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.765.053.000,00
Bütçe Geliri	2.007.238.816,43
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	842.237,78
Net Bütçe Geliri	2.006.396.578,65
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ

b) Kütahya Dumlupınar Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	2.326.929.833,91
Bütçe Gideri	2.069.048.689,64
Kullanılmayan Ödenek	257.881.144,27
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler...	

Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	2.109.114.000,00
Bütçe Geliri	2.001.028.660,58
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.850.954,26
Net Bütçe Geliri	1.999.177.706,32
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

b) Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	3.881.519.047,19
Bütçe Gideri	3.654.187.637,26
Kullanılmayan Ödenek	227.331.409,93
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	3.391.115.000,00
Bütçe Geliri	3.658.134.919,60
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.411.442,05
Net Bütçe Geliri	3.656.723.477,55

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

**b) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	3.074.504.740,62
Bütçe Gideri	2.825.160.004,30
Kullanılmayan Ödenek	249.344.736,32
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	2.801.297.000,00
Bütçe Geliri	2.883.694.128,10
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	649.841,33
Net Bütçe Geliri	2.883.044.286,77
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ

**b) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	3.705.876.195,88
Bütçe Gideri	3.459.861.684,18
Kullanılmayan Ödenek	246.014.511,70
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler...	

Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	3.278.449.000,00
Bütçe Geliri	3.532.707.984,29
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	480.384,05
Net Bütçe Geliri	3.532.227.600,24
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

**b) Kırıkkale Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	2.845.686.715,22
Bütçe Gideri	2.702.730.282,26
Kullanılmayan Ödenek	142.956.432,96
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	2.598.620.000,00
Bütçe Geliri	2.647.118.296,55
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	63.664,76
Net Bütçe Geliri	2.647.054.631,79
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

**b) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	5.073.453.986,00
Bütçe Gideri	4.809.025.086,19
Kullanılmayan Ödenek	264.428.899,81
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	4.575.861.000,00
Bütçe Geliri	4.893.993.785,06
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	568.778,63
Net Bütçe Geliri	4.893.425.006,43
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ

b) Galatasaray Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	907.613.513,92
Bütçe Gideri	851.198.472,09
Kullanılmayan Ödenek	56.415.041,83
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	794.805.000,00
Bütçe Geliri	863.342.534,78
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.648.268,10
Net Bütçe Geliri	861.694.266,68

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ

b) Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.674.591.673,37
Bütçe Gideri	1.603.739.080,05
Kullanılmayan Ödenek	70.852.593,32
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.502.452.000,00
Bütçe Geliri	1.611.478.827,88
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.088.093,40
Net Bütçe Geliri	1.610.390.734,48

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ

b) Kastamonu Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	2.043.155.808,50
Bütçe Gideri	1.902.335.277,72
Kullanılmayan Ödenek	140.820.530,78
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.799.837.000,00
Bütçe Geliri	2.049.348.112,47
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.237.376,69
Net Bütçe Geliri	2.048.110.735,78

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ

b) Düzce Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	2.834.520.917,89
Bütçe Gideri	2.579.318.355,59
Kullanılmayan Ödenek	255.202.562,30
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	2.661.071.000,00
Bütçe Geliri	2.641.703.546,54
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.073.850,02
Net Bütçe Geliri	2.640.629.696,52
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ**b) Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	2.288.935.007,00
Bütçe Gideri	2.214.717.650,31
Kullanılmayan Ödenek	74.217.356,69
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.971.967.000,00
Bütçe Geliri	2.173.675.641,63
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	527.504,36
Net Bütçe Geliri	2.173.148.137,27
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

UŞAK ÜNİVERSİTESİ**b) Uşak Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.870.314.443,84
Bütçe Gideri	1.632.251.191,60
Kullanılmayan Ödenek	238.063.252,24
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.551.453.000,00
Bütçe Geliri	1.881.400.426,17
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	106.179,84
Net Bütçe Geliri	1.881.294.246,33
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ**b) Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	2.519.388.623,44
Bütçe Gideri	2.414.677.164,81
Kullanılmayan Ödenek	104.711.458,63
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	2.216.663.000,00
Bütçe Geliri	2.394.009.702,46
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	500.382,51
Net Bütçe Geliri	2.393.509.319,95
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ**b) Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	3.070.501.633,90
Bütçe Gideri	2.762.977.414,55
Kullanılmayan Ödenek	307.524.219,35
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	2.816.449.000,00
Bütçe Geliri	2.905.459.032,96
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	441.019,71
Net Bütçe Geliri	2.905.018.013,25
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

b) Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.933.567.685,52
Bütçe Gideri	1.741.606.827,58
Kullanılmayan Ödenek	191.960.857,94
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.833.666.000,00
Bütçe Geliri	1.901.855.601,55
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	498.120,92
Net Bütçe Geliri	1.901.357.480,63
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

b) Aksaray Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.653.104.882,98
Bütçe Gideri	1.558.236.330,19
Kullanılmayan Ödenek	94.868.552,79
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.436.952.000,00
Bütçe Geliri	1.563.044.948,91
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	432.849,07
Net Bütçe Geliri	1.562.612.099,84
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

b) Giresun Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.977.334.747,00
Bütçe Gideri	1.935.292.252,74
Kullanılmayan Ödenek	42.042.494,26
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.761.410.000,00
Bütçe Geliri	2.002.580.052,07
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	368.463,27
Net Bütçe Geliri	2.002.211.588,80
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

HİTİT ÜNİVERSİTESİ

b) Hitit Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.702.716.198,17
Bütçe Gideri	1.623.955.803,21
Kullanılmayan Ödenek	78.760.394,96
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
(B) CETVELİ	

Bütçe Geliri Tahmini	1.493.126.000,00
Bütçe Geliri	1.719.265.804,26
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	365.957,16
Net Bütçe Geliri	1.718.899.847,10
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ

b) Yozgat Bozok Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	2.217.293.062,50
Bütçe Gideri	2.145.315.823,91
Kullanılmayan Ödenek	71.977.238,59
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
(B) CETVELİ	

Bütçe Geliri Tahmini	2.023.881.000,00
Bütçe Geliri	2.147.054.791,26
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	937.018,93
Net Bütçe Geliri	2.146.117.772,33
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ

b) Adıyaman Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	2.388.339.323,50
Bütçe Gideri	2.139.796.976,81
Kullanılmayan Ödenek	248.542.346,69
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
(B) CETVELİ	

Bütçe Geliri Tahmini	1.954.208.000,00
Bütçe Geliri	1.995.008.845,70
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	94.757,96
Net Bütçe Geliri	1.994.914.087,74
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ORDU ÜNİVERSİTESİ

b) Ordu Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.757.514.200,00
Bütçe Gideri	1.706.455.745,27
Kullanılmayan Ödenek	51.058.454,73
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
(B) CETVELİ	

Bütçe Geliri Tahmini	1.508.624.000,00
Bütçe Geliri	1.710.565.367,06
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	229.757,75
Net Bütçe Geliri	1.710.335.609,31
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

AMASYA ÜNİVERSİTESİ

b) Amasya Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.376.139.335,15
Bütçe Gideri	1.330.918.602,11
Kullanılmayan Ödenek	45.220.733,04
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.251.157.000,00
Bütçe Geliri	1.338.406.202,55
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	436.310,05
Net Bütçe Geliri	1.337.969.892,50
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ**b) Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.509.914.340,00
Bütçe Gideri	1.431.939.530,45
Kullanılmayan Ödenek	77.974.809,55
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.324.926.000,00
Bütçe Geliri	1.464.568.904,92
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	413.731,00
Net Bütçe Geliri	1.464.155.173,92
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ**b) Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.342.733.186,00
Bütçe Gideri	1.253.839.082,82
Kullanılmayan Ödenek	88.894.103,18
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.243.210.000,00
Bütçe Geliri	1.301.072.981,37
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	215.559,12
Net Bütçe Geliri	1.300.857.422,25
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

SİNOP ÜNİVERSİTESİ**b) Sinop Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.307.162.977,99
Bütçe Gideri	1.214.810.957,30
Kullanılmayan Ödenek	92.352.020,69
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.161.072.000,00
Bütçe Geliri	1.250.405.338,26
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	374.969,99
Net Bütçe Geliri	1.250.030.368,27
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

SİİRT ÜNİVERSİTESİ**b) Siirt Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.622.674.100,00
Bütçe Gideri	1.545.664.244,68

Kullanılmayan Ödenek 77.009.855,32
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.340.801.000,00
Bütçe Geliri	1.477.268.370,08
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.491.494,19
Net Bütçe Geliri	1.475.776.875,89
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

b) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.570.180.364,65
Bütçe Gideri	1.470.632.534,39
Kullanılmayan Ödenek	99.547.830,26
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.367.417.000,00
Bütçe Geliri	1.545.316.673,44
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	890.522,58
Net Bütçe Geliri	1.544.426.150,86
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

b) Karabük Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	2.258.522.266,21
Bütçe Gideri	2.070.633.494,77
Kullanılmayan Ödenek	187.888.771,44
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	2.090.006.000,00
Bütçe Geliri	2.204.537.461,30
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	4.040.694,38
Net Bütçe Geliri	2.200.496.766,92
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ

b) Kilis 7 Aralık Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	913.633.272,47
Bütçe Gideri	828.534.048,01
Kullanılmayan Ödenek	85.099.224,46
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	859.880.000,00
Bütçe Geliri	856.183.333,02
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	939.798,21
Net Bütçe Geliri	855.243.534,81
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

b) Çankırı Karatekin Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.545.803.284,08
Bütçe Gideri	1.367.866.539,64

Kullanılmayan Ödenek 177.936.744,44
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.381.882.000,00
Bütçe Geliri	1.420.793.435,97
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.840.392,13
Net Bütçe Geliri	1.418.953.043,84
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ

b) Artvin Çoruh Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.041.436.119,00
Bütçe Gideri	1.002.713.786,27
Kullanılmayan Ödenek	38.722.332,73
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	928.614.000,00
Bütçe Geliri	1.027.428.486,06
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	553.401,04
Net Bütçe Geliri	1.026.875.085,02
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

b) Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.455.432.625,25
Bütçe Gideri	1.380.810.674,49
Kullanılmayan Ödenek	74.621.950,76
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.259.387.000,00
Bütçe Geliri	1.423.285.222,54
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	545.261,37
Net Bütçe Geliri	1.422.739.961,17
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ

b) Bitlis Eren Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.159.831.776,00
Bütçe Gideri	1.088.035.130,12
Kullanılmayan Ödenek	71.796.645,88
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.042.032.000,00
Bütçe Geliri	1.125.443.853,70
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	201.507,22
Net Bütçe Geliri	1.125.242.346,48
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ

b) Kırklareli Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.510.876.161,56
Bütçe Gideri	1.426.580.573,08
Kullanılmayan Ödenek	84.295.588,48
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.323.648.000,00
Bütçe Geliri	1.471.035.967,44
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	487.500,00
Net Bütçe Geliri	1.470.548.467,44
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ**b) Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.187.210.747,96
Bütçe Gideri	1.131.168.778,20
Kullanılmayan Ödenek	56.041.969,76
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.083.356.000,00
Bütçe Geliri	1.130.100.272,44
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	490.697,25
Net Bütçe Geliri	1.129.609.575,19
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ**b) Bingöl Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.844.136.124,87
Bütçe Gideri	1.699.123.581,74
Kullanılmayan Ödenek	145.012.543,13
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.435.421.000,00
Bütçe Geliri	1.730.796.880,28
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	147.891,14
Net Bütçe Geliri	1.730.648.989,14
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ**b) Muş Alparslan Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.269.054.000,00
Bütçe Gideri	1.205.892.638,35
Kullanılmayan Ödenek	63.161.361,65
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.178.463.000,00
Bütçe Geliri	1.257.244.325,40
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	45.344,93
Net Bütçe Geliri	1.257.198.980,47
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ**b) Mardin Artuklu Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.438.583.726,00
Bütçe Gideri	1.364.422.139,43
Kullanılmayan Ödenek	74.161.586,57
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.361.754.000,00
Bütçe Geliri	1.396.740.385,72
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	974.451,08
Net Bütçe Geliri	1.395.765.934,64
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

BATMAN ÜNİVERSİTESİ**b) Batman Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.462.850.794,14
Bütçe Gideri	1.280.774.220,60
Kullanılmayan Ödenek	182.076.573,54
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.298.329.000,00
Bütçe Geliri	1.441.734.359,06
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	380.215,91
Net Bütçe Geliri	1.441.354.143,15
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ

b) Ardahan Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	908.266.625,00
Bütçe Gideri	790.637.214,89
Kullanılmayan Ödenek	117.629.410,11
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
(B) CETVELİ	

Bütçe Geliri Tahmini	783.252.000,00
Bütçe Geliri	874.297.480,97
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	40.035,40
Net Bütçe Geliri	874.257.445,57
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

b) Bartın Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.323.080.372,00
Bütçe Gideri	1.177.535.876,77
Kullanılmayan Ödenek	145.544.495,23
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
(B) CETVELİ	

Bütçe Geliri Tahmini	1.136.667.000,00
Bütçe Geliri	1.321.629.763,08
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	330.109,22
Net Bütçe Geliri	1.321.299.653,86
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

b) Bayburt Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.018.231.230,00
Bütçe Gideri	960.049.952,25
Kullanılmayan Ödenek	58.181.277,75
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
(B) CETVELİ	

Bütçe Geliri Tahmini	924.833.000,00
Bütçe Geliri	1.014.597.941,79
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	278.593,41
Net Bütçe Geliri	1.014.319.348,38
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ

b) Gümüşhane Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.211.207.125,80
Bütçe Gideri	1.151.257.979,24
Kullanılmayan Ödenek	59.949.146,56
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
(B) CETVELİ	

Bütçe Geliri Tahmini	1.106.780.000,00
Bütçe Geliri	1.182.982.791,56
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	359.645,12
Net Bütçe Geliri	1.182.623.146,44
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

HAKKARİ ÜNİVERSİTESİ

b) Hakkari Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	875.780.165,25
Bütçe Gideri	797.932.752,46
Kullanılmayan Ödenek	77.847.412,79
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	796.754.000,00
Bütçe Geliri	877.003.218,16
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	5.323,88
Net Bütçe Geliri	876.997.894,28
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

İĞDIR ÜNİVERSİTESİ**b) Iğdır Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.020.815.294,35
Bütçe Gideri	965.591.226,59
Kullanılmayan Ödenek	55.224.067,76
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	942.991.000,00
Bütçe Geliri	1.030.259.854,06
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	14.413,42
Net Bütçe Geliri	1.030.245.440,64
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ**b) Şırnak Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	749.261.939,59
Bütçe Gideri	700.005.571,08
Kullanılmayan Ödenek	49.256.368,51
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	670.348.000,00
Bütçe Geliri	754.592.588,31
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.271.134,10
Net Bütçe Geliri	753.321.454,21
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

MUNZUR ÜNİVERSİTESİ**b) Munzur Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	973.960.853,12
Bütçe Gideri	914.872.519,68
Kullanılmayan Ödenek	59.088.333,44
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	886.027.000,00
Bütçe Geliri	1.016.341.905,81
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	2.316.340,11
Net Bütçe Geliri	1.014.025.565,70
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

YALOVA ÜNİVERSİTESİ**b) Yalova Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.252.719.814,00
Bütçe Gideri	1.140.011.964,17
Kullanılmayan Ödenek	112.707.849,83
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.126.647.000,00
Bütçe Geliri	1.178.164.361,55

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 1.068.959,58
Net Bütçe Geliri 1.177.095.401,97

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TÜRK-ALMAN ÜNİVERSİTESİ

b) Türk-Alman Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	964.486.855,00
Bütçe Gideri	933.105.902,73
Kullanılmayan Ödenek	31.380.952,27
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	788.364.000,00
Bütçe Geliri	893.860.564,27
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	371.516,25
Net Bütçe Geliri	893.489.048,02
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ

b) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	2.986.829.576,96
Bütçe Gideri	2.724.637.494,31
Kullanılmayan Ödenek	262.192.082,65
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	2.579.825.000,00
Bütçe Geliri	2.749.327.869,05
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	4.667.247,59
Net Bütçe Geliri	2.744.660.621,46
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

b) Bursa Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.021.625.894,98
Bütçe Gideri	981.915.909,84
Kullanılmayan Ödenek	39.709.985,14
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	917.646.000,00
Bütçe Geliri	1.027.224.107,91
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	41.897,83
Net Bütçe Geliri	1.027.182.210,08
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ

b) İstanbul Medeniyet Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.644.122.739,00
Bütçe Gideri	1.525.059.440,34
Kullanılmayan Ödenek	119.063.298,66
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.503.545.000,00
Bütçe Geliri	1.525.542.196,54
Net Bütçe Geliri	1.525.542.196,54
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ

b) İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	2.272.590.460,84
Bütçe Gideri	2.101.527.425,62

Kullanılmayan Ödenek 171.063.035,22
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.981.234.000,00
Bütçe Geliri	2.191.836.863,29
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	4.501.857,36
Net Bütçe Geliri	2.187.335.005,93
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

b) Necmettin Erbakan Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	5.182.059.623,00
Bütçe Gideri	5.026.089.276,62
Kullanılmayan Ödenek	155.970.346,38
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	4.639.233.000,00
Bütçe Geliri	4.981.056.910,08
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	607.796,56
Net Bütçe Geliri	4.980.449.113,52
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ

b) Abdullah Gül Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	670.801.807,47
Bütçe Gideri	642.158.567,51
Kullanılmayan Ödenek	28.643.239,96
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	603.264.000,00
Bütçe Geliri	678.976.058,76
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	54.507,48
Net Bütçe Geliri	678.921.551,28
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

b) Erzurum Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	711.677.252,11
Bütçe Gideri	656.038.894,47
Kullanılmayan Ödenek	55.638.357,64
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	623.578.000,00
Bütçe Geliri	654.762.618,03
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	83.504,39
Net Bütçe Geliri	654.679.113,64
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ADANA ALPARSLAN TÜRKİŞ BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ

b) Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	932.915.389,78
Bütçe Gideri	899.740.362,46
Kullanılmayan Ödenek	33.175.027,32
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	803.021.000,00
Bütçe Geliri	897.710.823,51
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	113.600,00
Net Bütçe Geliri	897.597.223,51
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ**b) Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	814.216.495,27
Bütçe Gideri	737.563.986,87
Kullanılmayan Ödenek	76.652.508,40
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	688.027.000,00
Bütçe Geliri	772.605.846,24
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	170.327,25
Net Bütçe Geliri	772.435.518,99
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ**b) Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	7.098.264.143,35
Bütçe Gideri	6.677.887.879,35
Kullanılmayan Ödenek	420.376.264,00
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	5.656.223.000,00
Bütçe Geliri	6.636.550.359,17
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	5.140.597,05
Net Bütçe Geliri	6.631.409.762,12
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ**b) Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.225.240.996,35
Bütçe Gideri	1.176.330.084,75
Kullanılmayan Ödenek	48.910.911,60
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.079.162.000,00
Bütçe Geliri	1.248.940.963,70
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	66.244,98
Net Bütçe Geliri	1.248.874.718,72
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**b) İskenderun Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	981.215.133,79
Bütçe Gideri	773.426.167,43
Kullanılmayan Ödenek	207.788.966,36
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	876.157.000,00
Bütçe Geliri	867.884.473,10
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	112.545,47
Net Bütçe Geliri	867.771.927,63
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ**b) Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.376.128.879,93
Bütçe Gideri	1.218.406.243,56
Kullanılmayan Ödenek	157.722.636,37
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.121.393.000,00
Bütçe Geliri	1.167.366.291,36
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	211.623,97
Net Bütçe Geliri	1.167.154.667,39
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

İZMİR BAKIRÇAY ÜNİVERSİTESİ

b) İzmir Bakırçay Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	804.949.187,82
Bütçe Gideri	756.349.468,78
Kullanılmayan Ödenek	48.599.719,04
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	663.361.000,00
Bütçe Geliri	764.548.615,02
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	21.030,00
Net Bütçe Geliri	764.527.585,02
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ

b) İzmir Demokrasi Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	790.950.200,00
Bütçe Gideri	771.230.654,85
Kullanılmayan Ödenek	19.719.545,15
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	650.306.000,00
Bütçe Geliri	789.765.622,66
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	181.115,22
Net Bütçe Geliri	789.584.507,44
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ

b) Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	479.456.650,00
Bütçe Gideri	407.468.011,13
Kullanılmayan Ödenek	71.988.638,87
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	406.163.000,00
Bütçe Geliri	411.008.579,35
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	5.967,63
Net Bütçe Geliri	411.002.611,72
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

GAZİANTEP İSLAM BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ

b) Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	436.502.400,00
Bütçe Gideri	392.167.974,38
Kullanılmayan Ödenek	44.334.425,62
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	386.156.000,00
Bütçe Geliri	396.679.535,52
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	576.737,94
Net Bütçe Geliri	396.102.797,58
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

b) Konya Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.036.555.504,37
Bütçe Gideri	833.168.354,85
Kullanılmayan Ödenek	203.387.149,52
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	991.086.000,00
Bütçe Geliri	994.963.043,33
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	477.915,67
Net Bütçe Geliri	994.485.127,66
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ**b) Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.168.575.853,15
Bütçe Gideri	1.092.290.014,28
Kullanılmayan Ödenek	76.285.838,87
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	998.618.000,00
Bütçe Geliri	1.123.553.377,97
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	20.576,23
Net Bütçe Geliri	1.123.532.801,74
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ**b) Malatya Turgut Özal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	1.122.242.501,00
Bütçe Gideri	1.062.171.200,98
Kullanılmayan Ödenek	60.071.300,02
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	863.690.000,00
Bütçe Geliri	1.097.677.395,53
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	40.670,63
Net Bütçe Geliri	1.097.636.724,90
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA**b) İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	8.395.470.818,80
Bütçe Gideri	7.571.269.632,89
Kullanılmayan Ödenek	824.201.185,91
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	7.053.913.000,00
Bütçe Geliri	7.592.681.502,06
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	535.618,01
Net Bütçe Geliri	7.592.145.884,05
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ**b) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı****(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	2.333.420.633,62
Bütçe Gideri	2.141.248.305,92
Kullanılmayan Ödenek	192.172.327,70
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	2.118.156.000,00
Bütçe Geliri	2.178.583.264,96

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	167.324,86
Net Bütçe Geliri	2.178.415.940,10
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

b) Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.311.220.389,00
Bütçe Gideri	1.243.193.411,50
Kullanılmayan Ödenek	68.026.977,50
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.172.934.000,00
Bütçe Geliri	1.275.736.827,97
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.570.695,31
Net Bütçe Geliri	1.274.166.132,66
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

SAMSUN ÜNİVERSİTESİ

b) Samsun Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.021.773.432,95
Bütçe Gideri	956.890.592,75
Kullanılmayan Ödenek	64.882.840,20
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	700.807.000,00
Bütçe Geliri	897.521.434,86
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	167.677,68
Net Bütçe Geliri	897.353.757,18
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

SİVAS BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ

b) Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	510.647.936,84
Bütçe Gideri	483.938.564,92
Kullanılmayan Ödenek	26.709.371,92
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	390.176.000,00
Bütçe Geliri	488.701.099,85
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.430,35
Net Bütçe Geliri	488.699.669,50
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

TARSUS ÜNİVERSİTESİ

b) Tarsus Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	662.391.527,03
Bütçe Gideri	617.364.136,96
Kullanılmayan Ödenek	45.027.390,07
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	575.495.000,00
Bütçe Geliri	642.712.008,31
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	13.979,55
Net Bütçe Geliri	642.698.028,76
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

TRABZON ÜNİVERSİTESİ

b) Trabzon Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.023.732.090,52
---------------	------------------

Bütçe Gideri	971.074.671,10
Kullanılmayan Ödenek	52.657.419,42
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	954.482.000,00
Bütçe Geliri	950.301.719,39
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.033.759,73
Net Bütçe Geliri	949.267.959,66
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ

b) Kayseri Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	675.468.608,95
Bütçe Gideri	601.024.387,00
Kullanılmayan Ödenek	74.444.221,95
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	598.148.000,00
Bütçe Geliri	631.745.743,11
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	374.134,30
Net Bütçe Geliri	631.371.608,81
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

KAHRAMANMARAŞ İSTİKLAL ÜNİVERSİTESİ

b) Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	632.025.900,00
Bütçe Gideri	500.915.985,78
Kullanılmayan Ödenek	131.109.914,22
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	452.442.000,00
Bütçe Geliri	459.137.937,21
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	2.458,42
Net Bütçe Geliri	459.135.478,79
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

b) Eskişehir Teknik Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.850.145.023,66
Bütçe Gideri	1.783.612.585,27
Kullanılmayan Ödenek	66.532.438,39
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.593.600.000,00
Bütçe Geliri	1.848.508.259,13
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	79.233,54
Net Bütçe Geliri	1.848.429.025,59
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

ISPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

b) Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.532.389.257,89
Bütçe Gideri	1.418.679.644,53
Kullanılmayan Ödenek	113.709.613,36
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.403.990.000,00
Bütçe Geliri	1.448.082.436,55
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	464.807,41
Net Bütçe Geliri	1.447.617.629,14

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

AFYONKARAHİSAR SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ

b) Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	2.411.361.605,00
Bütçe Gideri	2.244.303.827,45
Kullanılmayan Ödenek	167.057.777,55
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	1.936.570.000,00
Bütçe Geliri	2.199.461.442,23
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	36.713,23
Net Bütçe Geliri	2.199.424.728,97

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Üniversitelerin 2004 yılı kesin hesapları kabul edilmiştir.

Böylece, altıncı turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ve kesin hesapları kabul edilmiştir; hayırlı olmalarını temenni ederim.

Sayın milletvekilleri, altıncı tur görüşmeleri tamamlanmıştır.

Programa göre kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarını sırasıyla görüşmek üzere 15 Aralık Pazartesi günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.31